

Sven Winnell 23 juni 1917:

**Tidningsartiklar 15 -23 juni 2017 om
inrikes förhållanden samt protokoll till
partiledardebatten i riksdagen 14 juni 2017.**

<http://winnell.com/omr36-39zzzzn.pdf>

Sven Winnell 23 juni 1917:
Tidningsartiklar 15 -23 juni 2017 om inrikes
förhållanden samt protokoll till partiledardebatten i
riksdagen 14 juni 2017.

<http://winnell.com/omr36-39zzzzn.pdf>

Innehåll:

- 6 **Inledande kommentarer om konflikter**
mellan regeringen och oppositionen
- 7 KD till attack mot Löf
- 9 Alliansen har fyra olika svar på hur landetska regeras
- 11 **Innehåll i Sven Winnell 4 juni 2017:**
Politik från höstbudgeten 2016 till 4 juni 2017
<http://winnell.com/omr36-39zzzzl.pdf>
- 17 **Tidningsartiklar 15 - 23 juni 2017**
- 17 **DN TORSDAG 15 JUNI 2017**
Hetaste frågorna i politiken under riksdagsåret som gått
- 19 Liberalernas Jan Björklund under partiledardebatten i riksdagen.
- 20 DN frågar. 1. Vad var riksdagsårets hetaste fråga?
2. Vad blir den hetaste frågan nästa riksdagsår?
- 22 M redo stoppa höjd skatt med misstroende
- 23 Löf vill se fler poliser i förorten
- 24 Smit inte från integrationen

- 25 **DN FREDAG 16 JUNI 2017**
- 25 Enighet om fortsatt förvirring
- 26 Starkt stöd för försvaret men färre vill gå med i Nato
- 28 Regeringskrisen ett steg närmare med skattebråket
- 30 Alliansen vill visa enighet – men sprickorna kunde inte vara tydligare
- 32 Sjöstedt vill beskatta de rika hårdare
- 33 Många nya företagare i glesbygden
- 34 Smörbrist får priset att stiga
- 35 Sjunkande resultat och växande klyftor i skolan
- 36 **DN LÖRDAG 17 JUNI 2017**
- 36 Kvinnor har inte tid över för att styravärlden
- 38 Den förlorade storhetens litenhet
- 39 Minskad valutaserv riskerar den finansiella stabiliteten
- 41 Anna Kinberg Batra har fått ny energi av kuppförsöket i partiet
- 48 Migrationsverket: Läget i Afghanistan försämrat
- 50 Uppgifter om provokation på förvar bekräftas
- 51 Ohlsson ger inte upp i partiledarstriden
- 52 Polisens dilemma är att skilja skrävlarna från mördarna
- 53 Medieföretag i unikt samarbete för journalisternas säkerhet
- 54 Starka finanser tål budgetstrid
- 55 Självkörande” lastbilar snart verklighet på svenska vägar
- 57 Jacques Wallner: Sparade bränsledroppar är värdefulla
- 58 Lastbilars luftmotstånd ska minska med ny design
- 59 Viktor Barth-Kron: Tala med folk är silver, att göra som de säger är guld
- 61 Skicka kultureliten till terapeuten
- 63 Lugnet på insidan är vår tids guld

64 **DN SÖNDAG 18 JUNI 2017**
64 Rollen ska inte bestämma
66 Ensidigt offentligt samtal kan förklara mediemisstron
68 Satsning på våtmarker ska bromsa vattenbrist
70 Jimmie Åkessons tal avbröts av protester
71 Karin Bojs: Med extra kilon följer död och sjukdom
72 Fällorna när du hyr prylar och tjänster
75 Det är onödigt att sitta på massa saker som inte används
76 Maria Crofts: När nu alla tycker att det är bra att dela borde reglerna förenklas
77 Så hanterar du jobbtelefon och e-post under semestern
78 Hos P O Enquist måste författaren och läsaren samarbeta
79 Det finns en lockelse i tystnaden
85 Gränslös blick för världens absurditeter
87 Kulturellt kapital. Allvarligt, tungt och underbart på Handels

88 **DN MÅNDAG 19 JUNI 2017**
88 Det handlar om människor
90 Ät dig till ett gott samvete
91 Dags att föra en aktiv och djärv digitaliseringspolitik
93 Satsningen riskerar öka klyftorna
94 Barn födda sent på året missgynnas
96 Lottning kan bli lösning i populäraste skolan
97 Obligatoriskt val gör frågan ännu viktigare
98 Utsatta skolor får mer stöd
100 Protester i Botswana mot köp av svenska plan
102 Att spela in nazistfilm är inte ett pojkestreck
103 Tänk om kulturen fick uppfylla våra onödigaste drömmar
104 Psykoanalytikerna saknar känsla för källkritik
105 Pinsamt att Liberalerna ratat Edén
106 Skyltar för dumhet

107 Snubbelstenarna handlar inte om skuld utan om att motverka glömska
110 Stockholms äldre vill helst bo kvar hemma
111 Omdiskuterade vårdvalet ska nu ses över
112 Över 300 nya forskarbostäder
113 Svårt att nå nya kollobarn från Rinkeby och Skärholmen

115 **DN TISDAG 20 JUNI 2017**
115 Skandal på förvaret
116 Kö är rättvisa för de redan gynnade
117 Vi vill agera för att stärka EU:s försvarssamarbete
119 Larmnummer blockerades – ensam man inför rätta
120 Så enkelt överbelastas en växel
122 Väntan allt längre för ensamkommande barn
124 Stressen kan ge psykiska problem
125 Fridolin: Urvalssystemet till friskolorna måste ändras
126 Både Löfven och presidenten viftar bort kritiken
127 Svårt locka lärare – kommuner får kritik
128 SD vill stärka statens makt över skolan
129 Ny webbtjänst varnar för vattenbrist
130 Förlusttyngda bolag drar ned resultatet
132 Regeringen vill sänka bolagsskatten
132 Jag vill ha en arbetsgivare som faktiskt följer lagen
133 Vissa kan inte låta bli att ljuga
136 Man ska aldrig underskatta en läkare som ser och lyssnar
137 Skyltbråk visar på hårt medieklimat
139 Martin Jönsson: Välkommen till valrörelsen 2018
140 Bakslag för sänkt digitalmoms

140 DN TISDAG 20 JUNI 2017
DNs artikelserie om Islam 16 maj - 20 juni 2017
 140 DN TISDAG 16 MAJ 2017:
 Debatten om islam kantas av tröttsamma fördomar
 143 DN FREDAG 19 MAJ 2017
 Kampen om islam blossar ofta upp i orostider
 145 DN TORSDAG 1 JUNI 2017
 Kvinnorna ställer de nya frågorna
 147 DN ONSDAG 7 JUNI 2017
 Fram för den skandinaviske muslimen!
 150 DN TISDAG 20 JUNI 2017
 Inga fler pådyvlade reformer, tack
 152 DN TISDAG 20 JUNI 2017
 De som dör i hatets namn är inga krigare
 153 Olycksbåten togs ur trafik för tre veckor sedan
 154 Det är väldigt sällan man får skäll även om det går sakta
 157 Notan för cykelbanan ökar – träden tas bort

 158 **DN ONSDAG 21 JUNI 2017**
 Rätt lärare i tuffaste skolan
 159 Vi måste lära oss vikten av att tänka efter före
 160 5 000 kriminella och 200 nätverk i utsatta områden
 162 KD till attack mot Löf
 163 Budgetstrid kan ge regeringskris
 166 Alliansen har fyra olika svar på hur landet ska regeras
 167 Ministern: Olyckligt med de långa köerna för asyl
 168 Två nya typer av straff för unga brottslingar kan införas
 170 SD-ledningen petar Ekeröth om han fälls
 171 Polisens arbete är inte effektivt
 172 Expertråd – så blir du av med mördarsniglar
 173 Larmoperatör åtalad för tjänstefel

174 Bättre än på länge för hotad hackspett
 174 Löneskillnader mellan könen minskar långsamt
 176 Rekordhett halvår för svenska börsnoteringar
 177 Erixon tjänar mest av statens chefer
 178 1 200 000 svenskar vill handla mer second hand
 178 Regeringen vill ha nya välståndsmått
 179 Vi måste sluta använda cellplast i husfasader
 180 Femton kvinnor har opererats på Karolinska
 181 Johan Hilton: Illavarslande när demokratiska krafter ger upp
 hoppet om samtalet
 182 Prästens avbön: Vi står för att vi har gjort fel
 185 Föräldrarna är för krävande
 186 Nya bråk om villkor för färdtjänst

 188 **DN TORSDAG 22 JUNI 2017**
 Pinsamma prioriteringar
 189 Hjälp oss, hjälp oss
 190 Polisens områdeslista ger hopp om ökade insatser
 191 Vattenbrist hotar de som har egen brunn
 193 Fick surfplattor – misstänks för mutor
 194 Ekeröth erkänner slag men hävdar nödvärn
 196 M-ledaren kräver enad alliansfront
 197 Så blir vädret i midsommar
 198 Här hittar du värmen i helgen
 198 Sverige protesterar mot närgånget ryskt stridsflyg
 200 Jag älskade min pappa
 201 Svenska ekonomin går mot högsommar
 203 SAS vill föryngra sin personal
 203 Hushållen sparar mer
 204 Föräldrar måste få stöd när barnen mår dåligt
 205 Föräldrarna har ansvaret för att deras barn hamnar snett

208 Färre drabbas av skador i samband med förlossning
209 Kackerlackor upptäckta på ännu ettmatställe
209 Här måste vi prata svenska – annars kan vi inte odla ihop
211 Oslo blir förebild när busskaoset ska lösas
213 Så stort är väljarnas förtroende

214 **DN FREDAG 23 JUNI 2017**
Förtroendet för Kinberg Batra fortsätter rasa
215 De rödgröna har fått ett övertag
216 Löfven kan fira midsommar i lugn och ro
217 De har prutat på skadeståndet
219 Statskontoret ska granska utförsäljningar
219 Militär kris spiller över landgränsen
221 Oljepriset faller, nu blir bensinen billigare lagom till semestern
222 Regeringen ger Finansinspektionen nytt verktyg för kreditmarknaden
223 Både Klara och läraren skrek ”neeeeej, han dör!”
226 Läkaren: ”Alla borde lära sig att rädda liv
227 KI tar avstånd från konsultstyrd vård
228 M: Inför boendegaranti för alla över 85
230 Folkrörelsen tappar kraft av interna maktkampen
231 Patientresor till hjärtsjukvård kostar miljoner
232 Högtiden som testar svensk integration
234 Svensk film straffar inte längre sina ”syndare”
238 Lätt att bli frälst av den nyandliga tvtrenden
240 Grönt ljus för långfilmsversion av ”Downton Abbey”

241 **Onsdag den 14 juni 2017. Partiledardebatt.**
Protokoll

Inledande kommentarer om konflikter mellan regeringen och oppositionen

De tre skattehöjningarna som det handlar om nästa år är att fler ska betala statlig inkomstskatt, införande av en flygskatt och en skärpning av de så kallade 3:12-reglerna för fåmansbolag.

Det belyses i två artiklar "KD till attack mot Löf" och "Alliansen har fyra olika svar på hur landet ska regeras".

Nationalekonomen Lars Calmfors anser i DN-artikel 22 juni 2017 att dessa skatter är skadliga för Sverige och har med det gjort bort sig definitivt. Skatterna är tvärtom nyttiga för Sverige något som han som många nationalekonomer inte kan se. Det behövs mer skatter, men ordnade efter en bra välfärdsfördelning.

Flygskatt 80 kr för en inrikesresa kan inte skada Sverige. Skärpningen för fåmansbolagen är svåratt bedöma, men är sannolikt väl befogade.

Att fler ska betala statlig skatt är lämpligt med hänsyn till den skeva välfärdsfördelningen. Bakgrund: 2017 dras gränsen vid 37 675 kronor i månadsinkomst. Bara de som tjänar så mycket eller mer betalar statlig skatt. Nivån ska höjas varje år baserat på bland annat inflation, så att andelen löntagare som betalar statlig skatt förblir ungefär oförändrad. Regeringen och V vill dock inte göra hela uppräkningsen nästa år. De vill lägga gränsen på 37 683 kr/mån, i stället för 37 850 som det annars skulle bli.

Ekonomiska effekter: Antalet personer som betalar statlig skatt ökar med 80 000. Skillnaden mellan de två beloppen är 167 kr per månad=2004 kr per år. Med skatt 25% blir det skattökning 501 kr per år.

2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5200 kr per mån = 62 400 kr per år för ensam och 6400 kr per mån för makar/sambor= 76 800 kr/år. Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 155 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 239 000 för makar/ sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn 1.)

Ensamstående

Inkomst 35 000 kr per månad. Överskott per år 156 484 kr

Inkomstskatt i % av inkomst 25,8. Vid inkomst 40 000 kr 28,0%

Makar/sambor

Inkomst vardera 35 000 kr per månad. Överskott 383 968 kr

Överskott per person 191 984 kr

Inkomstskatt i % av inkomsten 25,8%. Vid inkomst 40 000 kr 28,0%

Oppositionspartierna gör sig löjliga när de vill fälla regeringen för en skatteökning på 501 kr per år när överskotten i hushållsbudgeterna ligger på 156 484 kr för ensam och 383 968 för makar/sambor och inkomstskatten är bara cirka 27% av inkomsten.

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" KD till attack mot Lööf

Kristdemokraternas partiledare Ebba Busch Thor går till hårt angrepp mot allianskollegan Annie Lööf. Busch Thor anser att C-ledaren far med osanning när hon skriver att allianspartierna är överens om att inte lägga fram en gemensam alliansbudget i höst.

I ett inlägg på mikrobloggen Twitter i torsdags – efter att de fyra borgerliga partierna hade enats om ett gemensamt yttrande i finansutskottet om att hota med misstroendeförklaring om regeringen går fram med tre kontroversiella skattehöjningar i höstbudgeten – skrev Annie Lööf: ”Vi har enats om att inte gå fram med en gemensam budget utan att stoppa de tre skadliga skatterna för jobb och företagande.”

De tre skattehöjningarna som det handlar om nästa år är att fler ska betala statlig inkomstskatt, införande av en flygskatt och en skärpning av de så kallade 3:12-reglerna för fåmansbolag.

KD-ledaren Ebba Busch Thor gick emot Lööf på Twitter genom att skriva: ”KD vill fortsatt se gemensam budget.” KD-ledaren är upprörd över att Lööf, trots att hon har talat med henne, inte har valt att radera sitt inlägg.

– Det är direkt felaktigt. Det påpekade jag också för Annie Lööf. Det finns ingen enighet i den frågan. Vi är oense i frågan om att gå fram med gemensam alliansbudget, säger Ebba Busch Thor till DN.

Hon är uppenbart irriterad över allianskollegans agerande.

– Jag har påpekat detta för Annie Lööf. Hon borde ha rättat själv.

För hon har ju inte rättat detta själv, efter ditt påpekande?

– Nej, och det är rätt anmärkningsvärt.

Så hennes påstående är helt felaktigt?

– Helt felaktigt. Jag går inte ut och rättar en annan partiledare hur som helst.

Men det låter inte som att ni har så bra kommunikation om det sker sådana här saker i alliansen?

– Jag har varit så tydlig som det bara går att vara. Sedan om man inte tycker om den linjen, det är en annan sak. Men jag redogör för vilken vår linje är och när det finns en gemensam allianshållning gör jag det. Det finns en gemensam allianshållning att stoppa de här tre skattehöjningarna, men tidpunkt för gemensam budget är vi fortfarande oense om.

Ebba Busch Thor är också kritisk till att Annie Lööf i ett annat Twitterinlägg, till skillnad från de tre andra alliansledarna, har skrivit att det inte är aktuellt att rikta misstroendevotum mot finansminister Magdalena Andersson (S).

– Det är dumt att låsa sig till att man utesluter någon minister. Det gör inte vi. När det handlar om skattehöjningar är det ganska rimligt att finansministern är aktuell. Sedan kan det vara andra ministrar också, säger Busch Thor.

Om detta skulle leda till en regeringskris i höst tycker KD-ledaren att alliansen ska pröva stödet för en alliansregering – trots att det då återstår mindre än ett år till nästa ordinarie riksdagsval och att de

borgerliga i ett sådant läge skulle bli beroende av stöd från Sverigedemokraterna.

– Vi kan lägga fram en alliansbudget och Sverigedemokraterna röstar för den. Det gjorde de 2014 och det är möjligt att de gör det igen. Gör de inte det får de förklara för sina väljare varför de anser att Stefan Löfven ska vara kvar som statsminister, säger Ebba Busch Thor.

Men är inte det att spela ett väldigt högt spel när det återstår mindre än ett år till valet?

– Alternativet är att vi ska låta den här regeringen, som vi anser för Sverige i fel riktning, sitta kvar trots att det finns en majoritet och stöd i riksdagen för en annan inriktning.

Annie Lööf skriver i en kommentar till DN, utan att direkt bemöta KD-kritiken:

”Alliansen har nu enats om den linje som Centerpartiet och Liberalerna har fört fram med att peka ut vilka tre skatter som regeringen inför höstens budget ska backa ifrån. Vi utgår från att regeringen lyssnar och backar i höstens budget, gör de inte det kommer alliansen att agera.”

Mats J Larsson

matsj.larsson@dn.se "

" Fakta. Skatteförslagen

Skatt på fåmansbolag

Stridsfrågan: Hur mycket ska delägare betala i skatt?

Bakgrund: För delägare i fåmansbolag är det förmånligt att ta ut ersättning i form av aktieutdelning i stället för lön eftersom det dras mer skatt på lön. De så kallade 3:12-reglerna ska förhindra att företagare omvandlar hela sin inkomst till utdelning för att undgå skatt. Lagstiftningen är komplex och handlar om vilka bolag och delägare som berörs, hur mycket som får tas ut som inkomst respektive kapital, vilka skattesatser som ska gälla etc.

Ekonomiska effekter: Regeringens nya regler skulle öka skatteuttaget med cirka 3 miljarder kronor per år.

Så tycker de rödgröna: Möjligheterna att slippa skatt är för generösa. För stora skillnader mellan personer som får lön som anställda och de som får utdelning från sitt bolag, även om de i praktiken utför samma arbete.

Så tycker oppositionen: Skattehöjningen är en allvarlig försämring för företagarna. Oppositionen varnar för lägre tillväxt och färre nya jobb.

Brytpunkten

Stridsfrågan: Var går gränsen mellan låga löner och höga löner som kan beskattas extra?

Bakgrund: 2017 dras gränsen vid 37 675 kronor i månadsinkomst. Bara de som tjänar så mycket eller mer betalar statlig skatt. Nivån ska höjas varje år baserat på bland annat inflation, så att andelen löntagare som betalar statlig skatt förblir ungefär oförändrad. Regeringen och V

vill dock inte göra hela uppräkningsen nästa år. De vill lägga gränsen på 37 683 kr/mån, i stället för 37 850 som det annars skulle bli.

Ekonomiska effekter: Antalet personer som betalar statlig skatt ökar med 80 000. Höjningen ligger på som lägst 20 kronor per år upp till 2 400 kronor för dem med månadsinkomster över 55 000 kronor.

Så tycker de rödgröna: De med höga och relativt höga inkomster får bidra lite mer till nödvändiga investeringar i skolan, polisen och försvaret. En hjärtesak för V.

Så tycker oppositionen: En orättfärdig beskattning av medelinkomsttagare som lärare, sjuksköterskor och poliser. Sänker motivationen att vidareutbilda sig och göra karriär.

Flygskatten

Stridsfrågan: Ska flyget tvingas betala för sin klimatpåverkan?

Bakgrund: En flygbiljett blir 80–430 kronor dyrare. Tunga remissinstanser har ifrågasatt klimatnyttan medan miljörelsen applåderar.

Ekonomiska effekter: Skatten beräknas ge 1,3 miljarder kronor i intäkter 2018 och 1,8 miljarder följande år. Antalet inrikes resenärer antas minska med cirka 5 procent, utrikes cirka 2 procent.

Flygbranschen förutspår större förändringar och förlorade arbetstillfällen.

Så tycker de rödgröna: Skatten blir ett viktigt steg mot att flyget får bära kostnaderna för sin negativa klimatpåverkan. En hjärtesak för MP.

Så tycker de oppositionen: Flygskatten slår hårt mot avlägsna delar av landet där alternativen till flyget är få och opraktiska. Effekterna på företagande, jobb och tillväxt blir negativa. "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" Alliansen har fyra olika svar på hur landet ska regeras

Analys. De borgerliga partiledarna bråkar nu öppet om hur de ska fortsätta sin gemensamma offensiv sedan de hotat ministrar med misstroendeförklaring. Mycket står på spel. Regeringsdugligheten riskeras för Moderaterna och Socialdemokraterna. Och det kan bli mycket svårt att regera i minoritet i framtiden.

I förra veckan enade sig de borgerliga om att kräva att regeringen inte lägger fram tre planerade skattehöjningar i budgeten. Men paradoxalt nog har alliansen aldrig varit mer oenig än den är nu.

Viker sig inte regeringen hotar de borgerliga med att rikta misstroendeförklaring mot någon eller några ministrar. Men Centern har sagt att det inte får bli mot finansministern, för partiet vill inte ha en regeringskris. Liberalerna säger att det mycket väl kan ske mot finansministern, och blir det en regeringskris får väl Socialdemokraterna kasta ut sina allierade och fortsätta som enpartiregering.

Moderaterna och KD vill rikta misstroende mot finansministern och därefter ta över regeringsmakten med alliansen.

Ebba Busch Thor (KD) går till öppet angrepp mot Annie Lööf (C) i intervjun här intill. Hon säger att Lööf sprider direkta felaktigheter när hon skriver att alliansen är överens om att inte gå fram med ett gemensamt budgetförslag. Busch Thor vill lägga en alternativ budget.

Faller regeringens budget skulle det sannolikt leda till en regeringskris med oklar utgång. De borgerliga har fyra olika svar på hur landet då ska regeras.

Det är svårt att bedöma var detta kommer att sluta. Det är en process som ingen kontrollerar utan som skapar sin egen logik. Alla de fyra borgerliga partiledarna försöker uppträda som om just de leder alliansen, men det är uppenbart att ingen gör det.

Det finns tre huvudscenarier. Regeringen kan vika ned sig helt eller delvis, den kan bjuda in till förhandlingar och locka med de borgerliga på kompromisser eller så synar Löfven alliansen och tar striden.

1 Det som talar för att regeringen backar är att den väldigt gärna vill regera fram till valet. Ekonomin går bra och regeringsduglighet är grundläggande för att S och MP ska kunna locka fler röster nästa år. Det är onekligen oskickligt att bli avsatt, även om stödet i riksdagen är svagt.

Lagrådet har kritiserat både de skärpta skattereglerna för fåmansbolag och flygskatten. Det ger regeringen en förevändning att ändra eller skjuta upp förslagen.

Men backar regeringen om den höjda statliga skatten riskerar den att förlora Vänsterns stöd, och då kan hela budgeten falla och en regeringskris kan komma ändå.

2 Regeringen kan bjuda in de borgerliga partiledarna till förhandling. De har länge haft underhandskontakter. De borgerliga har sagt att de kommer om regeringen kallar, men att de inte tänker förhandla om budgeten.

Frågan är om regeringen kan få dem att mjukna. I så fall talar mycket för en kompromiss om både skatten på fåmansbolag och flygskatten. För att släppa den höjda inkomstskatten kan regeringen behöva släppa Vänsterpartiet, och då vill den ha annat stöd för budgeten om den inte ska falla. Det skulle i så fall spräcka alliansen.

3 Regeringen kan leka med elden och bestämma sig för att sätta hårt mot hårt. Oredan och den dåliga stämningen kan få dem att dra slutsatsen att de borgerliga inte kan ena sig om att ta över i alla fall. Statsministern kan se en möjlighet i att bråket kan splittra alliansen och göra en mittenregering möjlig.

Men risken är att det i stället driver de borgerliga i armarna på SD, om M och KD får med sig C och L på att försöka regera med Sverigedemokraternas passiva stöd. Det experimentet har redan gjorts i Gävle och fungerade en tid, men i måndags föll den borgerliga budgeten eftersom de vägrade att förhandla med SD.

Striden kan sluta med att det blir nästan omöjligt att regera i minoritet i framtiden. Nu finns regler som gör det möjligt att få igenom en budget trots att regeringen inte har majoritet. Den regeln gjorde det möjligt för Fredrik Reinfeldt att styra och den möjliggör Stefan Löfvens regering. Men om en finansminister avsätts sedan hon fått igenom budgeten är de reglerna inte mycket värda. Både Moderaternas och Socialdemokraternas renommé som regeringsskickliga står på spel.

Ewa Stenberg

ewa.stenberg@dn.se "

Innehåll i Sven Winnell 4 juni 2017:

Politik från höstbudgeten 2016 till 4 juni 2017

<http://winnell.com/omr36-39zzzzl.pdf>

Det finns många hänvisningar till dokument på internet. Var uppkopplad och klicka fram dem.

Innehåll:

8 Kapitel 1: Förstamajtal 2017

- 9 Stefan Löfven Tal på 1 maj 2017 i Malmö
- 17 LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson i Sundbyberg, Första maj 2017.
- 31 Politikens höger-vänster har börjat spela ut sin roll

33 Kapitel 2: Samhällsplaneringens problem

- 34 Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.
- 35 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
- 38 Utvecklingens krafter.
- 39 Systemet för mänskliga verksamheter
- 42 Den fundamentala påverkanskedjan
- 44 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
- 55 Sveriges regeringar under 100 år
- 57 Makthavare i världen efter andra världskriget.

- 59 Sven Winnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
- 63 Ämnet om samhällsplaneringens problem
- 64 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer
- 69 Mer om verksamheterna
- 72 Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.
- 92 22 politikområden för politiken 26 maj 2016
- 94 Innehåll i Sven Winnell 4 juni 2016: Verksamheterna i 22 politikområden och något om samhällsplaneringens problem. <http://winnell.com/omr36-39zzzs.pdf>
- 96 Regeringens verksamheter
- 121 Brev om politik.
- 121 Skatter, bidrag, pensioner, bostadspolitik, ekonomisk politik mm. 12 maj 1993
- 127 **Kapitel 3: Inkomster, skatter och välfärdsfördelning**
- 128 Inkomstskatterna
- 130 Konsumentverkets beräkningar 2017
- 136 Utrymmesstandard
- 137 Månadskostnader år 2017, förvärvsarbetande icke-pensionärer
- 137 Årskostnader år 2017, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
- 138 Pensionärer 2017
- 138 Årskostnader år 2017, pensionärer.
- 139 Ekonomi för unga

139	Flytta hemifrån	194	Konsumentprisindex
140	2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Inkomstskatt i % av inkomst	194	Statistikdatabasen. Officiell statistik från SCB och andra myndigheter
141	2006-2016 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.	196	I inkomststatistiken skiljs inte mellan ensamstående och makar/ sambor
146	Underskott och överskott i hushållsbudgetarna	197	Andel hushåll efter hushållsstorlek
147	2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Ensamma och sambor. Skillnad i överskott	197	Inkomststruktur
148	Ensamstående missgynnas och makar/sambor gynnas i inkomstskattesystemet.	200	Det går inte att med SCBs statistik få klarhet om dem som har lägre inkomst än 200 000 kr per år och som därigenom inte har till de lägsta rimliga levnadskostnaderna.
148	Mer om skatter och bidrag	201	Regionplanering.
153	Fyra förslag som förbättrar för de lägsta inkomsterna	202	Regeringen bör ha en regionplanering för jämlikhet som visar alla förhållanden och skillnader i landets olika delar: hur var det, är det, kan det bli och bör det bli?
154	1 Bostadsbidrag införs för barnlösa ickepensionärer	203	Hushållsverksamheterna
156	Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.	210	Sammanfattningsvis
159	2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg	211	”Rekordmånga unga tvingas bo kvar i föräldrahemmet
160	Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs		
161	Bostadstillägg för pensionärer.		
161	I samband med småhus finns två sätt att bo		
162	Viktiga händelser i bostadstilläggs historia. (8 april 2004).		
181	Avtrappningsregler	215	<u>Kapitel 4: Svenska folket. Yrkesverksamheter, näringsliv, forskning, utbildning och statistik om allt.</u>
186	3 Bostadsbidrag för barnfamiljer		Klicka på följande och läs: Sven Winnell 23 maj 2017: Yrkesverksamheter enligt SSYK 2012. Näringsliv enligt SNI 2007. Utbildning enligt SUN 2000, Forskningsämnen 2016. SCBs statistik om allt. http://winnell.com/omr36-39zzzzk.pdf
186	4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll		
188	Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.		
191	Staten måste ge möjlighet för fler att äga en bostad		
193	Från SCB: Statistik för alla 2015 (pdf)		

- 218 **Kapitel 5 :Innehållet i sammanställningar från och med 10 oktober 2016 med riksmötets öppnande hösten 2016 till 5 april 2017 för inrikes förhållanden och till 30 maj 2017 för utrikes förhållanden**
- 219 Sven Winnell 10 oktober 2016:
Riksmötets öppnande 13 september 2016. Statsbudget 2017. Budgetmotioner. Debatter. Kommentarer. Läget i Sverige och i världen. De politiska partierna. Jämlikhet.
<http://winnell.com/omr36-39zzzx.pdf>
- 222 Sven Winnell 9 november 2016:
Verksamheter och kunskaper som alla i en demokrati bör känna till och vad regeringen gör och borde göra. Och tidningsartiklar
<http://winnell.com/omr36-39zzzy.pdf>
- 229 Sven Winnell 3 december 2016:
De nya regionerna. Läget i världen. Mänskliga verksamheter som styr världen. Regeringens politik och brist på politik. Samhällsplaneringens problem. Planering av fysiska och sociala miljöer. Tidningsartiklar.
<http://winnell.com/omr36-39zzzz.pdf>
- 233 Sven Winnell 20 december 2016:
Ett bättre nytt år önskas. Kunskaper och etik. Statsministerns jultal. Tidningsartiklar 12-20 december 2016, Ett system för mänskliga verksamheter som styr utvecklingen. Hur ska man kunna förbättra världen?
<http://winnell.com/omr36-39zzzza.pdf>
- 238 Sven Winnell 16 januari 2017:
Att förbättra världen. Att förbättra Sverige. Inkomstskattesystemet ger orimligt höga skatter för de lägsta inkomsterna. De måste kompenseras för det. Det behövs en politik för hushållens förhållanden.
<http://winnell.com/omr36-39zzzzb.pdf>
- 244 Sven Winnell 5 februari 2017:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Vetande från SIDA och Nationalencyklopedin och tidningsartiklar om förhållandena i världen 18 december 2016 till 3 februari 2017.
<http://winnell.com/omr36-39zzzzc.pdf>
- 248 Sven Winnell 15 februari 2017:
Socialdemokraterna och regeringen. Regionplanering. Trygghet och mynndigheter.
<http://winnell.com/omr36-39zzzzd.pdf>
- 251 Sven Winnell 5 mars 2017: Läget i världen. Artiklar om läget 5-26 februari 2017. Utrikesdeklarationen och riksdagsdebatten. Utrikesdepartementets förbättringar av världen.
<http://winnell.com/omr36-39zzzze.pdf>
- 254 Sven Winnell 19 mars 2017:
Påminnelser om inrikespolitiken. Introduktion med korta kommentarer om inrikesproblem och läget i världen. Sedan mänskliga verksamheter som styr världen och regeringens verksamheter.
<http://winnell.com/omr36-39zzzzf.pdf>

257	Sven Wimmell 5 april 2017: Tidningsartiklar 27 februari - 2 April 2017 om utrikes förhållanden. Kommentarer och sammanfattning om samhällsplaneringens problem. http://wimmell.com/omr36-39zzzzg.pdf
258	Sven Wimmell 25 april 2017: Tidningsartiklar 3-25 april 2017 om utrikes förhållanden och terrorism. Bland annat terrorn på Drottninggatan, Erdogan kan bli diktator i Turkiet, Franska presidentvalet, första omgången. http://wimmell.com/omr36-39zzzzh.pdf
259	Sven Wimmell 9 maj 2017: Tidningsartiklar 26 april till 9 maj 2017 om utrikes förhållanden och terrorism. Presidentvalet i Frankrike andra omgången http://wimmell.com/omr36-39zzzzi.pdf
265	Sven Wimmell 30 maj 2017 : Tidningsartiklar 10-30 maj 2017 om utrikes förhållanden och terrorism. http://wimmell.com/omr36-39zzzzj.pdf
271	<u>Kapitel 6 : Regeringen och SIDA om världens förhållanden</u>
272	Mänskliga rättigheter
282	Utrikesdepartementet och kulturdepartementet
283	SIDA
288	<u>Kapitel 7: SOM-INSITUTET</u>
289	SOM-intitutet.SAMHÄLLE OPINION MEDIER
295	Läsarna misstror mediernas rapportering om invandring

298	<u>Kapitel 8: Socialdemokraternas kongress 2017</u>
299	Partisekreterare Lena Rådström Baastad, Socialdemokraternas partikongress, Göteborg den 8 april 2017.
300	Nyvald partistyrrelse
301	Nya verkställande utskottet
301	Stefan Löfven omvald
302	Statsminister Stefan Löfven Tal vid omval som partiordförande den 9 april 2017
307	Anförande av finansminister Magdalena Andersson Socialdemokraternas partikongress, Göteborg, måndag 10 april, 2017
312	Utrikesminister Margot Wallström, Socialdemokraternas partikongress, Göteborg den 9 april 2017.
318	Partisekreterare Lena Rådström Baastad Tal vid val av partisekreterare måndag 10 april 2017
324	Från LO.se Skördetid för vanligt folk Tisdagen den 11 april talar LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson till Socialdemokraternas kongress i Göteborg. Här kan du läsa hela talet.
333	Stefan Löfven avslutade kongressen
333	Kongresshandlingar
334	Politiska prioriteringar och riktlinjer
334	Trygghet i en ny tid Politiska riktlinjer – preliminär version. Innehållsförteckning
335	Trygghet i en ny tid
337	1. Jobb och tillväxt för framtidstro
341	2. Sammanhållning för ökad trygghet

- 346 3. Kunskap gör Sverige starkare
350 4. En välfärd som går att lita på
355 5. Världens första fossilfria välfärdsland
358 6. Samarbete för gemensam säkerhet
- 364 framtids KontraKtet Innehållsförteckning
364 Ekonomin växer när människor växer
368 Fler jobb är grunden för allt
373 Med kunskaper växer Sverige
377 En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler
380 Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag
383 En rättvis värld är möjlig

387 **Kapitel 9: Vårbudgeten 2017**

- 388 Vårbudgeten 2017: Samhällsbygget – för trygghet och en
hållbar framtid 18 april 2017
388 Vårbudgeten 2017 på fem minuter
396 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande
447 Partimotioner. Vårbudgeten 2017

448 **Kapitel 10: Partiledardebatten i TV 14 maj 2017**

- 449 Partiledardebatten i TV 14 maj 2017
451 Analys: Löfvens balansgång – att slå och samtidigt smeka
453 Gemensamma utfall kan inte dölja spänningarna inom
Alliansen
454 Så var SVT:s partiledardebatt
456 Annie Lööf (C) ”Fler som varit i rymden än som har
traineejobb
457 Åkesson pressade Lööf om samarbete med SD
458 I partiledardebatten dränks ödesfrågor i ett öronbedövande
tjatter

460 **Kapitel 11 : Miljöpartiet, klimat, miljö och Trumps klimatpolitik**

- 461 Miljöpartiet utmanas från alla håll
462 Svårt läge kommer att bli värre
463 Moderaterna fråntåkt av SD – och Centern närmar sig
465 MP-krisen är välgörande
- 468 Vattenfall en kolsvart plump i protokollet
470 Ny mätning: Väljare positiva till flygskatt
472 Från visionärer i det blå till realister i det grå
473 Partiledningen vek sig för Grön ungdom
474 Plocka ner bilen från piedestalen
475 Kompromiss i Brasks anda
476 Regeringen riskerar KU-kritik om Vattenfall
476 Vassare grön profil ska vända MP:s kris
- 479 KONGRESS 2017: LEDARSKAP FÖR KLIMATET
479 50 VIKTIGA KLIMATBESLUT
481 VÅR POLITIK
483 ISABELLA LÖVINS TAL PÅKONGRESSEN 2017 26 maj
491 Snabbt, snyggt och hållbart 2017 05 27
- 493 Nu måste alla handlare informera om plastpåsar
494 Mer pengar till att rädda världshaven
495 Tomburkar kastade i naturen dödar tusentals kor – varje år
- 496 Källor: Trump tänker lämna klimatavtalet
497 Det här händer om USA lämnar Parisavtalet
498 Vad andra gör blir avgörande för våra barn
501 Jag kan inte godkänna ett avtal som straffar USA
502 Understryker USA:s tilltagande isolering i världen
504 Trumps beslut väcker starka protester i USA

505 5 frågor. Vad händer med Parisavtalet och klimatarbetet i världen nu?

506 EU och Kina överens om klimatarbetet

508 Dumheten blir officiell

509 I den akuta klimatkrisen väljer vi nu bort flyget

512 Peter Wolodarski: Det enda vi kan hoppas på är att Trump tvingas gå

514 **Kapitel 12: Partierna**

515 När ansvar betyder likriktning

517 Frihandel ger inte fler jobb

518 L säger ja till förslaget om sociala rättigheter i EU

530 Topppmoderat: Kinberg Batra måste avgå

522 Moderaterna är på väg att råka i panik

524 Expert: ”Det är oklart vad M står för

525 Viktor Barth-Kron: Mycket talar för att 1970-talet har tagit slut

527 SCB.Partisymptiundersökningen maj 2017

532 ”Blockgränsen måste brytas för majoritet

534 Ledarstriden i L kan öppna för ett kliv över mitten

536 Birgitta Ohlsson utmanar Jan Björklund som partiledare

537 Tunga röster ger fortsatt stöd för Anna Kinberg Batra som partiledare

537 M-ledaren stuvar om i partitoppen

539 Kinberg Batra väljer en farlig väg

541 Jimmie Åkesson kräver inga samtal för att stödja Batra

544 Björklund varnar för maktstrid

545 Partiledaren har stöd i många län

546 Åkesson tonar ner krav för att stötta M-ledaren

548 Hoten tystar folkvalda

550 **Kapitel 13: Regeringens utrikespolitik**

551 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter

554 Regeringen bör lägga upp en svensk världsplanering från svensk horisont

555 Följande berör problem med världsplanering.
Sven Winnell 5 mars 2017:Läget i världen. Artiklar om läget 5-26 februari 2017. Utrikesdeklarationen och riksdagsdebatten. Utrikesdepartementets förbättringar av världen.
<http://winnell.com/omr36-39zzzze.pdf>

558 Sammanfattningsvis

559 Tro inte att religionen minskar

565 Ingen vågar kritisera hinduismen

566 Kvinnorna ställer de nya frågorna

568 Ramadan en tid för sinnesfrid

571 Sekteristiska strider är inte förutbestämda

572 Tjänster och små diskreta gåvor

574 **Kapitel 14 : Regeringens inrikespolitik**

575 22 politikområden för politiken 26 maj 2016

577 Regeringen bör ha en plan för sin politik.

578 Sammanfattningsvis

579 Regionplanering.

581 Magdalena Andersson på träningsläger för att axla huvudrollen

582 Så drillas kronprinsessan Magdalena Andersson för nästa drabbning

595 Prins Daniel om hälsoklyftorna i skolan: Vi kan inte ha det så här. Vi måste med gemensamma krafter försöka förändra det.

Tidningsartiklar 15 -23 juni 2017

DN TORSDAG 15 JUNI 2017

Hetaste frågorna i politiken under riksdagsåret som gått

Regeringsfrågan

Det handlade egentligen inte om något riksdagsbeslut, men det var med arbetet i riksdagens utskott i ryggen som Moderatledaren Anna Kinberg Batra den 19 januari meddelade att det var dags att börja samtala med Sverigedemokraterna. Om det har skett några regelrätta samtal eller inte är oklart men en sak är säker: inget är sig likt efter beskedet.

Moderaterna är svagare än på 15 år och konflikten mellan de forna allianspartierna spelas upp för öppen ridå. När riksdagsåret går mot sitt slut är de borgerliga mer splittrade än de någonsin varit sedan starten 2004.

Vinster i välfärden

Trots att det är Vänsterpartiets mest prioriterade fråga och trots att V suttit i kontinuerliga budgetförhandlingar med regeringen så har riksdagen ännu inte klubbat igenom något beslut om stopp för vinster i välfärden.

Under året har utredaren Ilmar Reepalu presenterat sina förslag till vinstbegränsningar och den samlade oppositionen har gjort klart att den kommer att rösta nej om det hamnar på riksdagens bord.

Regeringen har lovat att det ska komma ett besked under mandatperioden men inte sagt när det blir.

Polis och terror

Efter attentatet på Drottninggatan i Stockholm samlades riksdagspartierna utom Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet för överläggningar om terrorbekämpning.

Överenskommelsen blev klar den 7 juni och omfattar bland annat åtgärder för skärpt säkerhet i den offentliga miljön, stopp för bidrag till extremistiska organisationer och utvidgad kriminalisering av samröre med terrororganisation.

Samtliga partier har också lagt förslag om fler poliser.

Socialdemokraterna föreslog i samband med partikongressen att det ska bli 10 000 fler polisanställda fram till 2024.

Jobb och integration

Den kluvna arbetsmarknaden har varit ett centralt tema i debatten.

Finansministern har redovisat urstarka siffror för svensk ekonomi och för inrikes födda är arbetslösheten mycket låg. För utrikes födda ligger den däremot kvar på en hög nivå.

Många pekar ut detta som den avgörande frågan inför valet nästa år och en ödesfråga för att det svenska samhället ska hålla ihop. Nya typer av anställningar med lägre löner än andra jobb är de borgerligas recept för att sänka trösklarna. De rödgröna framhåller satsningar på utbildning för att göra fler anställningsbara.

Försvaret

Debatten om försvaret tog ny fart när Ryssland placerade Iskanderrobotar i Kaliningrad vid Östersjön och Donald Trump sådde tvivel om USA:s säkerhetspolitik. Efter att oppositionspartierna bjudit över varandra om framtida försvarsbudgetar kom ÖB Micael Bydén med det bistra beskedet att pengarna inte ens räcker till det försvarsbeslut som fattades 2015.

Partierna som står bakom försvarsbeslutet (S och MP samt de tre borgerliga partierna M, C och KD) enades snart om att skjuta till 500 miljoner kronor redan i år. Mer är att vänta längre fram.

Migration

Under våren har de ensamkommande flyktingungdomarna, de flesta afghaner, stått i debattens centrum. Många som kom 2015 får först nu svar på sina asylansökningar samtidigt som säkerhetsläget i Afghanistan försämrats. En ny lag stiftades som ger dem som hunnit börja skolan möjlighet att slutföra studierna oavsett asylbesked. Medicinska åldersbedömningar har införts, så som regeringen och de borgerliga kommit överens om. Rapporter om psykiskt lidande och även självmord bland de ensamkommande har väckt en upprörd opinion. Regeringen avskaffade i maj de impopulära id-kontrollerna vid Öresund.

Klimat och miljö

I dag, torsdag klubbar riksdagen det klimatpolitiska ramverket, som både experter och miljörelsen ser som en milstolpe för att få ner utsläppen. Ramverket lägger fast mål och regler som alla regeringar oavsett färg ska följa. Samtliga partier utom SD står bakom. Den rödgröna regeringen har också fått igenom stora höjningar av budgeten för klimat och miljö.

Oppositionen har protesterat mot planerna på både en flygskatt och en lastbilsskatt. Flygskatten tänker regeringen lägga fram i höst, trots att de borgerliga hotar med budgetstrid. Lastbilsskatten har skjutits på framtiden.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se "

DN TORSDAG 15 JUNI 201

Liberalernas Jan Björklund under partiledardebatten i riksdagen.

Det är ett mål som pekar mot en mittenregering.

En betydande del av Moderaterna vill regera med stöd av Sverigedemokraterna, den ena extremen, om det är enda vägen till regeringsmakten. Socialdemokraterna regerar med budgetstöd av Vänsterpartiet, det andra ytterkantspartiet.

Om huvuduppgiften för L är att hålla extremisterna borta är det mest logiska en mittenregering. Då får ju varken SD eller V inflytande. Men kanske inte heller M.

I riksdagens kammare kunde alla se och höra hur Centerns, Liberalernas och Socialdemokraternas ledare på olika sätt öppnade för ett samarbete över blockgränsen. Det var en komplicerad serie trevare och avspisningar.

Statsminister Stefan Löfven utmålade Moderaterna och Sverigedemokraterna som sina huvudmotståndare och gjorde en invit till Centern. Liberalerna verkar han redan räkna med.

Trevarna över blockgränsen bygger på analysen att det inte går att få en riksdagsmajoritet för det borgerliga eller det rödgröna blocket efter nästa val, SD har växt sig för stora.

Men Moderaternas kris och nedgången efter Anna Kinberg Batras besked i januari om att glänta på dörren för överläggningar med SD har fått M-ledaren att göra ett nytt försök att axla manteln som alliansledare.

Det pågår samtal om ett gemensamt borgerligt agerande mot regeringen, som ska visa att de borgerliga inte är de tandlösa kritiker som SD:s Jimmie Åkesson alltid säger. Liberalernas Jan Björklund har fått Kristdemokraterna med sig och är på väg att få också Moderatledaren att ställa sig bakom hans idé om ett tillkännagivande i riksdagen, alternativt ett gemensamt borgerligt utspel. De ska kräva att regeringen stoppar tre skattehöjningar som rör flygskatt, statlig inkomstskatt och utdelningar för fåmansbolag.

Backar finansminister Magdalena Andersson kan de borgerliga visa upp en gemensam seger. Men om regeringen inte viker sig, vilket mycket talar för, är nästa steg en misstroendeförklaring mot finansministern. Då riskerar Sverige en regeringskris och strålkastaren faller åter på de borgerligas olika syn på hur Sverige ska styras.

Så medan partiledarna längtar efter att få diskutera brottsbekämpning, integration och sjukvård fortsätter osäkerheten kring regeringsfrågan att plåga dem. Med över ett år kvar till valet försöker partierna gardera sig och inte stänga dörrar.

Bakom den stundtals hårda politiska retoriken har borgerliga partier gjort upp med regeringen om en serie av politikens viktigaste frågor. Senaste var det terrorbekämpning, en händelse som flera av partiledarna framhåller som vårens viktigaste i enkäten här intill. De har också gjort upp om bland annat om försvaret, klimatpolitiken, energipolitiken, invandringspolitikerna.

Hösten kommer troligen att behålla en del av vårens dagordning. Regeringsfrågan kommer att fortsätta stå i centrum. Skillnaden mellan åsikter och politik är att det senare ska gå att genomföra. Därför behöver en politiker kunna svara på hur landet ska kunna styras.

Höstens andra viktiga fråga blir troligen säkerhet, både den i landet och i Östersjön. Samtalen om ökade anslag till försvaret de närmaste två åren leder troligen till en ny uppgörelse över blockgränsen om miljardförstärkningar. Och beredskapen att göra upp igen om åtgärder mot terrorism kommer att vara hög.

En tredje stor fråga blir sannolikt sjukvård. Där finns problem som växer, det är väljarnas viktigaste fråga och de andra partierna vill inte lämna den till SD.

Slutligen kommer integrationen att fortsätta att vara viktig. LO har lagt ett förslag till avtal om enkla jobb med lägre löner som Socialdemokraterna hoppas kan accepteras av arbetsgivarna och därmed lösa striden mellan Liberalerna och Centern å ena sidan och Socialdemokraterna på andra. Vilket för oss åter till regeringsfrågan.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se "

DN TORSDAG 15 JUNI 201

"DN frågar. 1. Vad var riksdagsårets hetaste fråga? 2. Vad blir den hetaste frågan nästa riksdagsår?"

Stefan Löfven (S)

1 Trygghet är nyckelordet. Det är det vi investerar för. Människor behöver känna mer trygghet, både genom att vi motarbetar brottslighet och terrorism men också att människor vet att sjukvården finns där när man behöver den.

2 Att fortsätta med investeringar i stället för att skära ner och sänka skatter. Vi måste ge mer resurser till polisen och försvaret men också se till att knäcka långtidsarbetslösheten och ge nyanlända tillgång till svensk arbetsmarknad som alla andra.

Isabella Lövin (MP)

1 Den nya klimatlagen som vi har lagt fram och som riksdagen röstar om i morgon (i dag torsdag, red:s anm.). Det är omvälvande med ett ramverk som kommer att tvinga alla regeringar att minska utsläppen. Det var vårt främsta vallöfte.

2 Det är att fortsätta leverera i klimatpolitiken. Vi har lagt en rad reformer som nu ska ge fler solceller på taken och fler laddstolpar för elbilar. Dessutom lägger vi förslag om en flygskatt och vi behöver fortsätta rusta upp tågbanorna.

Jonas Sjöstedt (V)

1 Jag är mest nöjd med att vi har fått till stånd ordentliga satsningar på sjukvård, utbildning och de som har låga inkomster. Budgetsamarbetet med regeringen är inte perfekt men det är en stor kontrast mot den kaotiska situationen på den borgerliga sidan.

2 För oss är höjdpunkten att vi ska lägga fram en proposition om att stoppa vinstjakten i välfärden. Skulle borgerligheten vara oklok nog att rösta ner den så blir det en stor valfråga. Det handlar om att kunna lita på välfärden.

Jimmie Åkesson (SD)

1 En gamechanger var Anna Kinberg Batras presskonferens den 19 januari. Den har öppnat upp debatten om regeringsfrågan och visat på splittring inom alliansen. Långsiktigt innebär det att det finns en öppning för oss att få ett inflytande efter nästa val.

2 Regeringsfrågan är fortsatt viktig. Från och med i höst inleds valrörelsen. Invandringspolitiken och polisen kris tror jag också kommer att vara avgörande både för oss och för väljarna.

Anna Kinberg Batra (M)

1 Våren har präglats mycket av trygghetsfrågorna. Terrorattacken på Drottninggatan påminner om det i allra högsta grad.

2 Trygghetsfrågorna och integrationen har varit de stora frågorna under våren och kommer att vara det även i höst. Det som kommer att synas tydligare under det kommande året är frågor om integrationen. Vi är bara i början av integrationsutmaningen.

Annie Lööf (C)

1 Frågan om trygghet har präglat året, med upplopp och dödsskjutningar i våra förorter, terrorattentatet på Drottninggatan och bristen på poliser. Där har vi lagt många förslag och vi har slutit en blocköverskridande överenskommelse mot terrorism som jag vill lyfta fram.

2 Att minska den sociala och regionala klyftan med fokus på integration. Alla som kom till vårt land för två år sedan ska hitta boende och arbete och lära sig språket. Det blir en kraftansträngning att få dem i arbete.

Jan Björklund (L)

1 Att vi uppnått en bred uppgörelse mot terrorism är ett viktigt beslut. Det möter en rädsla och oro som väldigt många människor känner över den utveckling vi ser.

2 Integrationen och klyftorna mellan svenskar och invandrare. Mycket av partiledardebatten i dag kretsade kring det. Enkla jobb, skolan och rättstrygghet – alla de frågorna är på ett sätt integration.

Andreas Carlson (KD) Vikarie för Ebba Busch Thor

1 Att vi slöt en överenskommelse om ytterligare åtgärder för att bekämpa terrorism var väldigt positivt med tanke på att vi behöver höja vår terroristbekämpningsförmåga. Vi behöver slå mot rötterna av terrorn, inte minst med tanke på att vi hade ett attentat i Stockholm nyligen.

2 En av de viktigaste frågorna blir hur vi behandlar våra äldre. Många får i dag sitta i köer på akuten och de som drabbas hårdast är de som är över 80 år. Vi ser utmaningar och problem inom vården.

Hans Olsson

Hans Rosén "

DN TORSDAG 15 JUNI 2017

" M redo stoppa höjd skatt med misstroende

Moderaterna öppnar nu för att stoppa regeringens skattehöjningar med samma modell som Liberalerna föreslagit. – Vi ska vara beredda att agera. Misstroende kan vara aktuellt, säger M-ledaren Anna Kinberg Batra.

De fyra borgerliga partierna har sedan en tid varit överens om att försöka stoppa tre av regeringens föreslagna skattehöjningar: flygskatten, de så kallade 3:12-reglerna för småföretagare och justeringen av brytpunkten för statlig skatt. Men de har samtidigt varit oense om hur det ska gå till.

M och KD har velat lägga en gemensam alliansbudget medan C vill stoppa skatteförslagen genom att bryta ut dem ur budgeten. L vill stoppa regeringens förslag genom att lägga ett tillkännagivande i riksdagen och hota med misstroendeförklaring.

I förra veckan anslöt sig KD till Liberalernas linje och nu öppnar även M för att gå samma väg.

– Jag tycker att regeringen måste backa ifrån de föreslagna skattehöjningarna för de skadar jobb och tillväxt alltför mycket. Det bästa sättet att göra det är att lägga en gemensam alliansbudget för då får vi en bättre ekonomisk politik. Om det inte är möjligt så tycker jag fortfarande att det är bättre att vi agerar gemensamt, säger Anna Kinberg Batra.

Hon anser att regeringen bör dra tillbaka förslagen.

– Annars tycker jag att vi ska vara beredda att agera.

Hon säger samtidigt nej till den modell som Centern har föreslagit.

– Jag vill inte bryta ut flera små delar ur budgeten – hacka sönder budgeten och sedan rösta på Socialdemokraternas budget. Det ger Sverige fortsatt fel ekonomisk politik och det underminerar också det finanspolitiska ramverket. Det är jag inte beredd till, säger Anna Kinberg Batra.

Om regeringen ändå väljer att gå fram med sina skatteförslag är Moderatledaren beredd att rikta misstroende mot ett statsråd, i det här fallet sannolikt finansminister Magdalena Andersson (S).

Hans Olsson hans.olsson@dn.se "

DN TORSDAG 15 JUNI 2017

" Lööf vill se fler poliser i förorten

Det behövs fler företagare men också fler poliser för att bryta utanförskapet i förorterna. Det var Annie Lööfs budskap när hon talade på Politikerveckan Järva. – Företagaren ska kunna vara trygg i att inte råka ut för bluffakturor eller skadegörelse, sade C-ledaren.

Efter onsdagens partiledardebatt i riksdagen var det dags för Centerns partiledare att äntra scenen på Spånga IP. Här anordnas Politikerveckan Järva som syftar till att föra samman makthavarna med invåarna i de utsatta förorterna i nordvästra Stockholm. Det blev bitvis ett hyllningstal till småföretagaren som Annie Lööf beskrev som en nyckelfaktor för att bryta den negativa utvecklingen med hög arbetslöshet bland utrikes födda.

– Företagarens roll kan inte nog understrykas, för integrationen, för tillväxten. En hjälte som förutom att skapa jobb till sig själv och andra bidrar till den gemensamma välfärden, sade Annie Lööf.

Vid sidan av minskade kostnader och mindre regelkrångel pekade hon också på trygghet, lag och ordning som en avgörande förutsättning för framgångsrikt företagande. I det sammanhanget passade hon på att marknadsföra centerförslag om fler poliser och åklagare för att fler kriminella ska kunna lagföras.

På en pressträff efter talet utvecklade hon sin syn på sambandet näringsliv och ordningsmakt.

– Jag har träffat företagare här från Järva som har blivit utsatta för skadegörelse och rån men brotten klaras inte upp. Därför behövs det

mer resurser till rättsväsendet så att företagen här vågar driva vidare sina butiker, säger Annie Lööf.

Hon påminde om de företagare i Husby som i vintras stängde sina butiker i protest mot kriminaliteten.

– Då har samhället kapitulerat. Vi måste stå upp för näringsidkarna som skapar jobb och service för de boende här, sade Annie Lööf.

Hans Rosén

hans.rosen@dn.se

DN TORSDAG 15 JUNI 2017

" Smit inte från integrationen

Sjukvård, skola och säkerhet i all ära. Även om minnet av flyktingkrisen nu börjar blekna måste integrationen stå i centrum för valet 2018.

Ramen för en partiledardebatt sätts i nuet. Men i avsaknad av terrordåd kort inpå, omskakande val i utlandet eller snabba flyktingströmmar kan blicken höjas en aning över det som dominerar för stunden. Under onsdagens debatt i riksdagen hände också det ovanliga att partiledarna själva fick sätta agendan.

Resultatet var stundvis avslöjande. Plötsligt sågs kärnan i respektive partis politik med tydligare konturer.

Stefan Löfven, som inledde debatten, har blivit alltmer vass i repliken. Men förutom att regeringen *inte* tänker sänka skatten men gärna samarbetar över blockgränsen har statsministern sällan något angeläget att berätta om vad han vill med makten. Det gällde också på onsdagen.

I veckan presenterade hans finansminister Magdalena Andersson nästa års satsning på välfärden. Landstingen lär tacka och ta emot de tre miljarder som regeringen tänker pytsa in i sjukvården. Men en statsminister kan inte uttala besvärjelsen ”mer resurser” hur många gånger som helst och tro att det låter som en alltigenom genial plan.

Till och med när Vänsterns ledare Jonas Sjöstedt duellerade med Stefan Löfven – saken gällde arbetstidsförkortning – löd statsministerns svar: Nej, vad som behövs är mer resurser.

Om lösningen på alla dilemman verkligen var att höja anslagen skulle svensk polis redan fungera felfritt. Vårdköerna skulle ha dunstat bort och Pisaresultaten höjts för länge sedan. Socialdemokraterna ser på Sveriges problem som en mängd statliga utgiftsposter. Det är fel, och dessutom en farlig inställning till politiken.

Under våren har två av alliansens partiledare kommit att sitta löst. Liberalernas Jan Björklund har utmanats av Birgitta Ohlsson, och det tycks ha gjort honom gott. Med ny nerv höll L-ledaren ett anförande om de klyftor och olika former av extremism som han ser som hot mot Sverige.

Missnöjet inom Moderaterna med Anna Kinberg Batra är begripligt. Men när partiledaren höjer energinivån, vilket hon gjorde i riksdagen, blir det också tydligt att hennes person inte är partiets enda problem. Vad är det egentligen kommunalråden vill att hon ska kommunicera så tydligt? Den idé och riktning som ska locka nya väljare har ännu inte tagit form.

De två ifrågasatta alliansledarna delar samtidigt en viktig styrka. Varken Jan Björklund och Anna Kinberg Batra låter regeringen komma undan när integrationen kommer på tal.

Löfvens paroll i riksdagsdebatten var att ”rusta människor för vår arbetsmarknad, inte rusta ner den svenska modellen”. Liberalernas ledare anklagades för svartmålning, och själv såg statsministern optimistiskt på de siffror som kommer ur högkonjunkturen. Dessutom berättade han om en läkare från Syrien som snart är yrkesverksam i Sverige.

Det står nu klart att ingetdera regeringspartiet tänker göra etableringen av nyanlända till något viktigt nummer i nästa års valrörelse. Socialdemokraterna vill neutralisera debatten och vrida den tillbaka till välbekant mark. Temat lär bli skola, vård och omsorg – plus polis och säkerhet. Problemen på arbetsmarknaden blir mindre intressanta när ekonomin går på högvarv. Väljarnas dalande intresse för integration och invandring bidrar också till att hela ämneskomplexet hamnar längre ner på dagordningen.

Men det sätt på vilket invandrarlandet Sverige ska utvecklas förblir en ödesfråga. Alliansen måste hålla liv i debatten.

DN 15/6 2017 "

DN FREDAG 16 JUNI 2017

"Enighet om fortsatt förvirring"

Tiden har rusat i väg medan allianspartierna var för sig har berättat hur övriga tre ska ena sig bakom det egna förslaget. Rödgröna skattehöjningar på medelinkomsttagare, småföretagare och flygresor skulle stoppas. Men hur?

På torsdagen rådde till sist uppslutning kring Liberalernas modell. Regeringen får dra tillbaka sina skattehöjningar, annars hotar misstroendevotum mot lämplig ansvarig. Om den personen skulle vara någon annan än finansminister Magdalena Andersson krävs en krystad förklaring. Men just hon skulle vara undantagen, hävdar Centern. Så mycket för den enigheten. Om en allians som har sagt A också är redo att säga B återstår därmed att se.

M och KD ville ha en gemensam alliansbudget i höst, som hade kunnat gå igenom med SD:s stöd. C och L vägrade. Även en misstroendeförklaring måste dock ha uppbackning från det oönskade hållet. De rödgröna fick likaså luta sig mot SD för att kunna rumstera om i den borgerliga budgeten förra mandatperioden.

Riksdagen var krånglig redan under Fredrik Reinfeldts minoritetsstyre. SD:s framryckning i valet 2014 gav ett än knepigare läge, som både regering och opposition har haft svårt att hantera. Decemberöverenskommelsen var ett misslyckande, tiden efteråt ett sammelsurium.

Stefan Löfven har regerat vidare. Några blocköverskridande uppgörelser har gjorts: energi, flyktingar, försvar. Men när det gäller ekonomin vill S i grunden inte kompromissa. I stället vill Löfven ha stöd av C och L för sina förslag, trots att de båda sakpolitiskt ofta står långt ifrån. Under tiden har Magdalena Andersson plitit på en

valårsbudget med skattehöjningar som betalar S-löften, trots att en parlamentarisk majoritet tydligt har sagt nej.

Alliansen har famlat efter en metod att opponera i stället för att bara vinka igenom rödgrön politik. Moderaternas virrigt proklamerade kursändring i januari gick ut på att samtala men inte samarbeta med SD. Hur SD skulle lockas att stödja alliansen utan att få något i gengäld har aldrig blivit klarlagt, men inte heller hur en annan framkomlig väg kan brytas.

En misstroendeförklaring är inte att fraternisera med SD. Inte heller är den ett hot mot budgetprocessen, som finansministern påstår. Oppositionen har ingen plikt att släppa igenom en dålig budget. Minoritetsregeringar har däremot en skyldighet att förstå att de regerar i minoritet. I annat fall kan resultatet faktiskt bli en regeringskris.

Gunnar Jonsson "

DN FREDAG 16 JUNI 2017

”Starkt stöd för försvaret men färre vill gå med i Nato”

Den nya försvarspolitiken tycks ha stöd i folkopinionen. 74 procent anser att det är viktigt att Sverige har ett starkt militärt försvar. Däremot är trenden med en ökande opinion för Natomedlemskap bruten; de som anser att Sverige ska söka medlemskap har minskat till 33 procent, skriver Joakim Berndtsson, Ulf Bjergeld och Karl Ydén.

Den 16 juni 2009 beslöt riksdagen att värnplikten i Sverige skulle vila i fredstid, vilket i praktiken innebar att värnpliktsförsvaret avskaffades. I avsaknad av en allvarlig militär hotbild mot Sverige prioriterades försvar av det svenska territoriet ner, till förmån för ett aktivt deltagande i internationella militära insatser med anställda soldater i alltid tillgängliga militära förband. Försvarskostnaderna som andel av Sveriges BNP tenderade att minska.

I dag är situationen närmast helt förändrad. Värnplikten har återupplivats (om än i liten skala). Försvar av Sveriges territorium står återigen i centrum och deltagande i internationella insatser tonas ned, åtminstone i retoriken. Försvaret har fått extra pengar och flera av de politiska partierna tycks tävla om att bjuda över varandra om vem som vill öka försvarskostnaderna mest.

Ett drygt decennium av försvarspolitisk inriktning mot militära uppdrag utanför Sveriges gränser har således nu ersatts av ett lika tydligt fokus på återuppbyggnad av en nationell försvarsförmåga. I bakgrunden till denna utveckling ser vi en ökad osäkerhet i världsläget

med en aggressivare rysk utrikespolitik, Donald Trump som nyvald president i USA, ett Storbritannien som valt att lämna EU och en överlag ökad vurm för det nationella.

Hur har då den svenska väljaropinionen påverkats av denna händelseutveckling? Finns det stöd för omsvängningen från en globalt inriktad svensk försvars- och säkerhetspolitik till en inriktning där förmågan att försvara svenskt territorium står i centrum?

SOM-institutet vid Göteborgs universitet har sedan 1988 undersökt svenska folkets syn på försvarskostnaderna. Den nationella SOM-undersökningen 2016 visar att svenska folkets önskan att minska försvarsutgifterna i dag ligger på en historiskt låg nivå. Endast 14 procent anser att det är ett bra förslag att minska försvarsutgifterna, medan 53 procent anser att det är ett dåligt förslag. Det är det lägsta stödet för att minska försvarsutgifterna sedan SOM-institutet började ställa frågan i slutet av 1980-talet. I början och mitten av 1990-talet var proportionerna de omvända – då var det närmare 60 procent som ville minska försvarsutgifterna, medan ungefär 15 procent ansåg att det var ett dåligt förslag.

På en ny fråga i SOM-undersökningen anser 74 procent att det är ”viktigt att Sverige har ett starkt militärt försvar”. Endast 14 procent anser att försvaret inte är viktigt, medan 12 procent inte har någon uppfattning.

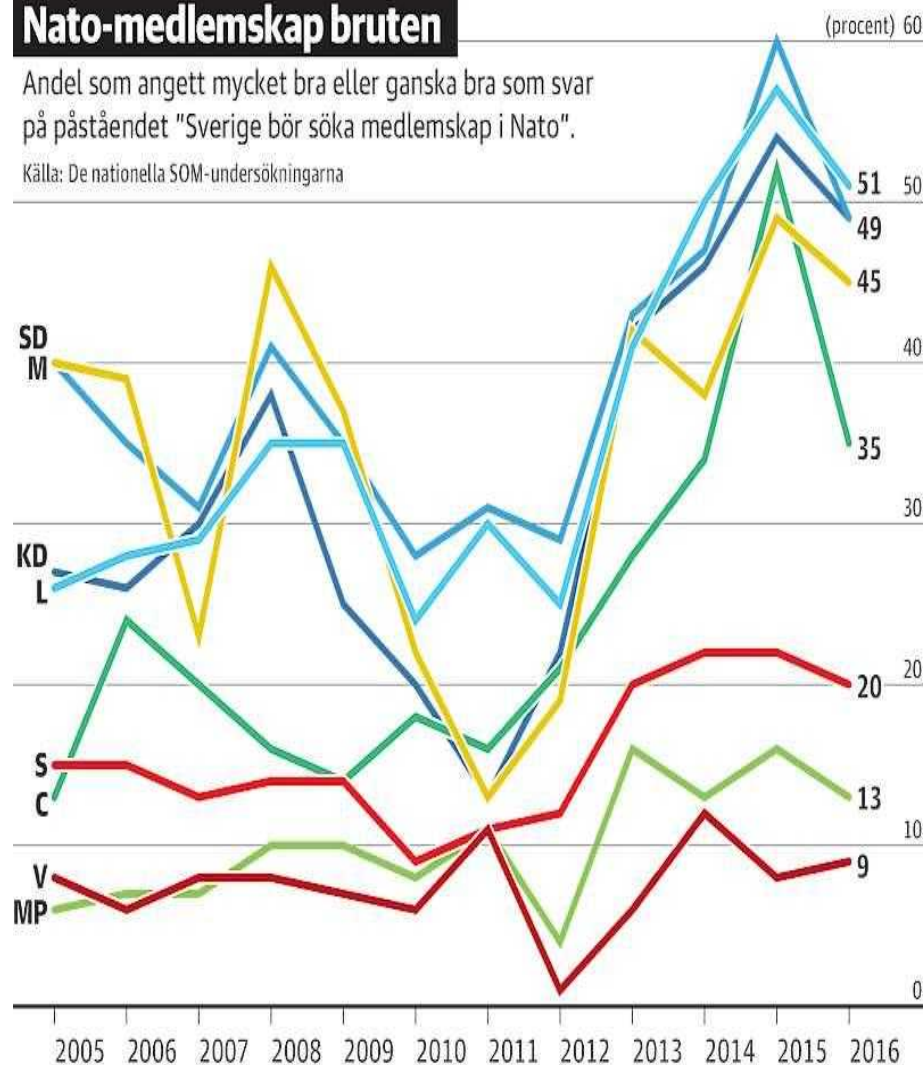
Stödet för värnplikten har ökat kraftigt. I 2016 års undersökning anser 62 procent att dess återinförande vore ett bra förslag, mot 51 procent år 2015 och 40 procent år 2013. Bland de politiska partierna återfinns det starkaste stödet för ett återinförande av värnplikten bland Sverige-demokraternas sympatisörer.

Har då också den svenska Nato-opinionen påverkats av den försvarspolitiska förändringen där Sveriges territorium ställs i centrum och

Trenden mot ökande stöd för Nato-medlemskap bruten

Andel som angett mycket bra eller ganska bra som svar på påståendet "Sverige bör söka medlemskap i Nato".

Källa: De nationella SOM-undersökningarna

deltagande i olika internationella insatser tonas ned? SOM-institutet har undersökt svenska folkets inställning till Nato-medlemskap varje år sedan 1994. Fram till och med år 2012 var opinionen i frågan stabil – andelen som ansåg att Sverige inte skulle söka medlemskap i Nato var två till tre gånger så stor som andelen som ansåg att Sverige borde ansöka om medlemskap. År 2013 förändrades opinionen. Natomotståndet minskade och andelen som ansåg att Sverige borde ansöka om Nato-medlemskap ökade. Sedan dess har den svenska opinionen blivit alltmer positiv till ett Nato-medlemskap och år 2015 var Natoanhängarna för första gången något fler än Nato-motståndarna.

Resultaten från 2016 års undersökning visar att trenden med en alltmer positiv Nato-opinion nu åtminstone tillfälligt är bruten. Andelen som anser att det är ett bra förslag att Sverige söker medlemskap i Nato har 2016 minskat till 33 procent, mot 38 procent 2015. Andelen som anser att det är ett dåligt förslag har ökat till 32 procent, mot 31 procent 2015. Andelen som anser att det är ett varken bra eller dåligt förslag uppgår till 35 procent, motsvarande andel uppgick till 31 procent 2015.

Nato-opinionen följer blockpolitiken. Nato-motståndet är störst bland sympatisörer till Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Feministiskt initiativ, och Socialdemokraterna. Nato-motståndet är lägst bland sympatisörer till Kristdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna och Centerpartiet. Nato-motståndet är också lågt bland Sverigedemokraternas sympatisörer. Den största enskilda förändringen återfinns inom Centerpartiet, där andelen anhängare av ett svenskt Nato-medlemskap har minskat med 17 procentenheter, från 52 till 35 procent 2016.

Det finns inga entydiga tecken på ett ökat motstånd mot att Sverige deltar i internationella militära insatser. Visserligen har andelen som anser att Sverige bör delta i en militär insats mot Islamiska staten (IS) minskat en aning, från 41 procent år 2015 till 36 procent år 2016. Men

andelen som anser att Sverige helt bör avstå från att delta i militära insatser utomlands uppgår år 2016 endast till 25 procent, mot 37 procent när frågan ställdes senast år 2014.

Den nya svenska försvars- och säkerhetspolitiken tycks således ha ett hyggligt stöd i folkopinionen. Politiken har knappast förändrats för att folkopinionen knuffat politikerna framför sig. Sannolikt är det omvärldsutvecklingen som vridit politiken till positioner som av tradition haft stöd i opinionen, samtidigt som politikernas starka fokus på det nationella försvaret kan ha förstärkt dessa strömningar.

Överhuvudtaget står Sverige och det svenska i fokus för samhällsdebatten. Partiledarnas snarast samfälliga hyllningar till den svenska nationen i Almedalen förra sommaren var ett tidens tecken.

Det är förståeligt att försvars- och säkerhetspolitiken i dessa oroliga tider lägger stor vikt vid ett försvar av det nationella territoriet. Samtidigt är det viktigt att satsningar på försvaret inte blir ensidiga och leder till isolationism och ovilja till internationella samarbeten kring freds- och säkerhetsfrämjande åtgärder.

Joakim Berndtsson, docent i freds- och utvecklingsforskning vid Göteborgs universitet

Ulf Bjereld, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet

Karl Ydén, universitetslektor vid Chalmers tekniska högskola & King's College London "

DN FREDAG 16 JUNI 2017

"Regeringskrisen ett steg närmare med skattebråket

En regeringskris kan vara i annalkande. Oppositionen hotar med att avsätta statsråd om inte regeringen drar tillbaka sina skattehöjningar. Finansminister Magdalena Andersson anklagar alliansen för att äventyra statens finanser.

Skattekonflikten mellan de borgerliga och den rödgröna regeringen har bubblat en längre tid. På torsdagen eskalerade den till skarpt läge. På ett möte i riksdagens finansutskott ställde sig majoriteten, bestående av de fyra borgerliga partierna plus Sverigedemokraterna, bakom ett så kallat särskilt yttrande med krav på att regeringen slopar tre aviserade skattehöjningar.

Inte nog med det. I yttrandet sägs att om regeringen inte backar om skatterna är oppositionspartierna "beredda att agera i riksdagen för att stoppa dessa, till exempel i form av en misstroendeförklaring". I klartext betyder det att ett eller flera statsråd kan tvingas avgå.

Ulf Kristersson är Moderaternas ekonomisk-politiska talesperson.

– Vi talar om för regeringen att den måste tolereras av riksdagen. Om den systematiskt år efter år trots upprepade påpekanden för en politik som riksdagen inte kan tolerera, då måste vi förklara att vi accepterar inte detta. Misstroende är det vapen som riksdagen ytterst har, säger han.

De tre skatter som de borgerliga siktar in sig på är 3:12-reglerna för fåmansbolag, den nya flygskatten och en justering av brytpunkten som gör att fler får betala statlig skatt. Liberalernas ledare Jan Björklund

beskriver initiativet som ett sätt att rädda Sverige från ”världens högsta skatter på jobb och företagande”.

– De har dessutom höjts ett antal gånger under den här regeringen. Nu får det vara nog, säger L-ledaren.

Finansminister Magdalena Andersson (S) kontrar med att anklaga oppositionen för ansvarslöshet. Hon menar att deras agerande inte är i linje med det ramverk för statsbudgeten som etablerades på 1990-talet för att minska finansernas sårbarhet.

– Det är uppenbart att allianspartierna inte längre står upp för en samlad budgetprocess. Det är lätt att hitta majoriteter för att göra av med mer pengar och sänka skatter men svårare att hitta majoritet för en ansvarsfull finansiering. De är ute på ett sluttande plan, säger Magdalena Andersson (S).

På en pressträff svarade hon undvikande på om regeringen är beredd att gå oppositionen tillmötes. Hon stänger inte dörren för diskussioner men kom inte heller med några inviter. Finansministern betonar att det än så länge bara handlar om förslag som är på remiss hos lagrådet.

– Vilka förslag som finns med i budgeten kommer vi att redovisa när vi lägger fram den i sin helhet i höst, säger Magdalena Andersson.

Hon är själv en potentiell måltavla för ett misstroende, om konflikten skulle trappas upp. Här spelar dock de borgerliga ett högst spel. Ett misstroendevotum mot finansministern skulle kunna leda till att regeringen väljer att avgå. När det gäller på vilka villkor en allians-regering kan bildas är de borgerliga djupt oeniga. M och KD har öppnat för att ta makten med stöd av SD, något som C och L säger blankt nej till.

– Regeringen bör besinna sig. Om den vill undvika kriser så bör man tänka på att det är riksdagen som bestämmer, inte regeringen. En klok

regering anpassar sig efter vad riksdagen kan tolerera, säger Ulf Kristersson (M).

I frågan om misstroende visade det sig dock kort efter finansutskottets möte att de borgerliga är oeniga. Centerledaren Annie Lööf markerar i en kommentar på Twitter att ett misstroendevotum mot finansministern inte är aktuellt för hennes parti. Ekonomisk-politiska talespersonen Emil Källström vill inte ge något besked om vem misstroendet ska riktas mot.

– Det är för tidigt att spekulera om det, säger han.

Liberalernas Jan Björklund däremot förklarade på en pressträff att han ser Magdalena Andersson som en naturlig måltavla.

Han pekar också ut två andra tänkbara ministrar som är förknippade med skatteförslagen, näringsminister Mikael Damberg och infrastrukturminister Anna Johansson, bägge S. I händelse av en regeringskris ser han det som naturligt att regeringen ombildas till ett rent S-kabinett.

Oscar Sjöstedt, Sverigedemokraternas ekonomisk-politiska talesperson, har sina tvivel.

– Vi vet inte om allianspartierna är beredda att löpa linan ut. Vi är det och det skulle förstås leda till regeringskris men de är ju inte överens om den grundläggande regeringsfrågan, säger han.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se "

" Fakta. Finanskrisen på 1990-talet ändrade budgetprocessen

Efter finanskrisen på 1990-talet skapades ett regelverk för statsbudgeten, för att undvika skadliga underskott. En grundprincip är att riksdagen ska ta ställning till budgeten i dess helhet, i stället för att olika delposter tas var för sig med risk att ingen tar ansvar för slutsumman.

Hösten 2013 stoppade den dåvarande oppositionen, de rödgröna plus SD, en borgerlig skattesänkning under pågående budgetprocess. De försvarade sig med att resultatet blev en förstärkning av statskassan och därför enligt dem rimmade med reglerna. Vilket dock var omstritt.

Före torsdagens besked var de borgerliga oense om hur man skulle agera mot regeringens skattehöjningar. M har förordat en hel gemensam alliansbudget, för att med stöd av SD fälla regeringen. KD har velat samma sak men anslöt sig nyligen till L:s modell som var snarlik den som nu blev verklighet.

C har drivit en egen linje som gick ut på att under själva budgetprocessen i höst stryka skattehöjningarna och följa upp det med neddragningar av utgiftsposter i samma mån. "

DN FREDAG 16 JUNI 2017

"Alliansen vill visa enighet – men sprickorna kunde inte vara tydligare

Analys. De borgerliga vill visa att de är en riktig och vasstandad opposition. Och hotet om misstroendeförklaring kan utsätta det rödgröna budgetsamarbetet för stora prövningar. Men det pressar också de borgerliga inbördes. De vill i nuläget varken regera eller förhandla.

Den borgerliga alliansen enade sig om att öka pressen på regeringen under torsdagen. Klockan tolv var det pressträff i riksdagen. På det breda podiet stod Liberalernas Jan Björklund ensam. Vid hans sidor var det tomt, ingen Kinberg Batra, Löf eller Bush Thor.

Liberalernas pressekreterare delade ut ett särskilt yttrande från riksdagens finansutskott, med tydligt L-märke i högra hörnet.

– Nu får det vara nog, sade Björklund och berättade om det särskilda yttrandet i riksdagens finansutskott som fått stöd av de andra borgerliga och dessutom SD.

Björklund fick frågor om han var beredd att riskera en regeringskris. Det slutade med att han pekade på att Stefan Löfven ju alltid kunde bilda en socialdemokratisk minoritetsregering.

Bilden av borgerlig splittring kunde inte vara tydligare, trots att detta var dagen då de borgerliga ville visa enighet.

I januari försatte Moderaterna det borgerliga samarbetet i allvarlig kris genom att glänta på dörren för överläggningar med SD och säga att M ville fälla regeringens budget och ta över regeringsmakten, även om de rödgröna har fler mandat än de borgerliga.

I månader har de borgerliga förhandlat om ett gemensamt besked för att visa att de fortfarande kan samarbeta. Alla fyra partierna skulle ju helst vilja se en borgerlig majoritetsregering, men opinionsläget är fjärran från en sådan. För att hålla dörrarna öppna behöver de blåsa liv i den döende alliansen.

På onsdagskvällen enade de sig om att göra ett inte särskilt förpliktigande riksdagsuttalande mot tre planerade skattehöjningar. Där står att partierna är "beredda att agera i riksdagen för att stoppa dessa, till exempel i form av en misstroendeförklaring". Det är inte den mest hotfulla formulering svensk politik har sett.

Men backar finansminister Magdalena Andersson om de tre skatterna kan de borgerliga visa upp en gemensam seger och väljarna ser att de är en skarp opposition, tvärtemot vad Sverigedemokraterna påstår.

Kravet pressar de rödgröna. Höjningen av den statliga inkomstskatten träffar dem som tjänar mest och är en hjärtefråga för Vänsterpartiet. V kommer inte att vilja stryka den ur överenskommelsen, då hotas budgetsamarbetet. Flygskatten är en hjärtefråga för Miljöpartiet. Skattereglerna för fåmansbolag är lättare att backa på, de försökte redan förre finansministern Anders Borg (M) reformera och är inte en hjärtefråga politiskt för något parti.

MP och S kan kompromissa om de känner att de måste. De vill gå till val som regeringspartier. Men frågan är om de måste vika sig, är de borgerliga verkligen beredda att löpa linan ut?

Om regeringen inte viker sig är nästa steg en misstroendeförklaring. Då riskerar Sverige en regeringskris och strålkastaren faller åter på de borgerligas olika syn på hur Sverige ska styras.

"I detta parlamentariska läge finns inte stöd för en Alliansregering. Vi vill inte stödja oss på SD utan nu ha fokus på valvinst 2018.", skriver

Centerledaren Annie Lööf på Twitter. Moderaterna och KD har motsatt syn.

Åsikterna går isär redan när det gäller vilken minister som borde drabbas av en eventuell misstroendeförklaring. Det naturliga vore kanske den minister som lägger fram skatterna, finansminister Magdalena Andersson (S). Men det har Annie Lööf sagt nej till, då är risken för stor att hela regeringen avgår.

Centern vill hellre se att den riktas mot näringsministern, ansvarig för fåmansbolagens villkor, eller mot infrastrukturministern, med ansvar för flygtrafiken. Men det är inte säkert att Centern kan hålla emot, när det är tre mot en som vill straffa Andersson. Torsdagens gemensamma utspel skapar sin egen dynamik, och det är inte uteslutet att Lööf får en regeringskris på halsen trots allt.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se "

DN FREDAG 16 JUNI 2017

"Sjöstedt vill beskatta de rika hårdare"

Skärp beskattningen av de rika, återinför förmögenhetsskatten och arvskatten och dra ned på ränteavdragen. Vänsterpartiets ledare Jonas Sjöstedt höll ett brandtal för jämlikhet och ökad rättvisa när han framträdde på Järvaveckan.

Han presenterade också ett förslag för att öka bostadsbyggandet i glesbygden. Byggbolag ska få garantier för att om man bygger i sådana områden till rimliga hyror så ska staten garantera intäkterna de första 10–15 åren.

– Man kan se det som ett slags försäkring, sade Sjöstedt.

Men merparten av talet handlade om klassklyftor och ojämlikheten i Sverige.

– Vi ser att det går bra för Sverige, men det är många människor som inte märker det, sade Sjöstedt.

– Det är pensionären som märker att det inte blir så mycket över när man blir gammal, det är alla som söker jobb men som på grund av sitt efternamn alltid hamnar sist i kön. Det är de som det redan gick bäst för som det nu går bra för, sade han.

Efter att ha redogjort för alla avtryck som Vänsterpartiet gjort i budgeten krävde Sjöstedt att de allra rikaste bidrar mer. V vill se återinförd förmögenhets- och arvsskatt samt att ränteavdragen börjar trappas av.

– De som bor i hyresbostäder här är faktiskt med och betalar för de dyra villorna. Det är så det ser ut när man riggar skattesystemet för de rikaste, sade Sjöstedt.

Han kritiserade också de borgerligas försök att stoppa regeringens skattehöjningar.

– De är inte beredda att lägga en egen budget, det handlar bara om att sticka in en käpp i hjulet.

Han kritiserade också Socialdemokraterna för att de vill ”sticka högerut”.

– Det handlar om vilken sorts Sverige man vill se. Annie Lööf pratar om sänkta löner och försvagningar av arbetsrätten och marknadshyror. Det är sorgligt att Socialdemokraterna inte tycks se skillnaden mellan vänster och höger, säger Sjöstedt.

TT "

DN FREDAG 16 JUNI 2017

"Många nya företagare i glesbygden

Antalet svenska egenföretagare ökade mellan 2010 och 2015 med drygt 10 000. Den största ökningen har ägt rum i landsbygds-kommuner eller på turistorter, och bottnar inte sällan i brist på alternativ. Det visar en ny rapport från fackförbundet Unionen.

Allt fler blir egenföretagare, konstaterar Unionen, som grävt i SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik från 2015.

Men Unionens erfarenheter pekar på att många blir företagare i brist på andra alternativ. Ofta saknar orten stora arbetsgivare som industri-företag, universitet eller statliga myndigheter.

Länen med allra störst andel egenföretagare är Gotland (16,1 procent), Jämtland (13,7) och Halland (11,5). På kommunnivå toppar Borgholm, Berg och Båstad.

Skog, jordbruk och fiske har med bred marginal störst andel egenföretagare, 69 procent. Därefter personliga och kulturella tjänster, 23 procent, byggindustri, 19 procent, och företagstjänster, 16 procent.

Lägst andel har branscher med stark koppling till offentlig sektor, eller de kapitalintensiva. Geografiskt finns den minsta andelen i Oxelösund, 5 procent, följt av Umeå, 6 procent, Karlskoga, 7 procent, Fagersta, 7 procent, och Trollhättan 7 procent.

Henrik Ehrenberg, samhällspolitisk chef på Unionen, konstaterar att egenföretagande i bästa fall kan ses som ett tecken på entreprenörskap och välstånd.

– Men det finns också tecken på att livet som egenföretagare för många inte är något förstahandsval. Då handlar det inte om personer

som anser att de har råd att ta en kalkylerad risk, det kan helt enkelt vara det enda sättet att vara yrkesverksam på.

I det läget är det ännu viktigare att trygghetssystemen fungerar, fastslår han.

– I dag är det till exempel mycket svårt att förutse vad ersättningen ska bli under en föräldraledighet.

Hur många som verkligen ofrivilligt blivit egenföretagare är svårt att säga, men Ehrenberg pekar på att i en av Unionens undersökningar från 2013 var andelen 12 procent i snitt över landet.

Egenföretagare måste få samma trygghet som de anställda, betonar Unionen. Andelen egenföretagare kan väntas öka ytterligare under de närmsta åren, med en växande plattforms- och ”gig”-ekonomi, och ett näringsliv byggt på ständig innovation och utveckling.

– I dag kan man lösa tryggheten genom att gå med i någon organisation som erbjuder försäkringar för sådant som arbetslöshet, pension och sjukdom. Men vi menar att politiken långsiktigt måste ändra trygghetssystemen så att även egenföretagare kan räkna med en mer långsiktig trygghet, säger Henrik Ehrenberg.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se

"Fakta.

Andel egenföretagare i de län där företagandet är högst (i procent):

1. Gotland 16,1
2. Jämtland 13,7
3. Halland 11,5
4. Kalmar 11,1
5. Kronoberg 10,8

Källa: Unionen, SCB "

DN FREDAG 16 JUNI 2017

"Smörbrist får priset att stiga

Bristen på smör har gjort att priserna i EU har ökat mycket kraftigt det senaste året och nu ligger på rekordnivåer. I Sverige får kunderna betala ungefär 20 procent mer i affärerna. Och prisökningen ser ut att fortsätta framöver.

Det svänger kraftigt i mjölkbranschen. För ungefär ett år sedan fanns ett överskott på mjölkprodukter och bönderna fick dåligt betalt. Nu är situationen rakt motsatt. Bristen på främst feta mejerivaror har gjort att priserna skenar. När det gäller smör har priserna inom EU ökat med cirka 82 procent det senaste året.

– Det vi ser just nu är en otroligt snabb uppgång på bland annat smör, och tittar man på råvarubörsen den ser uppgången ut att fortsätta, säger Erik Bratthall, presschef på Arla.

Även i Sverige ökar priserna, även om ökningen här inte är lika stor. Ersättningen som Arla betalar sina mjölkbönder har på ett halvår gått upp drygt en krona per kilo från 2,30 kronor till 3,35 kronor, en ökning på 45 procent.

– Givetvis är ett högt mjölkpris bra för våra ägare, mjölkbönderna, men de snabba kasten är problematiska och gör det svårt att skapa en trygg situation för bönderna, säger Erik Bratthall.

Anledningen till prisökningen är att efterfrågan på feta varor är högre än tillgången. Vi äter alltmer feta mejeriprodukter. Från 2005 till 2014 ökade den svenska konsumtionen av grädde från 10,6 kilo per person och år till 12,6 kilo. Konsumtionen av smör steg från 1,3 kilo till 2,3 kilo per person och år. Samtidigt minskar antalet mjölkgårdar och produktionen av mjölk.

– Vi har för lite grädde och smör både i Sverige och Europa, jag hoppas vi kommer att klara alla leveranser, säger Erik Bratthall.

Livsmedelskedjan Axfood har märkt av prishöjningen.

– Hos oss har priset på ett halvt kilo smör ökat cirka 20 procent sedan årsskiftet, från 29,50 kronor vid årsskiftet till ungefär 35,90 kronor i dag, säger företagets presschef Claes Salomonsson.

Enligt honom har smörpriset inte legat över 30 kronor på sex år.

– Vi tror att bristen består under hösten. Kontentan är att det dricks för lite mjölk samtidigt som efterfrågan på grädde och smör har ökat och det går åt mycket mjölk för att framställa de feta mejeriprodukterna, säger Claes Salomonsson.

Trots den kraftiga prishöjningen har försäljning av smör inte minskat i bolagets butiker.

Jannike Kihlberg jannike.kihlberg@dn.se

DN FREDAG 16 JUNI 2017

"Sjunkande resultat och växande klyftor i skolan"

Skillnaderna mellan skolor med höga och låga resultat fortsätter att öka, visar revisorernas årsrapport. Moderaterna i Stadshuset – som nu lanserar sin nya skolpolitik – vill öka undervisningstiden med en timme varje dag. – Vi behöver lyfta skolor som inte levererar och vi behöver mer undervisning, säger oppositionsborgarrådet Anna König Jerlmyr (M).

I årsrapporten om utbildningsnämndens arbete noterar revisorerna att den negativa utvecklingen av resultatet för elever i utsatta områden fortsätter. Dessutom ökar resultatspridningen mellan både grundskoleelever och grundskolor, och målen för andelen elever med gymnasieexamen och andelen gymnasieelever med godkänt i samtliga kurser uppnås inte.

Andelen behöriga till nationella program på gymnasiet och andelen elever som nått kunskapskraven i samtliga ämnen har minskat betydligt jämfört med 2015. Skolor med elever från mer välbärgade områden har i stort sett oförändrade höga resultat, medan skolor med elever från utsatta områden har en trend mot försämrade resultat. Sett över en dryg tioårsperiod ökar resultatskillnaderna kontinuerligt mellan skolor med höga och låga resultat.

Det stora problemet, enligt utbildningsnämnden, är hur man ska förbättra de låga resultat som elever, främst pojkar, på skolor i utsatta områden har.

– Revisorerna är mycket kritiska när de säger att man inte når kunskaps-målen, säger Anna König Jerlmyr.

Men revisorerna konstaterar också att om man räknar bort nyinvandrade elever är andelen som är behöriga till gymnasiet 92,5 procent för 2016 jämfört med 90 procent för 2015. Och de växande klyftorna i resultaten mellan skolor i välbärgade och utsatta områden ökar inte om de nyinvandrade exkluderas.

Hur ser du på det?

– Det är rimligt att exkludera nyinvandrade när man tittar på resultaten, skolor med många nyanlända ska inte straffas. Men bara tre av 13 indikatorer som mäter kunskapsmål uppnås, det har inte bara att göra med nyanlända elever.

Stockholmsmoderaternas rapport "Samling för kunskap" är resultatet av ett arbete som Anna König Jerlmyr har lett, tillsammans med skolledare, skolforskare, skolöverläkare och Lärarförbundet.

– I rapporten har vi moderater lagt ett antal förslag, som har stöd i forskningen. Jag vill göra skolan till en huvudfråga i valet, de rödgrönrosa har inte levererat, säger hon.

Tyngdpunkten ligger på mer undervisningstid, en timme mer varje dag i grundskolan.

– Vi har betydligt färre undervisningstimmar än genomsnittet i OECD. De skolor som vill ska också kunna pröva ett tre termins-system, sommarlovet försvinner inte men de långa loven missgynnar elever från utsatta områden, säger Anna König Jerlmyr.

Bland förslagen finns också:

Att arbeta fram en plan för att eftertraktade skolor, både friskolor och kommunala, ska kunna öppna filialer och bygga ut.

Se över effekterna av det socioekonomiska stödet och premiera lärare som jobbar i utsatta skolor, fler förstelärare med högre löner.

Diagnostiska tester som mäter elevers kunskaper redan från första klass, och med regelbunden uppföljning.

Klassrumsundersökningar i förstaklass, som skolhälsovården gör, för att tidigt upptäcka elever som behöver särskilt stöd.

Pilotskolor med nya pedagogiska modeller och mer forskning.

– Exempelvis kan vi titta på KIPP-skolorna, som finns i utanförskapsområden i USA och har längre skoldagar, fler lärare, mer disciplin och goda resultat, säger Anna König Jerlmyr.

Andra förslag är centrala rättningar av nationella prov, som Anna König Jerlmyr tror blir mer effektivt, och profilfritids med inriktningar som musik, idrott eller läxläsning.

– Vi måste ha höga förväntningar på varje elev, oavsett om de går på Hjulstaskolan eller Engelbrektsskolan, det har vi inte i dag. Målet är att halvera antalet skolmisslyckanden, betyget i nian är det som har störst effekt för risken att hamna i utanförskap, säger hon.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Kvinnor har inte tid över för att styra världen"

Who run the world? Girls! Beyoncé är världens bäst betalda kvinnliga artist och visst borde hon ha fog för sitt kaxiga konstaterande.

Flickor gör sina läxor, pluggar inför proven, får bra betyg, dominerar universiteten, får prestigefyllda jobb och... ja, där tar det som vi vet tyvärr ofta slut. Nio av tio företag på Stockholmsbörsen har ojämställda ledningsgrupper, var tredje saknar helt kvinnor. Visst blir det bättre, men det går långsamt, långsamt.

Vad det beror på finns olika teorier kring, men de flesta är överens om att en stor del av kvinnors underläge på arbetsmarknaden beror på att de tar hand om familjen. Fram tills de får första barnet ser mäns och kvinnors karriärutveckling i princip likadan ut, men 15 år efter att de blivit föräldrar har inkomstskillnaden ökat med i genomsnitt 32 procent. Ungefär tre fjärdedelar av löneskillnaden hos ett par i 40-årsåldern kan förklaras med att de skaffat familj.

Det är ett dystert kvitto på hur viktigt det är att dela lika på ansvaret för familj och barn, men visar också att det även finns annat som påverkar vem som får det fetaste lönekuvertet. Lise Vesterlund som är professor i nationalekonomi vid Pittsburghs universitet i USA har i årtal forskat om den där sista fjärdedelen av glastaket. På torsdagen besökte hon Studieförbundet näringsliv och samhälle (SNS).

Det var mycket nickar och igenkännande leenden när hon förklarade hur det i organisationer finns vissa arbetsuppgifter som leder till befordran, medan andra inte gör det. På ett företag ska exempelvis den som vill klättra ägna sig åt sådant som ger intäkter till företaget, inom akademien bör man satsa på sin forskning.

Vad kvinnor ägnar sig åt? Organisation och annat som "måste göras" men inte ger några pluspoäng när chefstjänster ska tillsättas. Men hur kommer det sig?

För det första är kvinnor bevisat mindre benägna att ta för sig och konkurrera om prestigefyllda arbetsuppgifter.

För det andra accepterar de i högre grad arbetsuppgifter som ingen annan vill göra. Vesterlund har i sina studier kunnat visa att kvinnor i högre grad än män är frivilliga, oftare blir tillfrågade och dessutom oftare säger ja när den typen av arbete ska fördelas. Resultatet blir att kvinnor överhopas av mindre prestigefyllda arbetsuppgifter.

Vesterlund berättar att jämställdhetsansvariga på amerikanska företag upptäckt att många kvinnor inte vill bli befordrade eftersom de inte upplever sig ha tid för mer utmanande åtaganden. Kvinnor konkurrerar alltså i mindre utsträckning om arbetsuppgifter som leder till befordran och tar dessutom på sig så många av de mindre prestigefyllda uppgifterna att de inte har tid att göra karriär när de väl får möjligheten. De är fast i en ojämställd spiral mot karriärens botten.

Så vad ska vi göra för att få en ändring? För det första menar Vesterlund att chefer och arbetsledare måste sluta leta frivilliga till mindre prestigefyllda arbetsuppgifter och i stället fördela dem jämnt.

Frivillig är i det här fallet nämligen nästan alltid synonymt med "kvinna som får dåligt samvete om hon inte löser situationen".

För oss som individer gäller det att inte säga ja till uppgifter utan att först ha funderat ut vad det betyder att utföra dem. Vad är det jag inte gör i stället?

Du ska vara lojal mot din arbetsplats, men först och främst ska du vara lojal mot dig själv. Och den feministiska kampen. Ingen annan kommer att vara det åt dig.

Matilda Molander matilda.molander@dn.se "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Den förlorade storhetens litenhet"

Europas folk håller sig alla med en smickrande fast fullständigt verklighetsfrämmande självbild som gör dem större än de är. Men efter 1945 har vi alla blivit små för gott.

Stort var alltid bättre än smått i min ungdom och inte förrän i början av sjuttioalet blev detta ifrågasatt av E F Schumacher i en liten bok där han deklarerade att *small is beautiful*. Trodde vi honom? Knappast mer än som provokation eller försök att visa sig originell. Men så sakteliga bet sig Schumachers tes fast bland dem som då var unga, inte minst kvinnor, bland diverse världsförbättrare och de allt fler som börjat bekymra sig om miljön.

En slogan som *size doesn't matter* kan ses som en variation eller uppföljning av hans grundtes, låt vara med främst fysisk-kroppslig innebörd, och den trotsiga invändningen *size does matter* som kanske nyktra, men misstänkt mansgrisiga empirikers motattack på allsköns önsketänkande. Detta försvar av vad som är större föll dock inte längre i god jord.

Litenheten hade kommit för att stanna.

Märkligt är ändå att denna föreställning om litenhetens betydelse behövde så lång tid på sig för att etablera sig i vårt medvetande i ett Europa vars hela historia handlar om hur av stort blir litet. Ty hos oss var förr allt stort för att i dag utan undantag vara litet. Dessutom litet en gång för alla; jag återkommer till detta.

Nästan alla Europas länder och stater har en gång varit långt större än de är i dag. Denna förlorade storhet förenar dem mer än någonting annat. Oftast ligger den hundratals – i några fall tusentals – år tillbaka; det gäller så vitt skilda stater som den svenska, litauiska eller ungerska

och för de italienare och greker som ser sig som direkta arvtagare till Romerska riket eller Hellas utan att inse att historien inte känner till sådana långsiktiga, nära nog organiska kontinuiteter.

Samma gäller för vårt eget förhållande till vikingatiden. Förvånansvärt många europeiska stater har till och med haft stora imperier: engelsmän, fransmän, spanjorer eller holländare, men också portugiser eller österrikare vars forna storhet förutom arkitektoniska rester blivit till en melankoli som tycks förlägga storheten till vad som mer är dröm än historisk verklighet.

Mirakulöst detta Europa! Geografiskt inte mer än en halvö till den väldiga asiatiska landmassan, en brokig utväxt i miniatyr på det entoniga Sibirien, men där snart sagt varje folk redan haft sina historiska 15 minuter av världsberömmelse innan de sjunkit ner i betydelselöshet och litenhet. Och storheten emellanåt i glömska.

Vem tänker nu för tiden på Sverige som en tidigare stormakt? Med Finland som rikets andra hälft, med besittningar kring Östersjön som lämnat spår efter sig i form av universitet, kyrkor och fästningar? Dagens mini-Sverige har glömt; fast vår tids anspråk på att vara en "moralisk stormakt" kan kanske uppfattas som fantomsmärta efter vad som numera är både glömt och okänt. Sverige är inte ensamt om smärtan över förlorad storhet: den delas av nästan alla europeiska folk, dessutom oftast mycket påtagligare än vi som ändå lyckats transkribera förlorad storhet från ett konkret och verkligt till ett mer abstrakt och fiktivt plan.

Det sista exemplet på denna för Europa typiska utveckling från stort till smått är förstas Tyskland. Jag skriver "sista" eftersom ingen europeisk nation eller stat längre förfogar över den nödvändiga potentialen till storhet; tyskarna – med rätta beskrivna som "en försenad nation" (*eine verspätete Nation*) – stod sist i den europeiska kön. Åtminstone i denna mening kan historien sägas ha kommit till sitt

slut. Ingen kommer efter Tyskland. Och ingen som en gång stod före i kön har kraft och resurser nog till en återkomst.

Efter 1945 har vi alla blivit små för gott, men är ännu knappast medvetna om denna litenhet varför vi håller oss med en smickrande fast fullständigt verklighetsfrämmande självbild som gör oss större än vi är. Inte ens slovenier eller norrmän har inrättat sig i den schumacherska litenheten.

Groteskt blir detta när ett land som en gång var stort tror att det fortfarande gäller och från narcissistisk självbespeglning skrider till handling. Det kallas Brexit och lär sluta i katastrof. Eller riktigare: i att Brexit, på det ena eller andra sättet, inte blir av. Litenheten kommer att ta ut sin rätt trots oviljan att erkänna sig som en bland andra små. Som andra européer är briterna just för små för att i suverän ensamhet kunna bestå i en globaliserad värld.

Annorlunda var det förr, helt enkelt bättre när imperiet fanns, när *Britannia ruled the waves*. Men imperiet och ställningen som världsmakt försvann när Europa lade hand på sig själv i vad som mer än ett världskrig var ett europeiskt inbördeskrig. Ja. Storbritannien var med och besegrade Tyskland, men både Storbritannien och Frankrike förlorade kriget tillsammans med tyskarna.

Sådant kallas för historiens ironi. Efterkrigstiden har tagit lång tid på sig att demonstrera detta och Brexit visar att man ännu inte vill förstå, i stället flytt in i ett förflutet då stort fortfarande var stort och litet litet och man själv var större än alla andra.

Och vem vill förneka att denna förlorade storhet är attraktivare än en samtid där alla blivit lika små?

Richard Swartz richard.swartz@chello.at journalist, författare och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

”Minskad valutareserv riskerar den finansiella stabiliteten ”

"Regeringens förslag om att minska valutareserven innebär att man räknar med att kunna låna när en kris redan inträffat, i stället för att använda likvida medel tillgängliga i Riksbanken. Erfarenheter från 1990-talskrisen och finanskrisen talar för att denna strategi är riskfylld, skriver vice riksbankscheferna Per Jansson och Cecilia Skingsley.

Allt sedan 1990-talskrisen har Sverige konsekvent bedrivit en ekonomisk politik som har gått ut på att skapa och bevara trovärdighet för vår ekonomi. Politiken har byggt på en djup insikt om att en liten och öppen ekonomi måste ha ordning och reda på hemmaplan och god beredskap att skydda sig mot tider av oro och kris.

Finanspolitiken har fått ett ramverk med inriktning på hållbara offentliga finanser. Reformen i lönebildningen och penningpolitiken har resulterat i att det, jämfört med 1970- och 80-talen, råder ordning och reda i pris- och lönebildningen. Det har funnits ett brett politiskt stöd för att satsa på institutioner med tydliga mandat och mål, som bland annat har lett fram till en Riksbank med en hög grad av självständighet. Över årens lopp har systemen finjusterats men den grundläggande inriktningen har bevarats.

Resultaten av politiken talar för sig själva. Några år efter 1990-talskrisen, då omvärlden fortfarande såg på Sverige med stort misstroende, låg en 10-årig svensk statsobligation cirka 4 procentenheter över motsvarande tysk obligation. Idag är skillnaden bara en bråkdel, cirka

0,2 procentenheter, vilket innebär att förtroendet är i paritet med Europas största och starkaste ekonomi.

Under den internationella finanskrisen 2008-09 uppvisade Sverige en påtaglig stabilitet när det gällde det finansiella systemets grundläggande funktioner, inte minst att tillhandahålla krediter – och detta trots det stora beroendet av utvecklingen i omvärlden. Vi bestraffas inte längre när det råder osäkerhet på de internationella finansiella marknaderna. Den lilla båten är numera sjöduglig även när det stormar på den stora oceanen.

Den svenska ekonomin är således mycket stark i dag. Det understryks också av återhämtningen i tillväxten efter finanskrisen. Bruttonationalprodukten, BNP, har vuxit drygt tre gånger snabbare än i euroområdet och även tydligt bättre än i Storbritannien och USA. När många andra länder kämpar med växande offentliga skulder har den svenska offentliga skulden sjunkit. Den starka ekonomin bidrar till att våra banker är lönsamma och kan finansiera sig billigt på internationella kapitalmarknader. Sysselsättningsutvecklingen har också varit god.

Men att det går så här bra får inte tas för givet. Det tar många år att skaffa sig trovärdighet och omvärldens tillit men går mycket snabbt att förlora det. Mot den här bakgrunden oroas vi av regeringens aktuella förslag om förändringar i Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning. Vi anser att detta är ett tydligt avsteg från ledstjärnan att ha god beredskap och skydda sig mot tider av oro och kris.

Den del av regeringens förslag som framförallt bör diskuteras noga rör ordningen som framöver ska råda för hanteringen av Riksbankens valutareserv. Här föreslås bland annat att Riksbanken mycket snabbt (till den 1 januari 2018) ska återbetala den del av valutareserven som lånats upp via Riksgälden. Beloppet som ska återbetalas är betydande, drygt 250 miljarder kronor eller cirka 6 procent av BNP. Att upplåning

till valutareserven sker via Riksgälden är inte ett måste men har i Sverige hittills bedömts som det billigaste sättet att göra upplåningen på.

Riksbanken håller en valutareserv för att kunna fullgöra uppgifter som Riksdagen har delegerat. Där ingår uppgiften att värna ett säkert och effektivt betalningsväsende för svenska hushåll och företag. Det svenska banksystemet är ett av de största i Europa, mätt i förhållande till ekonomins storlek, och har omfattande internationell verksamhet. Det innebär att svenska banker behöver ha en kontinuerlig tillgång till utländska valutor. Uppstår störningar i bankernas finansieringsflöde måste Riksbanken stå beredd att låna ut såväl svenska kronor som utländsk valuta för att likviditetsproblemen inte ska utvecklas till allvarliga hot mot den finansiella stabiliteten. Vi talar alltså om den fas som en bank kan riskera att gå igenom innan resolution eller konkurs är ett faktum. Under finanskrisen 2008-09 lånade Riksbanken ut stora belopp till banksystemet, närmare 370 miljarder kronor i svenska kronor och cirka 250 miljarder kronor i amerikanska dollar. Dessa lån bidrog till att svenska banker fungerade genom krisen och till den snabba konjunkturåterhämtningen. Den Internationella valutafonden, som har 70 års erfarenheter av finanskriser i åtskilliga länder, rekommenderar att inte minska den valutareserv som Riksbanken i nuläget håller.

Det är oklart om syftet med regeringens förslag nu är att börja styra storleken på valutareserven från politiskt håll – här behöver vi höra klarspråk från regering och riksdag. Om så är fallet innebär det en betydande institutionell förändring där ansvaret för likviditetsstöd till banker i kris i stora stycken flyttas från Riksbanken till det politiska systemet. En minskad valutareserv innebär också en grundläggande förändring i förutsättningarna för likviditetsstödet – i stället för att ha likvida medel tillgängliga i förväg i Riksbanken räknar man med att

upplåning ska kunna ske när en kris redan inträffat. Erfarenheter från 1990-talskrisen och finanskrisen talar för att denna strategi är riskfylld. Det kan bli dyrt, ta lång tid eller i värsta fall inte alls vara möjligt att skaffa sig likviditeten som behövs. Vidare strider en sådan institutionell förändring mot EU-lagstiftning, vilket tydligt framgår av ECB:s remissyttrande över förslaget.

Varför ska Sverige, med de erfarenheter vi gjort under de senaste 25 åren, börja experimentera med den institutionella och ekonomisk-politiska struktur som hittills varit så framgångsrik och gynnsam för vårt land? Vi vänder oss inte emot att det ska finnas demokratisk insyn och kontroll när Riksbanken bedriver sin verksamhet. Men en sådan ordning kan åstadkommas utan att urholka den rådande institutionella och ekonomisk-politiska strukturen. Mot den här bakgrunden hoppas vi att Sveriges riksdag nu tydliggör att den även fortsatt står bakom att ha en centralbank som har en hög grad av självständighet och som bibehåller sitt uppdrag att sköta likviditetsstödet till banker i kris.

Per Jansson, vice riksbankschef

Cecilia Skingsley, vice riksbankschef "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

" Anna Kinberg Batra har fått ny energi av kuppförsoket i partiet

Hon pressas av usla opinionssiffror och avgångskrav och har lovat partikamraterna att bli tydligare i sin kommunikation. Inte minst om synen på Sverigedemokraterna. I en stor DN-intervju säger moderatledaren Anna Kinberg Batra att det är "lite äckligt" när Jimmie Åkesson flirtar och att hon blir förbannad när hon som är gift med en mörk man anklagas för att släppa fram rasism. Hon förvånas också över vissa partikamraters agerande i krisen. – Det finns de som vill att jag ska misslyckas även på insidan, säger hon

Fönstret vid utgången till takterrassen i det nya partihögkvarteret på Blasieholmen är fyllt av dynor. Det är kuddrummet, säger Anna Kinberg Batra med ett leende, väl medveten om att Moderaterna knappast förknippas med tillitsfulla mysstunder just nu.

För att vara en partiledare i kris som just avvärjt ett kuppförsoök är hon påtagligt uppsluppen. För att vara Anna Kinberg Batra är hon oväntad avslappnad.

Det kan förstås vara en fasad, men då har opinionsrasen och avgångskraven förlöst en tidigare väl dold skådespelartalang hos moderatledaren.

Hon säger själv att hon inte tar allt som hänt personligt och att hon får energi av prövningen.

– Du kan inte bara åka med i ett sånt här läge där allt ställs på sin spets. Jag har aldrig varit åka-med-typen i alla fall, säger hon.

Det var den 19 januari i år som Anna Kinberg Batra kallade till pressträff för att meddela att Moderaterna ville lägga en gemensam alliansbudget, och att partiet var öppet för samtal med Sverigedemokraterna. Redan då sviktade stödet i opinionsmätningarna. Försöket att vinna tillbaka väljare från Sverigedemokraterna misslyckades. I stället fortsatte raset, men nu genom att storstadsliberalerna gick över till Centerpartiet.

Moderatledaren befann sig på en kombinerad jobb- och familjeresor i USA när hon för några veckor sedan nåddes av nyhetsartiklarna om ett nytt uppror i partiet.

– Jag tyckte att det var viktigt och lärorikt att till exempel sitta ned med Condoleezza Rice och prata om både Europa och Ryssland och USA. Men det är klart att det är stress när man är borta. Jag leder ändå en organisation som verkar här. Då känns det plötsligt väldigt långt borta att vara i San Francisco.

I vilken mån blev du förvånad när det dök upp anonyma röster som sa att ”det här kommer inte att gå längre”?

– Man kan inte ha det här jobbet om man inte tål kritik och skvaller och spekulation. Men det tar kraft från mig och det tar kraft från politiken. Det får också andra att tvivla. Om vi var ett lag och så frågar man spelarna varför det går så dåligt, och så svarar de att ”jag vet inte, jag tror att det är fel på coachen, men själv tänker jag inte röra bollen, och jag tror inte att vi har någon”. Varför ska man heja på det laget sedan?

– Det förvånar mig. Jag förstår att det här händer. Det händer ibland att partikamrater är mycket elakare mot varandra än vad politiska motståndare kan vara. Jag fattar det. Man kan inte vara naiv i den här rollen. Det finns de som vill att jag ska misslyckas, även på insidan. Men det som jag inte fattar, det är hur man kan brinna för det vi gör,

och våra idéer, betala medlemsavgift alldeles frivilligt för att vara med i just det här laget, och inte vilja spela. Det fattar jag inte.

Hur vet man att de inte vill spela för laget?

– Om man går och säger till andra att ”det här partiet är dåligt och det fungerar inte och det finns ingen plan”, då sänker man ju det som man en gång trodde på inför andra. Då förstår jag att andra undrar vad detta är för gäng.

Du har ju valt ett mer lyssnande ledarskap i ett parti som är toppstyrt och hierarkiskt. Är det så att det inte fungerar?

– Det vill jag att det ska göra. Jag är en social figur och jag gillar att spela i lag. Men ibland får man ju också finna sig i att jag fattar vissa beslut eller vill vissa saker. Vill man inte vara med på det så får man säga det internt eller dra sina egna slutsatser.

Men har du någon möjlighet att få slut på det anonyma skitsnacket?

– Det tror jag kommer genom hårt arbete och resultat. På så sätt är vi rätt skoningslösa på ett bra sätt. Vi gör ju det här för att det ska funka och ge resultat. Gör det inte det blir vi jättebesvikna. Om det gör det, så brukar det bli ganska tyst. När Fredrik Reinfeldt blev omvald 2010 och det gick bättre än någonsin på riksnivå, då tappade vi samtidigt i ett antal kommuner. Det fanns ju saker som man kanske borde ha gjort annorlunda. Men så länge det gick bra var det ju bekvämare att bara åka med.

När Skånemoderaternas Lars-Ingvar Ljungman ryckte ut till Anna Kinberg Batras försvar i slutet av maj hette det att en del moderata kommunalråd och andra företrädare var ”så jävla bortskämda”. Anna Kinberg Batra skrattar åt det uttalandet.

– Han har ett mustigt språkbruk. Jag får ju höra att jag är tråkig emellanåt. Men det är tuffare att vara moderat medlem i dag. Vi har förlorat valet. Vi är frustrerade allihop, jag med. Vi tycker att vi kan mer än så här. Vi har ett nytt värderingslandskap och ett nytt politiskt landskap som är komplicerat. Vi har hotet från populism och extremism. Att gå med när vi nyss hade blivit valda 2006 eller omvalda 2010, det var inget svårt. Det är nu vi prövas allihop. Mest jag, så klart.

Anna Kinberg Batras förmåga att hantera en kris i karriären testades redan 1998, när hon var Muf Stockholms kandidat till riksdagen, och försökte lansera sin personkampanj med ett olycksaligt skämt om att stockholmarna var smartare än lantisar. I dag har hon nytta av den käftsmällen.

– Tänk om jag hade varit 47 år och seglat på en räkmacka ända hit och trott att jag var osårbar och felfri. Med några års distans är jag ganska tacksam att jag fick uppleva detta så tidigt. Då avslöjades det väldigt abrupt vilka som är ens riktiga vänner och inte, särskilt inom politiken. Det var nyttigt, dels att lära av misstaget, och dels att fundera. Okej, om jag inte är uppblusen och poppis, vem är jag då? Vad ska jag göra då?

När Anna Kinberg Batra mötte medierna efter USA-resan konstaterade hon bland annat att hon inte kände igen sig i den offentliga bilden av hennes person.

– Ingen som känner mig som person har någonsin kallat mig robot eller stel, alls. Jag vet ju varför jag gör det här. Det är för att jag är väldigt engagerad i det. Om då bilden av mig blir att hon är träig och oengagerad och robotliknande, då vet jag att det inte är sant, och då får jag ju ta till mig av kritik och försöka se till att det jag brinner för faktiskt kommer fram, säger hon.

Kanske sattes bilden under den tuffa starten. Anna Kinberg Batra nominerades mitt i en regeringskris i december 2014, och fick inleda partiledarskapet med att hantera kritiken mot decemberöverenskommelsen om regler för minoritetsstyre. Hösten 2015 skakades Sverige av migrationskrisen.

– Det är inte så konstigt att det då finns utbredd moderat frustration som pyser ut från flera olika håll. Där står jag och är nyvald och ska få ihop allt det här och hitta en väg framåt. Jag tänker själv ibland att den påfarten har varit ... lite krokig kanske.

Kunde Fredrik Reinfeldt ha gett dig bättre förutsättningar?

– Han väljer ju inte mina förutsättningar egentligen. Så turbulent som hösten 2014 blev så spelade det ju roll att vi var ledarlösa. Å andra sidan kan man bestämma vissa saker själv som partiledare. En av dem är att till slut känner man allra innerst att nu är det dags att tala om att jag slutar, oavsett vilken anledning man har. Det gjorde han då och då är det så.

Hur mycket handlar Moderaternas problem om dig som person?

– Ansvaret är ytterst mitt. Jag kan inte skylla ifrån mig. Men det är inte bara en person, och det är inte bara nu under våren. I Stockholm har vi tappat väljare sedan 2006 trots att vi var väldigt duktiga i regeringen och fixade jobben.

Varför accelererade raset efter den 19 januari?

– Det var otydlighet kring vad jag menade. Det måste man säga, med facit i hand, när vi sitter här ett halvår senare och pratar om de dagarna. Jag tycker att det har börjat lugna ned sig nu. Det har precis varit partiledardebatt där Stefan Löfven inte har något svar riktigt på hur han skulle klara att regera i det här landskapet heller. Jag har valt att säga det rakt ut och ta smällar för det. Alla riksdagspartier finns och

då måste man kunna prata med alla. Men regera vill jag göra med alliansen. Det har klarnat nu, men var inte lika tydligt i januari.

Vad var det som blev otydligt?

– Hur nära jag vill ha Sverigedemokraterna. Inte närmare än Vänsterpartiet, är svaret på den frågan. När Vänsterpartiet röstar med oss och vi pratar med varandra innan, då känner jag mig varken smutsig eller socialistisk. Det är helt upp till dem hur de röstar och agerar och så får varje parti stå för sitt. Så tycker jag om Sverigedemokraterna också. Så behandlade vi dem inte förut. Vi kastade dem omkring oss som någon slags skämskudde. Jag var ju gruppleddare då för några år sedan och ringde personligen och skällde på moderata ledamöter som hade pratat med sverigedemokrater om någon fråga.

Om du jämför din hållning till SD med de andra allianspartiernas, hur mycket skiljer?

– Inte så mycket som vissa vill skruva det till ibland. Ingen kan regera själv. Till vardags vinner vi ganska ofta i riksdagen och det gör vi genom att Sverigedemokraterna röstar på våra förslag.

Så om du beskriver er gemensamma linje?

– Det är olika linjer, så det är bäst att du frågar de andra partiledarna. Men ingen kan regera själv och ingen kan skapa riksdagsmajoritet själv.

I torsdags kom beskedet att allianspartierna gjort upp om hur de ska försöka stoppa den rödgröna flygskatten och budgetförslagen om hårdare skatt på fåmansbolag och ändrad brytpunkt för statlig skatt. De fyra partierna gjorde ett särskilt yttrande på finansutskottets möte i riksdagen om skattehöjningarna.

– Det är viktigt att vi har samlat oss till ett gemensamt besked. Vi går ihop för att sätta press på regeringen och det är på riktigt. Backar de inte kommer vi att agera. Det handlar om att väcka misstroende mot ansvarigt statsråd, säger Anna Kinberg Batra.

Varför blev det inte som Moderaterna ville med en gemensam budgetmotion?

– Det blir aldrig precis som ett parti vill när man är fyra partier som kompromissar. Men det är väldigt bra att vi agerar ihop som allians. Det gjorde vi inte förra året och det skadade oss. Det här beskedet hade inte kommit om inte jag hade varit så tydlig om budgeten.

Ett av problemen med det som hände den 19 januari är att det uppfattades som att ni ville slå split i alliansen och sätta press på Centerpartiet. Vad tänker du om det?

– Det är väldigt fokus på det politiska spelet och skillnader och sprickor. Vi är fyra olika partier. Problemet som vi hade förra året och som jag ville lösa för vår del, det var ju att folk hade börjat undra om Moderaterna menade allvar. Bristen på gemensam budget med ett gemensamt innehåll försvagade hela alliansen och det drabbade Moderaterna hårdast. Till slut började folk tro att vi ville minst eller inget alls. Det ville jag ändra på.

Socialdemokraterna kommer att säga att en röst på Anna Kinberg Batra är en röst på Jimmie Åkesson.

– De har brist på politik och egna planer och det är därför som de höjer rösten mot motståndarna. Och sedan är det ju nästan lite livsluft för socialdemokrater att hitta ett sätt att misstänkliggöra moderater. Jag tror inte att det är särskilt bra för förtroendet för något av våra partier. Väljarna undrar vad man ska göra. Väljarna vet att ingen kan regera själv och ingen kan vinna i riksdagen själv. Och i stället för att Stefan

Löfven säger att ”ok, jag fattar att mitt parti inte kan regera självt, så här ser jag på regeringsfrågan och det här vill jag göra för integrationen”, så höjer han rösten mot oss.

Så har vi Jimmie Åkesson som nyligen sa i ett tal att ”jag har flirtat med Anna Kinberg Batra”.

– Det är faktiskt lite äckligt. Jag tror inte att han skulle säga så om någon man. Den enda som jag vill flirta med är min man. Och jag tror att han har mer hår på bröstet dessutom.

Förlåt, vad menar du med det?

– Jag tänker inte diskutera kropp eller kön eller så. Jag tycker att det är rätt lågt faktiskt. Även där verkar det ju fattas argument. Jimmie Åkesson vill ha uppmärksamhet.

Hur skulle du beskriva det som han gör när han sträcker ut handen?

— Han får höja rösten och tonläget precis hur mycket han vill. Det är liksom upp till honom. Jag är inte mer intresserad i dag än i går av att regera med honom. Om man är sur på Stefan Löfven och vill byta regering och av det skälet vill rösta på Sverigedemokraterna, då får man ju fundera över om det är så lyckat att ha högre bidrag till dem som inte jobbar, lägre krav på att söka jobb utanför där man bor, eller säga nej till Nato eller vilja lämna EU.

– Populism med rötter i extremism, det är vad det är. Det tål inte så mycket närmare granskning och det är inget man kan regera ett land med.

Det plingar några gånger i mobilen under intervjun. Det är meddelanden från maken David Batra och dottern som precis kommit hem från USA.

Familjelycka mitt i krisen.

Den bild som finns av att du har öppnat dörren för rasismen, vad tänker du om den?

– Det gör mig förbannad. Jag har alltså barn med en man med utomeuropeisk bakgrund. Jag skulle inte ha det om jag var rasist över huvud taget. Det där är ett misstänkliggörande från politiska motståndare. Jag skulle aldrig rösta på dem. De som har legitimerat Sverigedemokraterna, det är ju de väljare som har valt dem i riksdagen. Då äger vi inte rätten att låtsas som att de inte finns i riksdagen. Men det gör mig inte mer intresserad av deras idéer.

Hur stora problem har vi med rasismen i Sverige?

– Alldeles för stora. Men då är det ju den som man ska bekämpa. Rasistiska uttryck. Våld. Hets mot folkgrupp. Ställande av grupper mot varandra. Det kritiserar jag alla som ägnar sig åt.

Hur mycket personliga erfarenheter av rasism har du?

– Det är ju min man som har det, mer då. Därför har jag sett det på nära håll genom min familj. Det finns något slags raster som man lägger på någon som ser utrikesfödd ut. Min man är inte utrikesfödd, men han är mörk. Då är det ofta så att först ska man fråga var någon kommer ifrån och sedan kan man fråga vad man heter och vad man jobbar med. Redan där har man faktiskt stämplat.

Tycker du att rasismen har ökat när vi haft en så intensiv debatt om invandring de senaste åren?

– Ja. Grogrunden för den har väl ökat. Det Sverigedemokraterna har kunnat göra framgångsrikt om man ser på mätningarna, det är ju att exploatera missnöje och erbjuda ett grovt förenklat svar och skylla allt på invandringen. Det finns väljare att hämta på det, på kort sikt. Men om nu Sverige har problem med att stora grupper som har kommit utifrån inte får jobb, då är det ändå jobben och integrationen som är

lösningen. Vi har en halv miljon människor som har kommit hit på tio år. Det tar jag på stort allvar och jag vill att de ska komma in i det svenska samhället. De som inte ser några lösningar, de har lättare för att vända sig till populism och extremism.

Det stora dilemmat för Moderaterna är att debatten om invandring har fått väljarna att dra i väg åt olika håll – dels till Sverigedemokraterna och dels till Centerpartiet. Det är uppenbart att Anna Kinberg Batra vill få bort fokus från den splittringen.

– Det handlar inte om att positionera sig i förhållande till det ena eller andra partiet, utan att rakryggat svara på att så här behöver problemen i samhället lösas, och göra det på ett sätt som vinner förtroende och respekt.

På partistämman ska partiet anta nya förslag om jobben, välfärden, ekonomin, företagandet och rättspolitik. Därmed är politikutvecklingen inför valet 2018 avklarad, enligt Anna Kinberg Batra.

– Nu tycker jag att vi går in i en ny fas. Nästa steg är att tydligt och klart tala om på rak svenska vad det här betyder och hur det löser Sveriges problem.

Inom kort ska hon presentera en ny partisekreterare, en valgeneral som tar över efter Tomas Tobé. Han har i sin tur tagit över Beatrice Asks ansvar för rättsfrågorna.

Veteraner som den tidigare partisekreteraren Sven Otto Littorin har uppmanat moderatledningen att plocka in fler personer med lång erfarenhet.

– Självt gick jag ju med 1983 och är omgiven av väldigt duktiga 60-talister som har varit ministrar. Jag trivs väldigt bra med dem. Jag trivs väldigt bra med andra i olika åldrar också. Det handlar inte om när

eller var man är född, utan om att jobba hårt för det som vi tror på, säger Anna Kinberg Batra.

De som säger att ”nu har hon gjort de här personförändringarna för att rädda sig själv”, vad vill du säga till dem?

– Jag tror att det kan behövas fler. Men det handlar inte om mig utan det handlar om att vi ska lösa uppgiften. Om vi inte är tillräckligt bra på jobb och trygghet, då ska vi se till att bli det. Det handlar både om vad jag gör och vad vi gör också i övrigt.

Min bild är att Tomas Tobé hör till dem som varit mer drivande i strategin att tala med SD. Har det påverkat hans förflyttning från partisekreterarposten?

– Vi tycker ju likadant om det. Det som jag ville med honom var ju att han ska få komma till sin rätt fullt ut som politiker. Jag vill att han ska kunna bli minister i nästa regering. Han har velat göra mer politik och jag vill öka tempot i lag och ordning och det ville han vara med och göra.

Karin Eriksson karin.eriksson@dn.se "

"Fakta.

Kinberg Batras turbulenta start som partiledare

9 december 2014: Anna Kinberg Batra nomineras till partiledarposten. Den rödgröna regeringens budget har precis fallit och Sverige befinner sig i en regeringskris med hot om extra val.

27 december 2014: Decemberöverenskommelsen presenteras och hotet om extraval avvärjs. Uppgårelsen bygger på Fredrik Reinfeldts idéer

om ett regelverk för minoritetsstyre. Den får svidande kritik internt i M.

10 januari 2015: Anna Kinberg Batra blir ny M-ledare. Hon öppnar för Natomedlemskap och tar initiativ till en omprövning av partiets integrations- och migrationspolitik.

9 oktober 2015: Decemberöverenskommelsen spricker på Kristdemokraternas riksting.

23 oktober 2015: Regeringen och alliansen gör upp om skärpningar av migrationspolitiken. Uppgårelsen innebär att alla kommuner måste ta emot flyktingar.

M-krisen 2017

19 januari 2017: Anna Kinberg Batra gör klart att hon vill lägga en gemensam alliansbudget så snart som möjligt. Hon häver också samtalsförbudet med Sverigedemokraterna.

25 mars 2017: Moderaterna samlas till Sverigemöte i skuggan av usla opinionssiffror. "Vi är inne i en tuff period", säger Anna Kinberg Batra.

31 maj 2017: M-krisen eskalerar och östgötamoderaternas ordförande Christian Gustavsson kräver att partiledaren byts ut.

1 juni 2017: Moderaterna i Stockholms län sluter upp bakom partiledaren och upproret faller.

2 juni 2017: Anna Kinberg Batra möter medierna med beskedet att Beatrice Ask får lämna över kriminalfrågorna till Tomas Tobé som i sin tur petas som partisekreterare. Hon lovar att arbeta hårdare för att möta förtroendekrisen.

Anna Kinberg Batra

Född 1970.

Uppvuxen i Skärholmen, Nederländerna och Djursholm.

Civilekonom och kommunikationskonsult.

Personvalskampanjen till riksdagen 1998 kraschlandade med ett uttalande om att stockholmare är smartare än lantisar. Kom in i riksdagen ersättare för första gången en kort period år 2000. Ordinarie ledamot 2001–2002 samt från 2006. Ordförande i EU-nämnden 2007–2010. Gruppledare och ordförande i finansutskottet 2010–2014. Moderaternas första kvinnliga partiledare från januari 2015.

Gift med komikern David Batra som i höst är aktuell med föreställningen "Elefanten i rummet" om sitt liv med toppolitikern. Paret har en dotter. "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Migrationsverket: Läget i Afghanistan försämrat"

Säkerhetsläget i Afghanistan har försämrats ytterligare. Det slår Migrationsverket fast i en färsk rapport. Rapporten kommer samtidigt som ännu ett blodigt terrordåd skakar Kabul, och kan påverka Sveriges asylbeslut framöver.

Stridigheterna mellan talibanstyrkor och regeringstrupper intensifieras. Det finns risk för ett gryende så kallat proxykrig i Afghanistan, där Ryssland via talibanerna kan stå mot USA, som stöder regeringen. Terrorgruppen IS skapar stor oro – inte minst för den hazariska folkgruppen.

”Det troligaste scenariot är en fortsatt successiv försämring av situationen i landet”, skriver Migrationsverkets enhet för landanalys (Lifos) i sin rapport. Analysen har sammanställts efter en resa som en av verkets analytiker gjorde till Afghanistans huvudstad Kabul i månadsskiftet april–maj, och bygger även på en mängd skriftliga källor.

I rapporten konstateras att över 11 000 civila dödades eller skadades under 2016. Framtiden målas i mörka färger, med stora inslag av osäkerhet.

”Risk finns också för att IS-krigare i Syrien och Irak försöker ta sig till Afghanistan när de nu pressas tillbaka från sina kärnområden där”, står det.

Analysen bildar underlag när Migrationsverket ska bedöma när ett nytt rättsligt ställningstagande om Afghanistan behöver tas fram. Det

rättsliga ställningstagandet blir vägledande för framtida asylbeslut som rör Afghanistan – exempelvis frågan om vilka områden det kan anses säkert att utvisa människor till.

Rapporten konstaterar att det finns lugnare delar av Afghanistan, men att ingen provins längre är opåverkad av kriget.

Lifos, som står för rapporten, är en del av Migrationsverket som ska fungera som en oberoende kunskapsbank. Under fem dagar i Kabul intervjuade Lifos Afghanistananalytiker fler än tjugo representanter för olika organisationer med information om förhållandena i Afghanistan.

Samma analytiker reste för ett år sedan till Afghanistan på en liknande informationsinhämtningsresa.

– Läget har stadigt försämrats sedan dess. Framför allt märker man en större oro om vart landet är på väg, berättar analytikern som av säkerhetsskäl vill vara anonym.

Många afghaner som utvisas från Sverige till Afghanistan tillhör den hazariska minoriteten och är oftast shiamuslimer. IS närvaro och våldsdåd i Afghanistan är ett särskilt bekymmer för just shiamuslimer, eftersom antishiaattacker ingår i IS strategi. Flera shiamoskéer i Afghanistan har bombats av IS.

I torsdags kväll inträffade ännu en självmordsattack mot en shiamoské i Kabul. Minst fyra människor dödades. Terrorgruppen IS har tagit på sig dådet.

EU räknar med att runt 80 000 afghaner ska återvända under de närmaste åren. Under 2016 och 2017 har drygt tusen afghaner som fått avslag i Sverige återvänt.

När ett specialchartrat flygplan med tvångsutvisade afghaner från Sverige landade i Kabul den 31 maj hade ett stort terrordåd inträffat ett par timmar tidigare. 150 människor dödades.

DN intervjuade i förra veckan en av de tvångsutvisade på planet, Hamzeh Nouri. Han berättade att han sett avslitna kroppsdelar vid den enorma kratern efter sprängdådet, och sa att han kände sig som en bricka i ett svenskt politikerspel.

– Alla vet hur det är i Afghanistan. Krig och bomber. Politikerna vet också.

Under de senaste veckorna har fler dött i nya terrordåd och skjutningar i Kabul. Regeringstrupper sköt nyligen ihjäl sex människor i en demonstration mot regeringen.

Migrationsverkets analytiker som besökte Kabul säger att hon inte vet så mycket om hur det gått för afghanerna som skickats tillbaka från Sverige.

– Det finns inte jättemycket uppföljning att ta del av. Det som sades till oss var att många försöker ta sig tillbaka till sina familjer. Många har ju familjer i Iran, och det finns uppgifter om att de ofta tar sig till Herat, och därifrån försöker ta sig till Iran.

Den nyligen utvisade Hamzeh Nouri, som har en farbror i Iran, reste nyligen från Kabul till Mazar-e-Sharif i norra Afghanistan. Han skulle vilja försöka bli smugglad till Iran.

– Men det kostar 10 000 kronor och jag har inga pengar, säger Hamzeh Nouri till DN.

Migrationsverkets rapport om säkerhetsläget landar mitt i en diskussion där allt fler ifrågasätter om Afghanistan kan anses som ett

säkert land att skicka människor till. Under lördagen planeras manifestationer mot utvisningarna på flera svenska orter.

Samtidigt fortsätter utvisningarna. Enligt uppgifter till DN planerar Kriminalvården att på söndag verkställa en tvångsutvisning till Kabul av en 18-årig man, som nu är inlåst på Migrationsverkets förvar i Åstorp.

Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se "

"Under 2016 återvände 892 afghaner som fått avslag på sina asylansökningar till Afghanistan. 21 av dem utvisades med tvång – vilket betyder att de inte får rätt till de 30 000 kronor i återvändandebidrag som Sverige ger till afghaner som återvänder frivilligt.

Under 2017 har hittills 221 afghaner som fått avslag återvänt. 31 av dem utvisades med tvång. "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Uppgifter om provokation på förvar bekräftas"

En tidigare anställd på Migrationsverkets förvar i Kålleröd går nu öppet ut och bekräftar uppgifterna om hur personal uppmanats att provocera resurskrävande intagna. – Situationen är allvarlig, säger Vanja Tomin till DN.

Dagens Nyheter kunde på torsdagen avslöja brister vid Migrationsverkets förvar i Kålleröd. Flera medarbetare har slagit larm om att chefer uppmanat dem att tvinga fram skäl att förflytta intagna till Kriminalvårdens häkte. "Irritera det jävla svinet så han gör något dumt. Han måste bort", ska en av cheferna på Migrationsverket ha sagt.

– Vi sitter i en sådan position att vi kan göra deras liv jobbigare än vad det redan är, och det är helt enkelt för jävligt att vi får den här typen av order på en statlig myndighet. Vi jobbar med människor, inte djur, sade en anställd till DN.

Ett flertal anställda, som har velat vara anonyma av rädsla för repressalier, har gett en samstämmig bild av kulturen på förvaret där "jobbiga" intagna ibland rensas ut genom provokationer.

Nu träder en tidigare anställd på förvaret i Kålleröd fram och bekräftar öppet de anonyma medarbetarnas uppgifter:

– Det som sker på förvaret är bekymmersamt och strider mot lagen. Jag har sett det med egna ögon, säger Vanja Tomin.

Hon var handläggare vid förvaret med utökad delegation som teamledare och hade bland annat behörighet att underteckna beslut om

säkerhetsplacering i häkten. Hon arbetar kvar på Migrationsverket men är i dag utlånad till en annan enhet.

– Jag är inte rädd för repressalier eller löneavdrag, jag står för mina synpunkter.

På Migrationsverkets förvar placeras personer som ska avvisas eller utvisas om det exempelvis finns risk att de annars avviker. Att säkerhetsplacera i häkte är en drastisk åtgärd som innebär betydligt större restriktioner för de intagna. I ett häkte tvingas den förvarstagne tillbringa stora delen av dygnet inlåst i en cell.

För DN berättar Vanja Tomin att Migrationsverket vid upprepade tillfällen har säkerhetsplacerat förvarstagna på lösa grunder och att just provokation har används.

– Det är tuffa tag. Jag tror att det handlar om osäkerhet. Jag försökte alltid vara lugn, säger Vanja Tomin.

Torbjörn Nyberg, som är avdelningschef för Migrationsverkets förvar, kommenterade DN:s granskning på torsdagen:

– Påståendena utreds eftersom vi bedömer att de är allvarliga.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se

Kristoffer Örstad kristoffer.orstadius@dn.se "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

" Ohlsson ger inte upp i partiledarstriden

Det blir ingen rådgivande medlemsomröstning på nationell nivå om vem som ska leda Liberalerna. Det slog partiets valberedning fast på fredagen. Den nuvarande partiledaren Jan Björklunds utmanare Birgitta Ohlsson är besviken, men har inte gett upp kampen inför landsmötet i höst.

Det är andra gången som valberedningen avvisar tanken på en rådgivande omröstning bland partiets drygt 14 000 medlemmar. Efter att det största länsförbundet, Stockholm, efterfrågat en omröstning togs frågan upp igen.

En enig valberedning sade nej till en rådgivande omröstning med motiveringen att processen att välja partiledare redan är i gång.

– Vad man begärt är en nationell rådgivande medlemsomröstning. Men det är ingenting som hindrar att länsförbunden eller kommunföreningar genomför detta på eget bevåg, säger valberedningens ordförande Olle Schmidt till DN.

Partiledarkandidaten Birgitta Ohlsson, som krävt en rådgivande nationell omröstning bland medlemmarna, är besviken.

– Det är ett enormt medlemstryck för att man ska ha en rådgivande omröstning, säger hon.

Minskar inte din chans att bli partiledare nu?

– Det är flera länsförbund som indikerat att de kommer att ha egna medlemsomröstningar. Vi har också en provvalstid för kommun, landsting och riksdag som börjar nu, så det är väldigt enkelt att lägga

till en extra fråga i partiledarfrågan, och det tror jag att en hel del kommer att göra också.

I slutänden är det ombuden på landsmötet den 17–18 november som avgör. Hittills har sex länsförbund nominerat Jan Björklund mot tre för Birgitta Ohlsson. Det största distriktet, Stockholm, och Jönköping har beslutat sig för att inte nominera någon kandidat.

På måndag väntas det näst största länsförbundet, Västsverige, lämna sin nominering. Den 23 augusti går nomineringstiden ut och därefter ska valberedningen nominera sin kandidat.

Birgitta Ohlsson ska nu ”lyssna in stödet” för henne.

– Jag blev vald till ordförande för Liberalernas ungdomsförbund 1999. Då var det en helt enig valberedning som föreslog en annan kandidat. Ibland kanske inte länsförbundens nominering stämmer överens med vad ombuden önskar. Men det är en senare fråga. Den som lever får se.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se "

"Fakta. Nomineringsprocessen

Många länsförbund har snabbat på nomineringsprocessen efter Birgitta Ohlssons besked. Formellt går nomineringstiden ut den 23 augusti.

Valberedningen har sagt att man kommer att arbeta ända in i mitten av oktober för att skapa sig en bild av kandidaternas stöd i partiet.

Landsmötet hålls den 17–18 november i Västerås. "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Polisens dilemma är att skilja skrävlarna från mördarna"

Kommentar. För två dagar presenterade terrorforskaren Magnus Ranstorp en rapport som visar att hemvändande IS-terrorister hittills inte har utgjort något väsentligt hot mot Sverige. Och nu tänder Säpochefen Anders Thornberg den röda varningslampan för möjlig jihadistisk terror i Sverige. Antalet förespråkare är mycket större än vad som tidigare anats, säger han. Går detta ihop? Ja, dessvärre.

De ideologiskt motiverade som har tagit sig till Syrien och Irak för att strida för "kalifatet" är trots allt ganska få, de kan räknas i hundratal. De är numera noga kartlagda och kan förvänta sig övervakning från säkerhetstjänsten när/om de återvänder. Om återvändarnas övertygelse visat sig svalna eller grumlats på plats i "kalifatet" är det givetvis goda nyheter för Sverige.

Säpos Anders Thornberg talar om individer som har något slags anknytning till extremistkretsar i Sverige. Många har säkert en lös anknytning till jihadistmiljöerna. Antalet potentiella misstänkta har ökat och det innebär naturligtvis ökad huvudvärk för polisen och säkerhetspolisen. De kan säkert vara högljudda och har ofta en hotfull framtoning. Men är de beredda att gå från ord till handling? Det är just detta som är dilemmat för polisen och säkerhetspolisen – hur skilja skrävlarna från mördarna.

Lägg till därtill att den "hemkokta" variant av jihadistisk terror som den sedermera dödade IS-ledaren Abu Muhammad al-Adnani predikade redan 2014 nu har fått betydligt större genomslag. Det

behövs ju inga terrorceller eller någon sofistikerad planering för att sätta sig i en lastbil och förvandla sig själv till mordmaskin.

Och det räcker inte med att ge Säpo ökade anslag, om det nu skulle kunna bli en effekt av Thornbergs terrorlarm. Terrorismen är gränslös. Farliga personer kan röra sig tämligen obehindrat inom Schengen. Polis- och sambandsarbetet mellan olika länder måste fortsätta att utvecklas och förfinas.

Men inte heller detta är tillräckligt för att bekämpa terrorn. Häromåret intervjuade jag den brittisk-irländske journalisten och Mellanösternexperten Patrick Cockburn, som gett ut flera böcker om hotet från IS.

Han menar att kampen mot den jihadistiska terrorn inte kan vinnas enbart med ökade resurser till säkerhetstjänster och hårdare lagar.

– Den stora utmaningen för våra europeiska samhällen är att lösa de sociala och ekonomiska problem som bidrar till att en extremistisk gruppering som IS kan te sig attraktiv i unga muslimers ögon, sade Cockburn.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Medieföretag i unikt samarbete för journalisternas säkerhet"

Säkerheten för journalister som arbetar i farliga områden ska stärkas. Det är Sveriges största medieföretag eniga om i ett unikt samarbete rörande medarbetare som reser till högriskområden.

Cheferna för Dagens Nyheter, Sveriges Television, Sveriges Radio, Svenska Dagbladet, Expressen, Aftonbladet, Dagens Industri och TV4 har gemensamt undertecknat en avsiktsförklaring som rör säkerhet för medarbetare i riskfyllda områden.

Initiativet att ta fram ett gemensamt säkerhetsdokument inleddes efter att DN:s fotograf Paul Hansen blev skottskadad i Mosul förra året. Syftet med avsiktsförklaringen är att "etablera en branschgemensam hållning med det yttersta målet att stärka säkerheten för våra medarbetare och uppdragstagare".

– Normalt konkurrerar vi med Aftonbladet, SvD och övriga medieföretag, men när det gäller våra medarbetares säkerhet finns det ingen konkurrens. Världen har blivit farligare samtidigt som det är mer nödvändigt än någonsin att vi som journalister är på plats. Därför är detta initiativet så viktigt – vi kompromissar aldrig med säkerheten för våra utsända, säger DN:s chefredaktör Peter Wolodarski.

Dokumentet, som undertecknats av Peter Wolodarski, Hanna Stjärne (SVT), Cilla Benkö (SR), Thomas Mattsson (Expressen), Sofia Olsson Olsén (Aftonbladet), Fredric Karén (SvD), Lotta Edling (DI) och Casten Almqvist (TV4), innehåller bland annat formuleringar om att alla som sänds ut till områden som präglas av krig och oro ska ha relevant säkerhetsutbildning och utrustning, att medieföretaget ska ha

gjort en riskanalys som man agerar efter och att det ska finnas en fungerande organisation för kommunikation med de utsända.

Medieföretagen förbinder sig också att ta samma ansvar som för fast anställda när kontrakterade frilansande fotografer och reportrar skickas till riskområden.

De säkerhetsansvariga på respektive medieföretag har tidigare samarbetat informellt när medarbetare varit utsända i oroshärdar; till exempel ingick DN och Aftonbladet ett nära samarbete när de respektive medarbetarna Magnus Falkehed och Niclas Hammarström kidnappades i Syrien 2013.

– Avtalet som vi undertecknat är unikt och vi hoppas att andra, internationella medier kan ta efter vårt initiativ för journalisters säkerhet, säger DN:s chefredaktör Peter Wolodarski.

Normalt konkurrerar vi med övriga medieföretag, men när det gäller våra medarbetares säkerhet finns det ingen konkurrens.

Peter Wolodarski, chefredaktör

Caspar Opitz caspar.opitz@dn.se "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Starka finanser tål budgetstrid"

Analys. De offentliga finanserna är inte i direkt fara, trots budget-bråket mellan regeringen och allianspartierna. Överskottet blir närmare 1 procent av BNP, enligt en ny prognos från Ekonomistyrningsverket.

Ekonomiskt är utgångsläget starkt inför den budget som regeringen ska lägga fram i september. Sverige är i högkonjunktur, även om BNP-tillväxten gradvis dämpas. Sysselsättningen fortsätter uppåt, även om bristen på arbetskraft gör sig allt tydligare påmind.

Utifrån den bedömningen gör Ekonomistyrningsverket, ESV, en gynnsam prognos beträffande de offentliga finanserna.

Det offentliga överskottet väntas bli 0,9 procent av BNP i år och 0,8 procent under nästa år. I absoluta tal rör det sig om 43 respektive 36 miljarder kronor.

Det är visserligen mindre än målet på 1,0 procents överskott, i genomsnitt över en konjunkturcykel. Men detta mål är i praktiken ställt åt sidan, eftersom regeringen och den borgerliga alliansen har enats om det från 2019 ska räcka med ett överskott på 0,33 procent av BNP.

Därför finns inte omedelbara bekymmer, även om skatteintäkterna väntas öka något långsammare i år jämfört med tidigare. Men detta uppvägs av att utgifterna också stiger relativt måttligt.

ESV räknar med fortsatt höga utgifter för migration och integration av nyanlända. Utgifterna för sjukskrivningar och arbetslöshet väntas sjunka, medan assistansersättning kostar mer. Även försvarsutgifterna ökar.

Men prognosen grundar sig på redan fattade beslut och tar inte hänsyn till vad som därutöver kan komma.

En del är redan känt, såsom att regeringen vill öka utgifterna för hälso- och sjukvård med närmare tre miljarder kronor efter en överenskommelse med Vänsterpartiet. Mer är att vänta längre fram.

Regeringen vill också höja flera skatter. Men där har man tvingats till reträtt, först i fråga om en bankskatt och sedan en kraftigt höjd resolutionsavgift för bankerna.

Nu har den politiska konflikt som har pågått en längre tid om regeringens skattehöjningar dessutom ställts på sin spets. Striden gäller att fler än tidigare ska betala statlig inkomstskatt, att det ska införas en ny flygskatt och att skattereglerna skärps för fåmansbolag.

Det rör det sig om tillkommande skatteintäkter som beräknas till närmare sex miljarder kronor.

Dessa pengar vill regeringen använda i nästa budget. Samtidigt är det begripligt att allianspartierna, som anser att skattehöjningarna är skadliga, går emot.

Riksdagens beslutsordning kring budgetfrågor är dock sådan att regeringen vinner, så länge den inte möts av något samlat motförslag från oppositionen. Avsikten med reglerna är att även en minoritetsregering ska kunna föra en sammanhängande ekonomisk politik.

Allianspartiernas hot om att rikta misstroendeförklaring – för att därmed tvinga regeringen att ta tillbaka skattehöjningarna – betyder att denna fungerande ordning sätts på spel.

De offentliga finanserna är för tillfället starka nog att klara detta. Men ramverket som ska skydda de offentliga finanserna tar ändå skada.

Detta kan orsaka problem längre fram, oavsett vem som då regerar.

Johan Schück johan.schuck@dn.se "

"Fakta. ESV:s prognos

2017 2018

BNP-ökning, procent: 2,8 1,9

Arbetslöshet, procent: 6,6 6,5

Offentligt överskott, procent av BNP: 0,9 0,8

miljarder kronor: 43 36

Statsskuld, procent av BNP: 27,3 25,5 "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Självkörande" lastbilar snart verklighet på svenska vägar

På ett nedlagt flygfält i Södermanland utprovas det som ska bli framtidens långtradartrafik: konvojkörning. Flera ekipage som bara behöver en förare i det första.

Scania har bjudit in till visning. Alldeles före min ankomst har det varit representanter från Singapore på plats och sett vad den nya tekniken har att erbjuda. De är optimistiska.

– Åkeriverksamheten är i dag mycket personalintensiv. Eftersom det råder brist på förare kommer tekniken med självkörande lastbilar att ge möjlighet att öka produktiviteten inom både hamn- och åkerinäringen, kommenterar Pang Kin Keong, ordförande för kommittén på plats, Carts.

Därför blir det ett projekt i Singapore i samarbete med transportministeriet och hamnmyndigheten. I projektet deltar även Scantias konkurrent Toyota. Singapore är så positivt till den nya tekniken att man är beredd på till och med ändra lagstiftningen för att få konvojkörningen i drift.

Gunnar Tornmalm och Tom Nyström i Scantias konvojprojekt tar emot mig på Malmby flygfält, strax sydost om Strängnäs.

De har tre typiska kontinentaleuropeiska ekipage med sig på flygfältet: tvåaxliga dragbilar med treaxliga trailer.

Det är 40-tonsekipage som i vanliga fall behöver var sin förare. Men inte här. Föraren i det första ekipaget styr, de andra två följer bara

efter. Tom Nyström berättar att programvaran för styrning är Scantias egen.

I Singapore har de tänkt sig fyra ekipage; det betyder närmare 100 meter fordonståg.

Det här med konvojkörning är något som Europas samtliga stora lastbilstillverkare är engagerade i, berättar de.

Gunnar Tornmalm redogör för att det finns ett europeiskt projekt för standardisering så att olika fabrikat av lastbilar ska kunna köra i samma konvoj.

Vad vinner man då?

Förarlöner så klart. Men också bränsle, liksom ökad trafiksäkerhet och bättre utnyttjande av vägarna. I en konvoj med tre ekipage tjänar ekipage två och tre vardera cirka tio procent bränsle jämfört med om de framfördes separat. Det första ekipaget tjänar några procent.

Ett normalekipage kanske kör 20 000 mil om året (Scania har kunder som kör 40 000 mil om året!) och kräver omkring 3 liter diesel per mil. Om man kan spara 6 000 liter per år per ekipage blir det en vältänkning för både plånbok och miljö.

Redan nu planeras för logistikkorridorer mellan stora städer i Europa. Det kräver parkeringar utanför städerna som klarar att ta hand om de stora fordonstågen. Där är Australien en förebild som har fordonståg med exempelvis en dragbil och fem trailrar efter.

Jag åker med i tredjeekipaget och är med om en inbromsning från 80 km/tim till stillastående.

– Odramatiskt, kommenterar Joseph Ah-King som är en av deltagarna i Scantias konvojprojekt.

Han sitter i förarsätet, men rör inte ratten utan övervakar bara tekniken och berättar att fördröjningen mellan fordonsekipage ett och bakåt handlar om millisekunder.

De tre ekipagen ormar sig för att visa följsamhet i en bana runt flygfältet. De följer fint. Det skulle vara svårt som chaufför att följa lika exakt i böjarna. Ännu har det här inte testats under exempelvis svåra väderförhållanden, men i projektet finns ingen oro. Tekniken finns där, föraren i första ekipaget också. I dag är det lagstiftningen som är det största hindret.

Gruvor och terminaler väntas bli de första kunderna för tekniken med självkörande fordon. I riktig trafik i Sverige blir det premiär 2018, då med dispens från den lagstiftning som kräver att det finns en förare i varje motorfordon.

Jacques Wallner jacques.wallner@dn.se "

"Fakta. Lastbilskonvojer

Fordonen håller kontakten genom wifi och sensorer. Om de tappar kontakten stannar de efterföljande fordonen.

Dragbil plus trailer mäter 16,5 meter; normalavståndet mellan ekipagen är 10 meter.

Med tre ekipage betyder det ett fordonståg är närmare 70 meter långt.

Dagens längsta normalekipage på väg enligt lagstiftningen är 25,25 meter, men det pågår också projekt på väg med 32 meter långa fordonståg. "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

Jacques Wallner: Sparade bränsledroppar är värdefulla

Vägfordon som i dag drivs med fossil bensin och diesel behöver ersättas av sådana som klarar sig med eldrift och/eller biobränslen. För personbilssektorn i Sverige finns redan batteri- och vätgasdrivna elbilar i trafik. Nu handlar det mer om prisnivå för bilarna och utbyggnad av infrastrukturen i form av laddplatser och tankställen för vätgas.

Landets linjebussföretag var tidiga att ta till sig alternativa bränslen. Utöver detta alternativ finns nu också laddhybrider och elbussar.

Den största utmaningen blir den tunga lastbilstrafiken. Det görs försök med elektrifierad landsväg där fordonen tar kraften från ovan alternativt från vägen. Men vem, vilka vill betala för den laddinfrastrukturen? Hittills finns ingen stor plan för en sådan utbyggnad. Blir den någonsin av?

Biobränslen är bra. Men tillgången på förnybara råvaror är begränsad. Dessa kan inte ersätta all fossil diesel.

Scania projekterar en handfull tunga lastbilar för norska Asko som ska utrustas med bränslecellstackar för att kunna producera sin egen el av vätgas och syre. De ska användas för längre turer.

Fördelen är att det går snabbt att tanka vätgas. Hur miljöbra den är beror vad den framställs av. Det gäller också för flytande biobränslen. Ett stort hinder är att det bara finns en handfull tankställen för vätgas i landet medan exempelvis Danmark redan har ett täckande stationsnät.

För distribution i de stora tätorterna är batteridrivna lastbilar ett alternativ. Åtminstone enligt Mercedes-Benz som bygger en sådan lastbil. Nackdelen är så klart räckvidd och att de tunga batterierna minskar lastförmågan.

Tills framtidens gröna alternativ utkristalliserats gnetar lastbilstillverkarna på med att göra redan existerande fordon med förbränningsmotorteknik energieffektivare. "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Lastbilar luftmotstånd ska minska med ny design

Göteborg. Det stiliga, mycket aerodynamiska ekipaget bestående av dragbil och trailer står framkört. Hytten har en lackering med namnet "Iced Mercury" – fruset kvicksilver. Trailern är sidoklädd för minsta luftmotstånd och smalare allra längst bak (avfasad).

Men – det är ändå ingen bra dag. Tillsammans med instruktionsföraren Pether Gutenius konstaterar jag att det både regnar och blåser. Två faktorer som driver upp bränsleförbrukningen.

Det är ett typiskt kontinentaleuropeiskt ekipage med tvåaxlig dragbil och treaxlig trailer.

Väl på plats i den stora förarhytten måste jag ta ställning till om jag vill växla själv eller köra med automatiska växlingar. Låt mig säga så här... i dagens modernaste lastbilar är det svårt som förare att köra bättre än vad exempelvis I-shift dual clutch (så heter dubbelkopplingslådan) gör. Alltså får det bli automat. Vidare får jag på växelspaken välja om bränsleekonomi eller prestanda ska prioriteras. Till att börja med får det bli ekonomin som styr.

Före start väljer lastbilen själv vilken växel som är lämpligast beroende på vikt och om man står plant eller i backe.

Vi rullar i väg och kommer med tiden att ta oss genom ett otal cirkulationsplatser där det ibland är så trångt att ekipaget precis går att få igenom. I branta uppforsbackar kommer prestandaläget till pass.

Växellådan smattrar i växlar i ett obrutet kraftflöde. Fördelen med dubbelkopplingstekniken är det jämna kraftflödet. Jämfört med en manuellt växlad bil där kraftflödet avbryts när kopplingen trycks ned för att lägga i nästa växel.

För att till fullo nyttja den nya tekniken kan också den smarta fart-hållaren användas som både vet hur vägen ser ut framöver, exempelvis när det går upp- och utför, och kan hålla koll på framförvarande fordon samt anpassar körningen till detta. Här ska inte ödsas bränsle i onödan.

På motorväg i marschfarten 80 km/tim snurrar den stora dieselmotorn runt med drygt 1 000 varv/min.

Jag funderar på vad aerodynamiska inslag på lastbil och trailer gör för bränsleförbrukningen och får med tiden svar från de tre största märkena:

Volvo: Det blir cirka 2–3 procent. Om man sedan lägger till en kort boat-tail (vindavledare längst bak, DN:s anm) kan det bli ytterligare 1–2 procent bränsle.

Scania: Sidokjolar på en semitrailer ger en bränslebesparing på 2–3 procent för ett 40-tonsekipage. En 500 mm lång boat-tail ger ytterligare drygt 2 procent. Om man täcker in delar av undersidan på trailern kan man sänka förbrukningen med cirka 1–2 procent.

Mercedes-Benz: Vi bedömer det till 6–7 procent.

Ett problem med vindavledare längst bak är att fordonslängden är reglerad och inte får överskridas. Ett annat är att inklädda trailrar betyder ytterligare vikt/minskad lastvikt.

– Extra vikt med sidokjolar, avfasning bak och aerodynamik under trailern ligger uppskattningsvis på cirka 500 kilo, svarar Glenn Torkelsson, försäljningschef hos Specialkarosser.

Tappar man någon pallplats bak på grund av avfasningen?

– Man tappar ingen pallplats, men däremot lite volym.

Finns det någon marknad för aerodynamiska trailers?

– I dag byggs det fortfarande "fyrkantigt", men i framtiden kan vi säkert förvänta oss en marknad. Det gäller då framför allt fjärrtrafik. Där kan bränslebesparingen säkert överväga volymtapp och en något högre investering i trailern, avslutar han.

Hur gick det med min egen körning då?

Jag hade önskat komma under tre liter per mil – men hamnade strax över.

Jacques Wallner jacques.wallner@dn.se "

"Fakta. Aerodynamik

Det är läran om hur luften uppför sig i rörelse och hur luften verkar på föremål som befinner sig i rörelse.

Fordon i rörelse möter motståndet från luften. I högre farter ökar luftmotståndet.

Priset fordonsägaren betalar för luftmotståndet är en högre bränsleförbrukning.

Fakta. Volvo FH 500

Motor: sex cylindrar, 12,8 liter, 500 hk vid 1 400–1 800 varv/min, 2 500 Nm vid 1 000–1 400 varv/min.

Växellåda: automatiserad växellåda av dubbelkopplingstyp med 12 växlar.

Drivning: Bakhjulsdrift.

Hytt: Globetrotter XL Cab.

Fjädring: Luft.

Bränsletankar: Diesel 405 liter, adblue 64 liter.

Längd, bredd, höjd: 585, 254, 392 centimeter.

Tjänstevikt: 7 690 kilo.

Semitrailer: Treaxlig.

Fordonstågets längd: 16,5 meter.

Fordonstågets vikt: 40 ton. "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Viktor Barth-Kron: Tala med folk är silver, att göra som de säger är guld

Frågan måste ställas: Hur mycket dialog tål Stockholm? Innan folk ger upp, alltså.

Den så kallade Politikerveckan i Järva, som avslutas nu till helgen, får onekligen beskrivas som en succé i vissa avseenden. Att samtliga partiledare tackat ja till att hålla tal har genererat en massiv medieuppmärksamhet för de frågor som diskuteras, vilket rimligen bör ha varit det stora målet.

En hel del av uppmärksamheten har dock handlat om de låga publik-siffrorna. Hur kan det bara komma några hundra, när allt detta händer? Undrar somliga. Nå, den analysen kräver kanske ingen doktorshatt.

Platsen, Spånga idrottsplats, är möjligen optimal ur säkerhetssynpunkt, men knappast på något annat sätt. Själva mässområdet ligger mitt i en stor inhägnad, i tomrummet mellan "gamla" Spånga och Tensta. Antalet spontant förbipasserande är med andra ord noll.

Årstiden är faktiskt inte heller optimal. Vid dåligt väder är mässområdet helt oskyddat, och en fin junikväll kan nog de flesta tänka sig många trevligare sysslor än att gå och lyssna på en aldrig så viktig politisk debatt.

Att dra ut tillställningen över nio dagar var nog också ambitiöst i överkant. Inte ens Almedalsveckan, detta monstruösa evenemang med tiotusentals tillresta yrkesbesökare, mitt i en av Sveriges populäraste sommarstäder, orkar hålla farten längre än fyra-fem dagar innan montrar och åhörarplatser börjar gapa tomma.

Lyckligtvis är allt det där fullt möjligt att åtgärda. Om evenemanget i Järva ska bli återkommande kan man tänka sig att ett komprimerat tredagarsprogram på ett centrumtorg skulle ge en helt annan inramning, eller varför inte en vintermessa inomhus.

De låga publiksiffrorna på Spånga IP blir för övrigt mindre uppseendeväckande om man tar en mer relevant jämförelse än Almedalsveckan – partiledarnas sommartal i Stockholm, till exempel. Statsminister Stefan Löfven (S) sommartalar varje år i Vasaparken, hjärtat i ett av Sveriges mest tätbefolkade och röstningsbenägna områden (Vasastan). Dit brukar några hundra besökare hitta, övervägande partifolk.

Oppositionsledaren Anna Kinberg Batra (M) sommartalade härom veckan på Mosebacketerrassen på Södermalm, också det mitt i centrala Stockholm. Där var ett 150-tal åhörare, så gott som uteslutande aktiva moderater och journalister.

Svenskar går helt enkelt inte man eller kvinna ur huse för politiska tal under normala omständigheter. Varken i Järva eller någon annanstans. Och inte ens om de politiska talen kompletteras med tält där man inbjuds att föra dialog med diverse miljöpartister, intresseorganisationer, kommundjänsstämman och lokala PRO.

Den som känner sig ärligt exalterad över de möjligheterna kan ju kasta första stenen på den som stannade hemma i soffan.

Här någonstans närmar vi oss nog ett annat problem med upplägget, eller i alla fall hur det uttolkas. Ständigt återkommer, här och på andra ställen, behovet av mer dialog. Som om ”förorten”, denna moderna term för stadsdelar med sociala problem, hade en alldeles unik röst, en röst som om den bara uttolkades av tillräckligt många offentliga aktörer skulle bära fröet till en lösning som ingen ännu sett. Är det verkligen så?

Lyssnar man till vad de boende i ”förorten” faktiskt säger, i reportage efter reportage, i tv-inslag efter tv-inslag, i möte efter möte och i debatt efter debatt ute i Spånga, så framträder ett ganska tydligt mönster: De flesta vill ha trygga gator, skolor som fungerar, jobb och rimliga bostäder. Som folk brukar vilja ha.

Det avvikande med vanligt folk i Järva är med andra ord inte vad de vill ha, utan vad de får. Nämligen i alldeles för många fall otrygga gator, skolor som fallerar och grasserande trångboddhet.

Det är naturligtvis bra och viktigt att politiker åker till Spånga för att tala om att de minsann vill lösa de här sakerna. Problemet är möjligen bara att just de här politikerna har sagt det ganska länge, utan att det har hänt.

Det förefaller inte osannolikt att det som verkligen skulle kunna påverka medborgarnas förtroende positivt inte är att ytterligare någon kommer för att lyssna på deras åsikter, utan att någon faktiskt gör som de säger.

Viktor Barth-Kron viktor.barth-kron@dn.se "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Skicka kultureliten till terapeuten"

Författarnas agenter vågar skilja på litterära böcker och kommersiella – och de vågar gilla båda. Men kulturoffentligheten är neurotisk och benägen att tysta ner genrelitteraturen, skriver författaren Daniel Sjölin.

Du står i köket, ska ut i vardagsrummet. Hjälp, en tröskel mellan linoleumgolvet och parketten!

Du vänder om, klämmer i stället ut dig genom köksfönstret, rundar altanen, bryter dig in genom balkongdörren. Puh, äntligen i vardagsrummet. Nej! Glömde disktrasan – tillbaka ut och in genom köksfönstret igen.

Törs jag påstå att dina grannar uppfattar dig som en smula neurotisk och lite insnöad? Men de förstår ju inte skillnaden mellan linoleum och parkett! Det gör både du och hela din bekantskapskrets. Linoleum är ett dött material och trä känns mer levande och det är naturligtvis en väldigt stor och viktig sak för er. Laddat.

Ja, det här är förstås en metafor för den svenska kulturoffentlighetens neurotiska förhållande till högt och lågt. En gräns som inte en käft bryr sig om. Utom vi branschfolk.

På mingelpartyn behöver jag mixa mellan att prata med författare och att prata med mindre neurotiska människor. Varannan vatten liksom. Alltså: Agenterna! De har inga problem med trösklar. Is it literary or commercial? Är det litterärt eller kommersiellt? Det är den första frågan de får på mässorna när de tar fram en svensk bok. Allt går jämt

och fint och Athena Farrokhzad och Liza Marklund för vårt ärade namn över jorden.

Problemet uppstår när agenten åker hem till Svedala. På senaste mingelpartyt höll en agent på att försäga sig, tappa masken, när jag frågade vilka författare hon har i sitt stall. Vi har den och den deckaren, och underhållningen, men också litt.... Ursäkta...eh också... andra eh vanliga... böcker.

Du menar litterära böcker?

Jo, det menade hon. Fast så får man inte säga på svenska mingelpartyn om man vill undvika att göra bort sig. Kanske tas man för en elitist? Eller nån som ser fina böcker som gubevars produkter?

Jag har själv haft problem. Inte vågat säga litterära om mina böcker förrän här i dag (för pretto). Har mumlat nåt om "konstnärligt syftande". Alltså klättrat ut genom köksfönstret och tagit omvägen. Störtlöjligt. Nej, nu orkar jag inte längre. De kommersiella författarna har svårt för det begreppet för det är inte fint nog, och de litterära författarna har svårt för det ordet för det är inte punkigt nog. Neurosen sitter hos alla. Slappna av för fan. Hur vore det med litet kbt-terapi?

Jag först! Jan Guillou är ingen litterär författare. Mätt med vår tids mått är han konstnärligt totalt ointressant, men likväl en av våra viktigare författare. Egen linje, alltid provokativ, "egensinnigt" förkovrad, har en ljuvlig schwung och väcker ofta samhällsdebatt i oändligt större utsträckning än säg, poeten Jenny Tunedal. I litteraturlexikon om 20 år gissar jag att hans författarskap får mycket större utrymme än Tunedals. I litteraturlexikon om 70 år kommer han troligen att vara försvunnen, och Tunedal kommer att finnas kvar.

Litteraturhistorien är nämligen till dels en fråga om status – fråga bara genusforskare som sysslar med att gräva fram glömda kvinnliga författare – och status har längre livslängd än framgång.

Det här var kul! Jag vill att vi lyfter upp begreppet litterär och kommersiell på allvar i litteraturens offentliga sammanhang, i bok-tv, bokradio och på boksidor. Det ligger ju ändå där under ytan hela tiden och styr alltför mycket. Neurosen består givetvis av både jante och självtillräcklighet. Vad döljer den? Härskartekniker.

Vi vill ju värna den inhemska kvalitetskonsten, tyvärr sker det inte bara genom att vi prioriterar den, att den får utrymme, vilket är det bästa vi kan göra, utan det sker också med härskartekniker, vilket är det sämsta vi kan göra. Exempel? En teknik är förringande av motiv: En offentlig tyckare kan utan omsvep hävda att Jan Guillou skriver för att tjäna pengar, men skriver samme tyckare att Katarina Frostenson med sin nya diktsamling är ute efter mer status och nytt stipendium – så får tyckaren nog (tack och lov) sparken. Sandlådenivån är bara tillåten på kommerssidan.

Den borde försvinna därifrån också eftersom den banaliserar litteraturen och gör samtalet internt, substanslöst och oattraktivt. Min första reaktion när jag började intervjua kommersiella författare för många år sen var deras gnäll i kulissen. Somliga hatade kultursidor. Herregud, tänkte jag, de lever på sina ord och har fått nästan allt, så gnäller de på att kritikerna sågar deras böcker och att fint folk inte vördar dem. Och visst finns neurosen både hos linoleumfolket och parkettprissarna, men med tiden insåg jag att man återkommande förminskar linoleumfolkets bevekelsegrunder. De vill bara provocera, göra sig ett namn, fixa PR-kupper eller skratta till banken. Vill de inte

skriva böcker alltså? Berätta historier? Lyfta samhällsproblem? En annan härskarteknik är osynliggörande och här har jag egen erfarenhet.

Efter tre litterära romaner, skrivna på sängkanten, tappade jag lusten och kastade mig ut i strängteorier, evolutionslära och klimatfrågan. Skriva på heltid! Det blev en kommersiell serie äventyrsromaner – och jag har aldrig fått så många glada läsare och så många arga kritiker och så många bortvända blickar på mingelpartyn. Över förväntan!

Men när jag fem år senare skrev en liten litterär novell, det tog tre veckor, talades det om en comeback. Var har du varit? Är du på väg tillbaka till romanen? Det har varit så tyst om dig? 1 500 sidor habil klimatroman räknas nämligen som noll. Inget. Kunde lika gärna ha pantat burkar enligt parkettprissarna. Man har varit tyst, haft skrivkramp tror folk, rent av kanske suttit på hispan och rullat tummarna, fastän jag varit ute i köket på linoleumgolvet och roddat som attan!

En tredje härskarteknik, omyndigförklarande, visar sig ofta när man skriver såna här texter som ifrågasätter allmänna tendenser i etablissemang. Tyvärr görs detta normalt av upprörda författare, där affekt skymmer möjliga poänger. Men härskartekniken för att bemöta dem är tydlig – i genmäle i tidningen eller i mungipan på mingelpartyn: Författaren beskrivs som bitter över utebliven framgång. Men det kan också vara tvärtom, som när Karl Ove Knausgård angrep etablissemang – och man skriver och mumlar att ”han som fått så mycket framgång, varför gnäller han?” Man dränker den intellektuella argumentationen i en sandlådesörja av statusfrågor.

Vi måste få undan härskarteknikerna, de skyddar inte vår litterära miljö, bara ankdammmifierar den så att vi tappar mark och blir

ointressanta. I ett land med många exempel på förakt för kultureliten, behöver kultureliten skärpa sig och blir mer professionell och bildningsorienterad. Det första KBT-steget mot att synliggöra neurosen kan alltså vara att tillåta sig obehaget att ta kommersiell och litterär tydligare i mun. Dessutom blir det roligare. Det är ju så att litterära romaner kan vara rätt kassa storys, men konstnärligt högintressanta, och kommersiella romaner kan vara svinbra men helt intetsägende estetiskt. Faktum är att det händer ganska ofta. Där börjar ett intressant samtal med högre tak, även om det mesta som skrivs trots allt hamnar somewhere in between.

Daniel Sjölin är författare och tidigare programledaren för SVT:s "Babel".

Daniel Sjölin "

DN LÖRDAG 17 JUNI 2017

"Lugnet på insidan är vår tids guld"

**Juni: jobba undan inför semestern, köpa blommor till idrottslära-
ren som slutar, upptäcka att förskolan har planeringsdag, gå på
begravning, medarbetarsamtal, student och avspark för barnens
sista fotbollsmatch för säsongen. Vem längtar då inte efter ett inre
lugn? Efter ekologisk bovetegröt, kontakt med sin inre sårbarhet
och närvaro nog att uppleva syréndoften? Var femte stockholms-
kvinna upplever sig stressad, enligt Folkhälsomyndigheten.**

Lugnet på insidan är vår tids guld.

I en dalagård med en hisnande utsikt över Siljan ligger kursgården Baravara. Hit reser DN:s Björn af Kleen för att gå grundkursen "Dörröppnare 1" – för "dig som längtar efter att öppna dörren till ditt inre". Här möter stressade toppchefer och traumatiserade småbarnsföräldrar andningsmeditation, österländsk filosofi och gruppterapi. Miljön är en mix av dalaallmoge och vit minimalism. Inredningen är noll flum.

Baravara grundades av Lars Vedam Knutsson, skaparen av Gul & Blå-butikerna som utmanade den stockholmska borgerligheten med androgyna V-jeans och Musse Pigg-tryck. Kurserna vid Siljan kan beskrivas som andra halvlek i den matchen, skriver Björn af Kleen:

"På Baravara ägnar sig besökaren åt behandling väsenskild från den som hans far – professor i röntgendiagnostik – erbjöd. Vi uppmanas sänka axlarna, skjuta ut bäckenet och söka kontakt med vår inre fyraåring".

Den 82-årige Lars Vedam Knutsson är övertygad om att alternativterapi bidrog till att hindra spridningen av hans egen hudcancer ”och ingen läkare säger emot när dörren är stängd”, säger han.

I en intervju berättar han och hans hustru Gayan Knutsson om sin syn på hur detta att inte må bra ”är en jordmån som sjukdomar kan gro i”.

– Om man hittar ett inre lugn, finns inget behov för det inre lugnet att skapa tumörer, säger Lars Vedam Knutsson i reportaget i veckans Lördagsmagasin.

Matilda E Hanson "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

Rollen ska inte bestämma

Det är en obehaglig historia som rullas upp i det senaste numret av tidskriften Fokus. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) presenterade i början av året en studie, ”Muslimska brödraskapet i Sverige” av Magnus Norell, Aje Carlbom och Pierre Durami. Studien fick hård kritik men hade också försvarare. Den tyngsta kritiken gick ut på att de tre forskarna kom med påståenden om Brödraskapet som saknade täckning i texten. Det var tunna gränser mellan fakta och författarnas egna åsikter.

Ingen inblandad hade dock hävdat att det handlade om annat än en kunskapsöversikt. Även om studien hade brister i analysen av Sverige innehöll den bland annat värdefulla fakta om Brödraskapets verksamhet i utlandet och skulle mycket väl kunna vara användbar som grund för fortsatt forskning både på och utanför MSB.

Men efter publiceringen har myndigheten utsatts för vad som liknar en samordnad hetskampanj. I Fokus beskriver Anneli Bergholm Söder, chef på MBS:s operativa avdelning, hur utomstående krävt att få all möjlig och omöjlig information om forskarna och andra medarbetare. Man ville se mejlväxling och anbudsförfaranden. ”Jag har jobbat i staten i drygt 30 år och aldrig varit med om något liknande”, säger Bergholm Söder.

Nu ska MSB inte gå vidare med rapporten. Myndigheten fortsätter dock att undersöka islamistisk extremism.

Man kan ännu inte dra några slutsatser om vilka som låg bakom den eventuella kampanjen och vad avsikten ska ha varit. Enligt Fokus var

det både kritiker och försvarare av rapporten som ansatte MSB. Inte heller är det belagt att mejl- och telefonstormen bidragit till beslutet att inte gå vidare.

Däremot är det lätt att konstatera att metoden förekommit många gånger tidigare och att den knappast kommer att bli ovanligare. Den svenska offentlighetsprincipen innebär att alla har rätt att ta del av allmänna handlingar. Diverse rättshaverister har sedan länge satt i system att missbruka den genom att kräva ut mängder av information från myndigheter.

Det är knappast långsökt att samma tillvägagångssätt skulle användas i riktade kampanjer, kanske för att stoppa beslut, trakassera enskilda medarbetare eller sätta en käpp i hjulet för forskning eller annan informationsverksamhet. Det finns i dag gott om sajter som samlar arga människor och där stora kampanjer lätt dras i gång.

Privata företag kan hitta strategier för att slippa drabbas. Man kan helt enkelt filtrera bort för jobbiga reaktioner och tänka på att det, även om det känns som en storm, ändå är en liten minoritet som deltar i kampanjen. För myndigheter är det svårare. De måste vara tillgängliga för alla medborgare. Offentlighetsprincipen är för viktig för att inskränkas oavsett vilka mejlorkaner som hetsas fram.

Det är ironiskt att just MSB, myndigheten som nyligen fick i uppdrag att samordna det svenska risk- och sårbarhetsarbetet, drabbats av vad som ser ut som en påverkanskampanj. Förhoppningsvis tar man lärdom av det inträffade och ser det som ett tillfälle att ta fram strategier till nästa gång, metoder som kan användas av fler myndigheter. För att liknande kampanjer kommer att ske igen är en självklarhet.

På fredagen beskrev Säpochefen Anders Thornberg i en TT-intervju en explosionsartad ökning av antalet våldsbejakande extremister i Sverige. Framför allt handlar det om islamistiska sådana. År 2010 bedömde Säpo att det fanns omkring 200, men nu uppskattar Thornberg att det handlar om "tusentals".

Muslimska brödrskapet är inte synonymt med våldsbejakande extremism, men organisationen har genom historien sannerligen inte visat sig främmande för våld. Miljöerna där Brödrskapet kan växa och frodas är ungefär desamma som också kan hysa IS-sympatisörer och andra extremister.

Det ska inte finnas några mörka hörn i samhällsbygget. Det är oerhört viktigt att dessa miljöer blir fullständigt genomlysta och att Sverige kan skydda sig mot den muslimska extremismen – liksom alla andra våldsbejakande, odemokratiska ideologier.

En sak var både rapportens författare och deras kritiker överens om: Det behövs mer forskning. Det är även MSB:s inställning: "Vi kommer att fortsätta undersöka islamisk extremism", säger Anneli Bergholm Söder till Fokus.

Något annat vore förstås oacceptabelt. Extremismen måste undersökas och bekämpas. Varken kritik, kampanjer, skräck för fakta eller allmän rättshaverism får förhindra svenskt samhällsskydd och beredskap.

DN 18/6 2017 "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

”Ensidigt offentligt samtal kan förklara mediemisstron”

Den generösa flyktingpolitiken har varit ett elitdrivet projekt som aldrig haft majoritetsstöd i befolkningen. Samtidigt har det offentliga samtalet om invandringen länge varit ensidigt med diskutabla och sannolikt också felaktiga påståenden. Det kan förklara varför medborgarna i dag känner sig vilseförda, skriver statsvetaren Peter Esaiasson.

Svenskarna har lägre förtroendet för nyhetsmediernas rapportering om invandring än för andra politikområden. Förtroendegapet, som identifierats av SOM-institutet på uppdrag av Svenska Medieinstitutet, har på goda grunder blivit omdiskuterat. När stora delar av befolkningen misstror mediernas rapportering om ett centralt område är det svårt att föra meningsfulla samtal. Även om politik ofta är konflikt är det önskvärt om parterna kan enas om vad det låga förtroendet beror på.

För den som söker gemensamma verklighetsuppfattningar var dock debatten länge en besvikelse. Ledande medieföreträdare har haft helt olika uppfattningar om orsaken till förtroendegapet. Publicistklubbens ordförande Anna Hedenmo och frilansjournalisten Lasse Granestrand har tillskrivit medierna ett ansvar för att ha tonat ned ”opinionsyttringar som man inte tycker om” (Hedenmo) och för att ha satt på undantag journalistiska kärnvärden som konsekvensneutralitet och relevans (Granestrand).

SVT:s programdirektör Jan Helin såg i en första artikel istället gapet som en konsekvens av en ”massiv, flerårig politisk retorik mot medier” med rötter i en ”auktoritetstroende, etablissemangsföraktande populistisk politik”. Samma orsak har lyfts fram av Aftonbladets Fredrik Virtanen som menar att det ”låga förtroende i just invandringsfrågan har mycket lite med journalistik att göra”.

De senaste dagarna har debatten (eller åtminstone Jan Helin) rört sig mot en konsensusuppfattning. Dagsnoteringen efter en andra artikel av Helin, och en studiedebatt mellan Helin och Göteborgs-Postens Alice Teodorescu, är att journalistiken kring invandringens konsekvenser har haft brister, att det är oklart exakt vilka av invandringens konsekvenser som inte granskats av journalisterna, och att den sakliga nyhetsjournalistiken behöver utvecklas.

Till den fortsatta diskussionen kan jag som opinionsforskare bidra med två observationer, en hypotes och en förhoppning.

1 Den första observationen är att debatten har utgått från en mediecentrerad världsbild där enskilda redaktioner och redaktionella beslut tillskrivs betydelse. Vad var det som (eventuellt) mörklades? Vilka etiketter klistrades på vem? Vad kunde journalisterna ha gjort annorlunda? Sådana diskussioner är viktiga för journalisterna internt men är alltför närsynta för att förklara misstroende gentemot mediernas rapportering.

Enligt en allmänt accepterad teori om politisk opinionsbildning (John Zallers) tar människor intryck av den offentliga debatten för att bilda sig uppfattningar i politiska frågor. Människor håller koll på vad olika elitaktörer tycker och använder deras ställningstaganden för att sortera i det samlade informationsflödet. När elitaktörerna är överens och

informationsflödet enhetligt brukar människor acceptera det dominerande budskapet, i synnerhet om man är intresserad av ämnet och är politiskt förtroendefull. Enstaka redaktionella beslut är av underordnad betydelse jämfört med elitaktörernas ställningstaganden och informationsflödets huvudtendens.

Utmärkande för den svenska invandringspolitiken är just att det rått enighet bland inte bara de etablerade partierna utan också bland myndigheter och opinionsbildare och att denna enighet avspeglats i informationsflödets innehåll. Journalisterna är förstas med och påverkar informationsflödet men de kan inte verka oberoende av övriga elitaktörer. Lärdomen för debatten om förtroendegapet är att ansvaret för mediebevakningen delas av fler än de som direkt verkar inom medierna.

2 Den andra observationen är att Helins och Virtanens populistiska retorikförklaring till misstron är osannolik. Misstron mot mediebevakningen finns långt utanför de grupper som hyser i någon mening extrema åsikter om invandring och massmedier. I SOM-undersökningen uttryckte hälften av de som hade en uppfattning misstro mot mediebevakningen av just invandringen och då skall man hålla i minnet att individer med lågt förtroende för samhällsinstitutionerna sannolikt är underrepresenterade bland de 50 procenten av urvalspersonerna som besvarar enkäten. För att misstron skall ha skapats av högerpopulistiska krafter krävs att miljontals "normala" svenskar som går till jobbet varje morgon låtit sig förledas av oidentifierade högerpopulistiska krafter. En sådan massiv propagandaeffekt är förstas möjlig men inte sannolik. I den svenska kontexten låter förklaringen som en variant på Brechts förslag att ledarna bör välja sig ett nytt folk.

Hypotesen handlar om vad i det offentliga samtalet kring invandringen som kan förklara förtroendegapet. Utgångspunkten för förklaringen är att den generösa flyktingpolitiken varit ett elitdrivet projekt som aldrig haft majoritetsstöd bland befolkningen. Notera att det i SOM-undersökningarnas mätserie mellan 1990 och 2016 alltid varit fler som är emot än för en generös flyktingpolitik.

Betänk sedan att den förtroendefulle medborgaren som informerat sig genom det offentliga samtalet som förmedlades via medierna fått höra fem saker: att en stor flyktinginvandring är långsiktigt bra för samhällsekonomin; att svårigheter för flyktinginvandrare att ta sig in på arbetsmarknaden beror på strukturell diskriminering; att Sverige är bundet av internationella överenskommelser att föra den generösa politiken; att den generösa flyktingpolitiken är det enda moraliskt försvarbara hållningen; och (fast mindre ofta diskuterat fram till senare år) att en stor flyktinginvandring inte påverkar brottsligheten i landet. Samtliga dessa påståenden, som dominerat informationsflödet (enstaka röster undantagna) är diskutabla och sannolikt till och med felaktiga.

Att informationsflödet så länge var ensidigt till förmån för en generös flyktingpolitik, det är det stora problemet, därför har de tidigare förtroendefulla medborgarna i dag anledning att känna sig vilseförda. Om jag kritiskt granskar min hypotes är det teoretiska argumentet att förtroendefulla människor i första instans litar på elitaktörernas ståndpunkter förankrat i opinionsbildningsforskningen. Däremot är beskrivningen av informationsflödets tendens baserad på min egen bedömning av den offentliga debatten kring invandring under 2000-talet sedan Sverige medvetet valde en annan väg för flyktingpolitiken än Danmark.

Alla vet att de sju etablerade partierna gemensamt stått bakom huvuddragen i den generösa flyktingpolitiken, men den exakta balansen i det offentliga samtalet kring invandringspolitiken har inte granskats på det sätt jag föreslår. Till skillnad från många fluffiga påståenden i debatten är hypotesen om ett ensidigt informationsflöde enkel att pröva empiriskt. En systematisk analys av medieinnehållet över tid vore välkommen.

Överhuvudtaget, och nu till den avslutande förhoppningen, skulle det offentliga samtalet om invandringen fungera bättre om parterna vore överens om fler grundläggande sakförhållanden. Norge har haft sin statliga Brochmannutredning ("Integration och tillit – långsiktiga konsekvenser av den stora invandringen till Norge"). Inför det som kan bli en turbulent valrörelse 2018 vore det lugnande om en motsvarande utredning var i gång också här.

Peter Esaiasson, professor i statsvetenskap, Göteborgs universitet "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

Satsning på våtmarker ska bromsa vattenbrist

Våtmarker som har förstörts eller skadats av jord- och skogsbruk eller byggen ska restaureras för att rädda grundvattnet. Det fastslår regeringen och Vänsterpartiet som lägger 200 miljoner kronor i höstbudgeten på åtgärder för att förhindra torka i delar av Sverige framöver.

Grundvattennivåerna är rekordlåga på många håll. Bara 14 av 290 kommuner har just nu en normal grundvattennivå. Inför sommaren är situationen värst på Öland och Gotland och andra delar av östra Sverige.

– Läget är mycket allvarligt och det här är ett problem vi måste adressera nu, säger klimatminister Isabella Lövin (MP), nyligen hemkommen från Världsvattenmötet i New York som Sverige ledde tillsammans med önationen Fiji.

När regeringens satsning presenterades i samband med MP-språkröret Gustav Fridolins sommartal i skånska Vittsjö på lördagen regnade det dock.

– Inte ens ett ösregn kan ändra på grundvattenbristen, poängterade Gustav Fridolin.

Största delen av pengarna i höstbudgeten, 170 miljoner kronor, går till lokala projekt för att utveckla våtmarker och skapa dammar som tagits bort av utdikning i jordbruket, byggen och skogsavverkning.

– Det är inte fritt från målkonflikter, säger miljöminister Karolina Skog (MP).

För att bättre kartlägga grundvattnet får Sveriges geologiska undersökning (SGU) ytterligare 29 miljoner kronor nästa år.

– Det finns behov av ytterligare kartläggning av grundvattenreserver. Det gjordes förra sommaren på Öland och det var väldigt värdefull information i det lokala arbetet, säger Karolina Skog.

Samtidigt permanentas Vaka, den nationella vattenkatastrofgrupp som finns på Livsmedelsverket, för en miljon kronor.

I sitt tal försvarade Gustav Fridolin regeringens planer att vid årsskiftet införa en flygskatt på mellan 80 och 430 kronor per resa beroende på avstånd, trots att finansminister Magdalena Andersson (S) vägrar svara på om skatten ska läggas fram.

– Med Trump i Vita huset behövs det länder som visar ledarskap, sade Fridolin.

Han anklagade samtidigt den amerikanske presidenten, som nyligen lämnat det klimatavtal som skrevs under i Paris och även ställde sig utanför deklarationen efter FN:s vattenkonferens, för att agera på ett ”oacceptabelt sätt”. Fridolin målade upp en mörk bild av tillståndet för miljön i världen, inte minst i världshaven.

– Vi står på randen till en katastrof, varnade han.

Han menar dock att regeringen gör viktiga insatser internationellt.

– Sverige kan göra skillnad.

Mats J Larsson
matsj.larsson@dn.se "

"Fakta. Förslagen

I höstbudgeten avsätter regeringen 200 miljoner kronor för att säkra vattentillgången. Av dessa pengar ska 170 miljoner kronor gå till restaurering av våtmarker som är viktiga för att regnvatten ska sippra ned till grundvatten och inte sköljas ut i hav och sjöar. Resterande pengar ska gå till en noggrannare kartläggning av grundvattnet och ett permanentande av Vaka, den nationella vattenkatastrofgrupp som finns på Livsmedelsverket. "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

"Jimmie Åkessons tal avbröts av protester"

SD-ledaren Jimmie Åkesson hoppas locka fler väljare i invandrartäta områden i valet nästa år. Det var budskapet när han talade på politikveckan i Järva på lördagskvällen. Talet på Spånga IP fick avbrytas två gånger av protester.

Några minuter in i talet skrek en kvinna att Jimmie Åkesson är rasist. SD-ledaren avbröt då sitt tal i någon minut.

Några minuter senare in i talet genomfördes vad som enligt polisen var en planerad aktion när ett 50-tal av de drygt 500 åhörarna gick framför scenen, några med plakat med slagord om att SD är ett rasistiskt parti. De följdes ut från området av polis och vakter, men slagorden "inga rasister på våra gator" fortsatte en stund under talet som därefter slutfördes under stor polisnärvaro både i och runt åhörarna framför scenen.

SD vill bland annat införa särskilda svenska kulturcentra i områden som Tensta och Rinkeby, områden där bara en procent röstade på SD i riksdagsvalet 2014 mot 12,9 procent i genomsnitt i landet. Men nu tycker sig Åkesson se ett ökat intresse för det invandringskritiska partiet. Han pekade på att Statistiska centralbyråns senaste mätning - visar att SD:s stöd femfaldigats bland kvinnor med utländsk bakgrund.

– Det är inte så konstigt. Vilka är det som drabbas av den gängkriminalitet som växer fram i spåren på segregationen. Jo, det är de laglydiga människorna som lever i de här områdena, sade Åkesson. Han hånade de andra partiernas integrationspolitik.

– Det svenska samhället är splittrat, så det är dags att vi slopar den gamla integrationspolitiken och börjar bygga sammanhållning och trygghet tillsammans på riktigt.

I en intervju i lördagens DN sade M-ledaren Anna Kinberg Batra att hon tycker att det är "lite äckligt" att Åkesson i ett tal på SD:s utvecklingsdagar nyligen sagt att "det stämmer" att han flörtat med henne.

– Det där blir ju en liten ankdammsdiskussion, tycker jag. Jag tror att hon förstår, om hon nu har lyssnat på det, att det var i en skämtsam ton där jag refererade till sådant som andra har sagt, säger Åkesson till DN.

Så du ångrar inte hur du uttryckte dig?

– Nej, jag ångrar inte hur jag uttryckte mig. Jag tycker att det blir en ganska låg nivå på debatten om man ska hamna där. Men om hon tog illa vid sig av detta fruktansvärda, kränkande uttalande från min sida så ber jag naturligtvis om ursäkt.

Mats J Larsson

matsj.larsson@dn.se

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

" Karin Bojs: Med extra kilon följer död och sjukdom

Fetma och övervikt orsakar 40 miljoner förtida dödsfall om året, och även mycket av världens sjukdom. Det visar den hittills största och mest välgjorda undersökningen.

Matstrupscancer, tarmcancer, levercancer, gallblåsecancer, cancer i bukspottskörteln, bröstcancer efter klimakteriet, livmodercancer, äggstockscancer, njurcancer, sköldkörtelcancer, leukemi, hjärtinfarkt, stroke, högt blodtryck, diabetes, kronisk njursjukdom, artros, ryggont ...

Gemensamt för alla dessa sjukdomar är att risken ökar om man bär på fetma. Och även i viss mån om man bara bär på en måttlig övervikt. Det framgår av omfattande statistik som publicerades i veckan i världens tyngsta medicintidskrift, The New England Journal of Medicine.

Studien har bekostats av Bill and Melinda Gates foundation. Den har letts från Seattle och omkring 2 300 forskare har medverkat. De har sammanställt data från 68,5 miljoner människor i 195 länder som de har följt under 25 års tid.

Resultaten visar att övervikt och fetma ökar kraftigt i världen, inte minst i många fattiga länder. Burkina Faso, Mali och Guinea-Bissau hör till länder där andelen feta ökar mycket kraftigt. I ett sjuttital

länder har andelen människor med fetma fördubblats, däribland Turkiet.

Fetma brukar definieras som att BMI, kroppsmasseindex, överstiger 30. Övervikt räknas från ett BMI på 25.

Att använda BMI som måttstock för övervikt kan ha sina problem när det handlar om enskilda individer, bland annat eftersom mycket vältränade och muskulösa människor kan få ett förhållandevis högt BMI. Men när forskare studerar hela befolkningar är BMI ett användbart mått.

En del tidigare studier har antytt att ett BMI lite över 25, det vill säga strax över gränsen till övervikt, skulle vara allra mest fördelaktigt för hälsan, åtminstone för människor i övre medelåldern.

Den nya studien tillbakavisar denna uppgift. Den visar att det som brukar betraktas som normalvikt – ett BMI som mellan 20 och 25 – innebär den klart lägsta risken för sjukdom och för tidig död.

Att en del tidigare studier har sett en måttlig övervikt som hälsomässigt fördelaktigt, kan bero på att cigaretter har grumlat till deras resultat. Rökning – bland det mest hälsofarliga man kan ägna sig åt – tenderar att sänka kroppsvikten några kilo.

Veckans studie i The New England Journal of Medicine har fått fram sina resultat genom att bara räkna människor som aldrig har rökt. Bland de större länderna toppas listan på fetma hos vuxna av Egypten, där mer än var tredje person har ett BMI över 30. Högst andel barnfetma har USA, där ungefär vart åttonde barn bär på fetma. Lägst andel feta vuxna har Vietnam, med bara någon enstaka procent, och

lägst andel fetma hos barn har Bangladesh, också bara någon enstaka procent.

Största antalet feta barn, räknat i absoluta tal år 2015, hade Kina och Indien, och störst antal feta vuxna hade USA och Kina.

I Sverige var år 2015, enligt statistiken i NEJM, ungefär 48 procent av männen och 29 procent av kvinnorna överviktiga. 15–20 procent räknas dessutom som feta.

En paradoxal effekt är att i Sverige och många andra rikare länder har dödsfall och sjukdomar som hänger samman med övervikt faktiskt minskat på senare år. Det beror på mediciner som minskar risken, såsom blodtryckssänkande medel, statiner som sänker blodfetterna och läkemedel som stabiliserar blodsockret.

Mediciner i all ära – forskarna som skriver i NEJM menar ändå att man måste komma åt problemet vid dess källa, och försöka hejda fetmaepidemin. Men tyvärr har de inte så många råd att komma med, när det gäller metoder som har vetenskapligt stöd på befolkningsnivå. Flera andra studier har visat att sötade läskedrycker, mycket tv-tittande och bilpendlande till jobbet hänger samman med övervikt. Forskarna som skriver i NEJM vill främst framhålla maten – särskilt den ökade tillgången på lättåtkomlig, energirik mat, och marknadsföringen som uppmuntrar folk att äta mycket av sådan mat.

Karin Bojs
vetenskap@dn.se "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

"Fällorna när du hyr prylar och tjänster

Fler vill dela prylar och tjänster och det finns appar som hjälper till. Men reglerna för skatter och konsumentskydd är snåriga.

Att låta någon annan använda något man äger, men inte behöver för tillfället, är inget nytt. Grannar, vänner och släktingar har alltid hjälpt varandra och lånat ut prylar.

Det nya med delningsekonomin är att människor som inte känner varandra kan dela prylar och tjänster. Ofta används en elektronisk plattform för att personerna ska få kontakt med varandra.

Kända exempel på delningstjänster är Airbnb, där privatpersoner hyr ut sin lägenhet, och Uber som förmedlar taxi- och samåkningsresor. Men de senaste åren har det kommit många nya delningstjänster och vi listar några av dem här nedanför.

I våras presenterades en utredning om delningsekonomi som regeringen beställt. Utredningen visar bland annat att ungefär 10 procent av svenskarna använt en delningstjänst någon gång under de senaste två åren och att ungefär 80 procent var nöjda.

Delningstjänsterna innebär att privatpersoner ingår avtal med varandra. Därför gäller inte konsumentlagstiftningen och det går till exempel inte att anmäla till Allmänna reklamationsnämnden, ARN.- Flera plattformar har som krav att de som använder tjänsten legitimerar sig med Bank-id för att öka säkerheten. Många har också ett betygssystem där användarna skriver omdömen om varandra.

Det förekommer också att plattformen har försäkringar som ger ersättning om något händer med prylarna som hyrs ut. En del av förmedlingstjänsterna är gratis, men de flesta är kommersiella. Plattformen tar då en viss procent av den betalning uthyraren får.-

Daniel Karfs, biträdande konsumentombudsman, är i grunden positiv till delningsekonomin.

– Jag tror att delningsekonomin är en bra grej. Men vi måste skapa större trygghet för användarna, säger han.
Ett av de problem han pekar på är att plattformarna, som förmedlar tjänsterna, har villkor som är svåra att förstå och ofta friskriver sig från ansvar.

– I förhållande till plattformarna är användarna ofta konsument. Det går inte alltid att hålla plattformen ansvarlös, säger Daniel Karfs. Han uppmanar användarna att studera villkoren noggrant. Vad händer till exempel om något går sönder eller inte lämnas tillbaka?

– Det förekommer också att plattformarna vill ha möjlighet att använda personuppgifter eller bilder, säger han.

Rebecca Filis, verksamhetsutvecklare på Skatteverket, ser flera svårigheter för användarna av delningstjänster. Det är till exempel besvärligt för användarna att veta om de ska betala skatt.

– Det är svårt för aktörerna att förutse sin skattesituation och vi har svårt att kontrollera transaktionerna, säger hon.

Den som betalar en person, som inte driver företag, mer än 1 000 kronor på ett år ska skicka in en kontrolluppgift till Skatteverket. – Får man ingen kontrolluppgift ska man ändå ta upp inkomsten i deklarationen, säger Rebecca Filis.

Inkomsterna när man delar prylar beskattas normalt som kapital. Den som utför tjänster skattar normalt för inkomst eller hobby. Vid uthyrning av en bostad får man göra ett schablonavdrag på 40 000 kronor per år plus hyran under den period bostaden är uthyrd. Den som erbjuder samåkning behöver inte betala skatt om ersättningen understiger 18:50 kronor per mil.

Maria Crofts
maria.crofts@dn.se "

"Fakta. Delningstjänster

Källa: Utredningen "Delningsekonomi på användarnas villkor"

Här är några delningstjänster inom olika områden.

Samåkning

GoMore, kommersiell tjänst med samåkning och uthyrning av privata bilar.

Heetch.com, kommersiell taxi och samåkningstjänst.

Mobilsamåkning, samåkning främst i glesbygd.

Roadmate.se, Samåkning.

Skjutsgruppen, ideell förening.

Uber, kommersiell taxi och samåkningstjänst.

Prylar

Delbar, kommersiell tjänst för lån och hyra av lös egendom.

Grannsaker, kommersiell tjänst för lån och hyra av lös egendom.

Hygglo, kommersiell tjänst för uthyrning av prylar samt betalningslösning.

Rentl, kommersiell tjänst för lån och hyra av lös egendom.

Retoy, arrangerar aktiviteter med byte av leksaker, socialt företag.

Streetbank, nätverk för att skänka eller låna ut föremål, ideell verksamhet.

Småtjänster

Buddler, kommersiell förmedling av tjänster som bygger på medlemskap.

Grannar.se, kommersiell förmedling av tjänster till privatpersoner och företag.

Happy Tail, kommersiell tjänst för hundägare som bland annat kan hitta hundvakter.

Logi

Airbnb, kommersiell tjänst som förmedlar boende mellan privatpersoner.

Couchsurfing.com, förmedling av enklare kostnadsfri övernattning.

Flipkey.com, kommersiell tjänst som förmedlar boende mellan privatpersoner.

Globalfreeloaders.com, ideell tjänst som förmedlar enklare kostnadsfri övernattning.

Handiscover, kommersiell tjänst som förmedlar korttidsboende för funktionshindrade.

Holidaylettings.com, kommersiell tjänst som förmedlar boende mellan privatpersoner.

Hospitalityclub.org, ideell tjänst som förmedlar kostnadsfri övernattning hos privatpersoner.

9flats.com, kommersiell tjänst som förmedlar boende mellan privatpersoner.

Övrigt

Mooringo, kommersiell tjänst som förmedlar hamnplatser för fritidsbåtar när de inte används av innehavaren.

Äktavara-fruktförmedlingen, ideell förening, på hemsidan finns bland annat förmedling av fallfrukt genom kartsökning.

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

”Det är onödigt att sitta på massa saker som inte används”

David Olanders har hyrt ut några av sina prylar sedan i höstas. Han har goda erfarenheter av uthyrningen som sker genom en app. – Det känns onödigt att sitta på en massa saker som samlar damm, säger han.

David Olanders började med uthyrningen i höstas men det är först nu i sommar som verksamheten tagit fart.

– Det har varit rätt trögt men nu har det börjat dra i gång. Speciellt gräsklipparen har varit populär.

Förutom gräsklipparen hyr han ut en cykelvagn, en spelkonsol och en borrhammare. Saker som kostar mycket och kan vara bra att hyra eller testa innan man köper.

De som vill hyra har kommit hem till honom i villan i Tyresö, ungefär två mil söder om Stockholms city, och hämtat grejerna. Många bor i närheten.

Uthyrningen har hittills gått problemfritt. Ingenting har försvunnit eller gått sönder.

– Både jag och den som vill hyra måste logga in med bank-id och det känns tryggt. Det gör att ingen kan utge sig för att vara någon annan, säger David Olanders.

Tjänsten, som kopplar ihop honom med dem som vill hyra, tar 20 procent av betalningen, men då ingår en försäkring.

– Jag kan tycka att 20 procent är något högt men speciellt bank-id -delen blir ett incitament att använda tjänsten fullt ut, säger han.

Men det är inte främst möjligheten att tjäna pengar som fått David Olanders att ansluta sig till tjänsten.

– Nej, det har väldigt lite med pengar att göra, de är mest en positiv sideeffekt. Jag tycker att det är onödigt att sitta på en massa saker som inte används, säger han.

Wilhelm Rejnus, som hyrde David Olanders spelkonsol för en tid sedan när sonen var sjuk, för ett liknande resonemang.

– Jag försöker att ha färre grejer själv, men det är lätt att dra på sig för många. Det känns miljömässigt bra att dela med andra, säger han.

I villaområdet där han bor är det vanligt att låna saker av grannarna. Wilhelm Rejnus tycker att det ger fler fördelar än de rent praktiska.

– Det känns bra att ens egna grejer blir använda och jag tycker också att delandet bidrar till den vänliga stämning vi har här, säger han.

Både Wilhelm Rejnus och David Olanders använder appen Hygglo för att dela. Tjänsten lanserades i juni 2016 och Ola Degerfors, en av Hygglos grundare, säger att tjänsten har ungefär 19 000 användare i veckan.

– Vi har haft extremt få problem. Användarna vet att de hyr sakerna av andra privatpersoner och beter sig som om de lånade dem av en kompis, säger han.

Hygglo använder sig av ett betygssystem där användarna ger varandra omdömen. Omdömena blir en vägledning i kontakten med okända personer.

– Betygssystemet används mycket och användarna vill få höga betyg, säger Ola Degerfors.

Maria Crofts

maria.crofts@dn.se "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

"Maria Crofts: När nu alla tycker att det är bra att dela borde reglerna förenklas"

Den tekniska utvecklingen har gjort det lättare att dela prylar och tjänster. Men samhällets regler hänger inte med. Det gör det svårt för användarna att veta vad som gäller.

Det finns en bred samsyn i samhället om att delningsekonomin är bra. Eftersom den bland annat gör att saker som annars skulle stå oanvända kommer till nytta.

Vi har alltid lånat saker av varandra och hjälp våra släktingar och vänner. Men internet har gjort att det blivit möjligt att dela prylar och tjänster med personer vi inte känner. De kan till och med bo på andra sidan jordklotet.

Delningsekonomin har vuxit snabbt. Det kanske inte låter så mycket att 10 procenta av befolkningen i Sverige använt en delningstjänst de senaste två åren. Men 10 procent är faktiskt en miljon människor.

Problemet är att det är svårt för användarna att förstå vilka regler som gäller och hur de ska göra rätt för sig skattemässigt. Reglerna för själva skatten är inte särskilt svåra. Principen är att det blir kapitalskatt om man hyr ut prylar och utför man en tjänst blir det inkomstskatt.

Krånglet ligger på ett annat plan. Det är till exempel inte helt enkelt att förstå när man övergår från att vara privatperson till att bli näringsidkare. Om man ska betala moms eller inte är också svårt att förstå i förväg.

Det ska sägas att regeringen inser problemen och har låtit utreda vad som behöver göras. Skatteverket har gjort två utredningar som

presenterades under 2016. I våras kom en utredning som var mer inriktad på användarnas ställning som konsument.

Konsumentutredningen kom i princip fram till att Konsumentverket borde få i uppdrag att ge konsumenterna bättre information om delningstjänster.

Skatteverket vill utreda hur det går att få en bättre rapportering av transaktionerna. Till exempel genom att plattformarna skickar in uppgifter om användarnas inkomster till verket.

Skatteverket konstaterar att delningsekonomin ryms inom det nuvarande skattesystemet. Men också att det kan vara svårt att förutse vilka regler som gäller.

Det finns en hel del information på Skatteverkets hemsida. Informationen hittar man genom att söka på delnings ekonomi på hemsidan.

Det är ganska lätt att ta reda på om man ska betala kapital- eller inkomstskatt. Men när man kommer till om det är fråga om näringsverksamhet och om man ska betala moms blir det krångligt.

Om delningsekonomin ska växa, vilket de flesta verkar vilja, så är det viktigt att användarna kan betala rätt skatt från början eller åtminstone överblicka hur mycket skatt det kan bli fråga om.

Självklart är det bättre att veta vad som gäller och kunna förbereda sig på det än att få en skattechock när Skatteverket gör en kontroll.

Skatteverket har pedagogiska texter och illustrerar med exempel. Men det räcker inte. Därför drar jag slutsatsen att det är själva reglerna som är för krångliga.

Maria Crofts

maria.crofts@dn.se

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

"Så hanterar du jobbtelefon och e-post under semestern"

Med billigare surf inom EU lagom till semestern finns det risk för att fingret letar sig till e-posten oftare än under tidigare ledigheter. Men det finns en poäng i att försöka hålla isär arbete och fritid – inte minst för att undvika stress och halvdana prestationer både hemma och på jobbet.

Ett desperat samtal om en obetald faktura från en kollega kanske inte är vad du önskar dig mest när du skrotar runt i trädgården vid sommartorpet eller sippar på en drink på Franska rivieran. Med lite planering kan oönskade jobbrelaterade situationer under semestern minimeras, menar struktören David Stiernholm. Han rekommenderar att man redan inför semestern funderar över vilka frågor som kan komma.

– Fundera på vilka personer som brukar vara beroende av dig. Vilken information behöver du ge dem?

Enligt David Stiernholm är tydlighet nyckeln för att kunna ta en paus från mejlkorg och arbetsrelaterade samtal under ledigheten. I både autosvar för mejl och i mobilsvaret är det bra att hänvisa till en kollega eller att lägga in en länk till en webbplats med information. För att känna ro i att inget viktigt faller mellan stolarna är ett av David Stiernholms tips att hänvisa akuta ärenden till ett och samma ställe, som exempelvis till sms.

– Se till att ordna så att det som du får när du är ledig bara är det som är akut. På så sätt behöver du inte bevaka både mejl, mobilsvaret och sms.

Digitaliseringen har varit avgörande för möjligheten att arbeta på distans för vissa yrkesgrupper. Samtidigt som det finns fördelar med att kunna arbeta så länge det finns täckning så kan det leda till en känsla av att aldrig vara ledig, vilket kan orsaka stress. Det säger Gunilla Krieg, som är central ombudsman vid Unionen – fackförbundet för privatanställda tjänstemän.

För yrkesgruppen tjänstemän är det ofta praktiskt möjligt att utföra arbetsuppgifter även utanför arbetstid. Men det finns regleringar som kan vara bra att känna till, menar Gunilla Krieg. Av alla privatanställda tjänstemän omfattas 83 procent av kollektivavtal. I de flesta fall innebär kollektivavtalet att det finns en beredskapsersättning om företaget vill att tjänstemannen ska vara tillgänglig och nåbar utanför ordinarie arbetstid, exempelvis under semestern.

– Om företaget kräver att du är tillgänglig har du rätt till beredskapsersättning enligt Unionens avtal. Har du inte beredskap så behöver du inte kolla mejlen eller svara i telefonen. Själva poängen med semester är avkoppling. Du ska med gott samvete kunna stänga av, säger Gunilla Krieg.

För exempelvis egenföretagare är det inte alltid hållbart att koppla bort jobbet helt under semestern. David Stiernholm säger att det därför kan det vara bra att ange i autosvaret att vissa typer av mejl ändå kommer att besvaras.

– Man kan skriva att exempelvis förfrågningar kommer att besvaras, men med en viss fördröjning.

Om det är något som är viktigt för verksamheten som kräver en paus från semestern så anser David Stiernholm att det är bra att göra ett så tydligt avbrott som möjligt.

– Jag gillar inte att blanda jobb och fritid för mycket. Jag träffade någon som berättade att hon står och lagar mat med högerhanden medan hon kollar mejlen med vänsterhanden. Om vi blandar jobb och fritid för mycket blir det varken eller av något. Vi känner oss aldrig lediga och vice versa. Därför är det bra att göra semesteravbrottet så tydligt som möjligt. Gå undan, sitt inte med familjen, och kör järnet för att blir klar, för att sedan återgå till semesterläge. Håll inte på att småmejla.

Ida Yttergren

ida.yttergren@dn.se "

David Stiernholms tips för att skapa struktur inför och under semestern

- 1 Avsätt tid för att jobba undan den sista veckan inför semestern. Försök sitta ostört och minimera antalet möten. Prioritera det som är viktigt. Bara för att något verkar vara brådskande betyder det inte att det måste prioriteras.
- 2 Fundera över vilka som brukar vara beroende av dig. Se till att dessa personer har all information de behöver.
- 3 Hänvisa till en kollega med liknande arbetsuppgifter eller utse någon till ombud för din mejlkorg när du är borta.
- 4 Bestäm vilken som ska bli din "akutkanal" och hänvisa dit vid akuta ärenden. På så sätt behöver du inte hålla koll på alla kanaler.
- 5 Ange om mejlen kommer att besvaras eller inte när du är tillbaka.
- 6 Om något viktigt dyker upp under semestern, gör ett tydligt semesteravbrott fysiskt och psykiskt.
- 7 Avsätt tid till att svara på mejl den första veckan efter semestern. En tumregel är att avsätta en arbetsdag per ledig vecka. "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

"Välkommen: Hos P O Enquist måste författaren och läsaren samarbeta"

När P O Enquist fyllde 80 år hösten 2014 gratulerade tio av DN:s kritiker genom att skriva om varsin aspekt av hans författarskap. Malin Ullgren skrev om hur han ofta återkommit till författarens behov av att både dölja och exponera en smärtpunkt – och om hur läsaren alltid har rätt att söka efter den. "Tillsammans kunde vi lösa uppgiften, för det var bara tillsammans vi var en människa. Tillsammans skulle vi hitta målet, lösa den oerhörda uppgiften", skriver Enquist i kärleksromanen "Nedstörtad ängel" från 1985.

Det kan beskriva både läsning och kärlek.

I det här numret av Kulturmagasinet har Malin Ullgren träffat P O Enquist för att prata om hans pjäser som just samlats i två volymer. Läs ett samtal om dramatiken, åldrandet och hundarna.

Åsa Beckman

asa.beckman@dn.se "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

”Det finns en lockelse i tystnaden”

” Jag har så förfärligt lågt blodtryck. Och så tänker jag att ’det är väl fan om de ser mig trilla här, då tror de förstås att *nu har han börjat supat igen*’. Vilket jag inte har. Jag har varit nykter i 27 år.”
”Jag har gott omdöme. Jag vet när jag producerar skit. När jag har skrivit något som inte är autentiskt.”

P O Enquist är en av Sveriges mest spelade dramatiker – också internationellt. Nu har 13 av hans hyllade pjäser samlats i bokform. ”Jag var en jävla amatör när jag började skriva dramatik”, säger han till DN:s Malin Ullgren.

Glasögonen är tejpad med två sorters tejp. Kontrasten är svår att bortse från. En av Sveriges mest hyllade författare, rikligt belönad också i pengar för sitt skrivande – och så dessa tejpade skalar, i stället för nya, hela glasögon?

Tejpen går inte att tolka helt bestämt.

Är han snål? Frågan får sitt svar, så småningom.

Två nyutkomna böcker med P O Enquists samlade pjäser, skrivna mellan 1975 och 2008, ligger vid kaffekopparna – hans svart med socker.

– Man blir ödmjuk inför sig själv, ler han, självironiskt, och gör en gest mot böckerna. Stolt är inte ordet. Men jag tittar på dem och tänker att vad mycket skit det skrivs för teatern. Inte att det där är skit, men mycket annat som sätts upp.

– Däremot var jag en jävla amatör när jag började skriva dramatik, alla dessa instruktioner i texterna, exakta beskrivningar av vad gestalterna gör. Det var lilla Lena Nyman som lärde mig att sluta upp med det där. Jag hade fått komma in till teatern, åkt från Uppsala för att se ”Tribadernas natt” växa fram på Dramaten. Mycket spännande. Lena spelade Marie David och jag såg i hennes manus att hon hade strukit över ordet ”paus”. Jag frågade henne varför: ”Det stör mig”, svarade hon, ”Pauserna är mitt jobb”.

”Tribadernas natt” från 1975 var P O Enquists debut som dramatiker, ett triangeldrama mellan August Strindberg och hustrun och skådespelaren Siri von Essen och så Siris vän och kanske älskarinna Marie David. Pjässamlingen ”Dramatik” är uppdelad i två volymer ”Kammarspelen” och ”De politiska”. Förstås glider de in i varandra, kammarspelens kärlek blir politik och de politiska pjäserna handlar om relationer och besattheter.

Där vi sitter i ett rum på Norstedts förlag, tar vi en runda kring det politiska. Jag nämner att hans ställningstagande mot EMU spelade roll för hur jag själv röstade. Jag säger det inte, men han representerade på något sätt djupet i socialdemokratin. Kanske någon grumlig tanke om att han som konstnär stod en ideologisk själ närmare. Eller var det ännu grumligare, mer romantiskt? En bild av författaren som förkunnare och siare?

– Vi fick ju rätt om EMU, eller hur? Det vi upplever i politiken nu, med splittringen i EU, det är ju enastående livsfarligt. Men jag kastar mig inte längre över datorn när något händer. Till hösten fyller jag 83 år och jag är på sätt och vis latare. Inte fegare, för jag tycker inte att man blir illa behandlad i debatter i medierna, det är inget att vara rädd för.

I Expressen skrev han och vännen Anders Ehnmark varsin text om EMU 2003, Ehnmark för, Enquist mot, de gamla vännerna ställde mot varandra, men i dialog. Skrivit dialog tillsammans, från olika platser, hade de ju gjort förut: så kom pjäsen "Chez Nous" till, genom att de postade dialogbitar fram och tillbaka till varandra 1976.

Enquist berättar om reaktionerna efter "Chez Nous", en pjäs som handlade om medieskandaler, grävande journalistik och om fiffel på högsta nivå. Det blev bråkigt, till exempel hotade MoDo-direktören Matts Carlgren med stämning. Men författaren var härdad efter "Legionärerna" (1968), romanen om baltutlämningen, då han blev dödshotad och bokstavligen fick skit i brevlådan.

– Har jag knarr på rösten, kan du höra mig ordentligt?

Lite knarr, inte mycket.

– Du tycker att jag har en väl modulerad stämma?

Haha, ja, du har en behaglig röst. Till och med så att det låter på den som om du kan sjunga fint?

– Nej för i helvete. Det kan jag inte. Men jag har ju... får jag tillägga något? Jag var lätt bekymrad inför det här samtalet, av tekniska skäl. Därför att jag, som vi har pratat om i telefon, har cancer. Och det har till att börja med rensat bort nästan ett år av mitt liv, bakåt. Jag käkar några konstiga tabletter som ska hålla de små cancercellerna i schack, och det gör de också, jag får beröm av läkarna. Men jag blir vansinnigt trött av medicinen. Jag orkar nästan ingenting och jag tycker att jag knarrar när jag talar.

– Till råga på allt har jag förlorat min hund. Pelle fick cancer och är död sedan en vecka. Han hade nog haft tumörerna längre än jag. Han gick före mig.

Är du rädd?

– Nej. Inte ett spår. Men jag är otroligt irriterad över att jag inte får något gjort. Om jag sitter framför tv-apparaten och CNN står på som vanligt med den stora Trump-showen från andra sidan världen, så somnar jag på en minut. Somnar och vaknar. Det förintar en meningsfull dag. Jag vet inte om det är medicinerna eller sjukdomen i sig, jag tror inte att man kan skilja på det.

– Det allra besvärligaste är balansproblemet. När jag går på gatan i Vaxholm har jag väldigt svårt att hålla balansen eftersom jag har så lågt blodtryck, *förfärligt* lågt blodtryck. Och så tänker jag att "det är väl fan om de ser mig trilla här, då tror de förstås att 'nu har han börjat suppa igen'". Vilket jag inte har. Jag har varit nykter i 27 år.

Tror du att folk tänker så? Jag har inte uppfattat att ditt drickande har varit särskilt känt förrän du skrev om det i "Ett annat liv" 2008?

– Absolut inte känt alls. Det hade att göra med att jag bodde utomlands. Ett år i Berlin och så accelererade det, två år i Los Angeles, tre år i Paris, 15 år i Köpenhamn. Det var på många sätt ett fantastiskt spännande liv jag hade i dessa städer. Men drack gjorde jag, och det var okänt.

Utom för dina närmaste.

– Ja, de visste det i allra högsta grad. Att skriva "Ett annat liv" var egentligen inte särskilt svårt. Men det får ju inte svälla och bli *hela* ens liv.

Berättelsen om dig?

– Nej, det vore en väldigt konstig berättelse, för i större delen av mitt liv har jag varit nykter. Jag gjorde ett kirurgiskt snitt, som är mycket

svårt att göra, men mycket bra om man lyckas. Jag hade försökt sluta tre fyra gånger dessförinnan.

Du menar kirurgiskt snitt som en bild, att du bara slutade rakt av, utan någon särskild metod eller behandling?

– Ja, det var ju ingen kniv inblandad, usch! Men i alla fall, då är det är ju också lite märkligt att läsa de här 13 pjäserna. För i stort sett så tror jag att de omfattar den period när jag drack, utom de allra sista texterna. Det finns pjäser i samlingen där jag kan se att det är fråga om just den tiden, fastän väldigt inlindat, övertäckt: ”P O, jag ser vad du tänker på.” Så är det till exempel i ”Bildmakarna”.

Det dolda är något centralt i P O Enquists universum av romaner, pjäser, av essäer – det som kanske finns *nästan* synligt bakom en hinna av till exempel is. Eller – det som är så smärtsamt eller laddat att det uppstår en hel berättelse kring själva döljandet. Från teatern har Enquist lärt sig begreppet *cachera*, att täcka över det viktigaste i texten med något helt annat.

Det står en hel del om smärtpunkter i pjäserna, om det dolda en författare ständigt kretsar kring. När det gäller Strindberg har du skrivit om en våldtäkt han kan ha gjort sig skyldig till, hos Lagerlöf är det pappan...

– Ja visst. Och nu tror du att jag ska själv berätta allt... Jag inser att jag letar efter något och jag kommer nog aldrig att hitta det. Men det är ganska spännande att följa med i sitt eget letande. I den sekund du slår till med ett ”Så var det!” är du förlorad, då sitter du på pottkanten. Man kommer aldrig loss. Människan har inte detektivgåtans lösning, men sökandet efter hennes spricka är meningsfullt. Och gör sig bra på teaterscenen.

Pjäsen ”Bildmakarna”, som uruppfördes i Ingmar Bergmans regi på Dramaten 1998, skildrar ett möte mellan framför allt Selma Lagerlöf och Tora Teje. Hos Enquist *ser* de varandra, i erfarenheten av att ha haft supande fäder.

– Lagerlöf-forskarna hoppade upp och sa ”Nej, det där är inte sant, hon älskade sin pappa!” Men det finns massor av material på Kungliga biblioteket där man kan se att hon inte alls älskade honom. Eller så gjorde hon det, men det fanns i alla fall ett stort alkoholproblem dem emellan.

– Med Selma är det ju så att om man har sett det, att hennes pappa var grav alkoholist och att det plågade henne oerhört, då ser man det överallt. I varenda jävla bok kan man se symptom på medberoendeproblematiken.

I ”Bildmakarna” skriver du utifrån det svikna barnets perspektiv, inte från alkoholistens. Det är Selmas förtvivlan över fadern som talar, hennes raseri och äckel över den han är som alkoholist.

– Det är lite både och, både ur barnets och den drickandes perspektiv. Jag har ju också barn som plågades oerhört av det här. Min dotter bodde hos mig i Paris under en period när det var som värst och det var mycket svårt för henne.

Vad ser du mer när du läser dina pjäser från de här åren? Vem är mannen som skriver texterna?

– Ibland undrar jag var jag hade nosen egentligen. Det stämmer ju att ”Eclipsen”, som också brukar kallas ”Till Fedra”, är väldigt konkret – feministisk. Och då var jag ju ännu inte gift med Gunilla (Thorgren, författare och journalist, med ett förflutet i Grupp 8, reds anm), jag hade inte nosen inriktad åt det hållet.

Per Svensson skriver i sitt förord till pjässamlingarna att din feminism är medfödd.

– Nej, inte riktigt medfödd. Men snudd på. Jag är ju uppfostrad av min mor, folkskollärarinnan, men hon var inte bara folkskollärarinna, änka, ensamstående – hon var också en tuff tjej. Hon var byns ordförande i nykterhetsrörelsen Blå bandet, hon ordnade körer som hon själv ofta sjöng solo i, hon hade en mycket vacker röst. De sade att hon höll byn i sin järnhand. Så blev jag uppfostrad. Med stor kärlek. Utan att det tog sig alltför stora yttre för-... du ser. Ibland tappar jag orden.

Jag förstår vad du menar. Det var inte så att hon sprang efter dig med utbredda armar och ropade ”mammans älskade lilla pojke!”

– Nej, det förekom inte. Men hon älskade mig. För mig var det fullständigt naturligt att hon var ordförande i byn. Så var det också runtomkring oss. Männen gick hemifrån klockan sex på morgonen och kom hem vid sju, de var i utkanten av det som skedde. Kvinnorna styrde ekonomin, uppfostran, allt som hade med barnens liv att göra. Alla kvinnor var starka kvinnor – när jag berättar om det här för Gunilla säger hon ”Fan, kom inte och kör med det här igen!” Men jag pratade med Sara om det en gång (Lidman, uppvuxen inte långt från Enquist i Västerbotten, reds anm) och hon kände igen det precis. Det var kvinnorna som bestämde. En i varje hus.

– Jag har i varje fall aldrig varit rädd för starka kvinnor. Och det kan man nog se i pjäserna.

Ja, där finns i alla händelser kvinnor i huvudrollerna, antingen de är starka eller svaga eller dominanta eller tilltryckta.

– Ärligt talat så är det nog enklare att utgå från en kvinna när man ska gestalta en stark människa som krackelerar.

Lättare än med en man?

– Ja, det är det jag menar, även om jag kanske inte tänkte på det när jag skrev de här porträtten. Monumentet som spricker och som inte är gjutet i ett stycke. Så försöker man få syn på den lilla, lilla sprickan och då kan det bli intressant. Väldigt få av mina pjäser är förhandsplanerade. Och så har de ändå glidit in i samma fåra.

Något som återkommer, både i till exempel romanen ”Nedstörtad ängel” och i pjäsen ”Blanche och Marie”, är frågan ”Vad är kärlek?” – och om man alls får ställa frågan. Varför kommer den igen?

P O Enquist börjar besvara frågan med ett stilla konstaterande:

– ”Nedstörtad ängel” – det var den enda roman jag skrev under 80-talet.

När han säger så, vet jag att jag har hört honom yttra precis de orden förut. Det var för många år sedan, fler än tio kanske, som jag presenterade mig på en Expressen-tillställning. Det vore inte så konstigt om jag hälsade, tänkte jag, när vi nu ändå skrev i samma tidning. Jag ville förstås smickra honom och så sade jag något om ”Nedstörtad ängel”, som jag tyckte så mycket om och hade läst så noggrant inför ett uppsatsskrivande. Men på beundrares vis ville jag själv bli bekräftad, helst det, mer än att glädja författaren. Alltså blev jag besviken, faktiskt missnöjd, när allt Enquist svarade var ””Nedstörtad ängel”? Det var den enda roman jag skrev under 80-talet.”

Inte ovänlig, men så mycket mer allvarlig än jag själv i stunden. Senare förstod jag just detta, att den representerar ett tungt 80-tal – ett ”mirakel” kallar han romanen i ”Ett annat liv”.

– Det är lättare att svara om du frågar utifrån något konkret i en pjäs.

Kärleksfrågan följer ett mönster i texterna. Någon undrar ”Vad är kärlek?”, någon annan svarar argt att ”Det kan man väl inte veta”, eller ”Det är inte mätbart”. Så svarar den första igen att man måste få försöka, att ställa frågan är mänskligt. Där finns en strid.

– Jag inser redan nu att jag inte har ett svar.

Ändå försöker han svara, och svaret kommer i en sorts dialogform, med P O Enquist i rollerna tre:

– Vad är den hemliga underström som driver människan framåt, om vi ser på tillvaron som en stor flod? Någon svarar: ”Det är makten.” En troende säger ”Frälsningen, det är drömmen om frälsning, det är kärleken i Gud”. Och efter ett tag säger en tredje: ”Men den stora hemliga strömningen är ju kärleken”. ”Ja, vad är då kärleken?”, frågar de andra. ”Till exempel erotiken.” ”Ja, men den är ju dold djupt under ytskiktet?” ”Ja. Och? Just därför är den så mäktig.”

– Det är denna makt i det dolda som skapar den oerhörda skräcken för erotiken. Därför att den är mest lockande och därför blir farligast och mäktigast. Man kan inte dölja sig i Jesus, i Gud eller i makten i allmänhet, därför att det är den erotiska kärleken som är den avgörande underströmmen.

– Men ju mer du grubblar över det där, desto oklarare blir det. Och desto viktigare.

I ”Ett annat liv” skriver Enquist också om sin 80-talsroman att ”Han vill plötsligt nedskriva en kärleksroman, eftersom han tror sig förstå allt om kärleken. För första gången. Det blir då helt naturligt en roman om ett monster.” Den där ironiska skruven finns också i pjäserna och i romanerna, liksom då och då under intervjun. Inte sällan skämt som parerar risken att bli bedömd eller misstänkt för något, även om skämten också, åtminstone för mig, vilar tryggt i att hans författarskap

är så oerhört uppskattat. Till exempel säger han apropå att kärleksfrågan ställs likartat i olika texter: ”Förlåt att jag upprepar mig så förbannat! Jag lovar att aldrig mer skriva så.”

Men han vet ju – upprepningen, bilderna och tankarna som återkommer är stjärnor i ett Enquistskt universum av berättelser – starka stjärnor som lyser på nya sätt, med ny styrka i verk efter verk.

Din hund Pelle – varför hade han ett namn som var så likt ditt?

– Jag fick inte ha hund när jag var liten, inte katt heller, för den delen. Vi gjorde ett kort försök med katt, men katten sket på spisen, och då åkte den ut. Så jag bestämde mig som barn för att jag skulle ha en hund senare, och att hunden skulle heta Pelle. På det sättet har jag levt med hunden Pelle i hela mitt liv. Fram till häromveckan när Pelle dog. Nu är vår andra hund Ludde ensam kvar, och det är ett problem. Han står i hallen och tittar förebrående på oss, väntar och undrar var Pelle är.

– Men jag har aldrig kallats för Pelle, aldrig någonsin, bara P O. Mamma sade Per Ola.

Är du trött?

– Nej, för helvete, jag kan sitta här i fyra timmar! Bara prata om mig själv, det är ju fantastiskt. Men vad svårt det är att höra sig själv säga att man har gjort bra saker. Då kommer bondeådran och säger ”Tyst, nu är du stor på dig!” Ändå har jag faktiskt skrivit några romaner som är inihelvete bra. Framför allt för att de är skrivna på olika sätt, vilket är mycket svårt att få till i ett författarskap. Jag har tagit våldsamma - chanser. Ibland har chansningarna inneburit väldigt bra böcker med väldigt dåliga avsnitt i. Och det finns stora glapp i min utgivning, eftersom jag har supit bort tidsrymder. Från ”Musikanternas uttåg” tog det sju år till ”Nedstörtad ängel”.

Har du några avbrutna projekt?

– Jag var på väg att skriva en roman om utvandringen från Sverige till Brasilien och Argentina. Från 1973 höll jag på med research i två år. Det blev tusentals sidor. Jävligt dåliga sidor! Det är ett *mycket* nerlagt projekt. Jag har gott omdöme. Jag vet när jag producerar skit. När jag har skrivit något som inte är autentiskt.

– Nu orkar jag inte skriva så mycket längre. Några korta mejl, ibland lite längre mejl. Jag träffar inte rätt tangenter. Det låter nästan komiskt, men för en som är van att skriva... inte roligt. Jag tror aldrig att jag kan...

– Ärligt talat. Det finns ju en väldig lockelse i tystnaden, i stillheten.

Till slut – det finns ett svar på gåtan om de tejpade glasögonen: De är inte trasiga. De är tejpade för att skalmarna ska sitta kvar på plats bakom öronen och inte glida: en fråga om friktion.

– Trodde du att jag var en snål pojke från Hjoggböle, för snål för att köpa nya?!

Malin Ullgren

malin.ullgren@dn.se "

"Skogen. "Man går där och vispar undan ormarna."

Sjön. "Att cykla runt Vellen i Värmland, som ligger och solar sig på gränsen mellan Norge och Sverige."

Biblioteket i Charlottenberg. "Ett jävla bra bibliotek, tio kilometer från vårt hus i Värmland. Man beställer böcker och får precis vad som helst på två dagar. Tomt och skönt."

Per Olov Enquist

Född 1934 i Hjoggböle, Västerbotten. Läste i Uppsala under 1950-talet, tog senare en fil lic i litteraturhistoria, om Thorsten Jonssons författarskap.

Bor i Vaxholm och har en skrivarlägenhet på Söder i Stockholm.

Gift med Gunilla Thorgren och har två barn från tidigare äktenskap.

Debuterade som romanförfattare 1961, med "Kristallögat" – som han själv kallar "mesig". Genombrottet kom tre år senare med "Magnetisörens femte vinter". "Legionärerna. En bok om baltutlämningen" innebar ett internationellt genombrott.

Utöver den långa raden romaner har P O Enquist skrivit journalistik, kritik, dramatik, film- och tv-manus, essäer. Genom åren har han tilldelats en rad litterära priser, som Augustpriset två gånger om, och Nordiska rådets litteraturpris. Han är en av landets mest spelade dramatiker, också utomlands.

Norstedts har just gett ut hans samlade dramatik, "Dramatik I och II", med förord av Per Svensson. "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

" Gränslös blick för världens absurditeter

Moderna Museet har öppnat Marie-Louise Ekmans största utställning någonsin – med måleri, skulptur och film från sent 1960-tal till i dag. Dan Jönsson imponeras av ett karnevaliskt och konsekvent livsverk.

Konst

Marie-Louise Ekman

Moderna Museet, Stockholm. Visas t o m 17/9

Allra längst in i Marie-Louise Ekmans utställning, på väggen bland lösbladen med anteckningar och skisser, hittar jag den långa listan med fetischord. "Fetischmak, fetischsol, fetischlök, fetischsal, fetischsjal" står det, och så vidare, rad efter rad i en uppräkningslista som slutar med "fetischfetisch" och "liten fetisch".

I rummet intill ligger de, fetischerna i sina vitriner, penslar och hårlockar hon fått av vänner och kollegor och det känns som om jag efter några timmar äntligen har hittat nyckeln som ska få den här utställningens dörr att öppna sig.

Det är inte helt enkelt nämligen, Marie-Louise Ekmans konst har en förrädisk tillgänglighet som gör att man lätt stirrar sig blind på alla bajsande rumpor, ystra hundar, skvättande könsorgan och sorgsna seriefigurer som så myllrande befolkar den. Det är en detaljrikedom som förvirrar och mystifierar nästan som i en egyptisk gravkammare.

Visst ser man vad det är, men – vad betyder det?

Kanske detta. I fetischvärlden finns inga döda ting, ingen skarp gräns mellan ande och materia. Eller mellan konst och liv, som vi skulle säga i dag. Fetischvärlden är kort sagt den värld som konsten tillhörde innan den blev konst. Ett magiskt sammanhang av varelser och föremål som den moderna konsten gjort till sin mission att bryta upp och strukturera. På ena sidan gränsen liv och verklighet, på den andra konstgjorda objekt. Fetiskskulturens föreställning om besjälade ting är en vidskepelse som måste utrotas.

Moderna Museets retrospektiv är den största utställningen någonsin med Marie-Louise Ekmans konst, trehundra målningar, affischer och skulpturer som i ett oavbrutet flöde av symboler och berättelser får mig att se hur radikalt hon satt sig på tvären mot såväl den klassiska som den moderna konstens gränsdragningar.

I Ekmans bildvärld står ett hus och blickar sorgset under en himmel med vakande, mörkblå ögon; en kvinna blir befruktad genom sin teveapparat och det bor en liten skojig varelse i varje tår som faller från den blonda damens ögonfransar. Människor och ting är lika levande – och därmed lika döda, kusligt nog. Mellan klädesplagg och kroppsdelar finns ingen avgörande skillnad. Hyreshusens väggar ändrar form och sträcker sina slappa, övergivna lemmar över trottoarerna.

Det handlar för Ekmans del nog inte så mycket om en konstfilosofi som om en livshållning, egentligen. En djup misstro mot den rationella civilisationens döda kategorier och en lika envis vilja att hålla fast vid barnets gränslösa blick. Föräldrar och seriefigurer är på en gång lika verkliga – och lika outgrundliga. Leksaker och konstverk lika

värdefulla. Det förmoderna och det förpubertala sammanfaller i en trotsig animism som blir ett verktyg för att skärpa blicken och befria tanken.

För det är ju så, att under ytan av kulturens abstraktioner är våra magiska reflexer lika aktiva som någonsin. I Marie-Louise Ekmans bildvärld blir transplantationer och symbioser metaforer för hur verkligheten befinner sig i oavbruten förvandling, ett flöde av organiska övergångar ofta skildrat med en avväpnande, absurdistisk vardaglighet. Som i "Livet och döden", en fantastisk bildberättelse om en man som förlorar sitt hjärta och blir hopopererad med en apa och en hund. Efter en trafikolycka blir hunden, som ensam överlever, omhändertagen av en kvinna och gör henne gravid. Livet går vidare.

Hos Ekman skildras den sortens förlopp med nollställd självklarhet, medan i stället normalverklighetens rutiner betraktas med en förundran som Lars Bang Larsen i sin katalogessä beskriver i termer av "en queer blick". Själv skulle jag nog hellre, mer i fas med sjuttio- och åttiotalens tidsanda, vilja kalla den karnevalisk: en blick som lystet vänder upp och ner och ut och in på alla etablerade perspektiv och hierarkier, en blick som inte bara är skev och avslöjande utan också aktiv, revolutionär.

Det politiskt radikala i Ekmans bilder ligger alltså i blicken, inte alltid (faktiskt rätt sällan) i de skeenden och företeelser som blicken undersöker – en skillnad som ibland varit svår för hennes samtid att begripa. Hos Ekman utspelar sig tillvaron som på en gränslös teaterscen där allt, skådespelare, rekvisita och dekor är lika fyllt av liv. Och lika regisserat: scenen och teatern är i hennes konst den stora metaforen för livets hisnande förvandlingsverk.

Många av hennes målningar kan beskrivas som ett slags dockskåpslika scenografier, med platta bildrum där de branta perspektiven sluter sig kring trånga, nästan rebusartade tablåer. Men i dessa flacka rumsligheter öppnas oväntade utsikter – kroppar vidgar sig till landskap, som i "Väntsal", och i "Dröm och verklighet" syns havet genom ett hål i golvet. Allt finns i allt, för den som äger fantasin.

Det är en rik och tidskrävande utställning. Målningarna hänger tätt som på en artonhundratalsalong, och vill man dessutom hinna se webbtv-serien "Den dramatiska asylen" lär bara den vara fem timmar lång. Denna absurdistiska arbetsplatsdokumentär, gjord under Ekmans tid som Dramatenchef, är det ena av två filmprojekt som får plats här; det andra är långfilmen "Barnförbjudet" från 1979. Fascinerande den också, med sin på en gång överlastade och stiliserade estetik ur vars effektarkiv Roy Andersson nog har hämtat både det ena och det andra.

Det som till sist slår mig som det kanske allra märkvärdigaste i detta imponerande livsverk är med vilken enorm konsekvens det är genomfört. Under det halvsekel som utställningen täcker förändras Ekmans uttryck nästan inte alls. Tidsmarkörer och politiska positioneringar dyker upp och försvinner, men hennes bildvärld förblir fullkomligt intakt. I en lång serie nya målningar som täcker utställningens avslutande vägg ser vi två "fågelbarn" leta sig in i hennes gamla bilder – alldeles så som hon tidigare själv har målat sig in i den klassiska konsten. Som det ju stod längst ner på listan: "fetischfetisch".

En cirkel sluts.

Dan Jönsson

konst@dn.se "

"Snabel

Snablar, näsor, manliga könsorgan och lampfötter slingrar genom Ekmans konst, som tecken för en ohämmad och nästan kvävande livskraft. De väller ut och tornar upp sig, sträcker ut och ringlar sig som långa ormar runt sina offer. Hotfulla och lockande på samma gång.

Skugga

Den enkla tolkningen av de återkommande skuggfigurerna i Ekmans bilder är förstås att de är döda. Därför ska de nog undvikas. Skuggan är ett mänskligt tomrum men kan också vara en black om foten, en osynlig tyngd vi släpar runt på. Och som lever ett eget liv.

Monument

Monumentet står hos Ekman för den konst som avsöndrats från livet. En amputerad konst i akut behov av transplantation och transfusioner. Hon tar sig an Dalí och Baertling, Mondrian och Velazquez med samma mjuka vanvördighet. Målar om, målar in och blåser liv. "

DN SÖNDAG 18 JUNI 2017

"Kulturellt kapital. Allvarligt, tungt och underbart på Handels

”Art initiative”

Handelshögskolan i samarbete med Moderna museet

Stockholm

Pengar kan vara både mål och medel. Det gäller alla konstarter, och kanske lite extra för bildkonsten, som i jämförelse med exempelvis litteraturen lever i en intim syntes med kapitalet. Konstlivet skulle till och med kunna beskrivas som en pendling mellan tröstlösa stipendieansökningar och ett insmickrande tassande kring gallerister, samlare, mecenater och museichefer.

Men bortom det – vad finns det mer att hämta i relationen mellan det monetära och det konstnärliga kretsloppet? Det är i all enkelhet utgångspunkten för Handelshögskolans ambitiösa satsning ”Art initiative”, som vill vara en tvärvetenskaplig plattform där samtidskonst och ekonomisk vetenskap kan korsbefrukta varandra.

Initiativet har pågått ett par år, men har denna termin lagt i en högre växel och lanserar nu ett samarbete med Moderna museet, som under två år kommer att visa verk ur sin videosamling i skolans atrium.

Först ut är Nathalie Djurbergs och Hans Bergs uppsluppet mörka ler-animation ”Things aren’t quite the same”, som i en snabb loop bjuder på ett triangeldrama mellan en man, en kvinna och en kanin.

Det är förstås ingen tillfällighet att just internationellt framgångsrika Djurberg och Berg inleder. "Art initiative" siktar högt. Det märks också i den serie konstsamtal som hittills presenterats.

Förra veckan gästade exempelvis Michelle Kou, redaktör på Artforum International, världens mest inflytelserika konsttidskrift. Kou talade om den amerikanska konstgruppen EAT (Experiments in art and technology), som med Robert Rauschenberg och den svenska ingenjören Billy Klüver i täten förenade spjutspetsteknologi och konst under några år i slutet av 1960-talet.

Samarbetet inom EAT är en uppenbar förebild för det som Handelshögskolan vill uppnå och konstinitiativets hittills största manifestation lovar gott.

Högst upp i Handelshögskolans rotunda invigdes nyligen den permanenta och platsspecifika videoinstallationen "Soli deo gloria" av Lina Selander, i samarbete med Oscar Mangione.

Den femkanaliga installationen spinner vidare på Selanders tidigare undersökningar av ekonomi och radar upp lager på lager av bilder, citat och filmsnuttar som smakar på frågor som makt och pengars fiktiva och flyktiga värde.

Den lilla frasen "La tristesse durera toujours" (Sorgen är evig), attribuerad till en döende Vincent van Gogh, återkommer som ett mantra.

Det är tungt, allvarligt och underbart.

Sebastian Johans"

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Det handlar om människor

Debatten om tiggande EU-migranter i svenska städer rasar vidare. I början av juni skrev Åsa Regnér (S), barn-, äldre- och jämställdhetsminister, en debattartikel i Aftonbladet där hon förklarade varför hon inte ger pengar i tiggarnas muggar och berättade om svenska insatser både i Sverige och i Rumänien.

Hon fick svar av debattören Hans Cالدaras som bland flera rimliga argument också påstod att ministern "triggar illasinnade att begå hatbrott och övergrepp". Det är synd att det inte ska gå att problematisera tiggeri utan att få sådant slängt i ansiktet. Vi borde ha kommit längre. Tiggandet är en politisk fråga där människor har rätt till olika uppfattningar.

I Danmark har alldeles nyligen beslutats om hårdare tag mot tiggare, i synnerhet EU-migranter. Den 1 april blev det enklare för polisen att riva läger som skapar "otrygghet". Sedan dess har enligt Sveriges Radio 23 läger rivits i Köpenhamn och fler än hundra romer bötfällts för brott mot otrygghetslagen. "En handfull" personer har också utvisats ur Danmark.

I veckan kom så en ny lag, framförhandlad i sista stund före folketingets sommarlov. Lagen skärper straffet för "otrygghetsskapande tiggeri". Nu kan den som tigger på gågator, tågstationer eller offentliga transporter få 14 dagars fängelse.

Bakgrunden är ett utspel från Köpenhamns borgmästare Frank Jensen (S) som uppmanade folketinget att ta till krafttag mot EU-migranter.

Många av dessa sover på stadens gator, och det har rapporterats om avföring och skräp vid deras sovplatser. Liknande problem har förekommit i Stockholm, bland annat vid lekplatser.

I Sverige har Stefan Löfven och flera ministrar länge mullrat obestämt mot tiggeriet. Inför S-kongressen i våras var förbud på tapeten. I stället beslöt man att underlätta för avhysning av otillåtna bosättningar och att skärpa regelverket för att kunna stoppa tiggeri till exempel i tunnelbanan.

Tiggeriet bör inte förbjudas – att be om livets nödtorft är en mänsklig rättighet. Men andra lagar och regler kan behöva skärpas. Ingen ska till exempel tillåtas slå upp ett läger på någon annans mark.

Men att stifta rena förbudslagar för att komma åt dilemman som förknippas med tiggande EU-migranter är juridiskt komplicerat och moraliskt ytterst tveksamt. Gränsdragningen kommer alltid att innebära stora problem. Hur skiljer man till exempel mellan en illegal tiggare och en person som tappat plånboken och behöver pengar för att ta sig hem? Ska det verkligen vara straffbart att ha gjort av med sina pengar och hoppas på medmänniskornas givmildhet? Ingen utom rena antiziganister kan väl tänka sig en lag för romer och en annan för resten av samhället?

Mycket riktigt får den nya danska lagen kritik av oppositionen som säger att den kommer att drabba alla som sträcker fram en hand eller en mugg med hopp om att få något i den.

Men det danska exemplet visar också på ett annat problem än det rent juridiska. Till danska TV2 säger Marcus Knuth, borgerliga Venstres talesperson i utlänningsfrågor: ”Vi måste lösa den här romska plågan som exploderat i Köpenhamn i år”.

Romska plågan. Det är ett språkbruk som visar på en människosyn med bäst-före-datum omkring 1945.

Den som irriterar sig på EU-migranter i svenska städer och på olika sätt argumenterar för att lagstifta mot tiggeri måste absolut inte vara antiziganist eller rasist. Det finns en hel del som skulle tala för ett förbud.

Huvudansvaret för tiggarnas väl och ve måste alltid ligga hos deras hemländer. Tiggeriet kan vara aggressivt och uppfattas som hotfullt, inte minst i slutna områden som i en tunnelbanevagn. Tiggarna kan vara offer för människohandel och hot. Det finns inget perfekt sätt att lösa problemet med utländska medborgare som sover på gatorna. Och framför allt: tiggeri är ingen långsiktig lösning på fattigdom och diskriminering. Mycket talar för att det snarare riskerar att försvåra och försena reformer i hemländerna.

Men när en viss grupp pekas ut och krav på hårdare åtgärder förenas med en föraktfull politisk retorik är risken att fördomar och till och med hat normaliseras. Det är något som måste finnas med i vågskålen när tiggeriförbud står på debattagendan. Samhället måste vara tydligt med att skilja på det principiella problemet och den enskilda, nödställda individen.

Tiggande EU-migranter är fattiga medmänniskor. Inte någon ”plåga”.

DN 19/6 2017 "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

"Ät dig till ett gott samvete"

Fler relationer tar slut på grund av sopor än av otrohet. Sanningshalten i påståendet tål att ifrågasättas, men att gå ut med soporna är nog i vilket fall inte någons favoritsyssla. Trots det fortsätter vi att fylla påse efter påse. Med fullt ätbar mat.

Förra veckan arrangerades EAT Stockholm Food Forum för fjärde året i rad. Konferensen samlar forskare, politiker och affärsmän från hela världen. EAT startades år 2013 av det norska miljardärsparet Stordalen och Stockholm Resilience Center, och har som mål att skapa ett hälsosamt och hållbart globalt matsystem. Det kunde inte vara mer angeläget.

Matproduktionen orsakar 80 procent av världens avskogning, en fjärdedel av utsläppen av växthusgaser och den största delen av förlusten av biologisk mångfald. Klimatprofessorn Johan Rockström vid Stockholm Resilience Center konstaterar att om vi inte lyckas ställa om matkonsumtionen och -produktionen så kommer vi aldrig att klara Parisavtalet. Och det måste vi göra. De senaste 50 åren har pressat våra biologiska system så mycket att vi lämnat Holocen, den geologiska epok vi levte i de senaste 10 000 åren. De kommande 50 kommer att avgöra hur nästa 10 000 år blir.

Och det är något som vi svenskar har fattat. Klimatförändringarna är det som flest oroar sig för, före både terrorism och ökad främlingsfientlighet. Hotet är dock ofta för diffust för att vi ska ta tag i det och verkligen ändra våra vanor.

De flesta utsläppsminskningar kräver någon form av "uppoffring": att börja cykla till jobbet, turista i Sverige i stället för i Thailand eller gå med ölbarkarna hela vägen till pantstationen. Men när det kommer till mat kan man faktiskt göra en välgärning bara genom att lata sig lite mer. Det enda som krävs är att sluta släpa hem mer mat än man orkar äta upp.

I dag kasseras uppemot hälften av maten som produceras och vi är många som har skakat på huvudet åt rapporter om att krokiga morötter ratas av grossister. Men det är inte producenter eller försäljare utan hushållen som är den största boven bakom matsvinnet. Varje svensk slänger i genomsnitt 70 kilo mat i soporna varje år. Ungefär en tredjedel av den är fullt ätbar.

Det finns mycket som politiken borde göra för att lösa klimatkrisen. Men ta lagom stora portioner är något vi faktiskt får klara av själva.

Dags att gå från ord till bord.

Matilda Molander

matilda.molander@dn.se

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

”Dags att föra en aktiv och djärv digitaliseringspolitik”

"I den nya ekonomin är data den strategiska råvaran och grundläggande samhällsfunktioner blir alltmer beroende av stora plattformsföretag. De måste därför, i likhet med bankerna, drivas på ett ansvarsfullt sätt. Nu är uppgiften att stävja maktkoncentrationen och samtidigt ta vara på det positiva i digitaliseringen, skriver Anders Gullberg, KTH.

Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Det slår regeringen fast i den nyligen presenterade strategin "För ett hållbart digitaliserat Sverige". Men de riktlinjer som formuleras förbigår märkligt nog de senaste årens genomgripande it-drivna samhällsomvandling och de reaktioner den väckt i andra länder. Med globala och monopolistiska plattformsbolag har en ny ekonomi och maktfördelning uppstått. Utan denna insikt blir föreslagna åtgärder för stärkt demokrati och lösning av vår tids utmaningar inte stort mer än fromma förhoppningar.

Ända sedan början av 1990-talet pågår genomgripande förändringar i global skala inom praktiskt taget alla samhällsområden. Till en början fungerade internet som hävstång. Nu har uppkopplade enheter, digitala plattformar, artificiell intelligens, det så kallade molnet och massdata tillkommit. Kraften i omvandlingen illustreras av att i dag fem plattformsbolag återfinns bland världens tio högst värderade företag, för tio år sedan var det endast ett.

Till helt nyligen har den nya teknikens verkliga och inbillade förtjänster dominerat den etablerade synen: Ju mer digitalisering desto bättre! Men förhoppningar om ökad demokrati, mer egenmakt och fri opinionsbildning har grusats och i flera fall vänts i sin motsats. Utvecklingen på nätet har kommit att handla om dold övervakning, hatkampanjer, manipulerad nyhetsförmedling och kommersialisering pådriven av annonsbolag som Google och Facebook, båda med lejonparten av intäkterna från reklam. I takt med att allt större del av människors tillvaro utspelar sig på digitala plattformar ökar den enskildes beroende av dessa.

För omkring tre år sedan inleddes det som kommit att kallas internets politiska period. Myndigheter i olika länder reagerade på att den digitala ekonomin också innebär konkurrenshämmande monopol, aggressiv skatteplanering, angrepp mot gällande lagar och lättvindig hantering av medborgardata. Exempel är EU:s aktion mot Googles skatteupplägg, Obamas tal om slutet på Wild Wild West och flera staders ingrepp mot delningstjänsterna Uber och Airbnb. Även EU:s kommande lag om persondata (GDPR) hör hit. Detta är sannolikt bara början på försöken att leda in den digitala utvecklingen på tydligt samhällsnyttiga banor, något som tycks ha gått den svenska regeringen förbi.

I den digitala ekonomin är data den strategiska råvaran. Den är föremål för storskalig handel. Personuppgifter är särskilt attraktiva. Gratiserbjudanden lockar men visar sig vara betaltjänster med användarnas data som motprestation. De viktigaste slutprodukterna är vårt konsumtionsbeteende och våra åsikter som i ökad utsträckning formges med förfinade psykologiska tekniker. Att sådana förekom i Trumps valkampanj blev för många en ögonöppnare.

Navet i denna digitala ekonomi är plattformar som möjliggör för producenter, konsumenter och vänner att mötas med aldrig tidigare

skådad effektivitet och räckvidd, allt under ägarens styrande principer och datafångst. Först nyligen har forskningen förstått plattformarnas raffinerade kombination av kommando- och marknadslogik. Genom algoritmer (instruktioner) som styr transaktionerna kan användarna fås att på eget initiativ förskjuta sina val i den riktning ägaren önskar. Ökad trafik på plattformarna skapar mer data, ger användarna större utbyte, lockar till sig fler besökare och ökar bolagens värde i självförstärkande processer, vilket förklarar deras blixtnabba tillväxt. I kapplöpningen mellan företag tar segraren hem hela vinsten.

Grundläggande samhällsfunktioner är i växande utsträckning beroende av de stora plattformsföretagen. De måste därför, i likhet med bankerna, drivas på ett ansvarsfullt sätt. Politiker och myndigheter står inför stora utmaningar. Å ena sidan öppnar plattformarna för effektivisering, miljöanpassning och svåröverskattade vinster för samhällsekonomin. Å andra sidan har just dessa metoder tilldelat ett begränsat antal företag en oproportionerligt stor makt. Att stävja denna koncentration och samtidigt ta tillvara digitaliseringens positiva effekter för samhället i stort är uppgiften.

Tre inslag som bör prövas i detta arbete är:

1 Tydliga och restriktiva spelregler gällande vilka krav som får ställas på användarna så att monopolens makt begränsas. Användarnas rätt till sina data och att få en begärd flytt till annan plattform genomförd främjar konkurrensen. Mer öppna data bör krävas inte bara från offentliga instanser. Också privata bolag måste bidra eftersom de bygger sin maktställning på information från användare och myndigheter. Då gynnas allmänna intressen och mindre bolag. Till exempel är tyska försäkringsbolag skyldiga att dela sina data för konkurrensens skull.

2 Plattformar i offentlig regi och stöd till de kooperativa mildrar de privatas totala dominans. Konkurrens och valfrihet gynnas. I Frankrike utmanar regeringen Uber genom Le Taxi, en tjänst med 50 000 anknutna taxibilar. Allmän-, respektive användarintressen blir motvikt mot vinstintresset som drivkrafter i digitaliseringen. Omfattande trafik på offentliga plattformar nås genom sektorns dominans på områden som skatteuppbörd, transportinfrastruktur och offentligt finansierad sjukvård. I likhet med privat sektor anpassar den offentliga, genom direktkontakt med medborgarna, sina erbjudande till behov och önskemål samt efter politiska prioriteringar. Överlåts kontakterna till privata intressen går denna möjlighet förlorad och medborgarna nödgas bidra till privat vinstskapande.

3 Radikala, digitalt drivna innovationer utformas som svar på offentliga sektorns stora utmaningar. Med klimathot, miljöförstöring, segregation, ökade fördelningsproblem och resursbrist på agendan är småskaliga förbättringar sällan tillräckliga. Nya sätt att tillgodose grundläggande funktioner skapas i privat sektor, nu ofta med hjälp av digitala plattformar. Så kallade start up-företag arbetar frenetiskt fram nya affärsidéer med vinstintresset som drivkraft. Inom offentlig sektor, med halva BNP, är motsvarande arbete med att formulera omvälvande reformförslag starkt eftersatt. Som en blygsam början skulle ett vidgat uppdrag kunna ges till Statskontoret och Vinnova. Det är när de ofta oförutsedda möjligheterna till politiska omkopplingar uppstår som idéerna måste finnas till hands.

Om regeringar inte vill ha en digital ekonomi dominerad av ett fåtal jättar, måste de agera snabbt, avslutar Economist sin ledare den 6 maj i år. För ett litet land som Sverige med konkurrensutsatt ekonomi är det särskilt viktigt med en djärv och klarsynt digitaliseringspolitik.

Anders Gullberg, docent och partner i forskningsprogrammet Mistra-SAMS vid KTH "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

"Satsningen riskerar öka klyftorna"

Analys. Bristen på behöriga lärare växer snabbt. Det har inte hindrat partierna från att lova nya reformer som bygger på att anställa fler lärare. Vid politikerveckan i Järva gjorde regeringen det igen. Risken finns att den nya skolsatsningen ökar klyftorna mellan skolorna mer – tvärtemot regeringens intentioner.

Skolan är grundläggande för att unga ska kunna integreras och göra klassresor. På norra Järvafältet finns det skolor där eleverna har så dåliga betyg att färre än hälften är behöriga att börja gymnasiets vanliga program.

Därför är det logiskt att statsminister Stefan Löfven (S) och utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) kom till Politikerveckan i Järva med en nationell skolsatsning på 1,5 miljarder kronor för nästa år. Familjebakgrund blir allt viktigare för skolresultaten, visade Pisaundersökningen som kom i december. Från att Sverige har haft en av världens mest likvärdiga skolor är den numera genomsnittlig bland OECD-länderna. De länder som presterar bäst i Pisa har jämlika skolsystem, där barn med lågt utbildade föräldrar kan klara sig lika bra som de från studievana hem.

Därför är det inte konstigt att regeringen vill utjämna skillnader. Alla kommuner och friskolor ska få mer pengar att till exempel satsa på lärare, skolledare, mindre klasser, ökad lärartäthet eller vidareutbildning. Skolor i fattigare områden ska få mer pengar, men exakt hur det ska fördelas är inte klart.

Trots uppsåtet finns en risk att satsningen ökar klyftorna mellan skolorna. Orsaken är lärarbristen.

Den har fått regeringen att tillfälligt ändra reglerna så att det går att anställa lärare utan lärarlegitimation om det inte finns någon behörig kandidat. Av de drygt 16 500 lärare som har nyanställts det senaste läsåret är 57 procent obehöriga. Lärare är högvilt på arbetsmarknaden. Många byter jobb, vilket betyder att skolor har vakanser, som försvårar undervisningen.

När lärarbristen ökar drabbas de svagaste eleverna hårdast. Det visar en granskning som DN:s Kristoffer Örstadius gjorde i november. Skolor i socioekonomiskt utsatta områden har betydligt lägre andel utbildade lärare än andra skolor. Gapet mellan de olika skolorna har växt de senaste åren.

Risken med de nya satsningarna är att när lärartjänsterna blir ännu fler i förhållande till lärarna så fortsätter lärarna att välja skolor med goda resultat i lugna områden framför skolor med dåliga resultat. Kan regeringen inte motverka det, genom till exempel högre löner och bättre villkor för lärare på skolor med dåliga studieresultat, så kan klyftan vidgas.

Ewa Stenberg

ewa.stenberg@dn.se

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Barn födda sent på året missgynnas

Barn födda efter april månad missgynnas i skolvalet. Flera av de mest populära grundskolorna i Sverige har en övervikt av januari-barn, visar DN:s genomgång. Forskare kräver nu att skollagen ändras.

Skolkommissionens förslag om att införa lottning av platser till populära skolor möttes av hård kritik. Utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) kallade det för "parlamentariskt dött" sedan bland andra Liberalernas partiledare Jan Björklund liknat idén vid att lägga barn i en tombola.

Lottningsförslaget motiverades av kommissionen med att det skulle öka likvärdigheten. OECD har slagit fast att elevernas bakgrund spelar en alltför stor roll för kunskapsresultaten i svenska skolor.

DN:s granskning visar att konkurrensen om platser till attraktiva friskolor nu är så hård att det inte ens räcker med att föräldrar ställer sina barn i kö från BB. I stället har barnets födelsemånad fått en avgörande betydelse för vem som kommer in eller inte.

De flesta friskolor tillämpar samma kösystem: Förutom syskonförtur bygger modellen på ködagar. Eftersom många ställer sig i kö direkt vid födseln har ett barn fött i januari således långt större chans att komma in än ett decemberbarn.

Flera av de populäraste friskolorna i Sverige har en övervikt av barn födda i början av året, framför allt i januari och februari. DN:s granskning bygger på en genomgång av klasslistor från samtliga

fristående skolor i Stockholm, Göteborg och Malmö. Vi har letat efter avvikelser genom att studera hur stor andel av barnen på respektive skola som är födda i början av året – mellan den 1 januari och den 30 april.

På sju friskolor i storstäderna är över 50 procent av eleverna i förskoleklass (sexårsverksamhet) födda under januari till april. Detta trots att den normala fördelningen enligt SCB:s födelsestatistik borde vara cirka 33 procent. Ingen av dessa ligger i Göteborg.

Det rör sig om skolor som är kända för att ha högt söktryck, till exempel Franska skolan i Stockholm och Hindby småskola i centrala Malmö.

För att kontrollera metoden har DN även studerat hur fördelningen ser ut i Stockholms kommunala skolor som till skillnad från friskolorna inte tillämpar system utifrån antalet ködagar. Här syns inte samma avvikelser.

Ytterligare tio skolor, däribland några Göteborgsskolor, har en andel över 45 procent, men vissa skolors avvikelser beror sannolikt på slumpen.

På Fredrikshovs slotts skola på Östermalm i Stockholm är 16 av 23 elever i förskoleklassen (70 procent) födda före den 30 april. Övriga elever kom in genom syskonförtur.

– Jag är inte det minsta förvånad att det ser ut så på vissa populära skolor. Det här är en konsekvens av systemet och det visar att systemet med urvalet till fristående skolor baserat på anmälningsdatum är fel. I skollagen står det att de fristående skolorna ska vara öppna för alla. Jag kan inte se att det fungerar, säger Jonas Vlachos, professor i nationalekonomi vid Stockholms universitet som forskar kring skolfrågor.

Flera friskolor byter nu system. Carlssons skola i Stockholm övergick redan 2005 till ett kösystem som i stället räknar antal dagar mellan födseln och anmälningsdatumet. Bakgrunden var just att skolan hade upptäckt att barn som föddes tidigt på året blev överrepresenterade i klasserna.

Inför 2018 är 1 141 barn anmälda till förskoleklass på Carlssons skola. 168 av dem anmäldes första levnadsdagen och står därmed alltså först i kö. Skolan tvingas därför ha ytterligare ett sorteringsmoment: lottning.

– Vi har utifrån den lagstiftning vi har att anse just att kötid uppfyller kraven man kan förvänta sig på urvalsgrund. Därför har vi inte tagit ställning till hur det slår. Sedan kan man kanske som huvudman justera urvalssystemet eller kötiden så den tar höjd och kompenserar för den här typen av problem, säger Annika Runsten, rättschef på Skolinspektionen.

Hon säger att lottning inte hittills har godkänts som första urvalsgrund.

– Däremot som sista urvalsgrund. Så har vi uttalat oss generellt. Men alla elever har rätt till en god och trygg utbildning och alla skolor ska ge eleverna det här. Oavsett vilken skola man hamnar i har man rätt till det, det är viktigt att komma ihåg. Antagning och urval är föremål för diskussion och den diskussionen förs framför allt på lagstiftningsnivå, säger Annika Runsten.

Urval baserat på kötid är sannolikt en bidragande förklaring till den ökade skolsegregationen i Sverige, enligt professor Jonas Vlachos. Han är förvånad över att lottning har uppfattats som så kontroversiellt och pekar bland annat på att den används i en rad länder där systemet beskrivs som transparent och rättvist.

Jonas Vlachos är en av dem som anser att skollagen bör ändras.

– Det finns en bred uppslutning bland skolforskare om att införa lottning i kombination med syskonförtur. Då skulle sökanden till fristående grundskolor få samma möjligheter att komma in, oavsett familjeförhållanden, säger Jonas Vlachos.

Emma Bouvin

emma.bouvin@dn.se

Kristoffer Örstadius

kristoffer.orstadius@dn.se "

"Fakta.

De flesta friskolor i Sverige tillämpar ett system med syskonförtur i kombination med en rangordning av antal ködagar.

Allt fler föräldrar ställer sina barn i kö direkt på BB. Det innebär att ett barn fött i januari har större chans att komma in än ett decemberbarn.

Bland kommunala skolor används ofta även geografisk närhet som urvalsgrund.

Skolkommissionen lyfte nyligen fram ett förslag om lottning när antalet sökanden till en skola är fler än antalet platser. "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

"Lottning kan bli lösning i populäraste skolan

Fredrikshovs slotts skola har högst söktryck i landet. De som inte kommit in via syskonförtur är nästan enbart födda i januari. Nu har skolan bytt system – och överväger det utskällda förslaget med lottning.

Oscarskyrkan på Östermalm i Stockholm är pyntad med blommor och fullsatt med finklädde elever och föräldrar.

Fredrikshovs slotts skola, som ligger alldeles intill kyrkan, har avslutning och tackar av årets nior. En av avgångseleverna håller tal och berättar om hur Fredrikshovselever känner igen varandra överallt. På en gymnasiemässa träffade niorna en före detta elev, som såg att de var från Fredrikshovs slotts skola trots att hon själv gick ut för tre år sedan.

– Det skulle aldrig hända i någon annan skola. Här känner alla alla, säger eleven i sitt tal.

Det går 31 sökande per plats till Fredrikshovs slotts skolas förskoleklass. Totalt står över 9 000 barn i kö till skolan, vars avgångselever hade högst betyg i Sverige förra året.

– Föräldrarna vill att barnen ska få bra kunskaper och det får de här. Vi ligger nummer ett i årskurs nio sedan en längre tid. Vi levererar år efter år och ligger alltid i topp, säger rektor Maija Möller Grimakova.

16 av 23 av de sexåringar som förra hösten började i förskoleklass på Fredrikshovs slotts skola är födda mellan januari (eller december året innan) och mars. Övriga är syskon till barn som redan går på skolan. Detta är en anledning till att skolan har ändrat sina antagningsrutiner för barn födda från och med 2014, säger Maija Möller Grimakova.

– Vi resonerade kring hur barn födda sent på året missgynnas av en kö som utgår från anmälningsdatum. Alla på skolan var antingen syskon, eller födda i januari. Ibland kanske något barn fött i februari kom in, men inte efter det. Det är orättvist och kändes inte bra, säger hon.

Maija Möller Grimakova berättar att hon hade svårt att motivera reglerna när upprörda föräldrar till barn födda sent på åren ifrågasatte dem. Även adopterade barn drabbades av systemet.

– Det var också svårt för familjer som bodde utomlands och flyttade till Sverige, de förstod inte att de hade behövt anmäla barnen direkt vid födseln. De kände sig mindre bra som föräldrar och jag kände att vi verkligen missgynnar vissa grupper av elever.

De nya köprinciperna syftar till att barn som är födda den 31 december ska ha samma möjlighet till ett bra könummer som barn födda den 1 januari. Barnen kan ställas i kö från och med fyraårsdagen och könumret beräknas utifrån hur många dagar efter födelsedagen barnet anmälts. Ju närmare anmälningen sker i förhållande till födelsedagen – desto bättre könummer.

Om flera barn har samma könummer överväger skolan att använda sig av lottning – ett förslag som när skolkommissionen lade det i våras fick rikspolitiker att se rött.

– Det ska vara lika för alla. Datumet avgör, så om alla anmäler sig på samma dag så blir sista urvalet lottning. Närhetsprincipen finns också, men vi har tagit bort den för att vi vill se mer mångfald på skolan, säger Maija Möller Grimakova.

Möller Grimakova är också rektor för Campus Manilla, en relativt nystartad skola på Djurgården. Även på Campus Manilla kan lottning bli aktuellt framöver. Totalt står drygt 7 000 barn i kö.

– Vi ska ha samma villkor på Manilla som på Fredrikshov, vi ska inte skapa förutsättningar som missgynnar någon grupp. De första niorna går ut i år och då kan vi börja skapa system som fungerar i längden.

Emma Bouvin

emma.bouvin@dn.se

Kristoffer Örstadius

kristoffer.orstadius@dn.se "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

"Obligatoriskt val gör frågan ännu viktigare

Analys

Förslaget att låta lotten avgöra vilka barn som ska få plats på eftertraktade friskolor var politiskt dödsdömt redan när skolkommissionen presenterade det i våras. Däremot är ett system som diskriminerar barn födda sent på året uppenbarligen gångbart.

En kollega erbjöds nyligen att få ställa sitt ännu ofödda barn i kö till en populär fristående förskola. Det framstår som en logisk fortsättning i ett skolsystem där platser på de mest populära skolorna bara kan bärgas med en ansökan från BB tidigt på året. Sedan kan yngre syskon komma in med syskonförtur.

Det gynnar välutbildade och föräldrar med goda kontakter.

Det missgynnar barn födda sent på året, barn som adopteras och barn vars familj flyttat under uppväxten.

Och det leder till att skolan blir allt mer ojämlik. Skillnaderna i resultat mellan skolorna i Sverige växer. Och det är dåligt för de flesta.

Ett skolsystem med små klyftor gynnar landet som helhet, enligt OECD:s utvärderingar. Men det kan samtidigt missgynna enskilda föräldrar och barn. När alla som vill inte kan erbjudas plats på de mest eftertraktade skolorna uppstår frågan om vilka det är mest legitimt att stänga ute.

Regeringens skolkommission, som består av experter och företrädare för lärare, elever, skolledare och skolor, vill göra skolvalet

obligatoriskt. Då blir det ännu viktigare och mer aktuellt med urvalsregler och vilka som gynnas och missgynnas.

Skolkommissionens förslag om lottning var ett försök att inte diskriminera elever som föds sent på året och har oinformerade föräldrar. I stället vill kommissionen låta det hela handla om tur och otur. Lottning är till skillnad från kötid neutralt, öppet och riskerar inte att förstärka segregationen, argumenterar kommissionen. Dessutom används lottning i flera andra länder och i antagningen till högskolan i Sverige när det finns flera sökande med lika meriter.

Förslaget har trots det fått mycket kritik. Det inskränker friskolornas självständighet och gör det svårt för skolorna att planera, har företrädare för friskolor argumenterat.

Den politiska oppositionen har varit mycket kritisk mot förslaget, och varnat för att lottning i förlängningen skulle kunna ta över närhetsprincip och syskonförtur för många skolor. Det finns planer på att inslag av lottning i vissa fall ska kunna användas också av kommuner som vill minska segregationen.

Regeringspartierna vill inte gå ut i en valrörelse och möta föräldrar som fruktar att deras barn ska lottas bort från skolan de vill gå på. De ser att lottning saknar legitimitet hos människor och vill inte ha en debatt om att barn fördelas efter tombola, som Liberalernas Jan Björklund snabbt beskrev förslaget.

Därför är det ironiskt att den mest attraktiva friskolan i Stockholm, Fredrikshovs Slotts skola, funderar på att lotta in barn för att slippa få sin legitimitet ifrågasatt.

Ewa Stenberg

ewa.stenberg@dn.se "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Utsatta skolor får mer stöd

Mer pengar – men också hårdare tag. Statsminister Stefan Löfven blandade och gav när han lämnade sitt recept för hur segregationen ska brytas på sista dagen av politikerveckan i Järva.

Med utsikt från talarstolen på Spånga idrottsplats över höghusen i

Tensta, Rinkeby och Husby beskrev S-ledaren på den ljumma söndagskvällen segregationen som ett hot mot hela samhället.

– Sverige måste bryta segregationen innan segregationen bryter sönder Sverige, sade han.

Inför drygt 500 åhörare tog han även upp hederskultur och försök att begränsa kvinnors frihet.

– När jag får rapporter om att det finns självutnämnda moralpoliser, som försöker bestämma var kvinnor får vara, hur de ska klä sig och hur de ska leva, om förtryck och våld i hederns namn av fäder, bröder och manliga släktingar, då blir jag förbannad.

I talet berättade han att regeringen vill införa en utbildningsplikt för nyanlända.

– Vi inför ett krav på att den som bedöms inte ha tillräcklig utbildning för att få ett jobb ska skaffa det. Annars kan ersättningen dras in, sade Löfven.

En annan nyhet var att regeringen vill se hårdare tag mot missbrukare som inte tar emot behandling.

– Det kan vara strafftiden, till exempel, säger Löfven till DN efter talet.

Dessförinnan hade han och utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) på en pressträff berättat att ytterligare 1,5 miljarder ska gå från statskassan för att stärka problemskolor.

De svenska skolresultaten har under flera år fallit i de internationella mätningarna Pisa och Timss. Utvecklingen bröts 2016, men samtidigt fortsatte ojämlikheten i svensk skola att öka.

Extrapengarna nästa år ska fördelas utifrån elevernas socioekonomiska bakgrund. De statliga bidragen ska bland annat kunna användas till fler lärare, minskade klasstorlekar och bättre resurser till elevhälsa.

– Resurser i sig är inte lösningen, men det ger möjligheter, säger Gustav Fridolin.

Redan i vårbudgeten avsattes en halv miljard kronor till en så kallad jämlikhetspeng för höstterminen.

– Om man inte lägger mer pengar på skolor som har större utmaningar, då vet vi med säkerhet att klyftorna ökar, säger Stefan Löfven.

Han och SD-ledaren Jimmie Åkesson var de två partiledare som lockade störst publik under Järvaveckan. Men precis som under Åkessons tal applåderade inte alla.

En tyst protest hölls mot utvisningar av ensamkommande flyktingungdomar. En annan manifestation genomfördes av ett 50-tal personer mot att arbetskraftsinvandrare som lyckats få jobb ändå inte får stanna i landet på grund av att de inte uppfyllt alla regler.

Mats J Larsson

matsj.larsson@dn.se "

"Fakta. Skolpengar

I vårbudgeten gav regeringen 500 miljoner kronor extra till problemskolor för den kommande höstterminen. De 1,5 miljarder kronor som läggs i höstbudgeten för nästa år är därmed en högre nivå med 750 miljoner kronor per termin "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Protester i Botswana mot köp av svenska plan

Nairobi. I dag, måndag, besöker Botswanas president Ian Khama Stockholm. På agendan står förhandlingar om att köpa åtta Gripenplan för runt 14 miljarder kronor. I Botswana rasar oppositionen och hotar att riva upp alla avtal vid ett eventuellt maktskifte. – Om den svenska regeringen går framåt med den här affären framstår de som hycklare, säger oppositionsledaren Duma Boko.

Botswana anses vara en av de fredligaste och mest stabila demokratierna i Afrika med en BNP per capita som är drygt fyra gånger högre än snittet i regionen. Men fortfarande lever var femte av de drygt två miljoner invånarna i fattigdom och det demokratiska utrymmet har krympt under de senaste tio åren, en utveckling som tillskrivs den auktoritära presidenten Ian Khama som i dag landar i Stockholm för att köpa svenska stridsflygplan.

I sin kommuniké inför Sverigebesöket nämner Botswanas regering inte med ett enda ord att några militära frågor kommer att avhandlas. Man talar i stället om att stärka vänskapsbanden och samarbetet kring fattigdomsbekämpning, hälsa och miljöskydd. Men bakom ”handel och investeringar” döljer sig en Gripenaffär värd uppemot 16 miljarder pula, motsvarande 14 miljarder kronor.

Dialogen förs mellan Försvarets materielverk, FMV, och Botswanas regering. Botswanas försvarsmakt genomför just nu en så kallad marknadsanalys.

När de första uppgifterna dök upp i lokala medier för drygt ett år sedan bekräftade FMV för nyhetsbyrån Six att det handlade om ”i runda slängar åtta plan av C/D-versionen”.

Affären är mycket kontroversiell i Botswana där oppositionen rasar mot både sin egen president och den svenska regeringen.

– Sverige är angeläget om att visa stöd för utvecklingsagendan i Botswana, men nu blir ni delaktiga i det brott som det innebär att ta resurser som behövs för att förbättra utbildning och hälsa, säger oppositionsledaren Duma Boko till DN.

Ian Khamas regeringsparti BDP har styrt landet sedan självständigheten för 50 år sedan men väljarstödet har stadigt minskat och presidenten leder nu för första gången en minoritetsregering. Inför valet 2019 har oppositionen enats i en allians vilket ökar sannolikheten för ett historiskt maktskifte. Vid ett sådant lovar Duma Boko att riva upp ett eventuellt Gripenavtal.

– Vi kommer inte att leva upp till ett korrupt avtal som fattats i strid med folkviljan. Om den svenska regeringen ändå skriver ett avtal så utsätter den sig för en risk, säger Boko.

Allianskollegan Dithapelo Keorapetse, parlamentariker för partiet BCP, tycker att Sverige agerar ansvarslöst.

– Sverige flyr från ansvar om de säljer stridsflygplan när vi inte står inför något konventionellt säkerhetshot, när regionen åtnjuter relativt lugn och när det inte finns något hot från någon extern motståndare, säger Keorapetse och fortsätter:

– Vi hoppas att Sverige säger till Khama att han inte har råd med dessa plan för att hans land är fattigt och behöver pengar för att skapa jobb.

Vi har en akut brist på läkare och sjuksköterskor men ändå köper han stridsflygplan, säger han.

DN har sökt en kommentar från den svenska regeringen kring den övergripande motsättningen mellan utvecklingsmål och en kostsam Gripenaffär. Statsministern, som står som värd, bollar över till försvarsminister Peter Hultqvist.

– Jag har respekt för det intresse som Botswanas demokratiskt valda regering visar och de eventuella beslut man fattar, säger Hultqvist.

Den oberoende tankesmedjan Institute for Security Studies, ISS, ger oppositionen rätt i bedömningen av behovet av Gripen. Styrelseordföranden Jakkie Cilliers säger att det är obefintligt.

– Det är mycket svårt att rättfärdiga kostnaderna det handlar om. Den här typen av teknologi kräver enorma logistiska supportsystem. Det här är ett fåfängt projekt som drivs av presidenten. Hans maktbas är militären (Khama har tidigare varit chef för försvarsmakten i Botswana, reds anm) och han är en militärman, säger Cilliers.

ISS har sitt säte i Sydafrika, som i slutet av 1990-talet köpte 26 Gripen i en affär som allmänt anses ha varit starten för storskalig korruption i det moderna Sydafrika. I dag används bara hälften av planen medan de andra ligger i en roterande malpåse – man varvar vilka plan som flygs och vilka som ställs åt sidan. Piloter har tagit instruktörsjobb i Kina, mekaniker saknas och planen är för dyra att flyga för Sydafrika – som har en 20 gånger större BNP och 25 gånger större befolkning än grannlandet Botswana. En flygtimme för Sydafrikas Gripen C/D kostar runt 90 000 kronor, enligt säkerhetssajten Defenceweb.

– I Sydafrikas fall kunde man använda som argument att det är en regional stormakt. Men inte ens Sydafrika skulle ha köpt stridsflygplan från den absoluta frontlinjen, säger Cilliers.

I Botswanas fall behövs främst en paramilitär patrullstyrka som kan övervaka gränsområdena, menar Cilliers.

Botswanas regeringstalesman Jeff Ramsay hänvisar till regionala och kontinentala samarbeten när DN frågar om behovet av Gripen.

– Men vi är en demokrati, de har rätt att säga vad de vill. Det är inte ovanligt för en opposition att opponera sig, säger han.

Erik Esbjörnsson

erikesbjornsson@gmail.com "

"Botswana, ett land med runt 2,2 miljoner invånare, har en BNP per capita som ligger fyra gånger över det afrikanska snittet. Inkomsterna kommer främst från den lukrativa diamantnäringen och landet anses vara ett demokratiskt föredöme i regionen.

Men på senare år har president Ian Khama dragit åt tumskruvarna och såväl oppositionspolitikerna som journalister klagat över minskat demokratiskt inflytande och bristfällig insyn.

Om dagens opinionssiffror står sig kommer landet att genomgå sitt första demokratiska maktskifte vid nästa val, 2019. Ian Khama har aviserat att han kommer att avgå under 2018.

Under det tre dagar långa statsbesöket ska Khama träffa statsminister Stefan Löfven och försvarsminister Peter Hultqvist samt besöka Saabs fabrik i Linköping. DN "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Att spela in nazistfilm är inte ett pojkestreck

När nyheten om heilande killar på klassresa i Polen briserade i förra veckan, kunde vi i DN läsa att rektorn kraftigt tog avstånd från denna dumma pojkgrej. Den dumma pojkgrejen rektorn refererar till är alltså den grova respekt- och historielöshet hennes elever uppvisat och spelat in på film på en resa till förintelslägret Auschwitz. Hänvisningen till pojkestreck är förödande, och riktar fokus i fel riktning: mot könsstereotypa förklaringar, och från individens könsberoende ansvar för sina handlingar.

Fenomenet med pojkars och tonårskillars uppförande (och senare mäns) kan sammanfattas med ett ord: killkortet. Det innefattar föreställningen om den medfödda oförmågan, och uteblivna förväntningarna, att som kille ta ansvar för sina handlingar. Det klassiska killkortet, ibland förklätt som pojkestreck, tenderar att som på beställning dyka upp från de vuxnas sida i samband med killars respekt- eller ansvarslöshet.

Om en kille rycker dig i håret som 7-åring presenterar sig killkortet i meningen "det är bara för att han tycker om dig". När 13-åringen tafsar på en tjej i klassen ligger det i orden "de är killar, de bara gör sånt". Och när feministföreningens anslagstavla för åttonde gången revs ner på min tidigare gymnasieskola, förmodade rektorerna att det antagligen rörde sig om just pojkestreck. Är det då förvånande att killkortet, maskerat bakom dum pojkgrej, används för att tona ned

allvaret när vi talar om heilande högstadiekillar på en resa med själva Förintelsen som utbildningssyfte?

Med killkortet har generationer av män curlats och biståts med ursäkter relaterade till deras biologiska kön. Den skulden delar såväl samhälle som skola varje gång pojkestrecken glider obemärkta förbi.

Skolan tar avstånd från det inträffande och har polisanmält händelsen, men viktigare hade varit att de bistår killarna att moget ta sitt ansvar för de handlingar som placerat skolan i den här situationen. En start är det värdegrundsarbete de nu förutsätts bidra till. Ansvarstagande kan även innebära en ursäkt där killarna själva genom ett öppet brev förklarar sig, anonymt eller ej. Särskilt med tanke på att nyheten blivit en riksnyhet och kan väcka obehag och reaktioner även utanför skolans egna väggar.

Lovisa Hellsten "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

"Kristofer Ahlström: Tänk om kulturen fick uppfylla våra onödiga drömmar"

Experimentet med medborgarlön i Finland är en antydan om vilka vi skulle bli om vi inte behövde bry oss om tid och pengar. Det är nog för att orsaka existentiell svindel.

Han ser ut ungefär som jag väntat mig att han ska se ut. Krusigt skägg, skorstenhatt och läderband kring handlederna. Han är en av de finländare som deltar i experimentet att erbjudas medborgarlön, alltså ekonomisk ersättning utan att behöva jobba, eller prestera något över huvud taget utom att låta hjärtat slå och lungorna cirkulera luft.

Den står alltså den finske mannen fritt att göra vad han vill med sin tid, och vad han gör är att tillverka schamantrummor.

Jag visste inte ens att det existerade särskilda schamantrummor, jag har aldrig hört någon efterlysa eller använda en.

Men jag älskar det. Skapandet av kulturella tillgångar helt utan efterfrågan. Bara för någons eget höga nöjes skull. Att det som kallas den långa svansen – de smala, nischade kulturprodukterna jämte det breda massutbudet – får dras till sin yttersta spets.

Computer Sweden rapporterar (17/1) att nästan hälften av alla svenska jobb kan automatiseras, och att besparingen i lönekostnader då skulle ligga på 710 miljarder kronor. Dit vandrar många drömmar: när robotarna väl tagit våra jobb ska vi släppa våra skapande själar fria, ägna all tid och kraft åt egen kreativitet och låta lönesumman omsättas

till medborgarlön. Den existentiella svindeln är omedelbar: Vad skulle vi göra, vilka skulle vi bli? Vilka onödiga drömmar skulle besannas?

För det brukar ju sägas att de kreativa yrkena är den sista robotfredade zonen, så det är väl det vi ska syssla med: skriva språkmaterialistisk poesi vars intressezon slutar ungefär vid den egna navelgropen. Och debatten om att avskaffa slöjdämnen från skolans läroplaner vore helt meningslös eftersom vi med basinkomst på kontot kan välja att svarva nyckelharpor dagarna i ända.

Det pratas alltid, eller i alla fall ofta, om motståndets estetik. Men aldrig, eller i alla fall sällan, om estetikens motstånd.

Alltså ett skapande som ställer sig helt på tvären mot anslagskrav på samhällsnytta eller att tjäna näringslivet. Det måste ju finnas en väg ut ur det här entreprenörsamhället, menar jag.

Man kan förstås fundera på hur samhället skulle se ut om det vore så friktionsfritt. Douglas Adams beskriver i en av "Liftarens guide till galaxen"-svitens delar en planet där alla mödor är eliminerade och de kreativa musklerna därför förtvinar. Ingen bok får något slut eftersom ingen orkar skriva färdigt.

Den finske mannen i medborgarlönsreportaget har högre tankar om mänskligheten än så. Han besökte nyligen Senegal där kvinnor bär vatten från brunnarna. "Skulle kvinnorna bli lata om de fick en vattenledning till huset? Nej, men de skulle få tid över till viktigare saker." Jag delar nog ändå hans utopiska vision.

I vår knappa tidsekonomi måste timmarna fördelas mellan tv-serier, filmer, litteratur, för att inte nämna livspusslets tusentals andra små fragment, och i den skoningslösa urskillningsprocessen tvingas vi vara kulturdarwinistiska.

Som välldrillade prestationsmänniskor utvecklar vi ett förakt för att göra saker som inte leder någonstans. Att bara ”pyssla” med något? Det är oförlåtligt, hamnar överst på den sociala straffskalan.

Men om vi skulle ha tid och pengar att göra vad vi vill, så att kulturen tillåts vara slit-och-slängigt ”onyttig”? Kanske skulle konsten då fullt ut utmana samhällsnormer och konventioner.

Om inte annat skulle vi få ett rejält tilltaget lager av nyckelharpor, retrogardistisk poesi och schamantrummor. Eller vilka vackra former människans mest oafterfrågade drömmar nu än får.

Kristofer Ahlström

kristofer.ahlstrom@dn.se "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

"Psykoanalytikerna saknar känsla för källkritik"

För några år sedan uttalade sig Gunnar Berggren i medierna om att psykoanalysen inte skulle blandas ihop med Quickutredningarna. Han uttalade sig samtidigt om min involvering i fallen samt den bortträngningsförklaring avseende Quicks vittnesmål som jag påstods företräda. Vidare att min koppling till psykologen Margit Norell underförstått innebar att jag stod för vantolkningar av olika slag.

Eftersom Berggren och jag har våra tjänsterum i samma byggnad vid Stockholms universitet besökte jag honom (efter avtalad tid) för att fråga om på vilka grunder han gjorde dessa uttalanden om mig. Berggren svarade, något förläget, att han hämtat informationen från medierna, bland annat Dan Josefsson.

Jag förklarade därpå min koppling till Margit Norell, min roll i Quickutredningarna och tydliggjorde framför allt att min uppfattning då som nu var/är att en bortträngningsförklaring inte är applicerbar vare sig i fallet Thomas Quick eller för andra seriebrottslingar när det gäller deras våld och övergrepp.

Berggren sade sig förstå och var lätt ursäktande när jag lämnade hans rum. Nu har samme Berggren (tillsammans med Björn Salomonsson) skrivit en debattartikel (DN 5/6) där han försvarar psykoanalysen i diskussionen kring Kevinutredningen, och i detta värv på nytt uttalar sig om mig och min roll i nämnda utredningar samt om min påstådda koppling till bortträngningshypotesen.

I artikeln sägs detta på bas av den kritik som sociologen Roland Paulsen riktat mot mig ”Sven Å Christianson, vittnespsykolog och ansvarig för metodiken i både Kevin- och Quickförhören, var inspirerad av Norells virrvarr.”

Vidare: ”Om han baserat sin förhörsmetodik på vantolkningar av begrepp som trauma och bortträngning kan det inte riktas mot psykoanalysen som disciplin.”

Återigen saknas källgranskning. Egentligen borde jag väl bara låta Berggren sitta i sin vindsskrubb på Stockholms universitet och muppa sig om psykoanalysen, men jag förundras över att Berggren och Salomonsson även för fram olika förslag på sanningar, vilket de inleder sin artikel med.

Eftersom det uppenbarligen inte går att nå Berggren med värdet av källgranskning kanske ett resonemang om olika typer av sanningar kan locka. Författarna för fram att man kan vilseföra genom att ”utelämna eller antyda”. Intressant med tanke på att det är just det Berggren själv gör. Men för att bygga vidare på detta, vad sägs om majoritetens sanning, maktens sanning, den subjektiva, dominanta, dogmatiska eller den mönsteranpassade sanningen som används dagligen lite till mans i samtidens sanningsbildning, alla lika bristfälliga.

Om det skriver jag och Marika Ehrenkrona i boken ”Psykologi och bevisvärdering: Myter om trovärdighet och tillförlitlighet” vilket bör kunna vara av intresse för såväl Berggren/Salomonsson som Paulsen när de skriver om mig och de roller och teorier de tillskriver mig i Kevin- och Quickutredningarna.

Sven Å Christianson Professor i psykologi, leg. psykolog, Stockholms universitet

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Pinsamt att Liberalerna ratat Edén

Nästa år ska Sverige fira 100-årsjubileet av det demokratiska genombrottet. På hösten 1918 var landet så nära en revolution att Gustaf V packade väskorna för att gå i landsflykt.

Upplösningen kan te sig tämligen trivial i sin anspråkslöshet: omvandlingen av den kommunala rösträtten. Från en skala där de rikaste hade 40 röster gick man över till allmän och lika rösträtt. Därmed förlorade högern sitt grepp om riksdagens första kammare, och sin möjlighet att blockera den folkvalda andra kammarens beslut om nya lagar.

Sverker Oredssons nya biografi ”Nils Edén – demokratis statsminister” (Ekerlids) påminner om dramatiken, då också kvinnorna fick rösträtt. Edén var den liberale partiledaren som bildade regering tillsammans med socialdemokraterna, pressade kungen att definitivt acceptera parlamentarismen och tvingade högern att gå med på genombrottet, med understöd av K A Wallenberg och dennes bekymrade kollegor i storfinansen.

Men jubileet sätter fingret på en av riksdagens pinsamheter. I foajén under kammarsalen har man samlat byster och reliefer av bemärkta statsministrar. Numera har man infört antalet år som statsminister som kvalifikationsgräns, men dessförinnan var det partiernas betalningsvilja som avgjorde vem som blev bystad.

I denna hårda prioritering har Edén kommit bort. Centerpartiet betalade för ”semesterregeringens” kortvarige Bramstorp, men

Folkpartiet struntade i Edén. Ser man till resultaten är han den mest betydelsefulla företrädare partiet någonsin haft, men internt kom han till korta. Han genomförde demokratin och åttatimmarsdagen, men nykteristerna gav honom foten. Han var inte beredd att slåss för förbud mot brännvin och mer lågprocentiga rusdrycker. ”Jag ser det så att Edén långt efter sin död drabbats av partisplittringen 1923”, konstaterar Oredsson.

Därför kommer riksdagen att fira demokratins genombrott i Sverige utan att huvudpersonen är närvarande. Eller hinner den göra något åt saken dessförinnan?

Gunnar Wetterberg "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Skyltar för dumhet

Det brukar heta att det inte går att tala en konspirationsteoretiker till rätta. Oavsett vad man säger kommer vederbörande ändå att ta det till intäkt för att hen har rätt.

Söndagens sociala medierflöde var ett lika komiskt som mörkt bevis på det. Under Jimmie Åkessons tal i Järva i lördags hade någon fäst ett plakat med orden ”Jimmie Åkesson = rasist” på Sveriges radios sändarbuss. Reportern rev ned skylten, tog in den i bussen och glömde stänga dörren. Vips kablade främlingsfientliga Twitterkonton ut foton av skylten i bussen där det insinuerades att SR iscensatt protesterna mot Åkesson. När SR berättade vad som hänt ändrades anklagelserna. SR påstods nu ta ställning genom att medvetet visa upp skylten för allmänheten.

Säga vad man vill om Twittertroll. De saknar inte uppfinningsrikedom. I kampen mot medierna skiftar berättelsen oavbrutet skepnad. Gå inte på den lätta.

Johan Hilton

johan.hilton@dn.se "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Snubbelstenarna handlar inte om skuld utan om att motverka glömska

Ett utlåtande från kulturförvaltningen i Stockholm skapade nyligen kontrovers i frågan om minnesstenar till Förintelsens offer, som har uppmärksammats i DN. Debatten pekar på en internationell ovilja att minnas det förflutna, skriver Hynek Pallas.

För tio år sedan upptäckte medborgarrättsjuristen Bryan Stevenson något besynnerligt i sin hemstad Montgomery i Alabama. Ett stenkast från hans kontor ligger hamnen där slavhandeln varit intensiv. Mellan 1848 och 1860 utdelades minst 164 licenser till slavhandlare, tusentals människor såldes på platsen. I väntan på auktion satt slaverna kedjade just där hans eget kontor senare byggdes. Men trots att Montgomery har många plaketter som minner om konfederationstiden så fanns inget som markerade detta mörka kapitel i historien.

Bryan Stevenson skickade en förfrågan till Alabamas historiekommision. Han fick avslag. Kommissionen förklarade att "potentialen för kontrovers är för stor".

Jag påmindes om Stevensons kamp när jag läste Ola Larmsos artikel om Stockholm stads inställning till så kallade snubbelstenar till minne av dem som mördades i Förintelsen (DN 19/2). I Montgomery åberopades risken för kontrovers, i Stockholm obehag.

Ingetdera är en ny debatt. Tvärtom. Den utveckling som minnesmärken, utställningar och offentliga ursäkter utgör möter ofta negativa reaktioner: Varför snubbelstenar i ett land som inte var

ockuperat? Varför skuldbelägga människor som inte var födda under slaveriet?

Skuld är ett begrepp som återkommer i dessa diskussioner. Men som konstnären Gunter Demnig, som började placera ut snubbelstenarna i Tyskland 1992, har förklarat så handlar inte hans projekt om att skuldbelägga. Utan om att motverka folkmordets påtvingade glömska. Att återskänka de mördade den plats som förvägrats dem.

Vad vi egentligen bör tala om är den mängd känslor och tankar som genomsyrar samhällen på grund av deras historia. Även om Sverige i modern tid inte har trauman i paritet med den tyska eller amerikanska historien, så finns det anledning att placera avslagen som snubbelstenarna fick i större kontext.

Kritiken mot den här historieskrivningen kommer främst från konservativt och reaktionärt håll. Alabamas republikanske senator är negativ till Stevensons kamp. I Ryssland har Gulagmuseer på senare år modifierats: för att kunna rehabilitera diktatorer måste lägren te sig mer som vilohem än fängelser. Japan och Sydkorea har i decennier bråkat om statyer över kvinnor som var offer för sexuellt slaveri i Japan. I Tjeckien röstas förslag på ursäkter och ersättning till romska kvinnor som steriliserats ner av parlamentet. När påven i fjol besökte en minnesplats för folkmordet i Armenien inkom skarpa protester från Turkiet. Det saknas inte kritiska svenska röster. I boken "Det sista museet" (2016) förklarar litteraturvetaren Johan Lundberg: "När jag besöker ett främmande land är jag intresserad av att få kunskaper om det landets konst- och kulturhistoria. Att ta del av det landets vältrande i sitt eget självförakt intresserar mig föga."

Just museer hamnade i fokus för en debatt som inleddes efter Adam Hochschilds bok "Kung Leopolds spöke" 1998. Det belgiska museet för Centralafrika i Tervuren skapades av Leopold efter att hans kolonialstat i Kongo hade erkänts 1884. Men även efter det att Kongo

blev självständigt 1960 undvek utställningarna att beröra kolonialtidens brutala konsekvenser. ”Ett museum fruset i tiden”, som en kritiker kallade Tervuren.

För att bemöta Hochschilds anklagelser ordnade museet en undersökning som 2005 resulterade i utställningen ”Minnet av Kongo”. Men i en recension påpekade Hochschild att museet fortfarande tonade ner hur de chockerande dödssiffrorna var ett resultat av tvångsarbete för ekonomisk vinning. Museer, skrev Hochschild i den infekterade debatt som följde, har en skyldighet att se och undersöka *alla* aspekter av det förflutna. ”Så som det levdes och inte så som vi önskar att det hade levts”.

Till sist stängde museet. Ambitionen till öppningen sommaren 2018 är en genomgripande förändring av vad man visar och hur man berättar om historien.

”Annars är det som om guiden i det renoverade plantagehuset i amerikanska södern skulle undvika att nämna slaveriet”, påpekade Hochschild. Något som författaren Ta-Nehisi Coates kanske skulle mena är fallet. I essän ”The case for repatriation” skrev han ett långt och initierat argument för ekonomisk kompensation till slavättlingar. Och gjorde en intressant jämförelse med skuld- och ersättningsfrågan i Västtyskland efter andra världskriget.

Den tyska Wiedergutmachungspolitiken, som ersättningarna kallades, var när den initierades av förbundskansler Konrad Adenauer ytterst kontroversiell. Pengar till Förintelseoffer och varor till det unga Israel började betalas ut 1953. Men endast 29 procent av västtyskarna var för restitution. 21 procent ansåg att judarna var medansvariga till ”det som hade hänt dem i Tredje riket”. Frågan mötte även stort, stundtals våldsamt, motstånd i Israel: blodspengar kompenserar inte folkmord.

Men som Coates påpekar så blev ersättningarna startskottet för självrannsakan, och processen påverkade så småningom opinionen. Det visar hur ett åtagande kan bearbeta de många känslor som är kopplade till skulden. För när Adenauers politik infördes så bara fem procent av västtyskarna att de kände skuld för Förintelsen. Kanske fick den låga siffran sin förklaring i en studie som publicerades 1967. I psykoanalytikerna Alexander och Margarete Mitscherlichs bok ”Oförmågan att sörja” pekade paret på den onämnbare förlusten av fadersfiguren som en viktig anledning till tyskarnas oförmåga att handskas med skulden efter kriget. Mitscherlichs menade att folket inte kunde få utlopp för nödvändiga melankoliska reaktioner.

Det är inte en vågad gissning att det är dessa decennier av ersättningspolitik som är en anledning till att Tyskland intensivt fortsätter vända på stenarna i sin historia. Våren 2017 kunde man till exempel se den första stora utställningen över tysk kolonialism på Deutsches Historisches Museum i Berlin.

Men det finns en väsentlig skillnad i hur Väst- och Östtyskland såg på *Wiedergutmachung*. DDR betraktade sig som offer för fascismen och betalade aldrig något till Israel eller till judiska organisationer (men väl till Sovjetunionen och Polen). Konsekvenserna av detta påverkar historieuppfattningen i alla länder med kommunistiskt förflutet, där upplevelsen som historiens förlorare är stark.

Jag har tidigare skrivit om turerna i Tjeckien kring grisfarmen som står på platsen för ett romskt koncentrationsläger (DN 1/8 2016). Och i våras rapporterade tjeckiska medier om staden Postoloprty som hade rivit baracker från krigsåren. De var förknippade med en massaker efter kriget då den tjeckoslovakiska armén avrättade 763 tyskar utan rättegång. Lokalbefolkningen vill inte befatta sig med saken och motsatte sig en minnesplakett. När den ändå sattes upp nämndes inte

massakern – i stället var den tillägnad ”alla oskyldiga offer” i staden 1945.

I Montgomery fick Bryan Stevenson slutligen upp plaketter om slaveriet 2013. Han startade nästa projekt – att uppmärksamma lynchningar på svarta med ett museum. Planerna är särskilt intressanta. Inte bara för att de har likheter med snubbelstenarna, utan för att de innehåller en dimension som tar minnesarbetet längre. Museet ska bestå av 801 pelare – en för varje län där det har skett lynchningar. På varje pelare namn och datum över alla kända fall i trakten. Utanför museet står dubletter av pelarna. Dessa erbjuds sedan varje län att själva placera ut. Pelarna som inte hämtas står kvar som en skugga.

Det tycks dessvärre som denna form av påminnelseaktivism har framtiden för sig. På senare år har nederländska medier rapporterat om flera fall av motstånd mot Förintelsemonument. Bland annat stoppade Amsterdam-bor en minnesvägg. Och i våras stämde två personer i ett av Amsterdams finare bostadsområden staden på grund av snubbelstenar. Stenen var ”för utmanande eftersom den ständigt påminde om deportationen och mordet” på den döda. Stenen ”komprometterar atmosfären” i deras kvarter och privatliv eftersom den drog till sig nyfikna.

Man kan tycka att det faktum att 75 procent av Nederländernas judar mördades i Förintelsen är en så pass ”komprometterande” del av historien att man bör leva med påminnelsen. Men de boende fick rätt och snubbelstenen bändes loss.

Också Sverige har saker att minnas. Något som när även Kulturförvaltningen formulerade ett halvkvävt avslag på förfrågan om snubbelstenar i Stockholm är värt att påminna om. Förvaltningen – vars utlåtande lyckligtvis senare kördes över av kulturnämnden – skriver:

”Sverige stod genom neutraliteten utanför de direkta krigshändelserna och förföljelse och deportationer av etniska grupper som de som de internationella exemplen uppmärksammar förekom inte här. Snubbelstenar som bygger på det konceptet är därför enligt förvaltningen inte relevant i Stockholm.”

Men även om vi inte var ockuperade och judarnas öde är olikt det som skedde i den österrikiska, tyska eller norska offentligheten så var den svenska undfallenheten svår och flyktingar deporterades. Att placera ut snubbelstenar är ett sätt att åskådliggöra den idéhistoria som fanns också här. Som bland annat tog sig uttryck i Rasbiologiska institutet och som på senare år har avtäckts kring övergreppen på romer och samer.

Att uppmärksamma de enskilda människoödena är en fråga om värdighet. Det ter sig särskilt viktigt i tider när rasism och antisemitism återigen rasar i Sverige.

För tyvärr tror jag att motståndet mot att se det egna landets historia även i mörkare dager hänger samman med den allt mer essentialistiska kultursyn som sprider sig. Att då konfrontera och leva med dåliga sidor – även Sveriges – blir krävande om nationens inneboende själ ska framställas som förträffligare än andra folks och länders. När det borde vara rimligare att visa att man lever i ett samhälle som vågar minnas och som ständigt lär av historien. Det finns tyvärr många platser som har långt kvar till den insikten.

Hynek Pallas är författare och kritiker i Dagens Nyheter.

Hynek Pallas

film@dn.se "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Stockholms äldre vill helst bo kvar hemma

En överväldigande majoritet av stockholmare mellan 75 och 85 år vill bo kvar hemma, visar en ny rapport från stiftelsen Äldrecentrum. Men nu ska nya regler göra det lättare för den som är över 85, eller lider av oro och isolering, att få ett seniorboende.

Tidigare i juni skrev DN om Inger Henriksson, 85, som är fånge i sin lägenhet fem trappor upp på Döbelnsgatan och måste äta, sova och gå på toaletten i samma rum. Trots det har hon två gånger fått nej till en plats på vård- och omsorgsboende.

I Äldrecentrums stora enkät svarar 18 av de 46 personer som ansökt om plats i vård- och omsorgsboende att de fått avslag. En tredjedel hade fått avslag på sin ansökan om lägenhet i servicehus.

De många avslagen förklaras i rapporten med brister i kommunikationen om kriterierna för att få flytta till ett särskilt boende – och att samma kriterier måste tillämpas inom alla stadsdelar i Stockholms stad.

– Äldrecentrum har fått i uppdrag att titta på hur det ser ut, om det finns olika praxis i olika stadsdelar. Men vi kan inte sitta med armarna i kors när någon fått avslag på särskilt boende, därför är det viktigt att seniorboende är ett reellt alternativ, med service, aktiviteter och personal på plats, säger äldreborgarrådet Clara Lindblom (V).

I fjol bodde cirka 5 procent av Stockholms stads befolkning som var 65 år eller äldre i särskilt boende, varav en procent i servicehus. Utöver det bor dessutom tre procent av de äldre i seniorboende. 2 800

personer i åldern 75–85 år – 7 procent – bodde hemma och hade hemtjänst 1–24 timmar per månad.

I Äldrecentrums enkät svarade 84 procent att de var nöjda med sin nuvarande bostad. Endast 4 procent var ganska eller mycket missnöjda och bara ett fåtal uppgav att de kände sig otrygga hemma.

Men många kände sig ensamma och isolerade. Det var också den vanligaste orsaken till att vilja flytta. Knappt var tionde person uppgav att de ofta besvärades av ensamhet och ytterligare tre av tio besvärades ”då och då” av ensamhet.

Nästan en tredjedel var beroende av hjälpmedel inomhus och 40 procent var beroende av hjälpmedel utomhus. 3 procent uppgav att de inte alls kunde gå ut.

– Jag är väldigt bekymrad för de äldre som lider av oro och ensamhet och bor tre trappor upp utan hiss, där har staden varit alldeles för passiv. Om det är boendet som är problemet måste vi göra något – det ska vara lättare för dem som behöver det allra mest att få en seniorbostad, vi ska ta fram särskilda förmedlingsregler, säger Clara Lindblom.

Det ska räcka med att vara över 85, eller ha ett intyg från läkare, distriktssköterska, sjukgymnast, arbetsterapeut eller biståndshandläggare om att man är orolig och isolerad.

– Då ska man få en seniorbostad när någon finns tillgänglig, bostadsförmedlarna ska först titta på prioriterade grupper. Man kan få senior- eller trygghetsboende inom ett par månader genom Bostadsförmedlingens kö, de förmedlar cirka 500 sådana lägenheter om året, säger Clara Lindblom.

Av de som svarade på enkäten var två tredjedelar intresserade av att flytta till ett trygghetsboende med aktivitetscentrum, att det finns

personal på plats är viktigt. De flesta ville ha två rum med kök och var beredda att betala mellan 6 000 och 8 000 kronor i månaden.

Stockholms stad har 1 500 lägenheter i trygghets- och seniorboenden.

– Men det har varit väldigt rörigt med alla olika former för äldreboende. Nu ska alla trygghets- och seniorlägenheter kallas seniorboenden, med en åldersgräns på 65 år och aktivitetscentrum överallt där det är möjligt, säger Clara Lindblom.

Under de närmaste tre åren ska staden öppna 400 nya platser.

– Det är väldigt stor brist på icke biståndsbedömt boende, där personal är en trygghetsfaktor.

Mia Tottmar

mia.tottmar@dn.se

Fakta. Enkäten

Äldrecentrum har i uppdrag av äldreförvaltningen i Stockholms stad studerat hur äldre ser på sitt boende. Studien baseras på resultaten från en enkätundersökning riktad till 3 500 personer mellan 75 och 85 år, intervjuer med 30 personer som är 75 år eller äldre, samt ett gruppsamtal med kommunstyrelsens pensionärsråds boendegrupp.

Enkäten besvarades av 2 438 personer, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 71 procent.

Källa: Äldrecentrum. "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Omdiskuterade vårdvalet ska nu ses över

Vårdvalsreformen fyller tio år, och nu ska den omdiskuterande reformen ses över. Men någon begränsning för antalet vårdval ser inte sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink (L).

Stockholms läns landsting införde vårdval 2007, och är också det landsting som tagit reformen längst. I dagsläget finns över 30 vårdval i Stockholms län.

– Jag tycker att vårdvalen är ett otroligt bra sätt att ge patienten vård utanför akutsjukhusen, säger Anna Starbrink (L), sjukvårdslandstingsråd.

Under den pågående flytten av vård från akutsjukhusen har vårdval inom en rad specialistområden startats. Det har ökat tillgängligheten, men vårdvalen har också lett till skenande kostnader. Nu sker en översyn.

– Det är på ett fåtal vårdvalsområden som vi sett en ovanlig kostnadsutveckling där vården inte grundats på behov utan efterfrågan, och där har vi infört remisstvång.

Ersättningsmodellen ses också över. Det ska också bli möjligt för läkare att genomföra AT- och ST-tjänstgöring inom vårdval, och privata vårdgivare ska kunna delta i forskning.

Vårdvalsreformen bygger på fri etablering för privata vårdgivare, vilket medfört att mer vård öppnat i vissa delar av länet, medan mindre välbeställda delar av länet har sämre tillgång till vård. Fri etablering gäller även fortsättningsvis.

– Det har att göra med lagstiftningen. Men vi kan komplettera där det finns underskott, och etablera mer vård där det finns ett underskott, säger Starbrink.

Hur ser du på risken att vårdvalen styrs av efterfrågan, snarare än vårdbehov?

– Den risken ser jag inte. Genom vårdvalen har vi ju betat av köer. Det är en mytbild som målas upp av vårdvalsmotståndarna.

Vårdvalsreformen har blivit en vattendelare mellan blocken i Stockholms läns landsting. De rödgröna partierna i varierande grad slå ihop flera vårdval eller avskaffa dem helt, bland annat med argumenten att de splittrar upp vården och slår orättvist. Alliansen vill tvärtom gå vidare med reformen, och beslut om fler vårdval väntas före midsommar.

– När det gäller vårdval inom primärvården har vi kommit överens över blockgränsen, men i övrigt är S tydligare än någonsin med att man är emot vårdval. Där kan vi inte mötas, säger Starbrink.

Anna Gustafsson

anna.gustafsson@dn.se "

"Fakta.

Vårdval är en upphandlingsform som infördes i Stockholms läns landsting 2007, först inom primärvården. I SLL finns drygt 30 vårdval. I förra veckan stoppades införandet av vårdval reumatologi då oppositionspartierna vann en omröstning i landstingsfullmäktige. "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

"Över 300 nya forskarbostäder

Solna. Tre nya sjukvårdsbyggnader på Karolinska institutets område ger plats åt 322 bostäder för forskare. Parken runt omkring husen kommer att kompletteras med träd och växter, samtidigt som värdefulla befintliga träd bevaras.

– Möjligheten för fler forskare att bo campusnära är en viktig pusselbit i det ständigt pågående arbetet med att säkerställa detta områdes position som världsledande inom Life Science, säger Torsten Svenonius (M), ordförande i Solna stads byggnadsnämnd.

Mia Tottmar

mia.tottmar@dn.se "

DN MÅNDAG 19 JUNI 2017

" Svårt att nå nya kollobarn från Rinkeby och Skärholmen

Stockholmarnas intresse för kollo fortsätter att öka. I år har staden lagt extra fokus på att öka antalet sökande från stadsdelar som tidigare haft lågt antal ansökningar, som Rinkeby-Kista och Skärholmen. Men där har ansökningarna i stället minskat.

Drygt 6 500 ansökningar kom in till årets sommarkollon i Stockholm stads regi. Det innebär en fortsatt ökning – förra året var antalet cirka 6 200. I år har kommunfullmäktige gett staden i uppdrag att öka ansökningarna från barn till föräldrar med låg inkomst, samt i stadsdelar där intresset tidigare år har varit lågt.

– Vi har annonserat i lokalpressen, i tunnelbanan, på vår hemsida, på Facebook samt i Expressen. Vi har sänkt avgiften för de tre lägsta inkomstnivåerna. Vi har enligt kommunfullmäktiges beslut gått ut med information i uppsökande verksamhet som på medborgarkontor, skolor, parklekar och fritidsgårdar. Vi har främst vänt oss till stadsdelarna med lägst antal ansökningar, säger Susanne Wallin, kollosamordnare på Stockholm stad, som väljer att svara på DN:s frågor via mejl.

De två stadsdelarna med lägst antal ansökningar under de senaste sex åren är Rinkeby-Kista och Skärholmen. Förra året sökte 126 barn i Rinkeby-Kista och 149 i Skärholmen till kollo. I år, efter de särskilda insatserna, kom två ansökningar färre från Rinkeby och lika många från Skärholmen. Detta efter att båda stadsdelarna ökat sina ansökningar i ett par säsonger.

– Jag vet att det skulle vara fler om det inte var ramadan. Jag tror det beror lite på det, säger Madeleine Shabo, ansvarig för kolloansökningarna i Rinkeby-Kista.

Även i Spånga-Tensta, Hägersten-Liljeholmen och på Östermalm minskar ansökningarna. Hägersten-Liljeholmen skickar dock tredje flest ansökningar i staden, slagna endast av Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm, som skickar flest: 1 077 jämfört med 982 förra året.

Huruvida staden har lyckats med att öka antalet barn till föräldrar med låg inkomst kommer man inte veta förrän till hösten. Men förra året lovade Susanne Wallin i en DN-artikel att det skulle synas en skillnad i statistiken i år.

Om alla barn sökte alla veckor på kollo skulle alla få plats, enligt Susanne Wallin. Men eftersom de flesta bara söker en period går det inte att få in alla. 5 448 av de totalt 6 582 ansökningarna har beviljats i år. Det är kolloarrangörerna själva som gör urvalet, som har tre kriterier: ålder, kön och fördelat på de 14 stadsdelarna enligt storlek och antal ansökningar.

Det finns inget kriterium om att prioritera låginkomsttagare.

– Anledningen att det inte finns ett sådant kriterium är att alla barn i Stockholms stad ska ha samma möjlighet att åka på kollo oavsett familjeförhållanden. På senare år har man precis som du beskriver aktivt jobbat för att få familjer med lägre inkomster och barn med annan etnisk bakgrund att söka kollo. Vi har som sagt gjort stora insatser för detta. Bland annat sänkt avgifterna, säger Susanne Wallin.

Barnens ö får majoriteten av ansökningarna varje år, 5 000 stycken. På de 19 kollogårdarna finns det totalt drygt 4 000 platser.

– Utmaningen är att de flesta söker i början eller slutet av sommaren, då blir det svårt att få plats. Vi har haft lite restplaster kvar mitt under sommaren, men nu är även de slut, säger Niklas Rubin, verksamhetschef för kollo på Barnens ö.

Hur gör ni urvalet?

– Det ska vara lika fördelning mellan killar och tjejer och mellan stadsdelar. Vi tar också hänsyn till att kompispar hamnar tillsammans. Därefter är det slumpen som avgör.

För att vara säker på att få en kolloplats bör man söka flera alternativ och gärna mitt under sommaren om man har möjlighet.

Många barn återkommer sommar efter sommar, men det är inget som spelar in i ansökningsprocessen.

– Nej, den informationen finns inte i ansökan och det inget vi aktivt tar reda på.

Söktrycket till kollo har ökat mycket de senaste åren. För tre år sedan sänktes åldersgränsen till 7 år i stället för 9, samtidigt som barngrupperna har vuxit.

– På fem år har antalet barn som vill åka på kollo fördubblats. Vi har rustat upp och öppnat ytterligare en gård per sommar.

Ivars udde har 226 platser och fick i år 425 ansökningar.

– Kollon är till för alla, det är jätteviktigt. Det är ett svårt arbete att göra. Vi tar hänsyn till kompisars kompisar och försöker ha lika många tjejer som killar. Och om det är någon som har ett speciellt behov av att komma till oss prioriterar vi det, någon som haft kontakt med socialtjänsten till exempel, säger föreståndare Oskar Norberg.

Emma Bouvin

emma.bouvin@dn.se

Annika Wilhelmson

annika.wilhelmson@dn.se "

" Fakta.

Sommarkolloverksamheten finansieras av Stockholm stad och föräldraavgifter. En del av kostnaden står en donationsstiftelse för, men även nettokostnaden för kommunen har ökat under de senaste åren. 2014 var den på 21,5 miljoner, 2015 ökade den till 24,5 miljoner och 2016 uppgick nettokostnaden till 30,2 miljoner.

Summan väntas öka igen i år, eftersom avgiften för barn till låg-inkomsttagare har sänkts.

Sänkningen beror på att staden enligt kommunfullmäktige har i uppdrag att se till att barn med olika sociala bakgrunder och etnisk bakgrund ska komma i väg på kollo mer än de har gjort tidigare. "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Skandal på förvaret

Utvisningar och förvar är den tunga baksidan av asylmottagning. Det kommer aldrig att vara behagligt, men det måste vara värdigt.

Dådet på Drottninggatan skakade Sverige och väckte många frågor. Vad får en människa att begå sådana handlingar? Hur kunde en person som fått beslut om utvisning för flera månader sedan fortfarande finnas i Sverige? De politiska partierna la yrvaket fram förslag om att alla som fått avslag skulle sättas i förvar, eller få fotboja.

Och visst borde fler kunna sättas i förvar. I Sverige finns för närvarande fem sådana som tillsammans har cirka 360 platser där människor som riskerar att avvika får sitta i väntan på att beslutet verkställs. De räcker inte till på långa vägar när alla som fått avslag på sin asylansökan ska lämna landet.

Upprepade gånger de senaste åren har medierna rapporterat om att Migrationsverket tvingats släppa personer från förvaren för att det helt enkelt blivit fullt. Utan en kraftig utbyggnad riskerar det att bli allt vanligare när antalet som ska utvisas ökar som en följd av det stora mottagandet år 2015.

Särskilt Norrland är i desperat behov av ett förvar. Det nordligaste ligger i dag i Gävle, vilket innebär en resa på över 100 mil från Kiruna. En placering måste normalt göras på 24 timmar och de stora avstånden gör det svårt för gränspoliserna att hinna. De har därför länge efterlyst ett nytt förvar och chefen Marcus Nilsson sa redan för över ett år sedan till SVT: "Ertappas någon i en spontankoll kan det innebära

att de inte blir tagna i förvar. Vi har ingen möjlighet att transportera dem." Fortfarande har ingenting hänt.

För att reglerad asylinvandring ska fungera är det viktigt både att de som har asylskäl får stanna, och att de som inte har det lämnar landet. I dagsläget har ungefär 10 000 personer gått under jorden för att slippa lämna Sverige. Fler utvisningar måste verkställas. En strängare efterlevnad av fattade beslut där fler utvisningar genomförs är dock inte detsamma som att de som sätts i förvar ska behandlas hårt.

I fredagens tidning kunde DN avslöja att personal på Migrationsverkets förvar i Kålleröd utanför Göteborg uppmanats att göra livet svårt för de människor som väntar på utvisning. Syftet är att personer som man uppfattar som besvärliga ska bli förflyttade till Kriminalvårdens häkten. En chef har enligt DN:s källor gett anställda order om att "irritera det jävla svinet så han gör något dumt. Han måste bort". Mannen i fråga var psykiskt sjuk och ansågs vara "jobbig" och "resurskrävande". Uppmaningen var långt ifrån en engångsföreteelse och en anställd berättar att "det är en jargong som funnits öppet på förvaret en längre tid".

Uppgifterna är skandalösa och en internutredning har tillsatts av Migrationsverkets kontrollfunktion. Människor som är frihetsberövade och väntar på utvisning befinner sig i en mycket utsatt situation och ska behandlas med respekt, inte minst av svenska myndigheter. Missförhållandena måste åtgärdas snarast möjligt.

Utvisningar är den otrevliga baksidan av att ta emot asylsökande, och förvar ibland en nödvändighet för att de ska gå att verkställa. En plats där desperata människor låses in i väntan på något de fruktat kommer aldrig att bli trevlig, men den måste åtminstone vara säker och värdig.

DN "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Kö är rättvisa för de redan gynnade

Som decemberbarn vet jag att det kan var tufft, både på fotbollsplanen och i klassrummet, att konkurrera med dem som har nästan ett års försprång. DN:s nyhet (19/6) att attraktiva skolors kösystem starkt gynnar dem som är födda tidigt på året ger mig vatten på min kvarn: Kö kan låta rättvist men är det ju inte alls, eftersom kötid som räknas från födseln fyller de attraktiva skolorna med barn som fötts tidigt på året.

Få människor gillar att stå i kö rent fysiskt. Men tiden i en virtuell kö kan kännas som en tillgång, ett alldeles eget sparkapital. Man har det för att man har varit förutseende och känner sig därför lite stolt.

Är man förälder blandas känslan av att ha skapat något värdefullt med glädjen att man har gjort det för sitt barn. Så nog visste oppositionen vad den gjorde när den började yla innan Skolkommissionens förslag ens hunnit läggas fram: Lottning! Vilket flum! Sådant kommer vi aldrig att acceptera.

Den striden var utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) inte beredd att ta. Han dödförklarade förslaget om lottning och de förutseende föräldrarnas kötidskapital tycktes säkrat.

Men detta får inte vara slutet på historien. För vilken stolt förälder till ett januaribarn kan på allvar hävda att decemberbarnen inte förtjänar några attraktiva skolplatser? Och i grunden är förstås frågan mycket större. Den handlar om alla barns rätt till en god skolgång.

Vilka föräldrar man har råkat få har på gott och ont betydelse. Men skolpolitiken ska inte förstärka slumpens orättvisor. Den ska

kompensera skillnader i utgångsläge, vilket i praktiken ofta också förbättrar skolresultaten.

Även om lottning av platser till attraktiva skolor inte är hela svaret på hur barns livschanser kan bli mer jämlika, så skulle det kunna bidra. I synnerhet om också ett system med aktivt skolval införs där alla familjer uppmanas att göra ett eget val.

Alla kommer inte att välja skola, och av dem som gör det kommer inte alla att göra lika välinformerade val. Men om fler väljer och urvalssystemen inte lika ensidigt som i dag gynnar de redan gynnade så skulle barnen få en rättvisare start i livet.

Johannes Åman

johannes.aman@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

”Vi vill agera för att stärka EU:s försvarssamarbete”

Samarbetet inom EU har aldrig varit så viktigt för Sveriges säkerhet som i dag. Samtidigt kan detta samarbete inte längre tas för givet. Vi vill att Sverige ska verka än mer aktivt för att stärka EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, skriver utrikesminister Margot Wallström och försvarsminister Peter Hultqvist.

Sverige och Europa står i dag inför de största och mest komplexa säkerhetspolitiska utmaningarna på mycket länge. Vi har att hantera djupa kriser i öst och i syd, ett försämrat säkerhetspolitiskt läge i vårt eget närområde, påverkansoperationer och cyberangrepp, klimatförändringar och det tilltagande hotet från terrorism. Sveriges säkerhet och välbefinnande påverkas mer direkt än tidigare av konflikter i EU:s grannskap.

Europas säkerhet handlar i grunden om att skapa ömsesidigt beroende och solidaritet mellan medlemsstaterna. Vi vet att grannländer som har gemensamma värderingar och ett stort utbyte sinsemellan mer sällan hamnar i konflikt med varandra. Vår främsta säkerhetspolitiska fördel är därför ett nära europeiskt samarbete som minskar risken för konflikter i Europa och vårt närområde. Detta är en insikt vi måste värna om.

Samtidigt ifrågasätts eller undermineras flera av de normer, samarbeten och institutioner som utgör grunden för vår säkerhet.

Rysslands aggression mot Ukraina och illegala annektering av Krim utmanar den europeiska säkerhetsordningen i grunden.

EU är vår viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska plattform. Den europeiska integrationen har ett omistligt värde, inte minst som ett instrument för att bevara freden på vår kontinent efter två förödande världskrig. Det är ett grundläggande svenskt intresse att EU fortsatt ska kunna lämna avgörande bidrag till fred, demokrati och försoning inom Europa. Samtidigt kan vi, mot bakgrund av de utmaningar som unionen står inför, inte längre ta samarbetet och sammanhållningen inom EU för givet. Brexit är självklart det mest uppenbara exemplet på detta.

Men det är i denna tid av oro som det även finns möjligheter för nödvändiga förändringar av EU. Regeringen förespråkar därför tydligt att stärka EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete. Detta samarbete vilar på mellanstatlighetens grund och är fullt förenligt med vår militära alliansfrihet. Alla insatser inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken sker utanför unionens gränser men främjar också säkerheten inom EU.

Europas framgång och utveckling har varit helt beroende av att vi det senaste halvsekle har förmått oss att lösa konflikter vid förhandlingsbordet och inte på slagfälten. Om vi vill ha fred så måste vi förbereda för fred. Diplomati och politiska verktyg för att stärka samarbeten är förutsättningen även för våra framtida möjligheter. De europeiska länderna måste därför investera i EU:s säkerhetspolitiska samarbete i hela dess bredd. Det handlar om att förbättra EU:s möjlighet att civilt och militärt hantera externa kriser och konflikter. Men det handlar också om att EU:s biståndspolitik måste samordnas

på ett sätt som gynnar en långsiktig uppbyggnad av fungerande demokratiska rättsstater i vår omvärld.

Ramverket för att stärka EU som utrikes- och säkerhetspolitisk aktör är EU:s globala strategi. Genomförandet av den stod i fokus när EU:s utrikesministrar möttes den 19 juni och kommer även att diskuteras vid Europeiska rådets möte 22-23 juni. Strategins kärna är insikten att inget av de europeiska länderna i dag på egen hand kan förebygga eller möta hoten mot vår gemensamma säkerhet, till exempel det tilltagande terrorismhotet. Vi behöver ett EU som står enat och har förmågan att handla effektivt. Detta är också vad de flesta människor förväntar sig.

Sveriges budskap är att det är avgörande att den globala strategin omsätts i praktisk politik. Regeringen vill därför till exempel att EU i år ska besluta om att upprätta ett permanent förstärkt samarbete mellan de medlemsstater som kan och vill samarbeta närmare inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Vår ambition är att Sverige, och så många andra medlemsstater som möjligt, ska bidra till detta samarbete. Under det senaste året har även samarbetet mellan EU och Nato fördjupats, bland annat genom den samarbetsdeklaration som undertecknades i juni 2016. Sverige välkomnar detta. Det är samtidigt viktigt att organisationernas olika karaktär respekteras och att samarbetet bygger på komplementaritet.

EU:s medlemsstater fattade den 8 juni ett viktigt beslut om att stärka planerings- och ledningsstrukturerna för civila och militära krishanteringsinsatser. De insatserna är i dag 15 till antalet och lämnar ett viktigt bidrag till vår egen och andras säkerhet, inte minst i EU:s eget närområde från Georgien och Ukraina till Västra Balkan. Den breda uppsättningen förmågor – från militär till polis, åklagare, sjukvårdare, kriminalvårdare och MR-rådgivare – är unik för EU. På

sikt är även EU:s utvidgning en stark drivkraft för många länder att genomföra viktiga reformer som är avgörande för ökad säkerhet i regionen. Alla EU:s insatser arbetar för att genomföra säkerhetsrådets resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Detta speglar den breda syn på säkerhet som är EU:s kännetecken som säkerhetspolitisk aktör.

Sverige är ledande inom EU:s civila krishantering och driver på för att utveckla den. Vi vill ge unionen bättre civila snabbinsatsförmågor. I tuff konkurrens med flera andra EU-länder har vi genom MSB fått möjligheten att ställa ett strategiskt lager till förfogande för EU:s civila krishantering. Det bör ta dagar för EU att komma på plats och inleda en insats, inte månader. Att kunna agera snabbt är avgörande för att förebygga väpnade konflikter eller bidra till stabilisering. Sverige vill till exempel att EU med sina krishanteringsverktyg ska bidra till den civila stabilisering i Irak som nu måste följa på de militära insatserna mot Daesh. Vi vill att allt som EU bygger upp ska kunna samverka med och bistå FN, som är EU:s främsta partner i fält.

För att öka vårt genomslag stärker vi vårt samarbete inom den europeiska säkerhets- och försvarspolitik, bland annat med Tyskland som är ett stabilitetsankare i Europa, en allt viktigare aktör i Östersjöregionen och en partner som vi delar värderingar och många centrala intressen med. Vi strävar också efter ett ännu tätare samarbete med Finland, vår närmaste säkerhetspolitiska partner.

Vi befinner oss i ett formativt skede för europeisk säkerhet. Sverige ska vara tydligt med sina intressen och spela en aktiv roll för att påverka utvecklingen. Den nationella säkerhetsstrategin identifierar det som ett nationellt intresse att bevara och stärka EU:s samarbete, solidaritet och integration. Vi har två övergripande mål: en starkare sammanhållning inom EU och en stärkt gemensam säkerhets- och

försvarspolitik. Att bygga säkerhet tillsammans innebär att främja stabilitet i hela Europa och vårt närområde, något som också skapar trygghet för oss själva. Ett exempel på konsekvenserna av en bristande förmåga att hantera kriser är den flyktingström som vi sett de senaste två åren. I många fall är detta följden av stater som inte lyckats garantera säkerhet för sin befolkning, det är därför avgörande att EU har rätt verktyg för att undvika sådana kriser i framtiden.

I grunden handlar det om en skyldighet att skapa trygghet åt våra medborgare men också insikten om att det som drabbar våra grannar i nästa led påverkar oss alla.

Margot Wallström (S), utrikesminister

Peter Hultqvist (S), försvarsminister"

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Larmnummer blockerades– ensam man inför rätta

Ett fåtal billiga mobiler med enkla appar. Det var allt som krävdes för att överbelasta växlar hos SOS Alarm, ett stort sjukhus och polisen, enligt åklagare. I dag avslutas rättegången mot en 36-årig man misstänkt för sabotage. Mannens attacker har blottat nya säkerhetshot som har tagit myndigheterna på sängen.

På kort tid misstänks mannen ha ringt över 20 000 samtal till en rad viktiga samhällsinstitutioner: Polisens växelnummer, larmnumret 112, Södersjukhuset i Stockholm, vårdcentraler och en kommun. När samtalen kom som tätast gick det inte ens 30 sekunder mellan dem.

Flera av myndigheterna har senare redovisat hur stora problem det orsakade. SOS Alarm, som ansvarar för 112, skriver i en anmälan att attacken har "framkallat fara för människors liv eller för egendom genom att störa larmnumret".

Den åtalade mannen misstänks ha inlett telefonterrorn efter att ha haft kontakt med myndigheterna i olika ärenden.

– Min uppfattning är att han vill hämnas på dem, eller straffa dem, säger kammaråklagare Per Bergmark.

Händelsen visar hur känsliga svenska myndigheter är för denna typ av sabotage. Det är tydligt att frågan är känslig, ingen av de drabbade institutionerna som DN har varit i kontakt med vill kommentera det

Så enkelt överbelastas en växel

1. Mobiler inskaffas

I dag kan en smartphone av enklare modell köpas för några hundralappar. Med kontantkort är de allt som angriparen behöver. Ju fler mobiler desto mer intensiv blir attacken.

Grafik: Johan Andersson Fakta: Linus Larsson Foto: Alamy

2. Appar installeras

Automatisk
uppringning

3. Attacken startar

Apparna börjar ringa automatiskt. När en telefonist svarar hörs antingen tystnad eller ett förinspelat meddelande. Enligt åklagaren ringde den misstänkte mannen mer än 20 000 samtal på detta sätt.

inträffade under pågående domstolsförhandling. Men i anmälningarna och i åklagarens förundersökning framgår ändå allvaret. Polismyndigheten beskriver att överbelastningen av dess växel har ”hindrat andra att använda systemet/funktionen att komma fram”. I förhör har en företrädare för polisen beskrivit händelsen som exceptionell och sagt att den har haft ”våldigt negativ påverkan på verksamheten”.

Södersjukhuset i Stockholm ger en liknande bild. Sjukhusets växel ringdes upp 300 gånger i timmen, av anmälan framgår att det ”börjar bli ohållbart för Södersjukhuset att ta emot dessa samtal”.

Brotten ska ha begåtts i perioder från i höstas och fram till i februari i år. Ingen har haft några färdiga rutiner för att blockera eller på annat sätt effektivt stoppa samtalen. SOS Alarm har i stället kopplat in en automatisk telefonsvarare och skickat varnings-sms till mannens mobiler med hot om att kontakta operatören som i sin tur skulle införa en spärr mot 112.

Richard Oehme är chef för cybersäkerhetsfrågor på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Enligt honom skiljer sig överbelastningen av telefonväxlarna från det mesta som myndigheten har sett tidigare.

– Jag har inte hört talas om en sådan attack tidigare. Vi har övergripande undersökt vilka risker som kan uppstå med digitala telefonväxlar jämfört med analoga, men det här är det första praktiska exemplet jag kan erinra mig att vi har sett, säger han och riktar kritik mot att samhällsinstitutioner i många fall är illa förberedda för sabotageaktioner:

– Med det ökande digitala beroendet så ser vi att riskerna ökar. Vi har en stor digital säkerhetsskuld att betala. Var det slår någonstans vet man aldrig, säger Richard Oehme.

DN har gått igenom den tekniska kartläggningen av mannens utrustning. Där framgår att sabotaget inte har krävt stora resurser eller tekniskt avancerad utrustning.

Hemma hos mannen hittades fyra mobiltelefoner och flera kontantkort. På tre av dem hittade polisens tekniker appar, eller spår av tidigare installerade appar, byggda för automatisk återuppringning. De är enkla att använda – man skriver helt enkelt in ett nummer och anger hur ofta det ska ringas upp. Sedan sköter mobilen sig själv och ringer upp det utvalda telefonnumret så ofta och snabbt den hinner.

– Det är inte någon märkvärdig teknik, man behöver inte vara särskilt kunnig på området för att använda den, säger kammaråklagare Per Bergmark.

För att öka uppringningstakten behövs flera mobiler som ringer parallellt. De tre som hittades hos den åtalade mannen tros ha räckt för att i perioder orsaka stora problem för de drabbade.

– Det är inte särskilt avancerat. Men eftersom man inte har gjort det grundläggande, systematiska informationssäkerhetsarbetet så öppnar man upp sig för den här typen av risker och hot från även ganska resurssvaga aktörer, säger Richard Oehme på MSB.

Även kammaråklagare Per Bergmark säger att det är första gången han ser den här typen av omfattande överbelastningsattacker mot telefonväxlar:

– Det har krävt mycket resurser av mig, polisen och de drabbade myndigheterna. Eftersom det är ett relativt enkelt sätt att åstadkomma så pass mycket skada så hoppas jag att vi slipper se fler exempel på det.

Mannens försvarare Mats Flodén säger att mannen inte anser sig skyldig. Försvaret ifrågasätter dels om alla institutionerna som ingår i åtalet omfattas av lagen om sabotage, dels den tekniska bevisningen bakom anklagelsen om antalet samtal.

– Han förnekar brott, säger Mats Flodén.

Åklagaren kommer att plädера för att mannen ska genomgå en stor rättspsykiatrisk undersökning.

Mikael Delin

mikael.delin@dn.se

Linus Larsson

linus.larsson@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Väntan allt längre för ensamkommande barn

Ensamkommande barn som väntar på besked om asyl har i snitt väntat i ett och ett halvt år. Handläggningstiderna för asylsökande blir allt längre, samtidigt som Migrationsverket bara avgjort knappt en fjärdedel av de ärenden som är planerade för i år, visar siffror som DN tagit fram.

I mars i år kunde DN berätta att ensamkommande barn som väntar på besked om asyl väntar längre än vuxna i samma sits. Nu är den genomsnittliga väntetiden ännu längre – för både vuxna och barn – samtidigt som Migrationsverket ligger efter i sin prognos om avklarade ärenden.

Av de drygt 15 000 ensamkommande barn som just nu väntar på besked om asyl har den genomsnittliga väntetiden ökat med nästan 100 dagar och ligger på drygt ett och ett halvt år – 559 dagar. Samma siffra för en vuxen asylsökande är 515 dagar. Bland de som väntar längst finns ensamkommande barn från Afghanistan – där är den genomsnittliga väntetiden 579 dagar.

Veronika Lindstrand Kant, biträdande operativ chef på Migrationsverket, säger att handläggningstiderna aldrig har varit så långa och att det beror på att så många människor kom till Sverige under 2015.

– De ärenden vi har kvar är mer utredningskrävande än de som vi har avgjort tidigare. Det är bland annat ensamkommande barn och människor från Afghanistan och Irak, säger hon.

Migrationsminister Morgan Johansson (S) sa till DN i mars att han hoppades att Migrationsverket skulle beta av de köer som finns före årets slut och att de asylansökningar som kommer in under hösten ska få ”normala” handläggningstider, tre eller fyra månader. Men Veronika Lindstrand Kant hänvisar till Migrationsverkets prognos, där det framgår att det är först i början av 2018 som handläggningstiderna kommer att börja sjunka.

Migrationsverket sänkte i sin aprilprognos antalet asylärenden som kommer att kunna avgöras i år med drygt 10 000 – till 95 000. Men till och med maj hade verket bara klarat av 21 766, vilket är drygt hälften av dem Migrationsverket borde ha avgjort, om prognosen slås ut över året. Att merparten av ärendena som ska avgöras nu är mer svårutredda än tidigare handlar om att Migrationsverket under 2016 beslutade att prioritera ärenden som gäller syrier.

– Vi gjorde det för att det var den största sökandegruppen och för att praxis för denna grupp är sådan att de flesta får uppehållstillstånd, säger Veronika Lindstrand Kant.

En konsekvens av den långa väntetiden är att många ensamkommande barn hinner bli myndiga, och därmed får sin asylansökan bedömd på ett annat sätt än om de vore barn. Detta, konstaterade Migrationsverket i sin oktoberprognos förra året, leder till att fler kommer att utvisas.

– Man ska komma ihåg att när man bedömer en asylsökandes asylskäl så är det individuellt, finns det skyddsbehov får man uppehållstillstånd, oavsett om man är vuxen eller barn, säger Veronika Lindstrand Kant.

Men målet om att i princip alla som sökte asyl 2015 och 2016 – omkring 50 000 personer – ska få beslut i sina ärenden i år står kvar, säger Veronika Lindstrand Kant. Det skulle innebära drygt 8 000 avgjorda ärenden i månaden, alltså en fördubbling av takten som har hållits hittills i år.

– Vi måste ju öka vår förmåga väsentligt.

Hur ska det gå till?

– Det kommer vi att återkomma till i juliprognosen.

Enligt Veronica Lindstrand Kant är det för tidigt att säga om det är aktuellt med ännu en sänkning av prognosen för avgjorda ärenden. Men enligt en medarbetare på Migrationsverket, som arbetar med analys och uppföljning av verksamheten och vill vara anonym, är det redan nu tydligt att målet inte kommer att klaras av.

– Varken ledning eller medarbetare tror att det sänkta produktionsmålet på 95 000 ärenden, som kommunicerades i verkets aprilprognos, är ett mål som kommer att uppnås, säger medarbetaren.

Amanda Lindholm

amanda.lindholm@dn.se "

"Fakta.

DN har tittat på öppna asylärenden, det vill säga de som väntar på besked om asyl just nu.

Det är just nu drygt 15 000 ensamkommande barn som väntar på besked om asyl och det sammanlagda antalet personer som väntar på besked är 58 734.

Hittills i år – till och med maj – har 21 766 asylärenden avgjorts, varav 2 800 gällt ensamkommande barn. Av dem har 1 800 ärenden rört barn från Afghanistan.

Migrationsverket sänkte i april sin prognos för avklarade ärenden i år – från 105 200 till 95 000. För att klara det skulle verket behöva avgöra drygt 10 000 ärenden i månaden fram till årets slut – att jämföra med snittsiffran per månad hittills i år, som ligger på 4 350 ärenden. "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Stressen kan ge psykiska problem

De långa handläggningstiderna förvärrar stress och psykisk ohälsa hos barn i asylprocessen. Det säger Mikael Billing, enhetschef på BUP:s asylpsykiatriska enhet i Stockholm. – Antalet ensamkommande barn som kommer till oss ökar månad för månad, säger han.

De senaste åren har det skett en ökning av antalet ensamkommande barn som kommer till barn- och ungdomspsykiatrin, Bup, asylpsykiatriska enhet i Stockholm, där Mikael Billing är enhetschef och psykolog.

– Många av de ensamkommande barnen som kommer till Bup-akuten har uttryckt suicidtankar och tankar på att skada sig själva, säger han.

Den långa väntetiden på asylbesked är en av anledningarna till att barnen mår dåligt, enligt Billing.

– Man vet att lång väntan på beslut är stressande, eftersom beslutet har så stor betydelse. Ju längre man väntar desto mer kan man utveckla olika symptom på psykisk ohälsa. Man kan orka hålla tankarna och oron i schack en del, men ju längre tiden går desto mer påverkar det en, säger han.

Under 2015 var det 323 ensamkommande barn som hade kontakt med de landstingsdrivna Bup-mottagningarna i Stockholms län. 2016 var samma siffra 741 och hittills i år har 519 ensamkommande barn haft kontakt med enheten.

– Det sker en ökning för varje månad och man kan koppla ihop det med den långa väntetiden och med som stressen många från Afghanistan känner inför utvecklingen där, säger Billing.

Anna Karin Hildingson Boqvist på Barnombudsmannen känner en stor oro för situationen.

– I väntan uppstår ofta ett vakuum där man inte får information eller kan ställa sina frågor. Det kan leda till att barnen mår väldigt dåligt och kan få så allvarliga konsekvenser som att man skadar sig själv eller tar sitt liv, säger hon.

Barnombudsmannen vill se en gräns på två månader från registrering till första intervju.

– Vi har träffat barn som fått vänta över ett år innan de ens får komma på en första intervju.

Amanda Lindholm

amanda.lindholm@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Fridolin: Urvalssystemet till friskolorna måste ändras

Utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) vill att dagens urvalssystem till friskolor ändras. Det säger han efter DN:s granskning som visar att barn som föds sent på året missgynnas i skolvalet.

Konkurrensen om platser till attraktiva friskolor är nu så hård att det inte ens räcker med att föräldrar ställer sina barn i kö från BB. Dagens Nyheter kunde på söndagskvällen visa att barnets födelsemånad har fått en avgörande betydelse för vem som kommer in eller inte.

Flera av de populäraste friskolorna i Sverige har en övervikt av barn födda i början av året, framför allt i januari och februari.

Utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) är bekymrad över att barn som föds sent på året missgynnas i skolvalet:

– Det visar precis hur orättvis och godtycklig kötid kan vara som urvalssystem. Det är anledningen till att Skolkommissionen var tydlig med att man inte ville se kötid som urvalsgrund för fristående skolor, säger han till DN.

Gustav Fridolin vill att urvalssystemet till friskolor ändras, men exakt hur återstår att se. Han vill avvakta remissvaren till Skolkommissionens betänkande. Utredningen föreslog nyligen att platser till populära skolor ska lottas ut.

– Jag hoppas att remissvaren – inte minst från de friskolor som själva ser problemet – kan ge förslag på hur vi kan gå vidare.

– Vi måste hitta alternativ till kötiden. Kötiden som enda urvalsinstrument är både orättvist och godtyckligt i praktiken.

Vad tycker du själv om lottningsförslaget?

– Jag kan förstå invändningen som handlar om att man uppfattar det som en lottning som sker väldigt sent. Att det blir svårt att planera och förstör möjligheten att planera var barnet ska gå nästa höst. Men jag delar helt Skolkommissionens förslag om problemen med kötid, säger Gustav Fridolin.

På sju friskolor i storstäderna är över 50 procent av eleverna i förskoleklass (sexårsverksamhet) födda under januari till april. Detta trots att den normala fördelningen enligt SCB:s födelsestatistik borde vara cirka 33 procent.

Det rör det sig om skolor som är kända för att ha högt söktryck. På Fredrikshovs slotts skola på Östermalm i Stockholm är 16 av 23 elever i förskoleklassen (70 procent) födda före den 30 april. Övriga elever kom in genom syskonförtur.

De flesta friskolor tillämpar samma kösystem: Förutom syskonförtur bygger modellen på ködagar. Eftersom många ställer sig i kö direkt vid födseln har ett barn fött i januari således långt större chans att komma in än ett decemberbarn.

– Systemet tvingar i praktiken skolorna att lägga ut förslag och förklaringar på sina hemsidor om hur man gör för att ställa sina barn i kö redan innan barnen får sina ”fyra sista siffror”. Ärligt talat: när man är på BB har man annat att tänka på, säger Gustav Fridolin.

Kristoffer Örstadius

kristoffer.orstadius@dn.se

Emma Bouvin

emma.bouvin@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Både Löfven och presidenten viftar bort kritiken

Botswanas president Ian Khama viftar bort kritiken från oppositionen mot planerna på att köpa åtta Gripenplan. – Kanske ska vi köpa pilbåge och pilar i stället, säger han. Statsminister Stefan Löfven (S) anser att detta är en fråga för Botswana som andra inte ska lägga sig i.

I måndagens DN riktade både säkerhetsexperter och oppositionen i Botswana hård kritik mot den planerade affären. Men presidenten Ian Khama, som togs emot i regeringskansliet Rosenbad på måndagen, har ingen förståelse för argumentet att drönare skulle vara ett både billigare och bättre alternativ.

– Kanske ska vi köpa pilbåge och pilar i stället. De är till och med billigare än drönare, svarade han när DN ställde frågan på en presskonferens.

Den tidigare generalen anser att en Gripenaffär, som motsvarar upp emot en tiondel av landets bruttonationalprodukt, är försvarlig.

– Vi måste använda utrustning som vi anser är lämplig för att försvara vårt land. Det råder ingen tvekan om att militära utgifter är väldigt höga i alla länder. Men vi måste ha den försäkringen, säger Ian Khama.

Uppgifterna om att Sydafrika inte har råd att flyga särskilt många av de inköpta Gripenplanen säger sig Botswanas president inte känna till.

Statsminister Stefan Löfven retar sig på personer utanför Botswana som säger att landet inte behöver ett avancerat system med jaktplan.

– Jag ogillar den här nedlåtande attityden mot andra länder. Sverige stärker just nu sin militära kapacitet. Det är upp till varje land att bestämma sin militära kapacitet, säger Löfven.

Under mötet deltog även försvarsminister Peter Hultqvist (S) och handelsminister Ann Linde (S). Hon betonar att Botswana blir en viktigare handelspartner för Sverige även inom andra områden med ett nytt handelsavtal mellan EU och länder i södra Afrika. Två aktuella områden är vatten och energi.

Men den största exportordern som är aktuell är Gripenaffären, som uppges vara värd 14 miljarder kronor. På tisdagen ska presidenten besöka Linköping och Saabs tillverkning av Gripenplan.

Mats J Larsson

matsj.larsson@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Svårt locka lärare – kommuner får kritik

Kommunerna gör inte tillräckligt för att locka behöriga lärare till skolor med svåra förutsättningar, slår Skolinspektionen fast i en ny rapport. – Det behövs fler riktade insatser för att lärarbristen inte ska bli större i områden med mer utmaningar, säger generaldirektören Helén Ängmo.

Rapporten utgår från det som tidigare har konstaterats av både Skolkommissionen och OECD – att lärare som är verksamma i skolor med stora utmaningar ofta har minst erfarenhet.

Skolinspektionen har granskat hur huvudmän och rektorer jobbar för att få lärarresurser som ökar likvärdigheten i utbildningen för alla elever. I rapporten har arbets sättet hos 20 kommunala huvudmän och 40 grundskolor studerats.

– Det viktigaste rapporten lyfter fram är att hälften av kommunerna inte följer upp hur det ser ut med behöriga och erfarna lärare, säger Helén Ängmo, generaldirektör på Skolinspektionen.

Kommunerna behöver i högre grad utveckla strategier för att både behålla och attrahera behöriga och erfarna lärare, slår rapporten fast. Majoriteten av kommunerna har inte genomfört några sådana riktade insatser.

– En hel del kommuner har sagt att det är rektorernas ansvar, men vi menar att det blir en sårbar hållning. Det är svårt för rektorerna att göra allt på egen hand. Kommunerna kan behöva ge stöd för att till exempel profilera skolan utåt. Det kan också vara så att frågor om likvärdighet inte har diskuterats i en bredare bemärkelse i skolorna.

Regeringen annonserade på söndagen att det kommer att läggas ytterligare 1,5 miljarder kronor på skolan, som en del i höstbudgeten. Pengarna ska i första hand gå till utsatta skolor. Men det handlar också om hur pengarna används.

– Det är naturligtvis bra med ett resurstillskott för att kunna göra mer, men man behöver nog även se upp och säkerställa att dessa skolor verkligen får behöriga och erfarna lärare. Det som är viktigt är att huvudmännen ser till att bristen inte blir större i områden med mer utmaningar än i andra områden, säger Helén Ängmo.

Att locka erfarna och behöriga lärare kan bland annat handla om att aktivt marknadsföra vissa skolor, men också att välja hur försteläraretjänster fördelas, säger Ängmo.

– Kommunerna har möjlighet att välja vilka skolor de ska finnas på.

Utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) säger att det enligt skollagen krävs av alla huvudmän att de ska vikta resurser så att mer går till de skolor som behöver dem mest.

– Vi ser att lagen som vi har drivit igenom har lett till att man viktar ekonomiska resurser mycket bättre. Men det håller inte att vi har lägst andel behöriga lärare på de skolor där läraruppdraget ofta är allra svårast, säger han.

Hans slutsats av rapporten är att om kommunerna efter detta inte bygger upp tydliga strategier för hur de ska locka erfarna lärare så kommer det att betraktas som att kommunerna inte lever upp till lagens krav.

Amanda Lindholm

amanda.lindholm@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

"SD vill stärka statens makt över skolan"

Sverigedemokraterna vill införa ett statligt huvudmannaskap för skolan och samla alla skolfrågor i en enda myndighet. Det tredje största riksdagspartiet vill också digitalisera elevpengen och införa vanliga betyg på folkhögskolor.

– Kommunaliseringen av skolan har inte fungerat. Vi vill effektivisera det nuvarande systemet, säger Stefan Jakobsson (SD), utbildningspolitisk talesperson, om de förslag som presenteras i dag, tisdag.

Den tidigare läraren har besökt Singapore som han i likhet med Finland ser som en förebild för Sverige. SD-riksdagsmannen anser att regeringens beslut att ge en halv miljard kronor mer till problemskolor i höst och 1,5 miljarder kronor nästa år är fel väg att gå.

– Det är som att ösa in vatten i en båt som läcker. Det är bortkastade pengar, säger han.

Han pekar på att Singapore, som ligger i topp i internationella kunskapsmätningar, bara lägger omkring 3 procent av bruttonationalprodukten på skolan, mot över 5 procent i Sverige. SD tror att det går att spara pengar på färre myndigheter, men vill ändå inte dra ned på pengarna till skolan.

– Jag tror inte att vi ska börja med att dra ned på den svenska skolan. Men om vi har ett effektivare system så tror jag att det finns möjligheter, säger Stefan Jakobsson.

SD vill utreda om det är möjligt att införa en enda statlig skolmyndighet. Skolpengen ska göras digital och studieomdömet 1–4 på folkhögskolan ska ersättas med samma betyg som används i grundskolan och gymnasiet, A–E.

– Då blir det lättare för personer som gått folkhögskola att söka in på högskolan, säger Stefan Jakobsson.

SD vill också införa en lönetrappa för lärare med fler trappsteg än vad som finns med dagens system med förstelärare.

Mats J Larsson

matsj.larsson@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

"Ny webbtjänst varnar för vattenbrist"

Grundvattennivåerna är på historiskt låga nivåer i större delen av landet och på många håll finns risk för vattenbrist i sommar. Som en följd av läget lanserade SMHI tillsammans med SGU, Sveriges geologiska undersökning, på måndagen tjänsten "Risk för vattenbrist".

Den gäller både för grundvatten och för ytvatten i sjöar och vattendrag. Tjänsten är ett stöd till länsstyrelser och kommuner och presenterar en nulägesbild samt en bedömning av risken för vattenbrist per distrikt under de närmaste månaderna. Detaljerade kartor visar hur regnmängder och grundvatten avviker från det normala. Riskbedömningen för ytvatten uppdateras en gång i veckan. Grundvattennivåer reagerar långsammare och uppdateras därför en gång i månaden.

DN "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Förlusttyngda bolag drar ned resultatet

Problemen i Vattenfall drar ned resultatet för de statliga bolagen, som sammantaget gick med förlust 2016. Näringsminister Mikael Damberg (S) tänker fortsätta sälja aktier i SAS, men vill behålla Apoteket och SBAB.

Vattenfalls gigantiska förlust på 26 miljarder kronor, liksom förlusterna i Postnord och LKAB, gör att 2016 blir ett minusår för statligt hel- och delägda bolag. De 48 företagens sammantagna resultat var minus 4,7 miljarder kronor, drygt tre miljarder sämre än 2015.

– Både Vattenfall och LKAB har gått igenom en vändning. För Vattenfalls del är det ekonomiskt och strategiskt rätt att fokusera bolaget i grön riktning och att göra sig av med brunkolsverksamheten, säger näringsminister Mikael Damberg (S).

Brakförlusten i Vattenfall beror främst på nedskrivningar relaterade till försäljningen av brunkolsverksamheten.

Av de statliga bolagen har Postnord, som samägs med den danska staten, seglat upp som en problemhärd med förluster och raserat förtroende. Mikael Damberg konstaterar att det tar lång tid att återfå ett förtroende och i Postnords fall kompliceras det av att brevmarknaden har förändras kraftigt, hittills främst i Danmark.

– Pressen på Postnords lönsamhet är hård. Just nu är vi i en förhandlingsperiod med den danska regeringen eftersom Postnord vill ha kapitaltillskott för att kunna ställa om verksamheten.

Postnord vill ha tre miljarder kronor av ägarna. Vad bolaget får är oklart. Mikael Damberg säger att det troligen finns behov av kapitaltillskott för att vända utvecklingen.

– Min principiella inställning är att det i huvudsak är ett danskt problem, men vi har ett gemensamt ansvar att ta oss ur situationen och klara Postnords transformation in i logistikmarknaden, som växer.

Två statliga bolag som är på väg att säljas är Metria, som levererar digitala karttjänster, och Apoteksgruppen, en serviceorganisation för egenföretagare som driver apotek.

– Vi ska inte ha två konkurrerande bolag på apotekssidan. I stället vill vi koncentrera vår kraft på Apoteket AB, som rankas högt inom hållbarhet och uppskattas av de svenska kunderna.

Varför behålla Apoteket, som verkar på en konkurrensutsatt marknad?

– Det är jätteviktigt att vi ser till att det finns kvalitet i apoteksverksamheten. Att sälja vore fel signal till många människor som anser att apotek har blivit som vilka butiker som helst med lite av varje på hyllorna. Att ha ett starkt apotek sätter standarden på marknaden.

Ett annat statligt företag är SBAB, som startades för att pressa bolånemarginalerna. Det uppdraget har inte längre SBAB, men Mikael Damberg vill ändå behålla banken.

– Man kan vända på frågeställningen. Blir det bättre på bankmarknaden om ytterligare en bank försvinner och det blir ännu färre valmöjligheter för låntagarna? SBAB har fyllt en lucka på marknaden genom att specialisera sig på kunder som behöver bolån.

Vinsterna på bolån är höga i bankvärlden, ska SBAB få tillbaka sitt uppdrag att pressa marginalerna?

– Ett sådant formellt uppdrag har vi inga planer för. Däremot tror jag att om banken blev uppköpt skulle det minska konkurrensen och risken är stor att priserna skulle drivas upp ytterligare.

Under 2016 sålde svenska staten, liksom den norska, en del av sina aktier i flygbolaget SAS. Det ska man fortsätta med.

– Ja, men staten är en ansvarsfull ägare och stressar inte. Vi prövar vårt ägande i SAS om det är bra för bolaget och när marknadsförutsättningarna är rätt.

SAS lämnar ingen utdelning till ägarna. Det gör inte heller 14 andra statliga bolag, trots att det är högkonjunktur. Mikael Damberg oroas dock inte av det. Han framhåller att viktigast är att de största bolagen, som Vattenfall, är på väg åt rätt håll och därför kommer att lämna utdelning framöver.

Pia Gripenberg

pia.gripenberg@dn.se"

" Fakta.

Värdet på statens bolagsportfölj uppgick till 510 miljarder kronor för 2016, en ökning med 19 procent jämfört med året före.

Företag med störst resultatpåverkan

(Resultat efter skatt)

Gick med vinst:

Akademiska hus, plus 5,1 miljarder kronor.

Svenska Spel, plus 4,9 miljarder kronor.

Telia, plus 2,4 miljarder kronor.

SBAB, plus 1,6 miljarder kronor.

Specialfastigheter, plus 1,6 miljarder kronor.

Gick med förlust:

Vattenfall, minus 26 miljarder kronor.

Postnord, minus 1,6 miljarder kronor.

Källa: Verksamhetsberättelse för bolag med statligt ägande 2016 "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Regeringen vill sänka bolagsskatten

Regeringen vill sänka bolagsskatten från 22 till 20 procent. Det skriver finansminister Magdalena Andersson (S) och biträdande finansminister Per Bolund (MP) i en debattartikel i Dagens Industri.

De båda ministrarna skriver att förslaget syftar till ”att göra Sverige starkare och attraktivare för investeringar”. Finansdepartementet föreslår också att det ska införas en generell regel för begränsning av ränteavdrag för företag. ”Vi har lyssnat på kritiken”, skriver de båda ministrarna. Förslagen kan träda i kraft den 1 juli nästa år.

Clas Svahn

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Jag vill ha en arbetsgivare som faktiskt följer lagen

Vården kommer under sommaren 2017 att bedrivas i strid med Hälso- och sjukvårdslagen. I den står det bland annat att där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal som behövs för att god vård skall kunna ges. Det står också att beslut om att delegera ansvar för vårduppgifter måste vara förenliga med säkerheten för patienterna.

Men lagen spelar tydligen ingen roll längre, för en av avdelningarna på lasarettet i Ystad blir helt utan sjuksköterskor i sommar. Istället ska vården skötas enbart av läkare och undersköterskor. Spelar det någon roll, kan man fråga sig? Sjuksköterskan kanske inte är så viktig? Svaret är: Jo, det spelar roll, och sjuksköterskan är viktig.

Både svensk och internationell forskning visar att dödligheten ökar med mindre antal sjuksköterskor per avdelning. Sjuksköterskor är omvårdnadsexperter som ser hela patienten och ser hen utifrån alla möjliga perspektiv, inklusive det medicinska. Sjuksköterskor är utbildade i farmakologi, hur man hanterar läkemedel. De är utbildade i att bevaka sjukdomsförlopp, tolka symtom och arbeta preventivt för att motverka mer ohälsa.

Att inte ha tillräckligt många sjuksköterskor, eller i detta fall inga alls, på en avdelning strider mot lagen eftersom att säker vård inte kan garanteras.

Varför saknar då lasarettet i Ystad sjuksköterskor? De har misslyckats med att ge dem en rättvis lön och en god arbetsmiljö. Tyvärr är de inte den enda vårdenheten i Sverige som fått lösa det på detta sätt.

Som blivande sjuksköterska tittar jag på tänkbara arbetsgivare, det börjar nämligen närma sig examen för min del. Jag letar efter en arbetsgivare som för det första ger mig möjlighet att följa lagen. Ganska rimligt, eller? För det andra vill jag ha en rimlig lön på minst 30 000 kronor i månaden för min insats och kompetens, vilket motsvarar en lokförarens lön – som har en utbildning på 6–18 månader – eller något inom it, om man nu ska jämföra. Också ganska rimligt? För det tredje vill jag kunna ta rast, gå på toa när jag behöver och ha ett liv vid sidan av jobbet som fungerar.

Jag har hittills haft ett antal veckors praktik på olika avdelningar: akutmottagning, psykiatri, äldreboende, akutvårdsavdelning och vårdcentral. Jag ser redan nu att det inte fungerar. Arbetsvillkoren och lönerna är för dåliga.

Men, det finns arbetsgivare som erbjuder det jag och många andra sjuksköterskestudenter förväntar oss. Utanför Sveriges gränser. Eller inom andra yrken.

Milo Bescher, sjuksköterskestudent"

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Vissa kan inte låta bli att ljuga

Alla människor ljugar någon gång. För vissa tar lögnerna dock över livet, och riskerar att få allvarliga konsekvenser både för personen själv och för omgivningen.

"En sjuklig benägenhet att ljuga och förvränga verkligheten."

Så definierar Nationalencyklopedin begreppet mytomani. Ett begrepp som under de senaste åren har använts för att beskriva alltifrån Sture Bergwall, som fabulerade ihop en historia om sig själv som seriemördare, till Donald Trump som ertappats med att ljuga flera gånger under sin valkampanj och tid som president.

Men vad mytomani egentligen betyder är omtvistat bland forskare. Det beskrevs i en vetenskaplig text för första gången redan i slutet av 1800-talet av den tyske läkaren Anton Delbruck som uppmärksammat att en del av hans patienter ljög på ett ovanligt och oproportionerligt sätt.

– Man kan beskriva det som ett tvångsmässigt ljugande, det finns ingen orsak, inget elakt syfte utan det bara blir så, säger Mattias Lundberg, docent i psykologi vid Umeå universitet.

Alltså, medan alla människor ljugar någon gång så handlar lögnerna för de flesta om att komma ur en jobbig situation, yttra en "vit lögn" för att inte såra någon, eller överdriva för att framstå i bättre dager. För en mytoman kommer lögnerna i stället impulsivt och frekvent, och de är utan motiv eller mål.

– Det centrala med mytomanin är att det inte är en medveten, aktiv lögn. Personen lever snarare i en värld där den upplever att det den säger är sant. Därför upprätthålls också beteenden som utgår från att lögnerna är sanna så länge det bara går. Ofta kan man tycka att ”usch, vilka dåliga människor som ljuger!” men det är i själva verket inte så enkelt, säger Mattias Lundberg.

I dag är mytomanin inte en psykiatrisk diagnos, utan ses snarare som ett symptom vid olika psykiatriska diagnoser, som emotionellt instabil personlighetsstörning, narcissism och antisociala diagnoser. Ibland kan människor som ljuger för att manipulera sin omgivning slarvigt kallas för mytomaner, men det finns en stor skillnad i en mytomans beteende jämfört med till exempel en person med psykopatiska drag.

– De är lika på det sättet att båda ljuger och inte känner något dåligt samvete när de ljuger. Men en viktig skillnad är att psykopater ljuger mycket mer strategiskt. De har klara syften att framställa sig själv i bättre dager, eller manipulera och bedra. Men en mytoman ljuger tvångsmässigt och kan inte kontrollera sitt ljugande, säger Pär-Anders Granhag, forskare vid Göteborgs universitet, som bland annat har forskat på hur man i rättsliga sammanhang ska kunna avslöja lögnare.

I flera studier har forskare sett att mytomaner, förutom att ljuga frekvent också ofta ljuger på ett fantasifullt och uppseendeväckande sätt – även om lögnerna ofta är knutna till verkligheten på något sätt. Mytomanens lögn kan, även om de till att börja med verkar trovärdiga, lätt ses igenom – något som ofta skadar mytomanen när lögnerna blir avslöjade.

– En mytoman blir ofta lätt avslöjad, eftersom de inte ljuger strategiskt. Detta beror på att ett tvångsmässigt ljugande ofta är ett

symtom på en allvarlig personlighetsstörning, lögnerna är toppen på ett isberg, säger Pär-Anders Granhag.

Mytomanin har av forskare associerats med någon form av brist på självkontroll, eftersom lögnerna kommer impulsivt och inte har något faktiskt mål. Till skillnad från manipulativa personer, som ljuger för att manipulera dem runt omkring, har forskarna inte kunnat komma fram till varför mytomanen ljuger. Mattias Lundberg menar att det kan röra sig om ett slags tvångssyndrom, men skillnaden mot andra former av tvångssyndrom är att de tvångsmässiga lögnerna ofta saknar självinsikt.

– Om man ser ljugandet som ett tvång så finns det behandling för det. Men skillnaden mot annat tvång är att den tvångsmässiga lögnaren inte själv inser att den ljuger, och därför är det svårt att få hjälp, säger han.

Att avslöja en person som ljuger är inte enkelt. Många tror att ansiktsuttryck och gester kan avslöja om någon ljuger, men Pär-Anders Granhag pekar på att skillnaderna i kroppsspråk är mycket små mellan dem som ljuger och dem som talar sanning.

– Forskningen visar tydligt att det är svårt att hålla isär lögnare och sanningssägare. Att skillnaderna är små beror på att lögnare planerar sitt kroppsspråk för att inte verka nervösa eller flacka med blicken. Och detta planerande lönar sig.

I stället är det detaljer i berättelsen som kan göra att man kan skilja en lögn från en sanning. Enligt Pär-Anders Granhag finns det flera saker som förhållslet riktar in sig på för att ta reda på om någon ljuger i förhörssammanhang. En sann berättelse om en upplevelse innehåller ofta fler och andra detaljer än en lögn.

– Utsagans innehåll ger bättre ledtrådar än till exempel att titta på en persons kroppsspråk, så det är bättre att lyssna på detaljerna och ta reda på hur mycket information en person ger för att avgöra om den ljuger eller talar sanning, säger han.

Varför en person blir tvångsmässig lögnare finns det lite forskning om, och andelen personer som är mytomaner anses vara liten. Ingen studie har gjorts bland allmänheten, men en studie med 1 000 ungdomar som återfallit i brottslighet visade att cirka 1 procent av dem kunde definieras som patologiska lögnare.

– Mytomaner är inte vanliga, det har nog gått en viss inflation i ordet. Man sätter den etiketten på personer lite väl snabbt – vilket delvis beror på att man blandar ihop mytomani med personer som helt enkelt är psykopater – och hos psykopaten är en grundsten att lura och bedra andra, säger Pär-Anders Granhag.

Men även om en mytomans lögner inte syftar till att skada någon annan kan den som lever med en lögnare få stora problem.

– Det är klart att lögnerna drabbar andra när de trott på saker och vidtagit åtgärder, och så visar det sig att det som sagts inte stämmer. Min uppfattning är att en person som lever med en mytoman ofta väljer att gå därifrån snarare än att hjälpa, för när man upptäcker ljugandet har man redan utsatts för så mycket under så lång tid att man inte orkar leva med det längre. Därför är det besvärligt att hjälpa till, säger Mattias Lundberg.

Han menar också att den som lever i en relation med en mytoman ofta blir medaktör till personens lögner. Det tvångsmässiga ljugandet

uppfattas oftare av människor längre bort från personen, som på arbetsplatsen eller i bekantskapskretsen.

Om man upptäcker att någon lever med en lögnare tycker Mattias Lundberg att man ska agera – men han menar att det ofta är svårt att få gehör.

– Då utmanar man något i en annan persons liv. Så att ingripa är ett val man måste göra varje gång, men min åsikt är att om man ser något som är dysfunktionellt i en relation så ska man agera. Men man ska göra det på ett sätt som är bekvämt för den andra och som gör så lite skada som möjligt, säger han.

Evelyn Jones

evelyn.jones@dn.se "

"Ett tvångsmässigt ljugande är ofta ett symptom på en allvarlig personlighetsstörning.

Fakta. Tecken på tvångsmässigt ljugande

En historia av upprepade och ofta återkommande lögner.

Personen ljuger utan anledning, och utan att få någon vinning av lögnen. Men en patologisk lögnare har inte heller moraliska problem med att ljugas.

Impulsivt och oplanerat ljugande. Lögnerna är ofta oproportionerliga – ibland så fantasifulla att de inte kan uppfattas som sanna.

Tvångsmässiga lögnare saknar ofta sjukdomsinsikt och tycks tro på sina egna lögner, men kan när de ifrågasätts gå med på att de ljugit. I vissa fall kan lögnerna skada personen som ljuger. "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Johan Croneman: Man ska aldrig underskatta en läkare som ser och lyssn

Missa inte Margreth Olins film om det norska fenomenet Joralf Gjerstad. Han påstås ha helande krafter– eller anklagas för att vara en charlatan. Sanningen är förmodligen mycket enklare än så.

Strax efter lunch på midsommardagen (SVT2, 13.30) kan förmodligen de flesta av er vara i behov av något att helt stilla reflektera över.

Den norska dokumentären "Mannen från Snåsa" råder inte bot på din baksmälla, men erbjuder säkert viss vederkvickelse. Sätt klockan på ringning, det kan löna sig. Men: Redan på torsdag kan de som vill tänka efter lite, före, se samma dokumentär på SVT2 (20.00).

Under 65 år sägs nästan 50 000 personer ha rest till norska Snåsa i Nord-Trøndelag för att få ta del av Joralf Gjerstads helande krafter. Hans händer. Hans varma händer.

Joralf Gjerstad har genom åren skapat enorma diskussionsvågor i vårt grannland, inte minst när det visat sig att många kända norrmän, toppolitiker bland annat, utnyttjat Joralfs helande krafter. Många har givetvis kallat honom för kvacksalvare och bluff. Han har själv aldrig påstått att han vet bättre än doktorerna och vetenskapen, bara att många som besökt honom mått betydligt bättre när de åkt än när de kommit – och i Margreth Olins stillsamma och bitvis vackra film kan jag faktiskt inte se tillstymmelse till den humbug och det bluffmakeri som så många andra i Joralf Gjerstads bransch uppvisat och uppvisar.

De flesta har sett business i "kraften" och givetvis passerat på att också sko sig ekonomiskt på sin magi – det har inte Joralf, han har aldrig tagit betalt, han har aldrig levt på sina förmågor (möjligen gjorde han sig en hacka när Ingar Sletten Kolloens bokbiografi kom ut för ungefär tio år sedan). Han är ingen charlatan i den bemärkelsen, ingen väckelsepredikant som Arne Imsen, ingen skojare som Runar Sjøgaard. Egentligen handlar inte Margreth Olins film heller om tro eller vetenskap, mer om tro och hopp – om människor som inget hopp har, om människor som gärna vill tro. Om en vetenskap som inte gav några svar.

Joralf Gjerstad lade ner verksamheten 2009, för Margreth Olins skull öppnar han igen tillfälligt, tar sig an några av de patienter hon tar med sig – det är egentligen helt ointressant huruvida hans händer bär på små mirakel, vad som är sant, vad som är falskt, det som är värt att beakta är vad som händer med de otroligt olyckliga människor som får sätta sig i soffan bredvid Joralf. Människor som plågats i årtal, människor som uppfattar att de aldrig har tagits på allvar – det är människor som verkar bekanta, som till vissa delar kanske också finns i både dig och mig...?! Det hopplösa i oss.

När någon säger att de äntligen har träffat rätt i sjukvården, äntligen, efter 20 års sökande, har hittat en bra läkare, så har de i 99 fall av 100 helt enkelt träffat en doktor som hälsat, satt sig ner, tagit sig tid – och lyssnat. Sett och lyssnat. Det är exakt vad Joralf Gjerstad gör, han hälsar, han ber dig komma lite närmare, han lägger armen om dig, och händerna på det onda, och så frågar han hur det känns! "Hur känns det här? Känns det här bra". "Ja, det känns fint"!

Det är klart att det känns fint! En liten flicka tycker sig plötsligt bli av med låsningar i nacke och rygg och ben som plågat henne i årtal, en svårt ångestriden ung kvinna blir sedd för första gången på årtionden

och går därifrån med ett leende, en svårt skeptisk man blir av med sina magbesvär. Fråga mig inte hur, men borta är de.

Men: Det borde inte vara patienter man skickar till Joralf Gjerstad, snarare sjukvårdspersonal, främst läkare. Hur ser ett möte ut? Hur ser en riktig människa ut?

Jag tror att det är en typ av handpåläggning som skulle kunna spara miljarder inom sjukvården. Men då måste man ju vilja själv också, och se hela människan. Och sluta betrakta sjukvården som om det gällde att skapa ett effektivt och avancerat reservdelslager.

Johan Croneman

johancroneman@gmail.com "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Skyltbråk visar på hårt medieklimat

En felplacerad skylt utlöste en storm av protester mot Sveriges Radio och den politiska reportern My Rohwedder. Nu varnar forskare för att påhoppet utgör del av ett större angrepp mot traditionella medier.

Allt började med en skylt. På den stod orden "Jimmie=rasist". I lördags, när Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson talade under politikerveckan i Järva hölls den upp av en meningsmotståndare. Men en stund senare (när talet var avslutat) dök skylten upp på en annan plats: i Sveriges Radios sändarbuss. Orden på skylten var synliga från utsidan. Någon fotade genom minibussens dörröppning och spred bilden på skylten vidare, något som startade en hätsk diskussion, i första hand i sociala medier, om public serviceföretagets opartiskhet.

I fokus för kritiken har Ekots politiska reporter My Rohwedder stått. Hon var den som upptäckte att någon hade fäst skylten på baksidan av sändarbussen. Hon plockade ned den, lade den i bussen, för att strax därefter – när hon klippt färdigt sitt radioinslag om Åkessons tal – kasta den i soptunna.

– Sändarbussen stod på en tom parkering, så när som på en polispiket. Jag hade ingen aning om vad det var för skylt. Mitt fokus låg bara på att göra mitt jobb, göra färdigt inslaget och åka därifrån, säger My Rohwedder till DN.

Under kvällen gick Rohwedder ut med en förklaring till vad som hänt, både på sociala medier och i en intervju med Aftonbladet. Men anklagelserna fortsatte. På sociala medier har användare försökt att genom bildjämförelser föra i bevis att det skulle vara My Rohwedder som håller i skylten under Åkessons tal.

– Jag har inte sett något behov att bemöta detta på något annat sätt. Min arbetsgivare har också tagit den principiella diskussionen. Det här handlar inte bara om mig, det är ett drev även mot Sveriges Radio, säger My Rohwedder.

Anklagelserna mot Sveriges Radio kommer mitt i en period där just förtroendet för traditionella medier diskuteras flitigt. Marie Demker, statsvetare på Göteborgs universitet, menar att människor gärna tar till sig den information som bekräftar den egna verklighetsuppfattningen men avvisar den som motsäger vår intuitiva uppfattning.

– Hela den här grejen med skylten är en höna av fjäder. Men för de som redan känner ett misstroende för traditionella medier tas den här händelsen som ytterligare ett bevis på att de har rätt, säger Marie Demker och fortsätter:

– I vårt väldigt polariserade klimat så cementeras konfliktlinjerna allt mer. Det är hemskt svårt att nå fram med grådaskiga sanningar. Vi lyssnar mindre bra på varandra i ett sådant klimat, i stället tar vi ställning och förstärker konflikten.

I efterspelet till händelsen i Järva har krav kommit på att Sveriges Radio ska garantera sin opartiskhet och besvara frågor kring varför skylten kunde dyka upp i sändarbussen.

– Vi har försökt hålla huvudet kallt. Vi kan inte gå in i alla detaljdiskussioner och det kan nästan kännas befängt att behöva bemöta anklagelser om att vår reporter, samtidigt som hon bevakar ett tal, skulle ha deltagit som aktivist. Det är så fullständigt otänkbart och alla som arbetar här vet hur noggranna vi är med att vara professionella och opartiska, säger Olle Zachrisson, ansvarig utgivare på Ekot.

– Men eftersom det fanns berättigade frågor kring skylten, som faktiskt varit i vår buss, då kände vi att vi behövde vara snabba att svara på det. Vi var tvungna att samordna vår kommunikation och svarade på frågor redan under lördagskvällen.

Hugo Lindkvist

hugo.lindkvist@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Martin Jönsson: Välkommen till valrörelsen 2018

När du hör ljudet av klapprande hovar, utgå från att det är hästar, inte zebror. När du får en plausibel förklaring från ett seriöst medieföretag: lita på det och släpp misstankarna, kliv inte in i träsket av konspirationsteorier och privatspanande pseudodiskussioner.

Så där borde man kunna resonera kring helgens galna uppmärksamhet kring skylten i sändarbussen i Järva. En uppgift dyker upp, den får sin rimliga förklaring, man köper det och går vidare. Men så fungerar inte dagens "alternativa" medielandskap. Där mullrar det faktaresistent maskineriet i gång med full kraft, på högerextrema sajter och bloggar som sprider uppgifter som är så uppenbart galna att inte ens de vågar formulera något kraftigare än att det finns "obekräftade uppgifter" om vad någon anonym person "påstår sig ha sett". Egentligen vill de bara misskreditera och piska i gång sin aggressiva svans av anhängare.

Man skulle kunna vifta bort det som avarter i debatten om det bara handlat om några anonyma konton på Twitter och Flashback. Men så är det inte längre. Det är en del av en större rörelse, som har som tydligt syfte att undergräva förtroendet för etablerade medier. För dem är det en seger varje gång ett etablerat medieföretag anklagas för politisering eller felaktigheter, även om anklagelserna sedan visar sig sakna grund. Aggressionen är själva målet, inte bara metoden.

Nu var det Sveriges Radio som attackerades. Ibland är det Dagens Nyheter, TT, SVT eller någon annan – eller enskilda journalister, som

hängs ut och misstänkliggörs. Syftet är glasklart: att få fler att sätta likheten mellan journalistik och aktivism och att ansluta sig till dem som hävdar att det inte existera fakta och oberoende rapportering, utan att allt handlar om åsikter och att man måste välja sida.

Det är ett krig mot journalistiken som pågår. Och i krig är som bekant sanningen alltid det första offret.

Martin Jönsson

martin.jonsson@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

Bakslag för sänkt digitalmoms

Kulturpolitik. EU-beslutet om sänkt moms för digitala tidningar, tidskrifter, e-böcker och tidningssajter dröjer. Detta sedan Tjeckien motsatte sig förslaget vid ett möte mellan medlemsländernas finansministrar.

– Nu får vi i stället hoppas på att beslutet kommer att tas under det kommande halvåret när Estland är ordförandeland, säger Kristina Ahlinder, vd på Svenska förläggareföreningen, i ett pressmeddelande. Sverige har varit drivande för en harmonisering av EU:s regler, vilket skulle innebära en öppning för en nationell sänkning av digitalmomsen från 25 till 6 procent.

Hugo Lindkvist "

DNs artikelserie om Islam 16 maj - 20 juni 2017

DN TISDAG 16 MAJ 2017:

“ Debatten om islam kantas av tröttsamma fördomar

500 år efter Martin Luthers reformation höjs ofta röster för en omdaning även av islam. Men det är strävan efter social rättvisa som är den brännande punkten för många muslimer i dag. Först när den politiska friheten vidgas blir ett bredare uppror mot religiöst förtryck möjligt, skriver Bilan Osman i DN:s nya artikelserie.

Något med mitt utseende tycks signalera att det i alla lägen är fritt fram för funderingar och frågor om islam. Denna eftermiddag i Stockholm var inget undantag. Jag hade precis avslutat en föreläsning när en man räcker upp handen:

“Det är så mycket våld som i dag sker i islams namn. Bör inte islam – precis som kristendomen – reformeras?”

Kanske var det tröttheten som den välbekanta frågan framkallade, kanske var det sammanhanget den ställdes i. Men trots att jag är en anhängare av att det inte finns några dumma frågor (jag är föreläsare, måste leva efter den devisen) kunde jag inte undgå att bli irriterad.

I takt med en framväxande radikal-islamistisk miljö når allt fler slutsatsen att islam behöver reformeras. Paralleller dras till reforma-

tionen av delar av kristendomen – olika former av inomkyrkliga förändringsrörelser som sedermera resulterade i nya kristna samfund.

Om vi för samtalets skull ser på reformism som kristen historia, var det i första hand en maktkamp mellan den religiösa institutionen och individen. Bibeln skulle, enligt Luther, vara det enda rättesnöret för den kristnes tro – och enda källan till religiös auktoritet. Inte katolska kyrkan med dess avlatsbrev.

När diverse röster i dag höjs om att islam måste reformeras har betydelsen av ordet “reformation” dock kommit att bli både missvisande och förenklad. Inte sällan förminskas denna komplexa fråga till att det är det som upplevs som ”dåliga” aspekter av islam som ska reformeras bort, till förmån för nya, ”positiva” saker. Inte sällan reduceras dessa “dåliga” aspekter av islam ner till att handla om radikal islamism och lösryckta citat ur Koranen.

Trots att det inte sällan dras paralleller till kristendomen blir synen på reformism därmed inte konsekvent. Den rörelse som Martin Luther sedermera blev en del av för 500 år sedan var inte en rörelse som strävade efter ett uppbrott från Bibeln. Eller för den delen kristendomen. Tvärtom. Luther var en katolik, makten skulle i hans mening tillbaka till Bibeln från institutionen. *Sola scriptura* och så vidare.

Reformism har, med andra ord, aldrig varit en fråga om det ”positiva” kontra det ”negativa”. Inte heller (enbart) en fråga om religion kontra sekularism.

Behöver islam reformeras? Nja, jag menar att det är en icke-diskussion. Redan grundantagandet av ett islam som behöver

reformeras bygger på fördomar om ett islam som är enhetligt och statiskt. Islam är inte en sak som alla muslimer förhåller sig till på

samma sätt. Samma rad i Koranen kan få en mängd olika betydelser om den sätts i olika kontexter. Det är inte konstigt när det är en religion som på olika sätt förenar 1,6 miljarder människor – nästan var fjärde person i världen.

Att tro att en religion som funnits i 1 400 år inte redan kantats av förgreningar, uppbrott, -reformism och kritik mot hur somliga institutioner tolkar tron är häpnadsväckande. Dessutom är det denna typ av förändringar som är precis vad som pågår på flera olika platser i världen. Samma rörelser som inte sällan pekas ut som anledningen till att islam behöver reformeras är i dag exempel på hur en reformism inom islam ser ut. Den ultrakonservativa och breda salafiströrelsen är ett sådant exempel: en reformistisk rörelse som bland annat lett fram till grupper som al-Qaida och IS.

När Usama bin Ladin tillsammans med hans högra hand (tillika nuvarande ledare för al-Qaida) på 90-talet skrev en 30 sidor lång *fatwa* om att döda amerikaner var det reformism. En fatwa (ett juridiskt utlåtande) får enligt islamisk rätt inte utfärdas av vem som helst. Det är utlåtanden som enbart kan delas ut av en mufti. bin Ladin var inte religiöst skolad. Han var utbildad civilingenjör. al-Qaidas nuvarande ledare, Ayman al-Zawahiri, är kirurg.

När Islamiska staten, IS, 2014 utropade ett kalifat (som ingen religiös auktoritet någonsin erkänt) är det reformism. Men det är även reformism när aktivister utmanar religiösa förtryckande regimer – och när samma aktivister lyckas få till flera delsegrar, få till fler fri- och rättigheter (exempelvis i Indonesien och Tunisien). Det är just det som är kruxet: islam har inte ett enda religiöst maktcentrum. Islam har inte

en påve. Det innebär att reformismen pågår ständigt, parallellt och i olika former.

Att tala om att ”reformera islam” innehåller därmed flera motsägelser. Vems islam är det som ska reformeras, och hur? Är det de saudiska religiösa institutioner som kommit att påverkas av wahhabismen? Är det mullorna vid makten som dikterar villkoren för religion och kvinnors kroppar i Iran? Eller är det islam som trossystem, det som på olika sätt förenar miljontals människor? Och är det sistnämnda ens möjligt? Hur skulle det se ut i praktiken?

Jag hävdar bestämt att muslimer aldrig har varit rädda för att stå i framkant när förändringen kommer. Oavsett om den kommer i form av konst, vetenskap, litteratur eller teknik.

Men idén om behovet av en bredare reformation inom islam kan inte enbart stanna vid en religiös sådan. Förutsättningen för en sådan rörelse är helt beroende av människors tillvaro i övrigt. Man kan inte å ena sådan ställa krav på en reformism, och å andra sidan inte engagera sig mot den sociala, politiska och ekonomiska ojämlikheten som präglar delar av den så kallade muslimska världen.

Det är strävan efter social rättvisa som är den brännande punkten för många muslimer i dag. Det är vad som fick tunisiern Mohammed Bouazizi att i december 2010 tända eld på sig själv. Det är vad som fick slagorden att eka på Tahrirtorget. Det är vad syriska aktivister i exil fortsätter att hoppas på. Först när den sociala, ekonomiska och politiska reformationen kommer kan ett bredare folkligt uppror mot religiösa förtryckande institutioner bli möjligt.

Det är också därför som debatten om att reformera islam i många avseenden är problematisk. Världen fortsätter att betraktas genom en

västerländsk och postkristen blick, medan hela samtalet om islam kantas av fördomar: om islam och muslimer som någonting negativt och enhetligt medeltida – kontra det västerländska (kristna) som någonting positivt, civiliserat, framåtsträvande. Trots att samma väst i dag präglas av reaktionära, konservativa, antifeministiska och nationalistiska krafter.

Bilan Osman “

“Skribenten.

Bilan Osman, född 1992 i Göteborg, uppvuxen i Linköping, bosatt i Stockholm.

Journalist, debattör och föreläsare. Medarbetare i Stiftelsen Expo.

Tilldelades 2014 Elsapriset av Svenska kommittén mot anti-semitism.

Medverkat i antologierna ”Av oss blev det aldrig några riktiga damer” och ”Svart kvinna “

DN FREDAG 19 MAJ 2017

“Kampen om islam blossar ofta upp i orostider

500 år efter Martin Luthers reformation höjs röster för en omdaning även av islam. Men grunden för reformtänkandet har funnits under hela islams idéhistoria, skriver Mohammad Fazlhashemi. I dag har salafismens och terrorsekternas utbredning tvingat de muslimska reformisterna på defensiven.

En ständigt återkommande fråga, från ett icke-muslimskt perspektiv, är om det är möjligt att se en liknande reformrörelse inom islam som den som tog form inom den kristna traditionen med protestantismens framväxt.

Frågan har också diskuterats lika ofta bland muslimska tänkare. Diskussionerna har blossat upp varje gång man har mötts av motgångar, sammanbrott, systemkollaps eller av någon anledning kört fast i rätts- eller lagtolkningen. Några historiska händelser som drev på sådana diskussioner var det förvirrade läget efter mongolinvasionen på 1250-talet, som ledde till det abbasidiska kalifatets undergång. Diskussionen tog fart på 1800-talet då många muslimska länder hade hamnat under kolonialt styre samt i början av 1900-talet vid det osmanska rikets sammanbrott. Efter det tog debatten fart på nytt i slutet av 1900-talet och början av 2000-talet. Händelser som den sovjetiska ockupationen av Afghanistan (1979), USA:s invasion av Afghanistan (2001) och Irak (2003) och senast efter 2010-talets misslyckade folkresningar i samband med den arabiska våren.

En röst som har hörts varje gång sådana dramatiska historiska händelser ägt rum har varit den fundamentalistiska rösten som sökt lösningen i att man skulle gå tillbaka till islams ursprung. Ur ett utopiskt perspektiv har man sökt sin tillflykt i en idealbild av förhållandena i islams begynnelse. Salafismens krav på en återgång till den så kallade jungfruliga formen av islam är ett sådant exempel. Strävan efter reformer har emellertid inte begränsats till salafistisk bokstavstro. Vid sidan av de dramatiska händelserna har reformtänkandet funnits som en lågintenssiv debatt i muslimsk idéhistoria. Man kan gå tillbaka till de diskussioner som fördes i den islamiska rättstolkningen eller den islamiska teologins begynnelse. Allt sedan 700-talet har det förts en kamp mellan de rationalistiskt inriktade teologerna och de som velat begränsa eller helt och hållet motarbeta förnuftets och den rationalistisk inriktade teologins roll. Den mutazilitiska teologiska skolan, som grundades redan på 700-talet inom sunniislam, och den usulidiska teologiska skolan inom shiaislam, som grundades på 1000-talet i Bagdad, har haft det gemensamt att de har varit rationalistisk inriktade.

Det är inom ramen för den rationalistiska teologiska traditionen som vi hittar dagens reformtänkande. Det är utifrån en ”nymutazilitisk” eller ”nyusulidisk” anda som man diskuterar behovet av nya tolkningar. Professorn i islamiska studier Abdulaziz Sachedina undersöker i sin bok ”Islam and the challenge of human rights” (2009) möjligheten att finna stöd för mänskliga rättigheter i islam. Han framhåller utan förbehåll att den traditionella islamiska rättstolkningen utgör ett hinder. Parallellt med detta slår han fast att det är fullt möjligt att hitta en sådan harmoni mellan den islamiska rättstolkningen och mänskliga rättigheter (MR). Han utgår från Koranens skapelseberättelse som slår fast att Gud skapade människan ur samma stoft. Denna tanke gör det möjligt att förankra idén om att människor måste ha ett lika och

ovillkorligt värde oavsett kön, religionstillhörighet eller andra grunder.

Han anser att den shariarättsliga diskrimineringen av religiösa minoriteter i muslimska länder har sina rötter i strukturella problem. När det gäller diskrimineringen av kvinnor understryker han att islams urkunder historiskt har tolkats av män och att det är dessa som har skapat den genusordning och en maktordning som missgynnar kvinnor.

Rättsprofessorn Abdullahi an-Naim diskuterar i sin bok "Human rights in the muslim world" (1990) de utmaningar som den traditionella shariatolkningen reser mot MR. an-Naim anser att muslimska juristers tolkningar har varit starkt påverkade av historiska, ekonomiska, kulturella och sociala referensramar. Många av de rättigheter som hålls för givna i dag var inte ens tänkta då. I dag talar man om den enskilda individens rättigheter där varje människa oavsett bakgrund och tillhörighet har rätt till grundläggande fri- och rättigheter. Den traditionella rättstolkningen ska följaktligen inte ses som generellt applicerbar i ett juridiskt rättssystem i dagens samhälle.

I sin bok "Inside the gender jihad – Women's reform in islam" (2006), diskuterar islamologiprofessorn Amina Wadud att reformeringen och nytolkningen av islams urkunder ska ske i ljuset av ny kunskap och ett feministiskt perspektiv. Hon anser att patriarkala värderingar genomsyrar alla islams urkunder och att det krävs en kritisk nytolkning av dessa. Mot denna bakgrund beskriver hon sitt arbete som att hon bedriver genusjihad, alltså en helig ansträngning, eller en nytolkning som riktar sig mot patriarkatet och som har jämlikheten mellan könen som den främsta utgångspunkten i tolkningen av islams urkunder.

Religionsprofessorn Kecia Ali diskuterar i sin bok "Sexual ethics and islam" (2006) islams sexualetik och lyfter fram en rad problem som

finns i de muslimska rättslärdas juridiska resonemang inom detta område. Hon diskuterar de förändringar som islamisk rättstolkning har genomgått och dess konsekvenser ur ett rättsligt och etiskt perspektiv. Hon ställer frågor som vad det är som gör att vissa sexuella relationer framställs som lagliga och andra som olagliga. Framför allt riktar hon in sig på sexuella relationer inom ramen för äktenskapets institution enligt den islamiska shariarätten samt synen på homosexualitet. Ali framhåller att en nytolkning som tar sin utgångspunkt i islams teologiska etik och dess rättviseperspektiv öppnar för helt nya slutsatser som bryter mot de traditionella synsätten.

Islams idéhistoria vittnar om att dogmatism och rationalistiskt tänkande har löpt som två parallella spår. Medan den dogmatiska traditionen har siktet inställt på vad man tror är den ursprungliga formen av islam, vill den andra idétraditionen utmana denna tradition ur ett rationellt och antropocentriskt och etiskt perspektiv.

Frågan huruvida en reformation i islam är möjlig kan mot denna bakgrund ses som ovidkommande. Grunden för reformtänkande har funnits under hela islams idéhistoria. Ett av hindren för dess totala genombrott tycks vara avsaknaden av ett vertikalt hierarkiskt system inom islam likt den som fanns inom den katolska kyrkan vid tiden för reformationen. I stället för den vertikala hierarkin har vi haft den horisontella hierarkiska modellen där många olika och sinsemellan konkurrerande och fientliga religiösa auktoriteter gjort anspråk på att företräda den rätta tolkningen av islam. Detta har varit en av orsakerna bakom den rationalistiska idétraditionens tillbakagång under specifika historiska skeden.

Grunden för ett reformtänkande och en reformering av allt från rättstolkning, teologisk idétradition och politiska tänkande finns i

muslimsk idéhistoria. Där finns också grunden för en auktoritetstro som föddes ur kritiken av rationalismen på 1000- och 1100-talen och den stark anti-rationalistiska salafistiska teologiska tolkningstraditionen från 1300-talet. I dag förs kampen mellan de två riktningarna på ytterst ojämna villkor. Medan den auktoritetstroga salafistiska idétraditionen uppbackas av wahhabismens penningstarka missionsverksamhet hotas reformtänkande muslimska intellektuella av politisk förföljelse.

Salafismens och terrorsekternas utbredning samt de auktoritära statsmakternas allt starkare grepp om den politiska makten har gjort att den rationalistiska idétraditionen och auktoritetskritiken hamnat på defensiven. Men trots bakslagen finns i dag ett utbrett missnöje under ytan. Det är en brokig samling av tänkare, aktivister, unga, kvinnor och män som inte kan identifiera sig med de tankemönster som företräds av diverse fundamentalistiska och bokstavstroga grupper. Denna mångfacetterade skara av tänkare och aktivister fortsätter sin kamp, trots alla motgångar, inom olika områden.

Det är bara en del av denna kamp som rör den rättsliga, teologiska, filosofiska och politiska debatten. Debatten förs i likta hög grad inom områden som konst, kultur, litteratur och sist men inte minst de nya arenor som inte nås av de statliga censurernas eller de religiösa auktoriteternas jurisdiktion. Det vill säga sociala medier, internet, bloggosfären och så vidare. Just dessa medier och arenor har gjort att varken den religiösa auktoriteten eller den politiska makten kan föra sin monolog ostörd. De nya forumen har skapat nya plattformar för att ifrågasätta, förkasta och komma med nya alternativa idéer och tolkningar av islams urkunder vilka bryter mot den traditionella tolkningens auktoritetstroga mönster.

Mohammad Fazlhashemi “

DN TORSDAG 1 JUNI 2017

"Kvinnorna ställer de nya frågorna"

Kanske är Sana i "Skam" vår tids religiösa reformist. Kvinnor världen över ifrågasätter allt oftare islams konservativa uttolkare, skriver forskaren Pernilla Ouis.

Man väntar. "Det är er tur nu", tänker man högt i väst. "Vår kristna tro förändrades och förbättrades för 500 år sedan genom Luther. Nu är det er tur!" Jag har så många gånger mötts av dessa hoppfulla tankar om islam. Att islam – denna rigida fossil – ska mjuknas upp i kanterna av någon liberal reformator med tillräcklig religiös legitimitet för att få med sig de stora massorna. "Var är han (för det är alltid en han som eftersöks), han som kan anpassa islam till den tid vi lever i?"

Jag känner tydligt otåligheten och frustrationen. Islam är 600 år yngre än kristendomen, och utifrån någon outtalad determinism verkar det förutsättas att alla religioner ska utvecklas exakt på samma sätt som kristendomen gjort. "Varför händer inget?" Flera reformatorer har förvisso pekats ut, exempelvis Tariq Ramadan, som företräder det som kallats för euroislam. Omhuldad och uppskattad av européer, men Ramadan är alltså en ganska marginell figur bland muslimer både i Europa och i resten av världen. På det stora hela framstår islam fortfarande som konservativ och traditionell, i vissa kretsar mer än någonsin.

Men att islams historia och teologi är så okänd för de flesta! Få har kunskap om eller förstår de olika faser som islam har gått igenom, hur tolkningar har förändrats i tid och rum; hur de svängt fram och tillbaka. Förväntan att en så levande religionstolkning ska röra sig i en

enda utstakad riktning, mot förmodad och önskvärd liberalism, framstår som historielöst.

Vid tiden för förra sekelskiftet fanns en omfattande reformrörelse i den muslimska världen, den första salafiströrelsen. Dessa muslimska intellektuella levde med våldet och förnedringen av kolonisationen, men de såg inte islam som ett hinder för utveckling som så många andra samtida. I stället för att kasta ut barnet (islam) med badvattnet (moderniteten) menade de att en återgång till den rätta och sanna islam skulle leda dem framåt. Islam skulle renas från traditionella och irrationella inslag, och omtolkas. Muhammad Abduh, Jamal al-Din al-Afghani, Rashid Rida är alla förgrundsfigurer för en islamtolkning präglad av reformism, antiimperialism och modernitet. Qasim Amin skrev 1899 boken ”Kvinnans frigörelse” där han argumenterade för kvinnors rätt till utbildning, och mot tvångsgifte, ansiktsslöja och att kvinnor stängdes in i hemmen.

Dessa idéer gör sig dock inte gällande bland dagens jihadsalafister. Om de förra ville *modernisera islam* vid förra sekelskiftet, vill det senaste sekelskiftets salafister i stället *islamisera moderniteten*. Det är någonting annat, och det verkar som om allt fokus på allting utanför islam, i själva verket blir den princip som definierar deras islam. Om liberalism, kvinnofrigörelse, fred och mänskliga rättigheter av sentida salafister tolkas som västerländska, får de inget berättigande i islam. Att tillskriva den andre det man inte själv vill vara är exakt samma logik som orientalismen en gång använde sig av. Då var det Orienten som tillskrevs allt det väst själv inte ville vara, vilket i nuläget paradoxalt nog helt verkar stämma överens med jihadisternas självdefinition av islam: vi är inte ni.

Dessa salafister läser Koranen – inte som fan läser Bibeln – utan som datorer läser av binära koder i programmeringsspråket. Salafister är

extremt moderna och rationella i sin binära tolkning: rätt–fel, tillåtet–förbjudet, muslim–otrogen. Deras absoluta binära ”bokstavstro” tillåter inte nyanser och mångtydighet, och därför kan deras

islamtolkning framstå som den mest rätta och sanna. Det absoluta och tvärsäkra har alltid attraherat vilsna själar.

Islams historia visar på hur islamtolkningar oscillerat fram och tillbaka i ett rörligt och komplext politiskt system. Därmed inte sagt att islam inte behöver reformeras. Det behövs absolut. Här och nu. För den islam vi ser just nu – och som snabbt sprider sig i världen – har sällan varit så sträng och principfast. Var är den reformator som ska ta sig an denna digra uppgift?

Jag tror dock inte vi ska vänta på Den Stora Muslimska Reformatorn. Reformation sker hela tiden bland muslimer i deras vägval och kompromisser. Vilka religiösa principer kan det tummas på, vad behöver sorteras bort och jämkas med för att livet ska fungera? Våren 2017 har plötsligt många av oss börjat få insyn i dessa processer. Sana är föredömligt nog huvudpersonen i den fjärde säsongen av ”Skam” och visar på ett utmärkt sätt hur en ung muslims liv kan te sig. En fiktiv karaktär visserligen, men ett exempel på den reformation som hela tiden sker i individuella muslimers olika liv. Kanske är Sana vår tids reformator i islam?

Sana är ståndaktig i sin tro, men ställer även frågor. Varför får inte muslimska kvinnor gifta sig med icke-muslimska män, när muslimska män får gifta sig med kvinnor av annan tro? Och varför har islam en så hård syn på homosexualitet? Hon umgås med sina kompisar som dricker och lever ut sin sexualitet, men verkar samtidigt ha anammat en överdrivet hård och tuff attityd av att alltid behöva visa upp en fasad av att islam är den enda och rätta tron. Kommer islam krackelera för henne, eller kommer hon omförhandla?

Hennes frågor är desamma som muslimer världen över ställer sig allt oftare i vår tid, speciellt muslimska kvinnor som får svårare att tro på de skillnader mellan könen som uttolkare av islam allt som oftast upprätthåller. Trots att karaktären Sana redan har tilldelats en ganska lutheransk/kristen inställning till religion av tv-seriens skapare är hon

ett exempel på den reformation som ständigt sker och som kommer att ske bland muslimer.

Men borde det ändå inte komma en reformator som har den religiösa auktoriteten att göra de förändringar som oundvikligen måste till för en livskraftig och funktionell islam? ”Om hundra år kanske...” Ja, islam har faktiskt 100 år till på sig om denna religion ska hålla jämna steg med kristendomen, och då vara på samma plats i utvecklingen som den där dagen då Luther spikade upp sina teser. Och därifrån var det en lång väg att gå. Hav tålamod, alltså.

Pernilla Ouis docent i hälsa och samhälle, inriktning etniska relationer, och vikarierande föreståndare Centrum för sexologi och sexualitetsstudier vid Malmö högskola."

"Hon har främst forskat om islamiska normer i relation till sexualitet. Bland annat om Libanon, Palestina och Jemen.

Bland hennes publikationer kan nämnas artiklarna ”Primär och sekundär diskurs om heder: Att problematisera givna föreställningar om förövare och brottsoffer” i ”Hedersrelaterat våld och

förtryck” (2015 nr 3–4) och ”Den verkliga kulturkonflikten?: Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige” (2009, nr 3–4), båda i Socialvetenskaplig Tidskrift. "

DN ONSDAG 7 JUNI 2017

"Fram för den skandinaviske muslimen!"

Efter terrorangreppen i Sverige och Danmark är det hög tid för muslimer i Sverige, Danmark och Norge att prata om en skandinavisk islam, skriver den norske författaren Mohammad Usman Rana.

Skandinavien är en enastående region i världen; Norge, Danmark och Sverige blir årligen rankade som några av de allra bästa länderna att bo i. Unga människor har en uppsjö av möjligheter i dessa avancerade välfärdssamhällen, med goda utsikter till utbildning, arbete och hög levnadsstandard. Trots detta har över 500 unga skandinaviska muslimer, från tre av världens rikaste och mest demokratiska länder, de senaste åren rest som jihadister till Mellanöstern.

Nyligen attackerades Stockholm av en IS-sympatisör och 2015 fick Köpenhamn uppleva hur en ung dansk muslim angrep en föreläsning och en synagoga. I Norge har säkerhetspolisen flera år i rad klassat muslimska extremister som det största hotet mot rikets säkerhet. Samtidigt finns det skandinaviska muslimer som inte stöttar IS, men som likväl har en enfaldig förståelse av islam, där religionen reduceras till tekniska påbud och förbud. De bokstavstroende, puritanska krafterna vinner mark, och försöker definiera hur islam ska utövas och tolkas i Skandinavien. Muslimer i mittfåran befinner sig under stark press, andligheten är på tillbakagång och islam står i lågor. Även i Skandinavien.

Mot denna bakgrund gav jag i fjol ut boken ”Norsk islam – hvordan elske Norge og Koranen samtidig”. Ambitionen var att formulera idéer

som kunde bidra till att utveckla en förståelse av islam anpassad till den norska verkligheten. Med tanke på den kulturella och historiska gemenskap som existerar mellan Norge, Danmark och Sverige är det lika mycket ett skandinaviskt projekt, och bilden förstärks ytterligare

av att utmaningarna i mötet mellan islam och dessa länder är ganska lika varandra.

En sådan gemensam utmaning är att många skandinaviska muslimer mentalt lever vid sidan av den skandinaviska kulturen, de är fortfarande upptagna av hur islam praktiseras i deras ursprungsländer. Men en stor andel av muslimerna är ju födda och uppvuxna i Norge, Danmark och Sverige. Vi är först och främst skandinaviska muslimer, och behöver utveckla en skandinavisk islam. En teologi som är förankrad i islams heliga texter och som samtidigt går att förena med de skandinaviska referensramarna och den liberala demokratin. Varför behövs då en utveckling som mynnar ut i en skandinavisk islam? Mitt svar är tudelat: Religionen islam kräver en sådan anpassning, och dessutom behöver unga skandinaviska muslimer hitta balansen mellan det skandinaviska och det muslimska i sin identitetsutveckling. På detta sätt kan man hejda radikaliserings och hatiskt tankegods på ett tidigt stadium. Det är därför på tiden att skandinaviska muslimer samarbetar om att utkristallisera en skandinavisk islam, som gör att skandinaviska muslimer kan förena sina två identiteter. Det ska inte vara någon motsättning mellan att vara praktiserande muslim och samtidigt vara en lojal skandinav.

Dessvärre är många unga skandinaviska muslimer okunniga om att begreppet *kontextualisering* är en central princip i traditionell och ortodox islamisk teologi, att islam måste sättas i sitt sammanhang både vad gäller tid och plats. På grund av ett ökande salafistiskt inflytande bland skandinaviska muslimer betraktas islam som en statisk storhet.

Men sådana renlärliga grupper bryter mot traditionell sunni- och shiaislam, som lägger stor vikt vid kontextualisering och nytolkning av islams heliga texter.

En av världens främsta islamiska teologer, den syriske Shaykh Muhammad al-Yaqoubi sa något intressant i ett tal på Zaytuna College i Kalifornien. Han framhöll att det traditionella islams utveckling

frystes i tiden för mer än 100 år sedan. Shaykh Yaqoubis tydliga uppmaning var att det måste produceras ny teologisk litteratur som är anpassad till vår tid, eftersom det har skett stora förändringar i livsstil, ekonomi och politiska förhållanden de senaste hundra åren. Det är värt att påpeka att Shaykh Yaqoubi inte är någon modernist eller reformist, utan gott och väl håller sig inom ramarna för islamisk konservatism. Ett av de främsta hindren för anpassning av islam till en skandinavisk verklighet, tror jag, är att islam i allt högre grad har börjat uppfattas som en politisk ideologi. När vissa muslimer får för sig att religiositet är liktydigt med att införa en utopisk islamisk stat, samtidigt som Skandinavien präglas av liberal demokrati och sekularism, uppstår en intellektuell spricka. Bakgrunden till denna konflikt är att det, efter det osmanska rikets fall och i kölvattnet av kolonialismen, har växt fram grupperingar som har använt islam som ett politiskt verktyg. De mest extrema moderna exemplen är Al-Shabab, talibanerna och IS.

I internets tidsålder, och med ett Mellanöstern i kaos, har dessa politiska tankar om islam nått skandinaviska breddgrader med en väldig kraft. Men är islam verkligen en politisk ideologi? Tim Winter, professor i Cambridge och erkänd islamisk teolog, menar att det vore felaktigt att definiera den här typen av statsbildningar som islamiska. Vid sitt Norgebesök 2011 visade han att det historiskt inte finns några motsvarigheter till det som man i modern tid karakteriserar som islamiska stater.

Winter menade även att islamiska nationer historiskt inte har blandat sig i invånarnas privata förehavanden – och att mikrostyrning av människor inte har någon grund i islamisk historia. Detta bekräftas av en av västvärldens mest framstående islamiska intellektuella, den ortodoxa sunnimuslimska amerikanen Hamza Yusuf. Som jag visar i min bok menar Yusuf att islam inte är en ”ideologi, politisk eller av annat slag. Islam är en uppenbarelse från Gud som förklarar och påminner folk om deras plikter inför Skaparen”.

För att muslimer på ett djupare intellektuellt plan ska klara av att förena sin skandinaviska och islamiska identitet är det avgörande att den muslimska synen på islam avpolitiseras. Därför är budskapet i min bok att muslimer visst kan vara praktiserade och socialkonservativa muslimer, men att man bör skilja på personlig religiositet och politik. Staten ska inte styra människors moral och privatliv. En skandinavisk muslim kan vara socialkonservativ och praktiserande muslim och samtidigt politiskt liberal.

Vidare tror jag att skandinavisk islam bör utvecklas till att bli en holistisk kultur som inte bara berör teologi, med påbud, förbud och trossatser, utan som också handlar om samhället, mellanmänniskliga relationer och kulturella aspekter som konst, idrott och liknande. Därför intervjuar jag i boken Skandinaviens kanske största kulturella kändis, den danska artisten Isam Bachiri, känd från Outlandish.

Med detta sagt är jag övertygad om att skandinaviska muslimer bör navigera sin skandinaviska form av islam inom ramarna för en traditionsenlig teologisk trovärdighet. Detta är inte minst nödvändigt för att väcka tillit hos den stora massan av skandinaviska muslimer, när både svenska, danska och norska traditioner och samhällsuppfattningar införlivas i utvecklingen.

En opinionsundersökning (Gallup Coexist Index) från 2009 visar till

exempel att 58 procent av franska muslimer har en stark religiös identitet, medan 23 procent av den övriga franska befolkningen svarar samma sak. Motsvarande siffror i Storbritannien är 75 respektive 23 procent. Liknande förhållanden råder bland skandinaviska muslimer. Att förvänta sig att de ska omfamna en liberal moral i sina personliga liv är inte bara orealistiskt, det är också djupt antiliberalt och orimligt. Man kan däremot förvänta sig att också socialkonservativa och religiösa muslimer placerar sin religiösa praktik i ett skandinaviskt

sammanhang, värdesätter jämställdhet, har respekt för olik tänkande, inte kräver att islamkritik censureras och står upp för demokratin. Det är utan tvivel skandinaviska muslimers eget ansvar att mejsla ut en skandinavisk-muslimsk identitet. Samtidigt är det avgörande för dess själva existens att samhället har tillräckligt högt i tak för att också acceptera strömningar som slår vakt om religionen. En religionsfientlig och aggressiv sekularism av fransk modell omöjliggör en skandinavisk islam, medan en liberal sekularism öppnar för en sådan utveckling.

Samhället i stort bör inte se vanliga islamiska seder som slöja, bön, moskéer och skägg som ett tecken på radikalisering. Ett sådant likställande bidrar till att alienera många unga muslimer, och då är vägen kort för att göra dem till extremister som lever på myten om att det pågår ett krig mellan västvärlden och islam.

Mohammad Usman Rana är författare till boken ”Norsk islam – hvordan elske Norge og Koranen samtidig” (Aschehoug forlag) och prisbelönt krönikör i Norge. Översättning från norska: Kristina Lindquist.

Mohammad Usman Rana

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Inga fler pådyvlade reformer, tack

Det politiska islam har uppstått ur reformrörelser som på olika sätt kapat religionen. Det har gjort att den utnyttjas i vår tids - storpolitiska konflikter, skriver imamen Abd al Haqq Kielan i den sista delen av DN:s serie om reformation av islam.

Den civilisation som vi kallar ”den islamiska världen” uppstod på 600-talet på den arabiska halvön. Den spred sig snabbt från Mecka och Medina till Asien, Afrika och så småningom till Europa.

Spridningen kan sägas ha två steg. Först kom arabernas expansion. Det var aldrig tal om masskonverteringar av erövrade länder. Man tog upp skatt från garnisoner men i övrigt byggde länderna upp egna styrelseskick. Bara en liten procent av befolkningarna hade blivit muslimer på 800-talet.

Islam nådde i steg två snabbt hela världsdelar: Centralasien, Indien och Indonesien och stora delar av Afrika. Genom öppnandet av handelsvägarna framåt 900-talet kom religionen islam att föras ut till de nya områdena. Köpmän och affärsmäklare som ofta tillhörde andliga brödraskap, senare kallade sufier, hade en enorm påverkan på de platser, som de kom till.

De erbjöd en religion med en etisk aspekt på livet, med ett socialt system som var attraktivt och med metoder att bedriva ”internationell” handel som medförde stor nytta för de folk som berördes, och allt utan tvång.

Myten att ”islam spreds med svärdet” kan alltså skrotas. Det är sannare att säga att islam spreds genom gynnsamma mänskliga - relationer.

Ett exempel på islams upplägg i praktiken är det osmanska riket som uppstod på 1200-talet och upphörde först i oktober 1923. Detta imperium omfattade stora delar av Sydösteuropa, arabvärlden, Mellan-östern, Nordafrika, Kaukasus och hela Mindre Asien. Även Mecka och Medina ingick.

Riket hade ett stort mått av religiös kulturell frihet. De folk som omfattades – främst muslimer, grekiskt-ortodoxt kristna, assyrier/-syrianer, armenier och judar – tilläts leva enligt egna seder och bruk, med religion, skolor, familjerätt med mera.

Som en följd av osmanernas höga tolerans invandrade under 1400- och 1500-talen stora grupper av judar och muslimer från övriga Europa till det osmanska riket, då dessa folkgrupper förföljdes i sina tidigare hemländer. De togs emot med öppna armar och fann en fristad i det Osmanska riket.

Islams historiska utveckling visar att man inte kan tala om en enda - islamisk civilisation, utan om många muslimska kulturer som har kommit att bibehålla olika karaktäristiska särdrag men delar de centrala elementen av tro och utövning. Detta har hela tiden skett utan det behov av reformer och omtolkningar som skett inom kristendomen. En av anledningarna till detta är att islam vilar på en gudsuppenbarelse – Koranen. Muslimerna ser den som Guds ord från första till sista bokstaven. Den betraktas som evig och oskapad, inte författad av någon människa. Att försöka ändra något i den eller reformera den vore i alla muslimers ögon en oerhörd missgärning. Koranen är inte förhandlingsbar.

Koranen uppenbarades som bekant för Muhammed, Guds sista sändebud. Hans sätt att leva efter den kallas *sunna*. De första generationerna av lärda muslimer enades därefter om hur Muhammed – Sändebudet eller Profeten – hade praktiserat Koranen, *ijma*. Efter dem har islams lagar utvecklats av islamiska jurister för att fortsätta att fungera vartefter ”världen” har förändrats, *qiyas*.

Qiyas har gjort det möjligt att utveckla och anpassa islam till olika växlande förhållanden. Föreskrifter för hur och när man ber, fastar, betalar skatt eller utför pilgrimsfärden har exempelvis inte förändrats sedan islams första tid, medan sådana lagar som till exempel berör handel har krävt analyser och tolkningar för att kunna praktiseras i olika situationer i tid och rum.

Nu ställs i västvärlden krav på att islam ska reformeras och moderniseras likt kristendomen, som sedan upplysningstiden tvingats till anpassning efter en vetenskaplig och materialistisk världsåskådning. Man kan uppfatta att delar av kristendomen i dag har en större tolerans för omtolkningar av vad som egentligen gäller i viktiga frågor och känner en större lätthet för att reformera sina läror – särskilt protestanterna uppvisar en stor villighet till reformer när denna reformiver väl tagit fart. Varför skulle man inte kunna reformera islam på samma sätt och rensa ut sådant som inte stämmer med det nuvarande västerländska samhällets normer och perspektiv, frågar sig många.

Man bör då betänka att det var den islamiska kulturen i Andalusien som bringade vetenskaperna till Europa och möjliggjorde renässansen och upplysningstiden. Det har aldrig funnits en motsättning mellan tro och vetande i islam, såsom det fanns i medeltidens Europa. Dessutom har islams värld redan haft sina reformrörelser. Men det har då snarare

handlat om bakåtreformer, som påverkat religionens betydelse i samhället i negativ riktning.

Redan efter Muhammeds död gjorde en del stammar från det inre av arabiska halvön uppror och vägrade betala skatten till de fattiga – den av islams fem pelare som ger samhället dess ekonomiska ryggrad. Dessa utbrytare utgjordes av ett slags religiösa fanatiker som gärna mördade oliktankande och såg sig själva som de enda sanna muslimerna. De kallades ”kharjiiter”, separatister – jämför med IS som ses som neokharjiiter och har rötter i den ideologin.

På 1700-talet uppstod en ny reformrörelse på arabiska halvön, wahhabismen, eller salafismen. Den fick internationell betydelse först efter 1940-talet i samband med att oljebiljonerna började rulla in. Rörelsen spenderar enorma summor på att ”reformera” islam globalt, vilket åstadkommer stora konflikter i muslimska samhällen. Våldsbenägna rörelser som al-Shabab och Boko Haram med bokstavsfanatiska förvrängningar av islam är inspirerade av denna rörelse.

Även inom det osmanska riket, den muslimska staten, uppstod reformrörelser av nationalistisk karaktär. 1924 avskaffades det - osmanska riket, och den sekulära nationalstaten Turkiet tog dess plats. Övriga delar delades upp mellan europeiska kolonialmakter.

I Egypten startade i slutet av 1800-talet Muhammad Abduh från al-Azharuniversitet och hans lärare al-Afghani en västinspirerad reformrörelse som genom nytolkningar skulle modernisera islam och bringa den islamiska världen till samma nivå som den beundrade västvärlden. Ur denna reformrörelse har bland annat Muslimska brödraskapet uppstått.

Dessa reformer och kombinationer av dem har medfört uppkomsten av politisk islam och därmed ofta olika former av nationalism, islamism, fanatism, militant extremism, med åtföljande inbördeskrig, massmord och terrorism.

När man säger att dessa extrema och våldsamma rörelser har en mycket strikt eller sträng eller konservativ tolkning av islam, är man alltså djupt okunnig om att de är baserade på nypåhittade idéer. De kommer inte ur ett religiöst behov inifrån islam och har ingen bas i de lärdas samstämmighet. I stället är det politiska inflytanden som frammanar utopiska visioner, nationalistiska strävanden, göder ekonomiska vinstintressen och till och med startar revolter och krig. Se bara på den arabiska våren, vars enorma flyktingströmmar vi nu försöker skydda oss mot här i väst med taggtråd och murar.

Detta har gjort att islam i vår tid har hamnat i vanrykte i väst. I stället för att betraktas som en normal, fredlig religion för vanligt folk som vill leva tillsammans med andra i lugn och ro, har islam kommit att injaga rädsla och skräck.

Islam kan utövas i alla sammanhang och samhällsskick. Syftet med islamisk lag är att göra gott för folk, inte att trycka ner dem. Religionsvetaren John L Esposito har visat att de flesta muslimer skulle föredra ett styrelseskick där religiösa principer och demokratiska värden samexisterar.

Behöver vi alltså mer ”reformer” i islam? Nej tack.

Abd al Haqq Kielan är imam och verksam vid Sabirinmoskén i - Eskilstuna och Islamiska föreningen i Stockholm. Han föddes som Leif Karlsson 1941, konverterade 1984 och har bland annat varit - engagerad i arbetet mot extremism bland muslimska ungdomar.

Abd al Haqq Kielan "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

"De som dör i hatets namn är inga krigare

I boken ”Det svenska hatet” berättar Gellert Tamas om ett möte 2002 med den ryktbare predikanten Abu Hamza al-Masri från moskén vid Finsbury Park i London. Abu Hamza var då okänd för sin militanta hållning och för att han hade förlorat båda sina händer och ett öga i Afghanistan – i stället för en handprotes bar Abu Hamza en metallkrok på sin högra arm.

Moskén vid Finsbury Park har sedan dess stängt och öppnats på nytt, med en helt ny inriktning och utan band till den våldsbejakande extremismen – Abu Hamza själv sitter i fängelse på livstid. Och de muslimer som dog och skadades utanför moskén vid måndagens attack är inga terrorister eller krigare, lika lite som offren i de andra terrordåd som nu skakar Storbritannien, Europa och världen. De är vanliga människor, som inget annat vill än att få leva i fred för hatets predikanter – från båda hållen.

Björn Wiman

bjorn.wiman@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

"Olycksbåten togs ur trafik för tre veckor sedan"

Skärgårdsbåten "Cinderella" som krockade med kajen togs ur trafik för tre veckor sedan på grund av trasig motor. – Motorerna fungerade alldeles utmärkt, olyckan orsakades av en backmekanism som inte fungerade fullt ut på ena sidan, säger Jan Larsén, vd på Strömman Turism & Sjöfart AB. Nu ska bolaget se över säkerhetsrutinerna och inredningen på båtarna.

Det var i söndags eftermiddag som skärgårdsbåten "Cinderella II" från Sandhamn rammade kajen vid Nacka strand. David Waldfogel stod i fören tillsammans med sin 1,5 år gamla dotter.

– Jag ser kajen genom fönstret och väntar på att båten ska sakta in. Men den gör inte det. Det var det sjukaste jag sett. Men stanna då, hann jag tänka, så small det. På ren instinkt tog jag tag i vagnen, där min dotter satt, det räddade oss, berättade han för DN igår.

Flera människor skadades i olyckan. En person föll i trappan till följd av smällen och en kvinna i 35-årsåldern fick hjälp av ambulanspersonal med ett misstänkt brutet revben. Ytterligare en person fick brännskador av hett kaffe.

För cirka tre veckor sedan togs olycksbåten ur trafik på grund av en trasig motor. Enligt Jan Larsén, vd på Strömman Turism & Sjöfart AB, som ansvarar för turerna var det dock inget motorfel som orsakade gårdagens olycka.

– Motorerna fungerade alldeles utmärkt. Det är en backmekanism i en vattenjet som inte fungerade fullt ut på ena sidan, och det undersöker vi. Jetstrålarna som används för backen regleras med skopor som fälls ner och vrids. Den ena av dem fälldes inte ner tillräckligt, säger han.

Båten har tagits in för reparation men enligt Jan Larsén har man ännu inte hittat någon förklaring till varför skopan inte fälldes ut vid olyckstillfället, då den fungerade vid testkörningen kort därefter.

– Det fungerade bevisligen inte hundra procentigt så man får se om man hittar något som går att förändra. Men just i dag finns det inget funktionsfel på den här mekanismen.

Om båten nyligen har varit inne på reparation, varför upptäcktes inte detta fel?

– Bussar, båtar, bilar och flygplan har en kontinuerlig tillsyn. Man tittar på många olika komponenter och det görs reparationer kontinuerligt. Men det är inte så att man gör en totalrenovering varje gång man exempelvis har problem med en förgasare på en bil, utan det görs på indikation. Sedan har man serviceprogram som man följer och det är vi väldigt noga med.

– Man ska veta att i båttrafik av det här slaget är skadefrekvensen minimal, jämfört med våra kolleger på land, i buss, tåg- och biltrafiken. Där pratar vi rejäla skador och dödsfall varje år, något vi lyckligtvis är förskonade ifrån, säger Jan Larsén.

Flera personer vittnade dock om hur omskakande händelsen var. Precis efter olyckan hördes barnskrik och många människor grät. Sebastian Godard och hans fru Marie Kim befann sig på båten tillsammans med sina två barn, 8 månader och 3,5 år gamla.

– Jag stod med min yngsta i en bärsele och ramlade när fartyget kraschade in i kajen. Som tur var föll jag åt sidan och inte över barnet. Det var en hemsk smäll. Alla flög runt i rummet. Vi är glada att allt gick så pass bra.

Några av de skadade satt på stolar som inte var förankrade i golvet och flög bakåt flera meter av smällen. Enligt Jan Larsén kommer man därför se över inredningen på båtarna.

– Vid sådana kajstudsar kan man uppleva även låga farter som ganska omskakande. Vi ska vara ännu tydligare med att man inte får stå i trapporna. Det finns redan skyltar om detta, men vi vet att det inte alltid följs. Och så får vi titta på om det är några bord som är extra utsatta, säger Jan Larsén.

Han räknar med att "Cinderella" kommer att tas i trafik på onsdag.

Marijana Dragic

marijana.dragic@dn.se "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

"Det är väldigt sällan man får skäll även om det går sakta"

"Trängsel, vägarbeten, felparkerade bilar och trafiksinaler som inte fungerar som de ska gör att innerstadens bussar har allt svårare att hålla tidtabellen. DN tog ett varv med fyrans buss, Stockholms mest utnyttjade.

Lasse Nilsson har kört buss i Stockholm i 30 år, mestadels i innerstaden. Han anser att trafiken blivit värre och värre. Vi följer med på en "lugnt" varv med fyrans linje en tidig eftermiddag. Inte ens nu lyckas Lasse Nilsson hålla tidtabellen och turen är fylld med onödigt långa stopp vid trafiksinaler.

Keolis som kör innerstadens busstrafik åt SL har med hjälp av bland annat de egna bussförarna gjort en rapport om framkomligheten för bussarna och vad som måste göras för att det ska bli bättre – eller i alla fall inte värre.

– Resenärerna är ganska nöjda med busstrafiken, men de är inte nöjda med trängseln och tidhållningen. För att resenärerna inte ska drabbas av förseningar måste bilarna bli betydligt färre, säger Alexis Kahlmann, affärsområdeschef på Keolis.

Keolis rapport visar tydligt att livet för en bussförare i innerstadstrafiken inte är någon enkel resa. Små och stora vägarbeten överallt gör att busslinjer ofta får nya linjestreckningar. I april i år var 18 av 25 busslinjer i innerstaden omlagda på delar av sträckan.

– Vi förstår självklart att man måste reparera gator och lägga om ledningar. Men vi önskar att det skulle gå fortare. Samhällsekonomiskt skulle det säkert vara lönsamt att göra arbetena i treskift för att få så kortvariga störningar i trafiken som möjligt, säger Alexis Kahlmann.

Fyrans linje, som är Stockholms mest utnyttjade med 65 000 resenärer per dag, drabbades i vintras av fyra störande arbeten samtidigt. Det svåraste – cykelbanebygget på Långholmsgatan – ledde till att -bussarna bokstavligt talat höll kryptakt över Västerbron.

– Mitt bottenrekord är 32 minuter, men det värsta ska vara 37 minuter. Det är bedrövligt, säger Lasse Nilsson.

Han tycker att fyran flyter på ganska bra nu på sommaren och vi åker raskt över bron ända ned till Hornstull. Där tar det tvärstopp även om det bara är ett tiotal passagerare som kliver på.

– Signalprioriteringen, suckar Lasse Nilsson. Bussen ska få grönt ljus och när det fungerar är det bra. Men när det inte fungerar får bussen vänta betydligt längre än bilarna.

På slutet av vår runda får vi vänta ännu längre på grönt ljus vid Sankt Eriksplan. Keolis hoppas att ett samarbete med trafikkontoret ska kunna leda till att signalprioriteringen fungerar bättre. Keolis testade i vintras sträckan mellan Västerbroplan och Odenplan. En sträcka som borde ta 13 minuter tog i verkligheten 19 minuter på grund av långa stopp vid trafikljusen.

Trots att det är ganska lugnt och relativt få resenärer vid hållplatserna blir bussen 4,5 minuter sen på sträckan Fridhemsplan–Skanstull. Och då slapp Lasse Nilsson den kö på Ringvägen mot Skanstull som ofta är ett irriterande inslag på sträckan .

– Här fattas det en bit bussköfält. Det betyder ibland ett totalt stopp som det skulle gå lätt att fixa till, säger Lasse Nilsson.

På sikt tror Keolis trafikansvariga att Stockholm måste göra som Oslo och Barcelona som gör zoner i innerstaden bilfria och låter bussar gå på en gata, bilar på en annan.

– En bilfri innerstad kanske är svårt. Men om vi ska få plats måste man satsa på kollektivtrafik, cyklister och fotgängare och vi måste kunna samsas bättre, säger Alexis Kahlmann.

På den möjligen långa politiska vägen mot en innerstad med betydligt färre bilar tror Keolis att många enkla åtgärder är en bra metod att förbättra för busstrafiken. I stället för att utreda åtgärder länge och väl och sedan genomföra dem skulle det ibland kunna räcka med att börja med lite målarfärg.

– Vi för en dialog med trafikkontoret. Jag tror att vi måste testa små åtgärder hela tiden. Om det inte funkar med att måla till exempel ett nytt busskörfält får man måla över det igen, säger Alexis Kahlmann.

Turen med Lasse Nilsson på fyrans blåbuss är bortsett från trilskande trafiksignaler ganska fri från störningar. Ingen bil har parkerat i busskörfält. Bilar i bussfilen är kanske det som retar bussförarna mest. På andra håll i världen forslas bilar som står parkerade i bussfiler snabbt bort – och det är dyrt att hämta dem. I Stockholm tar det längre tid. Och de som stannar i bussfilen och slår på sina varningsblinkers för att uträtta olika ärenden är troligen väl medvetna om det.

– Vi skulle vilja försöka med kameror på bussarna som fotograferar bilar som står i bussfilen så att de kan bötfällas. I dag är det inte så riskabelt att stå där och det är inte dyrare än att åka buss med felaktig biljett, säger Alexis Kahlmann.

Ett av bekymren med blåbusslinjerna som ska gå tätt är att bussarna ofta hinner upp varandra och kör i kolonn. Trots att det är en lugn eftermiddag hinner Lasse Nilsson upp framförvarande buss två gånger under vår rundtur.

– Det räcker ibland med att det kommit ett tunnelbanetåg till någon av knutpunkterna på linjen så blir en buss så pass försenad att nästa hinner ikapp. Och det går sällan att köra om för det är trångt och det är nästan alltid någon som ska stiga av vid varje hållplats, förklarar Lasse Nilsson.

Även om det blivit stressigare och stökigare i trafiken är han ganska tillfreds med att köra buss i innerstaden. Han har kört en del utanför tullarna, men där händer inte så mycket på en tur. I innerstaden är det aldrig händelselöst.

– Jag måste också säga att stockholmarna är ett tålmodigt folk. Det är väldigt sällan man får skäll även om det går sakta och bussen är full av folk och sen, säger Lasse Nilsson.

Anders Sundström

anders.sundstrom@dn.se "

"Fakta. Besvärliga platser för busstrafiken i innerstaden

Linjerna 50, 54 och 69 är de som oftast har störst framkomlighetsproblem. Omläggningen för arbetena vid Sergels torg sinkar trafiken rejält och ofta tvingas Keolis leda om trafiken eller vända bussturena för att undvika Mäster Samuelsgatan och Regeringsgatan.

Vasagatan är en väldigt trög bussgata och linje 50 har det tidvis svårt vid Tegelbacken.

Odengatan kan på eftermiddagarna bestå av en lång busskö från Odenplan upp till Roslagsgatan. Kön lär inte bli kortare när en ny stombusslinje – linje 6 – ska in på linjen i höst. Här vill Keolis gärna se en bilfri gata.

Kungsgatan är ofta svårforcerad. Bussförarna har svårt att förstå tanken bakom de två övergångsställena vid Drottninggatan och Hötorget som saknar trafiksignaler.

Ringvägen mellan Eriksdal och Skanstull är ofta en lång kö för att det saknas busskörfält.

DN

Fakta. Nio åtgärder för bättre flyt i busstrafiken

Prioritera bussar framför bilar i korsningar.

Utöka stombussnätet med fler busskörfält.

Inför kameraövervakning av busskörfälten och bötfäll felparkerarna.

Inför bonus- och vitessystem vid upphandlingar av gatuarbeten så att det går fort.

Minska bilparkeringarna till förmån för cykelbanor och kollektivtrafik.

Fortsätt arbetet med att flytta nyttotrafik från rusningstid.

Överväg att tidsdifferentiera taxan för att resa kollektivt.

Förbjud eller enkelrikta biltrafiken på Odengatan mellan Odenplan och Valhallavägen när Citybanan öppnar.

Våga prova olika enkla förbättringar, testa och utvärdera och ta bort om det inte fungerar.

Källa: Keolis "

DN TISDAG 20 JUNI 2017

" Notan för cykelbanan ökar – träden tas bort

Det skulle kosta 17 miljoner kronor att fixa en ny cykelbana längs Pårsundet. Nu är notan uppe i minst 130 miljoner och innebär att alla träd och träbryggor ska bort och lummigheten ersättas med en spontad kant fylld med plastskum.

Längst ute vid Pårsundet är cykelbanan på Söder Mälarstrand bristfällig och det är trångt för cyklister och gående. Den 750 meter långa sträckan är prioriterad i Stockholms cykelplan och när det visade sig att prislappen skulle bli 17 miljoner var det mesta frid och fröjd.

Men så började trafikkontoret undersöka området som i dag är en lummig strandremsa med träd, buskar och bryggdäck av trä. Undersökningarna visade att det finns risk för skred i området. Skredrisken gjorde att trafikkontoret funderade ut en ny lösning. Den medför att alla träd fälls och bryggdäcket tas bort. Hela sträckan blir en spontad kaj – som resten av Söder Mälarstrand och innanför järnsponten fylls marken upp med plastskum, ny jord och nytt underlag för cykelbanan.

Notan är nu uppe i 130 miljoner och alla är inte längre lika tillfreds med cykelsatsningen. Skönhetsrådet rasar över att staden tänker förstöra ett de finaste relativt oförstörda vattenrummen. Rådet tycker att det är bakvänt att ta parkrum för att bygga bättre cykelbanor och anser att det enda logiska är att ta utrymme från biltrafiken.

Heleneborgs båtklubb vid Pårsundet håller helt med Skönhetsrådet. Båtklubben har låtit andra experter bedöma skredrisken och behovet av omfattande trädfällning och spontning. Bedömningen är att det går att klara problemet med betydligt mindre ingrepp än att skövla stora delar av parkområdet. Båtklubben påpekar också i ett yttrande att den nya detaljplan som gör att Stockholms stad kan bygga cykelbanan inte omfattar stranden och bryggdäcket. Där gäller en annan äldre plan som anger området som specialområdet för småbåtshamn.

I diskussionerna om cykelbanan cirkulerar också rykten om att slutnotan kan hamna på en ännu högre summa – 250 miljoner nämns.

Anders Sundström

anders.sundstrom@dn.se "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" Rätt lärare i tuffaste skolan

Eleven som är missnöjd med sin skola och byter har inget ansvar för klasskamraterna som är kvar. Det har inte heller läraren som söker tjänst på en annan skola med bättre rykte. Men många individers val får effekter. Och ansvaret för att hantera dem är politiskt.

På en retorisk nivå finns bred enighet om att skolor som har stora utmaningar måste ges mer resurser. En del görs också. Häromdagen aviserade regeringen att det kommer ytterligare pengar i höstbudgeten som särskilt ska gå till skolor i socialt utsatta områden.

Ingen rektor säger nej till mer resurser. Mindre klasser brukar vara populärt, satsningar på surfplattor eller bärbara datorer likaså. Men sådant får ingen större effekt.

Långt viktigare än personaltäthet och satsningar på den tekniska utrustningen är vad lärarna faktiskt gör i klassrummet. Alltså hur de undervisar och hur bra de är på att ställa och besvara några nyckelfrågor: Har eleverna förstått uppgiften? Gör de framsteg? Skulle man kunna ändra något för att nå bättre resultat?

I dag finns knappast en rektor eller skolpolitiker som inte vet vad forskningen säger om lärarens avgörande betydelse för elevernas studieresultat. Betyder det att beslutsfattarna också agerar utifrån sin kunskap om vad som är viktigast? Inte direkt. I en ny granskning (DN 20/6) konstaterar Skolinspektionen att majoriteten av de granskade kommunerna inte genomför några ”riktade eller stödjande insatser för

att stimulera behöriga lärare eller lärare med lång yrkeserfarenhet att söka sig till skolor med svåra förutsättningar”.

Alltså: pengar omfördelas och används men inte på något systematiskt sätt, inte för att få skickliga lärare att söka sig till de skolor där de behövs allra mest.

Det finns enskilda rektorer som utövar ett starkt pedagogiskt ledarskap. Ryktet kan sprida sig att något spännande händer på skolan. Duktiga och hängivna lärare kan söka sig dit trots att miljön är tuff och vardagen slitsam.

Men skolpolitiken kan inte byggas på hoppet att superrektorer ska dyka upp som vänder problemskolorna. Det krävs systematik, långsiktighet och system som skapar förutsättningar för det goda ledarskapet.

Inte minst måste detta handla om en rekryteringspolitik inriktad på att locka skickliga lärare till de tuffaste skolmiljöerna. Steg för steg kan de sedan tillsammans få kulturen att förändras, hoppet att tändas och resultaten att vända uppåt.

Johannes Åman

johannes.aman@dn.se "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Vi måste lära oss vikten av att tänka efter före"

Det finns flera skäl till att sprida sådant som inte är sant. Kanske vill man göra sig rolig. Slippa det tidsödande arbete som det faktiskt är att sätta sig in i den komplicerade verkligheten. Eller så rör det sig om rena misstag.

På internet öser påståenden över oss, från alla möjliga håll, och i en rasande takt. Det går inte alltid att källkolla ända in i hästens mun. Det gäller därför att ta ett djupt andetag och dels utvärdera hur trovärdig avsändaren är, dels tillämpa ett kritiskt sinnelag.

Men det är svårt. Exakt hur svårt har illustrerats av public service den här veckan. SVT:s journalister är ju utbildade i att granska och kolla fakta. Så varför publicerade de häromdagen den totala icke-nyheten om att en målerifirma stoltserar med helvit personal, och inte ens anställer adopterade?

Det räcker med en snabbkoll för att inse att det saknas fog för att tro att detta är på riktigt. Företaget finns varken hos Skatteverket eller i andra myndighetsregister, telefonnumret stämmer inte heller. Detta konstaterar även SVT i själva artikeln. Ändå valde man att sätta den direkt missvisande rubriken "Målerifirma utlovar vithyade hantverkare". Varpå detta budskap nu upprört sprids av personer som litar på den statliga televisionens omdöme.

Samtidigt sprids ett foto av en skylt – "Jimmie [Åkesson] = rasist" – som ligger inuti en skåpbil från Sveriges Radio. Reportern säger att hon hittade skylten på bakluckan under en demonstration och slängde

in den i bilen. Detta godtas icke. I stället tas fotot till intäkt för att SR är en hoper vänsteraktivister, att skylten tillhör dem. Folk jämför en bild av reportern med en suddig bild av en demonstrant som håller i en helt annan skylt: Se, där är hon!

Jo, det finns ytterligare ett skäl till att sprida sådant som inte är sant, rentav framhärda i lögnen: Att man har extremistens ensidiga världsbild och struntar i allt annat. På nätet konspireras det om en stor konspiration, där skapas förvirring, där sås små onda frön av tvivel.

Den dåliga nyheten är att detta sker med allas vår benägna hjälp. Den goda nyheten är att sunt förnuft, källgranskning och eftertanke utgör den bästa trolldöden – inte minst för medierna själva.

Lisa Magnusson

lisa.magnusson@dn.se "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

”5 000 kriminella och 200 nätverk i utsatta områden”

"Att nå en hållbar förändring i de 61 utsatta områdena kommer att ta många år. Vi behöver mer resurser, men också stöd av lagstiftaren. Hårdare straff för vapenbrott, ökad möjlighet till kameraövervakning, möjlighet till hemlig dataavläsning och fortsatt tillgång till datalagring är de viktigaste önskemålen, skriver Dan Eliasson och Mats Löfving.

I dag presenterar Polismyndigheten en rapport om lägesbilden i 61 bostadsområden i Sverige ("Utsatta områden – social ordning, kriminell struktur och utmaningar för samhället").

Det finns stora skillnader mellan dessa områden. Det gemensamma är att tryggheten för de som bor här, som vill göra rätt för sig, arbeta och studera, i alltför hög grad påverkas av mord, skjutningar på allmänna platser, våldsamma upplopp, angrepp på blåljuspersonal och öppen narkotikaförsäljning. I 23 av 61 områden är de kriminella strukturerna så påtagliga att det finns en utbredd obenägenhet att delta i rättsprocessen och svårigheter för polisen att fullgöra sitt uppdrag. Under ytan rör sig ett parallellsamhälle med alternativ rättsskipning och med svagt förtroende för samhällets grundläggande institutioner.

Alla är inte överens om beskrivningen, än mindre om lösningarna. För komplexa samhällsproblem som detta finns inga givna svar. Det som är förvånande är påståenden om att vi i polisledningen skulle vilja dölja utvecklingen. Ingenting kunde vara mer fel. Tvärtom är det just för att lyfta fram problematiken som vi sammanställt rapporten.

Polisen har länge sett en oroande utveckling i flera delar av landet, inte bara i storstädernas förorter. Vi har sett ett behov av en samlad lägesbild för att kunna styra resurserna mot rätt områden och utveckla rätt åtgärder. Men ett minst lika viktigt syfte med rapporten är att synliggöra problemen för andra myndigheter och samhällsaktörer så att vi kan agera gemensamt mot detta svåra samhällsproblem.

Vi har lärt oss på vägen. Sedan förra årets rapport har vi förfinat insamlingsmetoderna och skaffat oss ett bättre underlag. Vi ser att antalet områden ökar. Det speglar en försämring i några områden, men huvuddelen beror på att vi har en skarpare bild av situationen nu.

I flera avseenden har polisen flyttat fram sina positioner. En grund för detta är de personalförstärkningar som gjorts i de mest utsatta områdena de senaste åren. Möjligheten att ostört ägna sig åt grov brottslighet har minskat. Polisen har lyckats pressa tillbaka den öppna narkotikahandeln i vissa områden. Stora beslag av vapen och narkotika stör de kriminella.

Insatserna bygger på avancerat underrättelse- och utredningsarbete. Polisen har också blivit bättre på att slå ut de kriminellas ekonomiska bas genom insatser som bedrivs i samverkan mellan olika myndigheter. Lagstiftningen mot penningtvätt har varit användbar och ny teknik har banat vägen för förstärkt kameraövervakning och ett effektivare utredningsarbete.

Samtidigt finns betydligt mer att göra. Det är tydligt i den lägesbild som polisen i dag presenterar. Vi behöver effektivisera verksamheten ytterligare och dra nytta av fördelarna med en samlad polismyndighet. Parallellt med det vidtar vi följande åtgärder:

1 Fortsatta resursförstärkningar. Fler polisanställda som kan ingripa mot, utreda och förebygga brott är den viktigaste åtgärden för att minska brottsligheten och öka tryggheten. All samlad erfarenhet visar att nära och förtroendefulla relationer mellan polisen och allmänheten är helt centralt för att uppnå det. De utsatta områdena kommer därför fortsatt att prioriteras i fördelningen av polispersonal över landet. Det krävs även insatser för att förbättra arbetsmiljön för de som arbetar här. En annan viktig åtgärd är att nya poliskontor planeras i några av de särskilt utsatta områdena.

2 Lokal myndighetssamverkan. Polisens samverkan med kommuner och andra samhällsaktörer utvecklas positivt. Varje kommun har nu särskilt utpekade kommunpoliser och det tillsätts områdespoliser i de utsatta områdena. Den lokala samverkan mellan polis och andra myndigheter har stärkts. Stort fokus läggs på strategiskt kriminella personer. Att bekämpa fusk med bidrag, skatter och tillstånd är ett effektivt sätt att rubba den ekonomiska basen för grov kriminalitet. Regionala samverkansforum byggs upp där Polisen, Försäkringskassan, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten med flera samverkar.

3 Teknisk brottsbekämpning. Polisen satsar hårt på den tekniska brottsbekämpningen. Med övervakningskameror, skott- och explosionsdetektorer, drönare, tekniska ledningssystem med mera skapas nya verktyg som komplement i bekämpningen av grov brottslighet.

4 Forskningsbaserade metoder. Ett intensivt arbete pågår för att identifiera, testa och utvärdera nya arbetsmetoder, varav flera är forskningsbaserade. Några konkreta modeller är nätverksförsvagning, konfliktdämpning och gruppintervention vid våldskonflikter, identifiering av ensamagerande, insatser mot social oro och dold

brottslighet mot kvinnor samt taktisk narkotikabekämpning. Utveckling av metodstöd och utbildning pågår parallellt med utvecklingsarbetet.

5 Nationell samordning. Nationella operativa avdelningen får i uppdrag att följa upp och identifiera utvecklingsbehov för arbetet i de utsatta områdena. En viktig uppgift blir att följa upp områdenas handlingsplaner.

6 Brottsförebyggande satsningar. Polisen arbetar brett med att utveckla det brottsförebyggande arbetet i utsatta områden med hjälp av medborgarlöften, sociala insatsgrupper, volontärer, tillsyn enligt tobaks- och alkohollagen, grannsamverkan mot brott med mera.

Våra satsningar är långsiktiga. Att nå en varaktig och hållbar förändring i dessa områden kommer att ta många år. En förutsättning är att regering och riksdag tillför resurser som bestående ökar antalet polisanställda. Polisen behöver även stöd av lagstiftaren för att fler grova brottslingar ska kunna lagföras. Hårdare straff för vapenbrott, ökad möjlighet till kameraövervakning, möjlighet till hemlig dataavläsning och fortsatt tillgång till datalagring är de viktigaste önskemålen.

Det är också helt avgörande att andra samhällsaktörer fortsätter att göra kraftfulla satsningar i landets mest utsatta områden. Det kommer inte att räcka med tidsbegränsade insatser utan det krävs långsiktig förstärkning av basverksamheter som skolor, socialtjänst, hälso- och sjukvård, arbetsmarknadsinsatser och annan grundläggande samhällsservice. Vi behöver också ett lyft i stadsmiljön där otrygga platser byggs bort.

Sammantaget uppskattar vi att det finns cirka 5 000 kriminella aktörer och 200 kriminella nätverk i dessa områden. Och de riskerar att bli fler. Sverige behöver en nationell och långsiktig kraftsamling för att vända utvecklingen. Vi kommer nu att intensifiera dialogen med berörda samhällsaktörer och se till att tillsammans skapa handlingsplaner för samtliga 61 områden. Polisen kan inte ensam lösa situationen i de utsatta områdena, men med samhällets gemensamma insatser kan vi göra stor skillnad.

Dan Eliasson, rikspolischef

Mats Löfving, chef Nationella operativa avdelningen "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" KD till attack mot Lööf

Kristdemokraternas partiledare Ebba Busch Thor går till hårt angrepp mot allianskollegan Annie Lööf. Busch Thor anser att C-ledaren far med osanning när hon skriver att allianspartierna är överens om att inte lägga fram en gemensam alliansbudget i höst.

I ett inlägg på mikrobloggen Twitter i torsdags – efter att de fyra borgerliga partierna hade enats om ett gemensamt yttrande i finansutskottet om att hota med misstroendeförklaring om regeringen går fram med tre kontroversiella skattehöjningar i höstbudgeten – skrev Annie Lööf: ”Vi har enats om att inte gå fram med en gemensam budget utan att stoppa de tre skadliga skatterna för jobb och företagande.”

De tre skattehöjningarna som det handlar om nästa år är att fler ska betala statlig inkomstskatt, införande av en flygskatt och en skärpning av de så kallade 3:12-reglerna för fåmansbolag.

KD-ledaren Ebba Busch Thor gick emot Lööf på Twitter genom att skriva: ”KD vill fortsatt se gemensam budget.” KD-ledaren är upprörd över att Lööf, trots att hon har talat med henne, inte har valt att radera sitt inlägg.

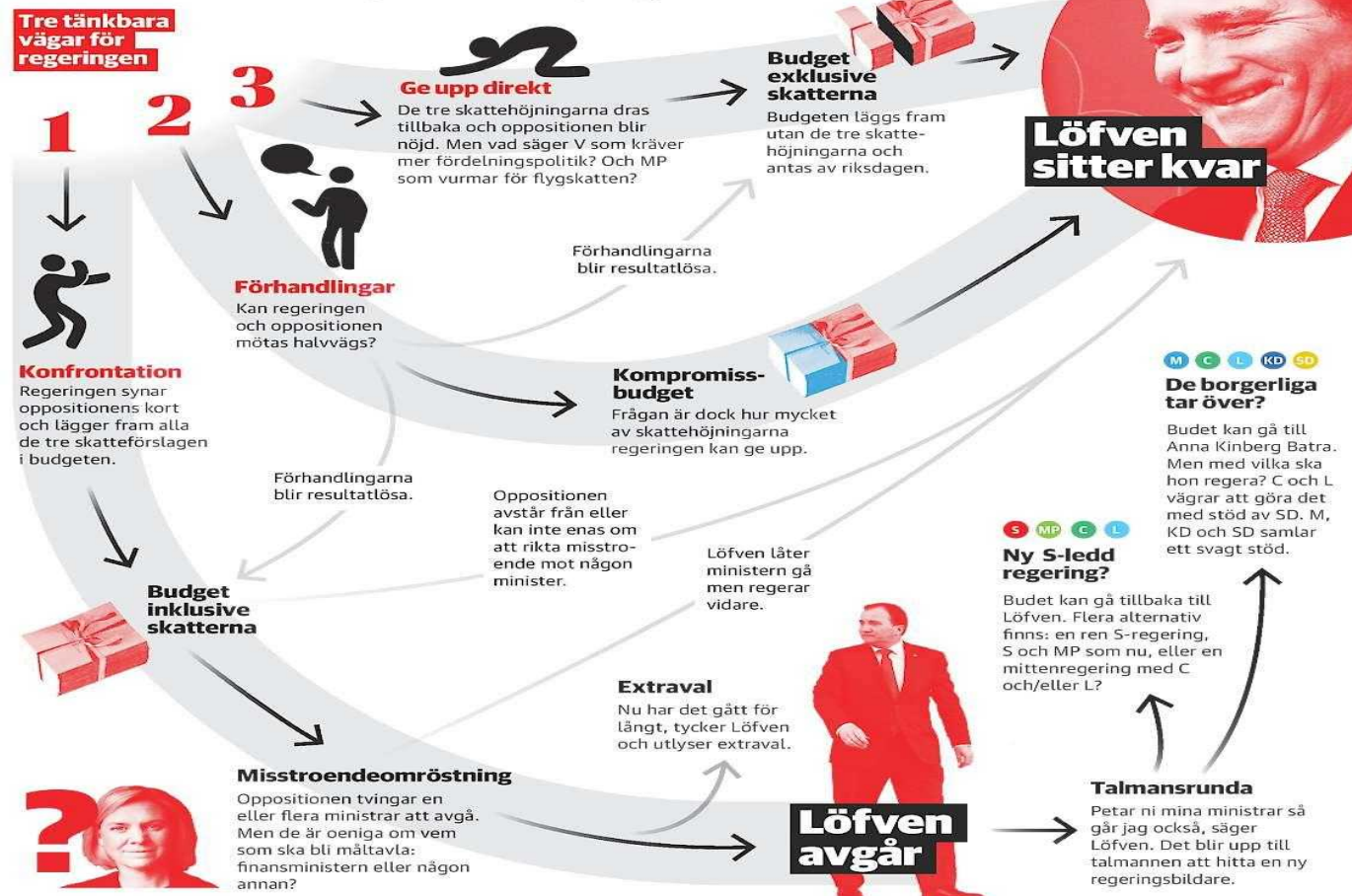
– Det är direkt felaktigt. Det påpekade jag också för Annie Lööf. Det finns ingen enighet i den frågan. Vi är oense i frågan om att gå fram med gemensam alliansbudget, säger Ebba Busch Thor till DN.

Budgetstrid kan ge regeringskris

Läget i dag: De borgerliga och SD kräver att regeringen drar tillbaka tre skatteköjningar, annars hotar de att fälla ministrar.

Grafik: Johan Andersson Fakta: Hans Rosén Foto: Roger Turesson, Beatrice Lundborg, Olivia Sjögren Soliz

Hon är uppenbart irriterad över allianskollegans agerande.

– Jag har påpekat detta för Annie Lööf. Hon borde ha rättat själv.

För hon har ju inte rättat detta själv, efter ditt påpekande?

– Nej, och det är rätt anmärkningsvärt.

Så hennes påstående är helt felaktigt?

– Helt felaktigt. Jag går inte ut och rättar en annan partiledare hur som helst.

Men det låter inte som att ni har så bra kommunikation om det sker sådana här saker i alliansen?

– Jag har varit så tydlig som det bara går att vara. Sedan om man inte tycker om den linjen, det är en annan sak. Men jag redogör för vilken vår linje är och när det finns en gemensam allianshållning gör jag det. Det finns en gemensam allianshållning att stoppa de här tre skattehöjningarna, men tidpunkt för gemensam budget är vi fortfarande oense om.

Ebba Busch Thor är också kritisk till att Annie Lööf i ett annat Twitterinlägg, till skillnad från de tre andra alliansledarna, har skrivit att det inte är aktuellt att rikta misstroendevotum mot finansminister Magdalena Andersson (S).

– Det är dumt att låsa sig till att man utesluter någon minister. Det gör inte vi. När det handlar om skattehöjningar är det ganska rimligt att finansministern är aktuell. Sedan kan det vara andra ministrar också, säger Busch Thor.

Om detta skulle leda till en regeringskris i höst tycker KD-ledaren att alliansen ska pröva stödet för en alliansregering – trots att det då återstår mindre än ett år till nästa ordinarie riksdagsval och att de borgerliga i ett sådant läge skulle bli beroende av stöd från Sverigedemokraterna.

– Vi kan lägga fram en alliansbudget och Sverigedemokraterna röstar för den. Det gjorde de 2014 och det är möjligt att de gör det igen. Gör de inte det får de förklara för sina väljare varför de anser att Stefan Löfven ska vara kvar som statsminister, säger Ebba Busch Thor.

Men är inte det att spela ett väldigt högt spel när det återstår mindre än ett år till valet?

– Alternativet är att vi ska låta den här regeringen, som vi anser för Sverige i fel riktning, sitta kvar trots att det finns en majoritet och stöd i riksdagen för en annan inriktning.

Annie Lööf skriver i en kommentar till DN, utan att direkt bemöta KD-kritiken:

”Alliansen har nu enats om den linje som Centerpartiet och Liberalerna har fört fram med att peka ut vilka tre skatter som regeringen inför höstens budget ska backa ifrån. Vi utgår från att regeringen lyssnar och backar i höstens budget, gör de inte det kommer alliansen att agera.”

Mats J Larsson

matsj.larsson@dn.se "

" Fakta. Skatteförslagen

Skatt på fåmansbolag

Stridsfrågan: Hur mycket ska delägare betala i skatt?

Bakgrund: För delägare i fåmansbolag är det förmånligt att ta ut ersättning i form av aktieutdelning i stället för lön eftersom det dras mer skatt på lön. De så kallade 3:12-reglerna ska förhindra att företagare omvandlar hela sin inkomst till utdelning för att undgå skatt. Lagstiftningen är komplex och handlar om vilka bolag och delägare som berörs, hur mycket som får tas ut som inkomst respektive kapital, vilka skattesatser som ska gälla etc.

Ekonomiska effekter: Regeringens nya regler skulle öka skatteuttaget med cirka 3 miljarder kronor per år.

Så tycker de rödgröna: Möjligheterna att slippa skatt är för generösa. För stora skillnader mellan personer som får lön som anställda och de som får utdelning från sitt bolag, även om de i praktiken utför samma arbete.

Så tycker oppositionen: Skattehöjningen är en allvarlig försämring för företagarna. Oppositionen varnar för lägre tillväxt och färre nya jobb.

Brytpunkten

Stridsfrågan: Var går gränsen mellan låga löner och höga löner som kan beskattas extra?

Bakgrund: 2017 dras gränsen vid 37 675 kronor i månadsinkomst. Bara de som tjänar så mycket eller mer betalar statlig skatt. Nivån ska höjas varje år baserat på bland annat inflation, så att andelen löntagare som betalar statlig skatt förblir ungefär oförändrad. Regeringen och V

vill dock inte göra hela uppräkningsen nästa år. De vill lägga gränsen på 37 683 kr/mån, i stället för 37 850 som det annars skulle bli.

Ekonomiska effekter: Antalet personer som betalar statlig skatt ökar med 80 000. Höjningen ligger på som lägst 20 kronor per år upp till 2 400 kronor för dem med månadsinkomster över 55 000 kronor.

Så tycker de rödgröna: De med höga och relativt höga inkomster får bidra lite mer till nödvändiga investeringar i skolan, polisen och försvaret. En hjärtesak för V.

Så tycker oppositionen: En orätt- färdig beskattning av medelinkomsttagare som lärare, sjuksköterskor och poliser. Sänker motivationen att vidareutbilda sig och göra karriär.

Flygskatten

Stridsfrågan: Ska flyget tvingas betala för sin klimatpåverkan?

Bakgrund: En flygbiljett blir 80–430 kronor dyrare. Tunga remissinstanser har ifrågasatt klimatnyttan medan miljörelsen applåderar.

Ekonomiska effekter: Skatten beräknas ge 1,3 miljarder kronor i intäkter 2018 och 1,8 miljarder följande år. Antalet inrikes resenärer antas minska med cirka 5 procent, utrikes cirka 2 procent. Flygbranschen förutspår större förändringar och förlorade arbetstillfällen.

Så tycker de rödgröna: Skatten blir ett viktigt steg mot att flyget får bära kostnaderna för sin negativa klimatpåverkan. En hjärtesak för MP.

Så tycker de oppositionen: Flygskatten slår hårt mot avlägsna delar av landet där alternativen till flyget är få och opraktiska. Effekterna på företagande, jobb och tillväxt blir negativa. "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" Alliansen har fyra olika svar på hur landet ska regeras

Analys. De borgerliga partiledarna bråkar nu öppet om hur de ska fortsätta sin gemensamma offensiv sedan de hotat ministrar med misstroendeförklaring. Mycket står på spel. Regeringsdugligheten riskeras för Moderaterna och Socialdemokraterna. Och det kan bli mycket svårt att regera i minoritet i framtiden.

I förra veckan enade sig de borgerliga om att kräva att regeringen inte lägger fram tre planerade skattehöjningar i budgeten. Men paradoxalt nog har alliansen aldrig varit mer oenig än den är nu.

Viker sig inte regeringen hotar de borgerliga med att rikta misstroendeförklaring mot någon eller några ministrar. Men Centern har sagt att det inte får bli mot finansministern, för partiet vill inte ha en regeringskris. Liberalerna säger att det mycket väl kan ske mot finansministern, och blir det en regeringskris får väl Socialdemokraterna kasta ut sina allierade och fortsätta som enpartiregering.

Moderaterna och KD vill rikta misstroende mot finansministern och därefter ta över regeringsmakten med alliansen.

Ebba Busch Thor (KD) går till öppet angrepp mot Annie Lööf (C) i intervjun här intill. Hon säger att Lööf sprider direkta felaktigheter när hon skriver att alliansen är överens om att inte gå fram med ett gemensamt budgetförslag. Busch Thor vill lägga en alternativ budget.

Faller regeringens budget skulle det sannolikt leda till en regeringskris med oklar utgång. De borgerliga har fyra olika svar på hur landet då ska regeras.

Det är svårt att bedöma var detta kommer att sluta. Det är en process som ingen kontrollerar utan som skapar sin egen logik. Alla de fyra borgerliga partiledarna försöker uppträda som om just de leder alliansen, men det är uppenbart att ingen gör det.

Det finns tre huvudscenarier. Regeringen kan vika ned sig helt eller delvis, den kan bjuda in till förhandlingar och locka med de borgerliga på kompromisser eller så synar Löfven alliansen och tar striden.

1 Det som talar för att regeringen backar är att den väldigt gärna vill regera fram till valet. Ekonomin går bra och regeringsduglighet är grundläggande för att S och MP ska kunna locka fler röster nästa år. Det är onekligen oskickligt att bli avsatt, även om stödet i riksdagen är svagt.

Lagrådet har kritiserat både de skärpta skattereglerna för fåmansbolag och flygskatten. Det ger regeringen en förevändning att ändra eller skjuta upp förslagen.

Men backar regeringen om den höjda statliga skatten riskerar den att förlora Vänsterns stöd, och då kan hela budgeten falla och en regeringskris kan komma ändå.

2 Regeringen kan bjuda in de borgerliga partiledarna till förhandling. De har länge haft underhandskontakter. De borgerliga har sagt att de kommer om regeringen kallar, men att de inte tänker förhandla om budgeten.

Frågan är om regeringen kan få dem att mjukna. I så fall talar mycket för en kompromiss om både skatten på fåmansbolag och flygskatten. För att släppa den höjda inkomstskatten kan regeringen behöva släppa Vänsterpartiet, och då vill den ha annat stöd för budgeten om den inte ska falla. Det skulle i så fall spräcka alliansen.

3 Regeringen kan leka med elden och bestämma sig för att sätta hårt mot hårt. Oredan och den dåliga stämningen kan få dem att dra slutsatsen att de borgerliga inte kan ena sig om att ta över i alla fall. Statsministern kan se en möjlighet i att bråket kan splittra alliansen och göra en mittenregering möjlig.

Men risken är att det i stället driver de borgerliga i armarna på SD, om M och KD får med sig C och L på att försöka regera med Sverigedemokraternas passiva stöd. Det experimentet har redan gjorts i Gävle och fungerade en tid, men i måndags föll den borgerliga budgeten eftersom de vägrade att förhandla med SD.

Striden kan sluta med att det blir nästan omöjligt att regera i minoritet i framtiden. Nu finns regler som gör det möjligt att få igenom en budget trots att regeringen inte har majoritet. Den regeln gjorde det möjligt för Fredrik Reinfeldt att styra och den möjliggör Stefan Löfvens regering. Men om en finansminister avsätts sedan hon fått igenom budgeten är de reglerna inte mycket värda. Både Moderaternas och Socialdemokraternas renommé som regeringsskickliga står på spel.

Ewa Stenberg

ewa.stenberg@dn.se "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" Ministern: Olyckligt med de långa köerna för asyl

"Olyckligt, men väntat." Det säger migrationsminister Morgan Johansson (S) om det faktum att Migrationsverkets handläggningstider för asylsökande blivit allt längre, även för ensamkommande barn. – Men verket har lovat att de ska klara det innan året är slut, säger ministern.

Som DN kunde berätta i går har väntetiden för asylsökande, ensamkommande barn ökat stadigt under de senaste två åren. För de drygt 15 000 ensamkommande som väntar på besked har väntetiden ökat med i genomsnitt 100 dagar, till 559 dagar.

Samtidigt står det klart att Migrationsverket ligger efter i sin prognos. Först i början av 2018 kommer handläggningstiderna att börja minska, enligt Veronika Lindstrand Kant, biträdande operativ chef på Migrationsverket.

Men justitie- och migrationsminister Morgan Johansson är inte orolig. Han menar att det var väntat att Migrationsverkets handläggningstider skulle öka.

– Det är givetvis väldigt olyckligt för dem som drabbas, men det hänger ihop med att det var en exceptionellt svår situation från hösten 2015 och framåt, säger Morgan Johansson.

Regeringen utgår ifrån att Migrationsverket kommer att klara av situationen innan året är slut, precis som man tidigare har sagt. Det betyder att alla ärenden som rör ensamkommande som kom under 2015 och 2016 ska avklaras under de månader som återstår av 2017. Migrationsministerns stab var under gårdagen också i kontakt med

Migrationsverkets ledning med anledning av den nu uppkomna situationen.

– De säger att den prognosen står sig, då får vi lita på det. De framförde inte några önskemål om några åtgärder från vår sida, säger Morgan Johansson.

Förra året fattades över 100 000 beslut i asylärenden, och antalet besked som fattas och delges de sökande kommer nu successivt att öka.

– Jag är inte så förvånad över att den här diskussionen kommer upp just nu. Många har suttit och väntat länge, men nu kommer besluten i allt högre takt.

– Vi ska också komma ihåg att mellan 80 och 85 procent får bifall av de ensamkommande, bland de myndiga är siffrorna runt 50 procent. I takt med att besluten nu levereras tror jag att diskussionerna kommer att lägga sig, säger Morgan Johansson.

Samtidigt gick Jan Björklund, Liberalernas partiledare, i går ut och krävde att utvisningar till Afghanistan, varifrån många av de asylsökande ensamkommande kommer, ska stoppas.

– Migrationsverket har själva konstaterat att säkerhetsläget försämrats kraftigt i landet, sa Björklund i Ekot och hänvisade också bland annat till Tyskland som sedan några veckor stoppat utvisningarna till Afghanistan.

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson säger att Jan Björklunds utspel bara är just ett ”utspelet”:

– Det är lätt för en partiledare i opposition att gå ut och kräva det, men det är en bedömning som Migrationsverket måste göra. I Sverige ägnar vi oss inte åt ministerstyre.

Ulrika By

ulrika.by@dn.se "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" Två nya typer av straff för unga brottslingar kan införas

Regeringens utredare föreslår att två nya straff för unga ska införas: ungdomstillsyn och ungdomsövervakning.

Regeringen vill se nya former av straff för unga brottslingar och har tillsatt en utredning som nu presenterar sina förslag.

Två nya typer av straff föreslås för dem som begår brott när de är mellan 15 och 17 år gamla: ungdomstillsyn och ungdomsövervakning.

Utredaren, hovrättsråd Karin Sandahl, tycker att det behövs nya ungdomspåföljder.

– Jag kan se att de här förslagen praktiskt kommer att göra stor nytta, säger Sandahl.

Utredningen bedömer att omkring 700 personer kan omfattas av ungdomstillsyn och cirka 250 personer av ungdomsövervakning.

Ungdomstillsyn innebär att den dömda måste hålla kontakt med en stödperson och dessutom delta i särskild verksamhet likt dagens ungdomstjänst. Det ska kunna utdömas i mellan en och sex månader. Tanken är att samtalen med kontaktpersonen och den särskilda verksamheten ska uppgå till fem timmar i veckan.

Ungdomsövervakning är mer ingripande och kan innehålla tydliga begränsningar av rörelsefriheten, som förbud att lämna bostaden på helgkvällar eller vistas på vissa platser. Utredningen föreslår att det straffet ska utdömas i mellan sex månader och ett år.

Båda straffen ska kunna utdömas utan samtycke av den dömda eller dennes vårdnadshavare och strafftiden ska fastslås av domstolen precis som vid andra straff.

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S) välkomnar förslagen och vill att de ska kunna införas snabbare än utredarens förslag, som är den 1 juli 2019.

I dag döms unga som begår brott innan de fyllt 18 år normalt till böter eller någon av de särskilda ungdomspåföljder som finns. De är ungdomsvård, ungdomstjänst eller slutna ungdomsvård.

Kriminologiprofessorn Jerzy Sarnecki välkomnar regeringens förslag om nya straffformer för unga.

– Vi måste söka efter alternativ till att låsa in ungdomar. Det här kan möjligen vara en bra lösning, säger han.

– Hur samhället väljer att straffa unga kan nämligen ha en enormt stor betydelse för deras agerande i framtiden.

– Om en person mellan 15 och 17 år begår grova brott är det viktigt att det finns tillräckliga påföljder. Annars kan det leda till en försämring, till exempel att unga människor rekryteras till kriminella gäng, säger Jerzy Sarnecki.

Däremot får det inte gå till överdrift.

– Använder man alltför hårda metoder, som inlåsning, kan det i längden bli dyrt och ineffektivt, säger han.

Flera partier i riksdagen vill också se tydligare konsekvenser för unga som begår brott och se till att de inte kan begå nya brott kort efter att de gripits av polis. Därför utreds även att inrätta så kallade jourdomstolar som snabbt ska kunna döma ut påföljder för vissa brott.

Statsminister Stefan Löfven (S) sa i våras att han även vill se över systemet med en straffrabatt för unga brottslingar mellan 18 och 21 år.

TT"

"Fakta. Förslagen

Ungdomstillsyn: Innebär att den unga ska hålla kontakt med och regelbundet träffa en särskild utsedd stödperson och delta i särskild anordnad verksamhet fem timmar i veckan. Kan dömas ut i minst en månad och högst sex månader. Socialnämnden i berörd kommun ansvarar.

Ungdomsövervakning: Innebär tydliga inskränkningar i den ungas rörelsefrihet. Utgångspunkten är så kallad hemarrest, som kontrolleras elektroniskt. Regelbunden kontakt med koordinator. Statens institutionsstyrelse (SiS) ansvarar.

Källa: Nya ungdomspåföljder "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" SD-ledningen petar Ekeroth om han fälls

Sverigedemokraternas ledning tar sin hand ifrån den misshandels-åtalade riksdagsledamoten Kent Ekeroth. Om han döms för ringa misshandel efter den rättegång som hålls i dag, onsdag, kan han inte längre företräda SD. Det skriver gruppledaren Mattias Karlsson till DN.

”Jag vill egentligen inte föregå en pågående rättsprocess och vill understryka att ord fortfarande står mot ord kring vad som hände vid den aktuella incidenten. Partiledningens principiella hållning är dock att ingen person som nyligen dömts för våldsbrott kan eller bör företräda Sverigedemokraterna i riksdagen”, skriver Mattias Karlsson.

Rättegången mot Ekeroth, som inleds på onsdagsmorgonen, handlar om ett bråk utanför en nattklubb i Stockholm i höstas. Ekeroths påstående om att han själv hade blivit slagen innan han riktade ett slag mot en man i krogkön har underkänts av åklagaren.

Enligt åtalet har den 35-årige SD-politikern slagit en man i nattklubbskön i ansiktet efter att mannen uttalat sig provocerande.

– Jag anser att bevisningen är stark, säger chefsåklagaren Lena Kastlund.

I bevisningen ingår en film från en övervakningskamera. Förhör med en rad vittnen har också gjorts, bland dem Ekeroths två Säpo-vakter som dock säger sig inte ha sett Ekeroths slag.

Ekeroth har i förhör påstått att han först har blivit slagen. Men den delen av förundersökningen har lagts ned. Ekeroth har inte begärt någon överprövning.

– Det är rätt ovanligt att man gör det, hävdar Ekeroths advokat Johan Eriksson, som ändå vidhåller att SD-riksdagsmannen blivit slagen och därmed handlat i nödvärn.

Domstolens utslag avgör troligen Ekeroths politiska framtid. Visserligen är en eventuell fällande dom för åtalpunkten ringa misshandel inte tillräckligt allvarlig för att domstolen ska kunna ta ifrån Ekeroth hans riksdagsplats. Åklagaren yrkar på att han döms till dagsböter och för att en ledamot ska fräntas sitt riksdagsuppdrag krävs flera års fängelse.

Däremot kan SD-ledningen verka för att han lämnar ifrån sig sin plats – eller utesluta honom ur partiet. Trots uppmaning från partiledaren Jimmie Åkesson har Ekeroth inte lämnat ifrån sig sin ordinarie plats i utskottet.

”Oavsett utgången i den juridiska processen, så har den senaste incidenten, tillsammans med vissa andra tidigare händelser, allvarligt skadat partiledningens förtroende för Kent Ekeroth”, skriver Mattias Karlsson.

Nyligen lämnade Anders Forsberg (SD) sin riksdagsplats inför en rättegång som ledde till att han dömdes för grov förskingring. Däremot fick han samtidigt ett betalt uppdrag av partiet. Domen ska enligt Forsberg överklagas.

Mats J Larsson

matsj.larsson@dn.se "

Fakta. Kent Ekeröth

Kent Ekeröth har varit riksdagsledamot sedan SD kom in i riksdagen 2010.

Han var en av tre SD-politiker som var inblandade i den så kallade järnrörsskandalen, men han har ändå stannat kvar i riksdagen och har under perioder haft en central roll i partiet.

I januari fråntogs han dock sitt uppdrag som partiets internationella sekreterare. Han har också petats som partiets talesperson i rättspolitiska frågor. "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Polisens arbete är inte effektivt"

"Kriminaltekniken går framåt men andelen brott som en gärningsman kan knytas till minskar. En ny granskning visar att polisens forensiska arbete brister på flera punkter – och följden är att en del brott riskerar att inte bli lösta.

Problemet är att polisens resurser inte används effektivt, enligt Riksrevisionens rapport.

– Det gör att den forensiska verksamheten inte kan bidra till personupplärning av brott på det sätt som den skulle kunna göra, säger Per Dackenberg, projektledare för myndighetens granskning.

Teknisk bevisning är en viktig del i brottsutredningar. Ofta kan spår som dna och fingeravtryck ha en avgörande betydelse. Men de senaste tio åren har andelen personupplärade brott minskat med 20 procent.

Per Dackenberg framhåller att det forensiska arbetet ute på fält och i laboratorier fungerar väl.

– Men sedan fastnar det i en administrativ och logistisk kedja som ställer till det, säger han.

Huvudproblemet är de långa handläggningstiderna. Ibland avstår polisen från att skicka in spår för analys eftersom det tar så lång tid att få svar, enligt Riksrevisionen.

TT "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Expertråd – så blir du av med mördarsniglar"

Efter en torr och kall vår har det börjat regna. Fukten gör att vi snart kan komma att invaderas av mördarsniglar, befarar biologen och snigeexperten Ted von Proschwitz. Här berättar han vad man kan göra för att bli av med de slemmiga marodörerna.

– Ta bort så många du kan redan nu – innan de har hunnit lägga ägg, råder Ted von Proschwitz som är biolog och snigeexpert på Göteborgs Naturhistoriska museum.

Han tror inte att invasionen i år kommer att vara lika massiv som under rekordåret 2015.

– Men nu har de plötsligt fått vädret på sin sida. Så det kan komma en hel del, säger Ted von Proschwitz.

Normalt parar sniglarna sig med varandra. Men eftersom de är tvåkönade och kan befrukta sig själva, kan varje enskild snigel i en population lägga 400 ägg. Om det är fuktigt så överlever de flesta av dem.

– Det gör att de snabbt kan bli fler och spridas väldigt fort. Det räcker med att man får in en snigel i trädgården för att de ska öka i antal på nolltid.

Ted von Proschwitz rekommenderar att man redan nu börjar leta efter ägg. De förekommer i klasar om 10-30 ägg och utvecklas under fyra

veckor. Från att vara glasklara till att bli allt mjölkvitare. De är cirka fyra millimeter i diameter.

Eftersom de lätt torkar ut, så gräver snigeln ned dem litet under marken eller lägger dem i lövhögar och under plankor.

– Om man letar aktivt kommer man att hitta en del av dem. Då ska man avliva dem genom att krossa dem.

Hur gör man då för att bli kvitt de färdiga sniglarna?

Enligt Ted von Proschwitz är det bästa att kombinera flera olika metoder.

1 Skaffa först en överblick av situationen. Ta reda på var i trädgården de håller till. Eftersom de är nattaktiva kan man gå ut med en ficklampa efter mörkrets inbrott när luftfuktigheten är som högst. Då ser man var de rör sig och vad de äter.

2 Döda alla du ser. Det gör man enklast genom att halshugga dem med ett skarpt instrument. En vass spade fungerar bäst. En halvcentimeter från framändan ska man klippa till.

3 Kompostera inte öppet. Då har de ett ställe där de hittar mat och där de kan gömma sig och lägga ägg på dagen. Använd i stället en sluten varmkompost.

4 Kvällsvattna inte. Då gör man det blötare och bättre för sniglarna som är aktiva på natten.

5 Skapa en fälla genom att lägga ut ett föremål, en plastsäck, en plank eller plywoodskiva i trädgården. Då fångar man sniglarna eftersom de nattaktiva och måste gömma sig under dagen. Fällor finns även att köpa.

6 Barriärer som elstängsel som helt enkelt steker dem. Problemet är att stängslen kräver en del skötsel eftersom de måste hållas rena. Det vanligaste är att de sätts på kanten av en odlingslåda så att sniglarna inte kan krypa upp.

7 Snigelgifter.

8 Använd en robotgräsklippare. Dels för att de håller gräset torrt vilket gör att det inte bildas lika mycket dagg. Dels för att de samlar upp gräsklipppet som sniglarna gillar att äta. Och dels för att robotgräsklipparen även kan tänkas klippa en och annan snigel.

9 Skaffa myskankor om du kan. Det är en av få fåglar som faktiskt söker upp och äter den oaptitliga snigeln.

– Det bästa är att sedan gräva ned resterna, säger Ted von Proschwitz.

Peter Letmark

peter.letmark@dn.se "

" Fakta. Mördarsnigeln

Det första fyndet av den spanska skogssnigeln gjordes vid mitten av 70-talet i Sverige.

Det folkliga namnet mördarsnigel har den fått på grund av sitt aggressiva och glupska beteende. Den äter mer och snabbare än andra sniglar, samtidigt som den är asätare. Den drar sig inte för att vare sig ge sig på döda eller försvagade djur eller sina egna artfränder. "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Larmoperatör åtalad för tjänstefel

När släktingen till en hotad kvinna slog larm hos polisen fick han höra att kvinnan själv måste ringa upp för att få hjälp. En timme senare blev kvinnan skjuten i nacken. Nu åtalas operatören som tog emot samtalet för tjänstefel.

Operatören vid Skånepolisen bröt mot rutinerna när hon varken skrev en händelserapport eller kontaktade sitt befäl, skriver chefsåklagare Lena Kastlund i stämningsansökan.

Operatören kopplade inte heller vidare samtalet till polisens kontaktcenter för upptagning av polisanmälan.

Larmoperatören förnekar brott. Hon jobbar inte längre kvar på larmcentralen.

DN-TT "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Bättre än på länge för hotad hackspett"

Minst elva vitryggiga hackspettsungar har kläckts i år, enligt Naturskyddsföreningen. Det är bättre än på länge för den hotade arten. Naturskyddsföreningens Projekt vitryggig hackspetts frivilliga rapportörer har konstaterat fyra häckningar i Mellan-sverige, vilket lett till elva ungar. Troligtvis är det nu totalt sju par, och omkring sex singlar, i landet.

– Försvinner vitryggen så riskerar andra hotade arter också att försvinna, det är en så kallad paraplyart. Och så handlar det om att hejda förlusten av biologisk mångfald, förklarar Paula Andersson vid projektet.

TT"

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Löneskillnader mellan könen minskar långsamt"

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män fortsätter minska. Mellan 2015 och 2016 höjde kvinnorna på flera områden sina löner snabbare än männen. Men kvinnors högre frånvaro sätter spår i lönekuverten.

Genomsnittslönen i Sverige 2016 var 32 800 kronor. Kvinnors genomsnittliga månadslön var 30 700, vilket är 88 procent av männens genomsnitt 34 900. Högst lön hade manliga privattjänstemän, i snitt 44 100 kronor i månaden. Lägst kvinnliga arbetare i privat sektor, med 25 300 kronor.

Löneskillnaderna mellan könen hade sedan 2015 minskat en halv procentenhet, visar statliga Medlingsinstitutets årliga rapport.

– Sedan 2005 är minskningen 4,3 procentenheter, säger John Ekberg på Medlingsinstitutet.

Faktum är att kvinnorna mellan 2015 och 2016 i både kommuner och landsting, samt bland tjänstemännen i privat sektor, höjde sina löner procentuellt mer än männen.

– Det beror dels på att några kvinnodominerade grupper haft en relativt gynnsam löneutveckling, som lärare och undersköterskor, men också på att fler kvinnor blir chefer, påpekar John Ekberg.

Bäst på att minska löneskillnaderna är landstingen. Sämst är de privata, särskilt på arbetarsidan.

Den viktigaste förklaringen till de bestående löneskillnaderna är att kvinnor och män väljer olika yrken och arbetar inom olika sektorer, konstaterar John Ekeberg. Räknas yrke, utbildning, ålder, arbetstid och sektor bort kvarstår en oförklarad skillnad på 4,5 procent. Kommunerna har lägst oförklarad löneskillnad, 0,3 procent, medan näringslivet ligger på 7,3 procent.

I år har Medlingsinstitutet också tittat på hur antalet faktiskt arbetade timmar påverkar löneutvecklingen, genom att fram till 2014 följa drygt 41 000 personer som var nyexaminerade 2004–2006.

Studien visar – i motsats till undersökningen av arbetsmarknaden som helhet – att löneskillnaderna ökar över tid. En bidragande faktor är kvinnornas högre frånvaro. Ju mer man är på jobbet, desto mer internutbildning, kunskap och erfarenhet, och desto lättare att göra karriär.

– Det finns samband som skulle kunna tyda på att närvaron på jobbet med tiden påverkar löneutvecklingen och bidrar till löneskillnaden. Men faktorer som yrke och karriär påverkar åt samma håll, påpekar John Ekberg.

Det kvinnodominerade låglöneförbundet Kommunals ordförande Tobias Baudin är inte nöjd.

– Mer måste till för att bryta trenden, säger Baudin, och utlovar fler riktade satsningar i avtalsrörelserna, som undersköterskornas löneyft med i snitt 1 065 kronor 2016.

Inger Haak, 62, arbetar halvtid som personlig assistent på Kungsholmen, ett slitigt jobb, för cirka 14 000 kronor i månaden. Hon

har jobbat med utsatta människor i 44 år, och tycker att lönen är för dålig.

– Det är segt. Lärarna har fått höga löneökningar, men jag förstår inte varför de ska få så mycket när inte vi får. De har mycket ledigt, och vi jobbar också med människor och måste vara tusenkonstnärer, fixa allt hemma hos folk, ringa hit och dit och behålla vårt lugn. Men det syns ju inte utanför lägenhetens väggar.

Tove Nandorf

tove.nandorf@dn.se "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" Rekordhett halvår för svenska börsnoteringar

Inför midsommar råder högtryck på aktiefronten. I dag ska fem nya bolag noteras samtidigt på Stockholmsbörsen.

Hittills i år har 51 bolag noterat sig på Stockholmsbörsens huvudlista och Nasdaq First North. Med de fem som börjar handlas i dag betyder det nytt rekord för Stockholmsbörsen.

Aldrig tidigare har så många nya bolag noterat sig under ett första halvår.

– Fler och fler bolag ser börsen som ett alternativ för finansiering och en grund för fortsatt tillväxt. Vi har en kö av bolag som vill notera sig och eftersom det finns vissa fönster i marknaden, före midsommar är ett sådant, har vi helt plötsligt fem noteringar samma dag, säger Adam Kostyál, europeisk noteringschef hos Stockholmsbörsens ägare Nasdaq.

Han påpekar att intresset från bolagen i grunden handlar om att i Sverige finns en aktiv aktiekultur hos såväl hushåll som mer sofistikerade investerare och därmed jordmån för fonder och rådgivare.

– Sverige har ett unikt ekosystem i ett europeiskt perspektiv. De mindre och medelstora bolagen ser att börsen tar emot dem på ett fint sätt och den blir ett bra steg vidare efter det tidiga riskkapitalet, säger Adam Kostyál.

Bland dem som gjort börsdebut i år finns rena nynoteringar liksom bolag som bytt från de mindre listorna eller skapats via avknoppningar från storbolag.

Adam Kostyál förklarar att de mindre bolagen främst söker likviditet i aktien, alltså en handelsplats där köpare och säljare kan mötas.

– Mindre till mellanstora bolag söker även kapital, trovärdighet och visibilitet som en notering kan ge dem. De större bolagen knoppar av bolag för att skapa ytterligare värden till sina aktieägare eller anser att börsen är ett bra alternativ till private equity och andra ägarformer.

Private equity påminner om investmentbolag och är den del av riskkapitalbranschen som går in i mer mogna bolag.

Adam Kostyál räknar med att även börshösten blir stark.

– Vi ser att ekonomin är gynnsam, företagen gör bra ifrån sig och aktier som investeringsslag fortsatt är väldigt attraktivt, säger han.

För några år sedan talades om att börsen är död, är det slut med de rubrikerna nu?

– Det var överdrivet att säga att börsen är död, men det är förstås aldrig en fördel att notera bolag i en volatil marknad och med en osäker omgivning. Mellan 2008 och 2012 hade vi en ovanlig marknad, men sedan dess har vi haft en stadig ökning av bolag som går till börsen. Så länge ränteläget är lågt och volatiliteten är låg kommer vi att se ett fortsatt starkt intresse, tror Adam Kostyál.

När aktier i ett bolag ska börja handlas är traditionen att en person ur företagsledningen ringer i en börsklocka hos Nasdaq klockan nio på morgonen första börsdagen. I dag har Nasdaq ordnat fram fem börsklockor. Samt hörselskydd.

Pia Gripenberg

pia.gripenberg@dn.se "

"Fakta. Börsdebuter

Källa: Nasdaq

På onsdag noteras följande bolag:

Bonesupport, medicinteknik, huvudlistan.

Momentum Group, maskinkomponenter till industrin och avknoppning från B & B Tools, huvudlistan.

Quartiers Properties, fastighetsutvecklare, Nasdaq First North.

Sedana Medical, medicinteknik, Nasdaq First North.

Trianon, fastighetsbolag, First North Premier. "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Erixon tjänar mest av statens chefer

Lena Erixon, generaldirektör för Trafikverket, har den högsta lönen av alla statens chefer, rapporterar Sveriges Radios Ekot. Hon tjänar 165 000 kronor i månaden. Näst mest tjänar rikspolischefen Dan Eliasson, 160 000, och Ann-Marie Begler på Försäkringskassan är trea på listan med 156 900 kronor i månaden.

Av de tio bäst betalda cheferna är Begler och Erixon de enda kvinnorna. TT

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

1 200 000 svenskar vill handla mer second hand

och nästan lika många vill skänka mer av de egna kläderna. Det visar en ny undersökning som Yougov har gjort på uppdrag av Myrorna. I dag handlar svenskar i genomsnitt 12,5 kilo nyproducerade kläder per år och 0,9 kilo kläder second hand. TT "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" Regeringen vill ha nya välståndsmått

BNP behövs, men räcker inte. Regeringen vill använda nya mått på välstånd.– Vi behöver en bredare bild med många fler dimensioner, säger finansminister Magdalena Andersson (S). Sammanlagt rör det sig om 15 indikatorer som ska komplettera BNP-måttet.

Fem är ekonomiska: BNP per capita, sysselsättningsgrad, arbetslöshet, hushållens skuldsättning och den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld.

Fem är miljömässiga: luftkvalitet, vattenkvalitet, skyddad natur, kemikaliebelastning och utsläpp av växthusgaser.

Fem är sociala: låg ekonomisk standard, självskattad allmän hälsa, utbildningsnivå, mellanmänsklig tillit och om man är nöjd med livet.

– Måtten är noggrant utvalda och ska ge underlag för diskussion om kommande vägval. De blir också viktiga för regeringens ekonomiska politik och för utvärderingen av reformer, betonar biträdande finansminister Per Bolund (MP).

De nya välståndsmåtten presenterades vid ett seminarium i Rosenbad på tisdagen.

Nu är avsikten att regeringen kontinuerligt ska följa dessa indikatorer och i sin vårbudget årligen beskriva hur de utvecklas. Däremot är det inte aktuellt att försöka skapa något nytt sammanhängande mått som alternativ till BNP.

Johan Schück "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

" Vi måste sluta använda cellplast i husfasader

Ta lärdom av den svåra branden i London, och använd annat isoleringsmaterial än cellplast – och skärp reglerna! Samma sak kan hända här. Verkliga bränder (fullskaleprov) och en stark opinion borde nu kunna driva fram ett säkrare byggande.

Under många år har det funnits en oro hos räddningstjänsterna för detta byggnadsmaterial – som troligen är det mest brännbara som används. Jag tycker att alla som har möjlighet ska byta till säkrare isolering även om det blir något dyrare.

Cellplasten kom som tilläggsisolering i slutet av 70-talet. Då oroades vi över stora upplag på gårdarna och att folk bodde kvar innan materialet var skyddat. Som skydd användes tjock cementputs eller tegel. I dag är tunn, så kallad organisk puts, utanpå plasten, det vanligaste ytskiktet.

De flesta plaster utvecklar mycket rök, ofta 3–4 gånger mer än trä, och på mycket kortare tid. Cellplast har sämre brandegenskaper än de flesta andra isoleringsmaterial. Det är lättantändligt och ger kraftig rök.

Byggreglerna 1980 var tydliga med att isoleringsmaterial ska avbrytas så att brand inuti väggen hindras från att sprida sig. Grundtanken finns kvar, men med möjligheter att få en konstruktion typgodkänd och att då även under vissa villkor få slippa skyddsbarriärer. Men det innebär också att allt måste göras helt rätt ute på bygget.

Räddningsverket redovisade 2008 erfarenheter från ett antal bränder och fann bland annat att byggherrar och entreprenörer hade dåliga kunskaper om hur materialet brinner. En del trodde att cellplast är självslocknande och andra att det bara smälter. Vissa menade att det är ofarligt eftersom det är tillåtet. Vi fann även att tillverkare förminskade brandproblemen.

Vad ska man då göra? Ta reda på hur det ser ut genom att ta stickprov på samma sätt som skett på sina håll med brandväggar i radhuslängor. Informera också de boende om byggnadens brandskydd.

Björn Albinson, pensionerad brandingenjör "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Femton kvinnor har opererats på Karolinska"

Hösten 2015 började Karolinska sjukhuset göra klitorisrekonstruktioner. Hittills har 40 kvinnor sökt till kliniken och femton operationer gjorts.

Behandlingen på Karolinska universitetssjukhuset görs av ett team bestående av plastikkirurger, sexolog och gynekologer.

Efter läkarbedömning träffar kvinnorna sexologen Ingbritt Vängborg för minst tre samtal. Ungefär hälften av kvinnorna har visat tecken på posttraumatiskt stressyndrom.

– Många är traumatiserade på flera sätt. De har varit med om krig, de har könsstympats, de har våldtagits, de har blivit tvångsgifta, de har flytt, säger hon.

Runt behandlingen bedrivs även forskning och sjuksköterskan/forskaren Malin Jordal har intervjuat närmare tjugo kvinnor hittills. Det är för tidigt att dra slutsatser men hon har börjat identifiera några aspekter.

– Det handlar om fysisk smärta, oprovocerat eller i relation till samlag, och om det estetiska, man vill se oomskuren ut. Det handlar också om att ta tillbaka sin kropp. Och det sexuella, som hänger ihop med alla aspekterna, säger hon.

Man menar att det är viktigt att behandlingen sker utifrån ett team men för Banaz, som blev rekonstruerad på KS för ett år sedan, var själva operationen det viktiga.

– Jag kände att jag saknade något och genom operationen ville jag få tillbaka det som tagits ifrån mig.

Hon hoppades också på att bli av med de smärtor i underlivet hon haft hela livet. Banaz är nöjd med operationen, smärtorna är borta och sexlivet har förbättrats. Men hon tycker att det tog för lång tid att bli opererad, nästan ett och ett halvt år från godkännande av läkaren, och att proceduren var för komplicerad.

– Jag hade inte behövt så många samtal. Jag ifrågasatte, men de sa att vi måste göra så här för att verkligen veta att du kan gå igenom operationen, säger hon.

Remisser från andra län har ökat men ännu nås man av berättelser om kvinnor som har svårt att få remiss. Plastikkirurgen Hannes Sigurjónsson menar att man även behöver nå ut mer till de berörda kvinnorna.

– Många könsstympade vet inte vad deras problem beror på och inte heller att det finns hjälp att få, säger han och lägger till:

– En nationell handlingsplan skulle göra arbetet mer synkroniserat så att olika aktörer kan hjälpas åt.

Elisabeth Ubbe

elisabeth.ubbe@dn.se "

"Hittills har 15 operationer av könsstympade kvinnor gjorts på Karolinska universitetssjukhuset.

Den yngsta patienten var 16 år, den äldsta mellan 55 och 60. De flesta var mellan 30 och 40 år. "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Johan Hilton: Illavarslande när demokratiska krafter ger upp hoppet om samtalet"

I kölvattnet av debatten kring högerextremisters deltagande på Almedalsveckan och Bokmässan har det ironiserats om personer som vill "ta debatten". Det är en retoriskt överdriven figur som påminner om en halmgubbe.

I fredags publicerade Aftonbladets debattsida en text av psykiatern Stefan Krakowski. Han hade retat upp sig på kärleksmanifestationerna i kölvattnet av det senaste årets terrordåd och poängterade att terapi och blommor inte biter på jihadister. De anser inte att våra liv har ett värde, skrev han, utan förkastar våra moralbegrepp.

Så är det säkert. Frågan är bara hur många människor som verkligen har gått och trott att kärleksmanifestationer kan omvända terrorister. Lejonparten av oss som deltog gick nog snarare dit för att uttrycka vår solidaritet – och för att visa att terrorn inte gör oss rädda för varandra.

Krakowskis sätt att resonera brukar kallas för halmgubberesonemang. Det går ut på att man pådyvlar en föreställd meningsmotståndare en åsikt och sedan argumenterar utifrån den – trots att den inte stämmer.

Det är en metod som har varit vanlig de senaste åren. Förra veckan publicerade dagstidningen ETC en ledartext som använder samma retoriska figur. I krönikan raljerar chefredaktören Andreas Gustavsson över "människor som annars tänker kloka tankar" och som i vår

förklarat att de ändå kommer att åka till Bokmässan och Almedalen – trots att högerextremister tänker närvara.

Läser jag Gustavsson rätt består problemet med dessa beslut i en vanföreställning om att man kan argumentera mot nazister. För att bevisa att det inte går har han ringt upp och diskuterat med ett antal högerextremister som inte tagit intryck av hans argument. Alltså är det "helt värdelöst, oupphörligt meningslöst" att "ta debatten", nazisterna är "bara sitt hat".

Nu talar jag definitivt inte för alla som har deltagit i debatten om vare sig Almedalen eller Bokmässan. Möjligen finns där verkligen många tunga namn som under våren sagt att man åker dit för att ta debatten, själv hittar jag inte fler än högst en handfull exempel.

I stället fokuserar de flesta inläggen snarare på en demokratisk plikt känsla, att man helt enkelt vägrar låta fascister få så stor makt över ett offentligt och halvoffentligt rum och åker dit för att bjuda motstånd.

Det är en strategi som Gustavsson väljer att ironisera över: "Sker det en spontan omvändelse av förintelseförnekande, militanta, homofoba, islamhatande nazister när de hör dåligt mixad partyhouse från årets dj-tävling?"

Nej. Och det har ingen påstått heller. Men vi kan passa på att vända på frågan och göra det lika hårdtaget: Kommer någon att bli omvänd av att demokratiska krafter flyttar på sig varje gång en högerextremist gör anspråk på en plats i solen?

Antirasistiska krafter står inför en hård kamp, kanske den hårdaste på över 70 år. Jag bara vägrar gå med på att det är här som skiljelinjen ska gå – mellan antirasist och antirasist – i ett förlöjligande och misstänkliggörande av varandras avsikter, strategier och motiv.

För när demokratiska krafter sätter citationstecken kring ordet yttrandefrihet och ger upp tron på att politisk kamp också förs med samtal bårdar det inte gott. I en politisk defeatism av det slaget ryms fröet till en totalitär uppfattning om motståndaren som en oförbätterlig varelse, någon som man lika gärna kan ge upp hoppet om och rensa bort.

Som en av dem som faktiskt kommer att närvara på Bokmässan – i hög grad av antifascistiska skäl – är jag på sätt och vis glad över att mässan förgrenar sig i två scener. En officiell scen där vi som har möjlighet kan markera motstånd genom vår närvaro och en alternativ där alla som av olika välmotiverade skäl – rädsla för våld och trakasserier, till exempel – kan mötas i ett tryggt rum.

En rörelse som kan formera sig på det sättet – och där man slutar misstänkliggöra varandra – är en stark rörelse. Den behövs mer än någonsin.

Johan Hilton

johan.hilton@dn.se "

”Genom att anta sådana lagar har myndigheterna förvärrat stigmatisering, fördomar och homofobi, vilket strider mot värderingarna i ett demokratiskt samhälle.”

I går slog även Europadomstolen för mänskliga rättigheter fast att de ryska lagarna mot ”homosexuell propaganda” är diskriminerande.

Imago stock "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Prästens avbön: Vi står för att vi har gjort fel

I tio år har personer fått löften om att få begravas intill sina anhöriga i askgravlunden på Österåkers kyrkogård. Men för tre år sedan upptäcktes att kartan över vem som ligger begravd var inte stämmer överens med verkligheten – och att människor i stället kan ha lagts till sista vilan bland okända. Först i år informerades de anhöriga.

– Vi tar detta på största allvar och vi vill vara öppna med att vi gjort fel, säger kyrkoherden Lena Walderfelt.

Att det var något som inte stod rätt till i askgravlunden på Österåkers kyrkogård upptäcktes för tre år sedan. Vid en gravsättning av en person som skulle få vila i samma gravplats som sin livskamrat, uppdagades att det fanns en annan persons aska på den angivna platsen.

Församlingen konstaterade att kartan som visar var respektive aska finns inte stämde överens med verkligheten. Det rör sig om 184 utnyttjade gravplatser, som har plats för fem askor vardera.

Men trots upptäckten dröjde det till i år innan församlingen vidtog några åtgärder.

– Det kanske var för obehagligt. Det är djupt beklagligt att det inte hänt något tidigare. Men nu viftar vi vit flagg. Vi har gjort fel och vi står för det, säger prästen Lena Walderfelt, som i april gick in som vikarierande kyrkoherde i Österåker-Östra Ryds församling.

Hon säger att hon agerade så fort hon fick vetskap om felaktigheterna.

– Jag fick ärva det här ärendet och vi tog det direkt till kyrkorådets ordförande, berättar hon.

Walderfelt ärvde ärendet från Jan Novosel, som tillträdde som kyrkoherde i församlingen 2014. Han har varit tjänstledig sedan i våras och ska snart börja på en ny tjänst på grund av flytt.

Han säger själv att han fick reda på felaktigheterna i fjol. Anledningen till att församlingen valde att inte informera anhöriga var enligt honom att man ville ha mer information.

– Det kan riva upp mycket och då ville man vara helt säker. Man ville ha bilden klar för sig. Detta får inte ske och det är upprörande naturligtvis, säger Jan Novosel.

Jörgen Palmberg (S), kyrkorådets ordförande i Österåker-Östra Ryds församling, berättar att ärendet varit uppe en gång tidigare:

– Men då hade vi inte klart för oss hur allvarligt det var. Vi kan inte säga exakt var någon ligger. När jag förstod vidden av det hela kallade vi snabbt som tusan till extra kyrkomöte där vi vidtog åtgärder, säger han.

Kyrkogårdspersonalen ska enligt uppgift till DN ha provgrävt på befintliga gravsättningar – utan formellt tillstånd för gravöppning – för att få åtkomst till den identitetsbricka som vardera aska försetts med.

Då har det visat sig att dessa brickor saknas i vissa fall – troligen har man skrivit identitetsnummer för hand, vilket lett till att skriften försvunnit i jorden.

Lena Walderfelt säger att det inte handlar om ”provgrävningar”, utan om att man i några fall grävt vidare i längan tills man hittat rätt stoft.

– Detta har personalen upplevt som väldigt jobbigt eftersom man självklart vill att det ska vara ordning och reda, vilket det tyvärr inte har varit. Men det handlar inte om att man har flyttat eller rört askan, och stört den sista vilan.

I de flesta askgravlundar begravs avlidna i löpande ordning. På Österåkers kyrkogård har man dock erbjudit personer att kunna ligga i samma gravplats. Även begravningsbyråer har lämnat denna information till anhöriga.

– Make och maka till exempel. Tanken var väl god, men problemet var att man har gjort en tavla, man har mätt galet. Därför kan vi inte säga exakt var personer ligger i dag, för man har mätt från två olika håll under åren, säger Jörgen Palmberg.

”Situationen ska nu ha blivit som sådan att man inte med säkerhet vet var respektive stoft finns och att det kan finnas en överhängande risk för att anhöriga trots löfte ska ha blivit begravda på fel plats, med någon som de inte har anknytning till”, uppger DN:s uppgiftslämnare.

– Vi har grävt, det är så vi har upptäckt problemet. När vi ska söka ”Ulla Andersson” för att lägga ner hennes make så småningom så visar det sig att man har mätt fel. Hon ligger inte där vi trodde. Vi har inte grävt på så speciellt många ställen, utan vi förstår att problemet finns. Nu har vi stoppat grävandet och anmält oss själva till länsstyrelsen, säger Jörgen Palmberg.

Trots att felet alltså upptäcktes för tre år sedan informerades de anhöriga först i början av sommaren.

– Det känns inget vidare att behöva informera om det här. Eftersom vi inte vet exakt var någon ligger, eftersom vi inte kan garantera det i dag. Då låter vi gravfrid råda, då gravsätter vi inte fler i hålen även om

det finns fler platser. Vi har inget annat val än att låta gravfrid råda. Vi kan inte hålla på och leta i gravar, säger Jörgen Palmberg.

Han säger att han inte har hört några reaktioner själv, men fått uppfattningen om att det finns en stor förståelse från de anhörigas sida.

– Hade man hemskt gärna velat ligga tillsammans hade man kanske valt en urnsättning med gravsten. Men det är olyckligt att vi gjorde detta från första början i askgravlunden. Det normala är inte att man gör så.

Enligt Lena Walderfelt har en handfull personer hört av sig med frågor, men de flesta har tagit beskedet med ro.

– I två fall har det rivit upp en del känslor och där hjälps vi åt med själavård. Mitt i allt det här har det fört oss närmare varandra. Vi hjälps åt i sorgen för att kunna komma tillbaka till livet.

Framöver kommer ingen att lovas en plats intill en anhörig.

Marijana Dragic

marijana.dragic@dn.se

Emma Bouvin

emma.bouvin@dn.se "

"Detta har hänt.

Askgravlunden vid Österåkers kyrkogård togs i bruk 2008. Det är ett område som innehåller 1 600 rutor, 40 gånger 40 centimeter stora, fördelade på flera rader. Varje ruta är en gravplats, och kan innehålla askor efter fem avlidna.

Askorna gravsätts i respektive gravplats i sammetspåsar, ovanpå varandra med 20 centimeters mellanrum. Familjen har möjlighet att vara med vid gravsättningen, men gravarna har ingen sten och är inte utmärkta. Däremot märks varje askpåse med identifikationsbrickor så att man vet vem som är begravd var.

2014 upptäckte församlingen att förteckningen över gravplatserna inte stämde överens med verkligheten - enkelt uttryckt: det gick inte att veta vem som är begravd var.

Askgravlundar har under de senaste åren blivit allt vanligare inom begravningsväsendet. Mer än hälften av stockholmarna väljer att gravsätta sina anhöriga i minneslund eller askgravlund, enligt siffror som begravningsbyrån Ignis har tagit fram.

DN granskar.

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

”Föräldrarna är för krävande”

"Förskolan Myrlejonet blev engelskspråkig över en natt och har fått skarp kritik från Täby kommun. Nu svarar förskolan i ett yttrande att föräldrarna till förskolans barn är för krävande. – Jag går inte till min tandläkare och talar om vilken tand den ska dra ut, och säger heller inte till min mekaniker vad som är fel på min bil, säger förskolans vd.

DN har tidigare skrivit om hur en förskola i Täby, Myrlejonet, i princip blev engelskspråkig över en natt. Detta ledde till att barn inte förstod vad pedagogerna sa, ilska hos föräldrar och skarp kritik från Täby kommun.

– Efter två tre månader så talar de flytande engelska. Barnen är som små ”sponges”. Vi kan alltid välja den lätta vägen, men Futuraskolan har globalisering som ”mindset”, vi måste förbereda barnen på det som händer i världen. Världen har blivit så liten, sa förskolechefen Adriana Marx Norén till DN i början av maj.

Förskolan, som ägs av Futuraskolan, har nu skrivit ett yttrande till Barn- och grundskolenämnden i Täby. Där skyller man bland annat de problem som funnits på förskolan – på föräldrarna.

”Två faktorer som ytterligare utkristalliserats efter årsskiftet som inverkan på omsättningen av personal är det faktum att medarbetare upplevt sig ifrågasatta eller påhoppade av föräldrar och kommunens återkommande inspektioner”, skriver Futuraskolan, som äger Myrlejonet, i yttrandet som DN har tagit del av.

”Medarbetare har upplevt sig utföra ett gott arbete men då föräldrar med krav på inflytande och påverkan i verksamheten i helt orimliga proportioner fortsatt att ifrågasätta verksamheten har ett antal medarbetare till slut inte orkat stannat kvar på förskolan.”

Foturaskolan planerar också en lång rad åtgärder. Bland annat ska man ”tydliggöra för medarbetare hur processen med att införa det engelska språket i verksamheten hänger samman med lärområden som är under utveckling”.

Det framgår av yttrandet att 3 av 14 anställda på förskolan är legitimerade förskollärare.

Foturaskolans vd Peter Bergström säger till DN att föräldrarna har varit ”en del av utmaningen” på förskolan.

– Det är inget specifikt för Myrlejonet utan det finns en trend i att föräldrar är väldigt engagerade. Vi tycker om engagerade föräldrar men någonstans måste man förstå var gränsen går; hur mycket kan jag som förälder påverka min förskola?

Peter Bergström ger som exempel att föräldrar försöker påverka vilken grupp barnen går i, eller vilka metoder och läromedel som används i verksamheten.

– Jag går inte till min tandläkare och talar om vilken tand den ska dra ut, och säger heller inte till min mekaniker vad som är fel på min bil. Det är tandläkaren och mekanikern som kollar; vad behöver fixas här?

– Man ska ha en öppen och bra, professionell dialog, men vi behöver tydliggöra vilket inflytande föräldrarna ska ha. Det är jobbigt för personalen på förskolan eftersom de känner sig ifrågasatta av föräldrar som när de inte får som de vill går till kommunen, som i sin tur skickar sina inspektörer, säger Peter Bergström.

Han beskriver det som ett ”stresspålägg” för personalen:

– Det är klart att man blir stressad när inspektörer kommer, även om man gör ett bra jobb, eftersom man förstår att någon har ifrågasatt vad jag gör. Men inspektionen har absolut en bra funktion att fylla.

Var tycker du att ni har brustit?

– Det finns inget självändamål i personalomsättning. Vi vill ha kontinuitet och en hållbar situation på förskolan men det är ibland svårt att påverka medarbetare, som kanske byter bostadsort eller vill ha en annan utmaning. Precis som vi skriver i svaret har flera olika orsaker samverkat, men vi har absolut misslyckats i att hålla nere personalomsättningen och det tycker vi är väldigt tråkigt.

En förälder säger till DN att Futuraskolan ”tror på sin vision och tolkar lagen på sitt alldeles egna sätt”.

– Att i stället rannsaka sig själva och ta till sig av den kritik som föräldrar och kommun riktat mot dem verkar inte vara deras melodi. Att Futuraskolan ens får fortsätta bedriva verksamhet är inget annat än skandal.

Emma Bouvin

emma.bouvin@dn.se

Marijana Dragic

marijana.dragic@dn.se "

DN ONSDAG 21 JUNI 2017

"Nya bråk om villkor för färdtjänst

Avtalen om färdtjänsten i Stockholms län förlängdes i går av landstingets trafiknämnd. Socialdemokraterna är djupt upprörda över beslutet.

I förra veckan fick den rödgröna oppositionen och Sverigedemokraterna igenom ett tillägg till landstingsbudgeten om att villkor liknande de som finns i kollektivavtalen ska gälla vid upphandling av färdtjänst.

I går beslutade landstingets trafiknämnd att förlänga de färdtjänstavtal som gäller till april nästa år med ett år för färdtjänsttaxi och två år för den övriga färdtjänsten.

– Väldigt anmärkningsvärt. Vi vet att det dåliga avtalet för taxiförare gör att kvaliteten blir sämre exempelvis att de inte gärna tar färdtjänstuppdrag. Då ska man inte förlänga avtalet med ett år, säger Talla Alkurdi (S), vice ordförande i trafiknämnden.

Hon anser att de borgerliga skulle ha följt beslutet i landstingsfullmäktige och inte förlängt upphandlingen utan i stället arbetat in kraven på socialt acceptabla villkor i upphandlingen av färdtjänsten efter april 2018.

Men är det inte för kort tid för att genomföra en ny upphandling med nya villkor?

– Nej, i trafikförvaltningens underlag framgår att det juridiskt går att genomföra upphandlingen i tid och det är praktiskt möjligt om man sätter igång nu, säger Talla Alkurdi.

Kristoffer Tamsons har en annan syn på hur snabbt det går att genomföra en ny upphandling:

– Trafiknämnden har redan beslutat om en ny upphandling. I den ska vi ställa en rad krav, både på villkoren för de som kör färdtjänsten och villkoren för de som utnyttjar den. Bra upphandlingar tar lång tid.

Det beslut som färdtjänsten tog på tisdagen var formellt att utnyttja ett respektive två optionsår i färdtjänstavtalen i väntan på att den nya upphandling ska genomföras.

Är det inte rimligt att man följer majoritetsbeslut om budgeten? Det blev ju majoritet för att skriva in sociala villkor för personalen i upphandlingar?

– Det kommer vi att göra också. Lagstiftningen har ändrats och vi följer svensk lag. Det där tilläggsyrkandet i budgetfullmäktige var en politisk markering när politiken är som sämst. När det togs visste vi alla att lagen ändrats. Därför ville vi inte skriva under att-satsen, säger Kristoffer Tamsons.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet deltog inte heller i beslutet att förlänga färdtjänstavtalen.

Anders Sundström

anders.sundstrom@dn.se

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

" Pinsamma prioriteringar

Nu bekräftar rikspolischef Dan Eliasson och Mats Löfving, chef för Nationella operativa avdelningen, det som DN avslöjade förra veckan. Antalet särskilt utsatta områden har ökat. I dag beskriver polisen 23 områden som platser där kriminella har tagit ett så hårt grepp om befolkningen "att det finns en utbredd obenägenhet att delta i rättsprocessen och svårigheter för polisen att fullgöra sitt uppdrag". Utan ett fungerande rättsväsende växer alternativ fram. "Under ytan rör sig ett parallellsamhälle med alternativ rättsskipning och med svagt förtroende för samhällets grundläggande institutioner", skriver polischeferna på DN Debatt.

Detta är inte okänt, likväl en katastrof. Men anklagelserna om att polisen skulle ha velat dölja rapporten som visar på försämringen vänder sig polischeferna starkt emot. I stället menar de att en genomgång av det här slaget är nödvändig för att polisen ska kunna använda resurserna på rätt sätt och syssla med effektiva åtgärder.

Det återkommande budskapet när poliskrisen diskuteras är att resurserna inte räcker till. Och här har myndigheten det politiska Sverige bakom sig. Under våren pågick budgivningen för fullt och i april meddelade regeringen att 700 miljoner kronor skulle skjutas till. Inrikesministern talade då om att det kunde finansiera 1 400 anställningar, förbättra polisens kriminaltekniska verksamhet, öka effektiviteten och påverka polisens arbetsvillkor. Men när SvD nu tittar närmare på hur det har gått med ambitionerna visar det sig att 525 av de 700 miljoner kronorna har använts för att betala av en kredit som rikspolischefen hade tagit sedan tidigare för att slippa göra sig av med civilanställda inom polisen.

Det som fördes fram som Den stora satsningen för framtiden visade sig framför allt handla om att täppa till gamla hål. Det visar också hur långt ifrån den politiska retoriken som organisationen faktiskt befinner sig.

Men glappet syns inte bara i politiken, utan också mellan polisledningens retorik och verkligheten. "I flera avseenden har polisen flyttat fram sina positioner (...) Insatserna bygger på avancerat underrättelse- och utredningsarbete", berättar Eliasson och Löfving.

De påpekar också att polisen har förstärkt bemanningen i utsatta områden. Men när man tittar närmare på det polischeferna talar om har till exempel bara en bråkdel av tjänsterna på rekryteringssatsningen i Stockholms utsatta områden kunnat tillsättas. Arbetet som ska göras tycks inte vara lönen värd. Och vad gäller det avancerade utredningsarbetet som de underbemannade poliserna ska syssla med finns även där frågetecken.

Polisen, i synnerhet rikspolischefen själv, har varit under hård press en tid. Kritiken har varit skoningslös. Och en sådan situation kan man möta på flera sätt.

En återkommande invändning som Dan Eliasson har tvingats brottas med har varit att staplarna av utredda brott minskat stadigt över tid. Inrikesministern har rentav hänvisat till just detta – att utvecklingen måste brytas – när förtroendet för rikspolischefen har kommit på tal.

Därför är det extra intressant att de siffror som Svenska Dagbladet (14/6) har tagit fram visar att trenden nu har vänt: Under årets först månader har polisen kunnat skicka vidare fler brott till åklagare än samma period förra året. Men hur? Jo, genom att fokusera på lättutredda brott som ringa narkotikabrott och fortkörning. För

våldsbrott, som våldtäkt till exempel, är utvecklingen den motsatta – de utredningarna läggs ner. Flera källor uppger till SvD att de har fått instruktioner att prioritera brott som är lätta att utreda.

Samtidigt som polischeferna presenterar en rapport som visar hur kriminella har tagit över hela bostadsområden väljer man alltså att lägga krutet på fortkörningar och personer som slarvar med bilbältet. Det egna ryktet går före medborgarnas säkerhet.

I ett läge när det råder brist på poliser blir besluten om hur deras arbetsdagar ska tillbringas ännu viktigare. Och i ett läge när orterna där polisen själv uppger att kriminella styr och ställer blir fler borde man inte förvänta sig annat än att polisen tar det på största allvar – och prioriterar.

Det finns två sätt att bemöta kritik: antingen försöker man lösa problemet som ger upphov till kritiken eller så använder man sin tid till att sopa undan problemen för att slippa höra på kritiken. Polisledningen tycks tyvärr alldeles för ofta välja det senare.

DN 22/6 2017 "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Hjälp oss, hjälp oss"

"Göteborg. Antalet utsatta bostadsområden ökar i Sverige och rikspolischefen Dan Eliasson beskriver situationen som mycket allvarlig. Trots en ansträngd personalsituation utlovar han att alla de utpekade problemområdena ska få extra resurser.

När Dan Eliasson presenterade polisens rapport kring utsatta områden i Sverige, som i ökande utsträckning styrs av kriminella nätverk, konstaterade han att utvecklingen går åt fler håll och vädjade om hjälp. Enbart polisära insatser kommer enligt rikspolischefen inte att kunna vända den negativa trenden.

– Andra samhällsaktörer, hjälp oss, hjälp oss. Det görs mycket, men vi måste göra mer, sade Eliasson.

Som DN kunde avslöja förra veckan har antalet områden som polisen klassar som utsatta ökat och de är nu 61. Även de som klassas som särskilt utsatta är fler jämfört med vid en rapport för två år sedan och uppgår i dag till 23. Polisen bedömer att cirka 5 000 personer ingår i 200 kriminella nätverk. Enligt Linda Staaf, chef för underrättelseenheten på Nationella operativa avdelningen, skapar gängens verksamhet en parallell ordning som hotar rättsstaten.

Staaf identifierar narkotikahandel som den mest problematiska verksamheten och pekar även på att näringsidkare utsätts för hot, våld och tvingas gå med på beskyddarverksamhet. Ett ökat antal skjutningar, många med dödlig utgång, är en annan del av bilden.

– Tidigare sköt man i benet för att skrämmas, nu skjuter man i huvudet för att döda, sade hon.

Dan Eliasson beskriver situationen som en följd av de 30–40 senaste årens utveckling i samhället och avfärdade bestämt att den hade med

den senaste tidens stora invandring att göra. Han uttrycker stor oro för hur Sverige kommer att se ut i framtiden om inget görs.

– Titta tio år tillbaka, situationen har förvärrats och den kommer att förvärras ytterligare om ingenting markant görs. Nu drar vi i handbromsen och säger att det måste ske saker, sade rikspolischefen.

Du pratar om en samhällsutveckling under lång tid. Varför har det fått bli så här allvarligt?

– Det ska man väl fråga dem som var ansvariga då om. Uppenbart har det inte gjorts tillräckligt.

Göteborg har nu fått sitt sjunde område på listan över särskilt utsatta. Tidigare har lokal polis sagt att man bara förmått prioritera två av dessa.

Du slår fast att större polisiära resurser ska läggas på alla de utsatta områdena. Hur går detta ihop?

– Detta är ett av de svåra uppdragen som regionpolischefen har. Han måste fundera på hur han ska balansera styrkorna, men min instruktion är kristallklar: alla de utsatta områdena ska få förstärkningar. Detta gäller det befintliga, men vi kommer också att växa och få fler utexaminerade poliser. De förstärkningarna kommer till stor del att gå till vända den här utvecklingen.

Samtidigt uttrycker många poliser att det är ansträngande att arbeta i en hotfull miljö. Många söker andra tjänster och vill uppåt i hierarkin.

– Sedan jag började har vi vridit lönepolitiken så att det ska löna sig att arbeta i de utsatta områdena. Det ska inte löna sig att sätta sig på kontor, sade Eliasson.

Jens Littorin

jens.littorin@dn.se "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

" Polisens områdeslista ger hopp om ökade insatser

Göteborg. Göteborg har flest särskilt utsatta områden i landet. Henrik Munck, ordförande i Västra Göteborgs stadsdelsnämnd, säger att närvaro på polisens lista ger en kluven känsla. – Helst hade vi förstås sluppit vara med, men nu hoppas vi att det ska ge ökade resurser.

Sedan i september har det inträffat fem dödsskjutningar i västra Göteborg med kort avstånd till varandra. Så sent som natten till i fredags mördades en 27-årig man i det som polisen beskriver som ett gängkrig. Tynnered/Grevegården/Opaltorget är ett av de nya områdena på polisens lista över "särskilt utsatta" i landet.

Det innebär att Göteborg har flest utsatta områden i landet, sju stycken. Stockholm har fem och Malmö tre. Bland de områden som polisen rubricerar som "utsatta" dominerar Stockholm med 18 av totalt 32 i landet.

Henrik Munck (MP), ansvarig lokalpolitiker i västra Göteborg, välkomnar rikspolischefen Dan Eliassons löfte om resursförstärkning i alla utsatta områden.

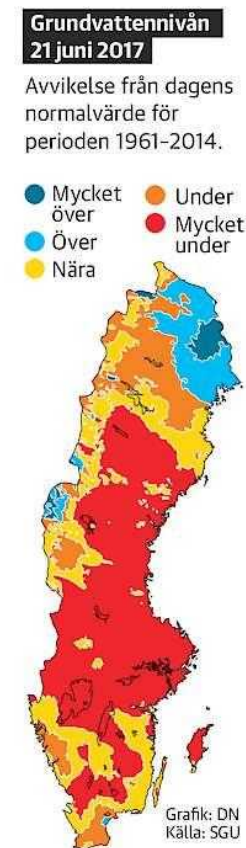
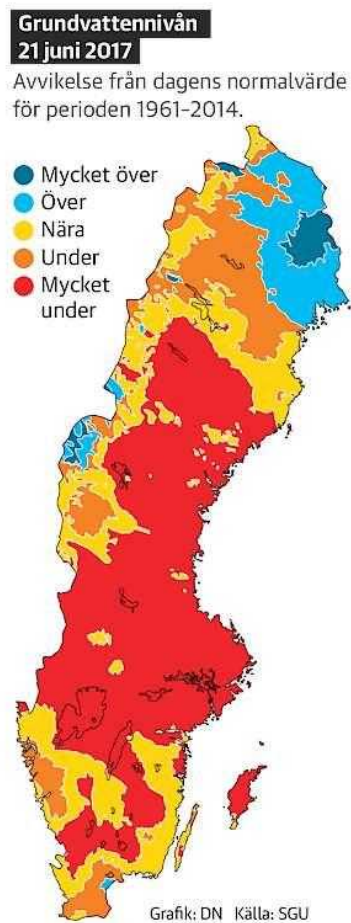
– Vi har gjort en övergripande analys för vad vi behöver göra i stadsdelen. Vi hoppas att polisen kan tillsätta ytterligare resurser. Ser man till det som hänt den senaste tiden är det tydligt att det behövs mer insatser från polisen, säger Munck.

Han håller med om att enbart polisiära insatser är inte den långsiktiga lösningen på problem.

– Det behöver bli mer lockande för unga att satsa på utbildning och jobb, på idrott och kultur eller vad man nu lockas av, än av att vara i ett kriminellt gäng, säger Munck och berättar att man just färdigställt en ny skola i området samt en träffpunkt där boende ska kunna mötas.

Jens Littorin

jens.littorin@dn.se

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Vattenbrist hotar de som har egen brunn"

Grundvattennivåerna fortsätter att vara långt under det normala i större delen av Sverige. På flera håll är nivåerna de lägsta sedan mätningarna startade. Akut vattenbrist kan drabba hushåll som har egen brunn.

Som väntat är grundvattennivåerna under eller långt under det normala för årstiden i Götaland, Svealand och södra Norrland. Den senaste månaden har nivåerna sjunkit i stora delar av landet medan de stigit på en del platser i norra Norrland och längs västkusten. Det visar nya mätresultat som SGU, Sveriges geologiska undersökning presenterade på onsdagen.

– Vi kan konstatera att på en betydande del av stationerna har vi noterat de lägsta värdena för årstiden sedan vi började mäta för ungefär 50 år sedan, säger Bo Thunholm, grundvattengeolog på SGU.

Det gäller bland annat stationer i Tärnsjö, Sala och Eskilstuna.

Under sommaren kommer nivåerna inte att öka eftersom nederbörd som faller antingen dunstar eller tas upp av växtligheten.

– Vid den här årstiden kommer nivåerna att sjunka ända fram till i höst. Vi kan förvänta oss tilltagande problem med sinande brunnar på många håll, säger Bo Thunholm.

Ett flertal kommuner som får sitt vatten från stora grundvattenmagasin har redan infört bevattningsförbud för att spara på vatten. Men många hushåll har inte tillgång till kommunalt vatten. Cirka 1,2 miljoner permanentboende och ungefär lika många fritidsboende får sitt

dricksvatten från enskilda dricksvattentäkter som exempelvis egen brunn. De får sitt vatten från små grundvattenmagasin och där har nivåerna i stora delar av landet sjunkit med cirka 20 centimeter sedan i maj.

– Många enskilda brunnar kan vara beroende av de mindre magasinerna och blir det för torrt blir det de som drabbas först och hårdast, säger Christina Lantz, mikrobiolog på Livsmedelsverket.

Hushåll som har egen brunn har ofta ingen reservvattentäkt om brunnen sinar så det gäller att själv ta ansvar för att vattnet räcker.

– Att börja spara i tid är det som gäller. Nu när man har hört att det är vattenbrist och ska blir torrt framöver är det bra att ha koll på sin brunn, att mäta nivån i brunnen och följa utvecklingen under sommaren, säger Christina Lantz.

Eftersom alla delar på det vatten som finns gäller det att alla försöker hålla ner sin förbrukning. Den som har otur att ha en granne som är storkonsument kan få se sin egen brunn sina trots sparande och då får man lösa situationen själv.

– Det är du själv som har ansvar för din brunn och din dricks-vattenförsörjning, men det är klart, när många drabbas av torkan - kanske kommunen kan ställa upp med tappställen, säger Christina Lantz.

Om den egna brunnen sinar så är hennes råd att ta kontakt med kommunen där man bor och ta reda på vad som gäller.

Sjunkande vattennivåer kan också påverka kvaliteten på vattnet.

– Om man ser tydliga förändringar i färg, lukt och smak är det bäst att låta analysera sitt vatten, säger Christina Lantz.

De låga vattennivåerna beror på att de senaste två åren har varit ovanligt torra. Hittills under 2017 har nederbörden varit lägre än normalt, i förhållande till 1961–1990 års medelvärden, i stora delar av Sverige.

Nu i juni har det däremot regnat mer än normalt i södra och mellersta delarna av landet, enligt SMHI. Det har gjort att sjöar och vattendrag där har återhämtat sig något men fortfarande är nivåerna generellt sett låga, exempelvis ligger både Vättern och Hjälmaren nära rekordlåga nivåer.

Sedan 2010 finns Nationellt nätverk för dricksvatten där nio myndigheter och organisationer samarbetar. Samordningsuppdraget att jobba med klimatanpassning härstammar från Klimat- och sårbarhetsutredningen som kom för tio år sedan, år 2007.

Den aktuella akuta krisen har kommit tidigare än väntat och har fått till följd att en del av arbetet har tidigare lagts.

Det gäller bland annat en handbok till kommunerna för klimatanpassning och en manual för nödvattenförsörjning.

– Materialet i manualen har vi lämnat ut tidigare. Laholm och Halmstad som har ont om vatten, de har fått en del inspel från oss, berättar Per-Erik Nyström, dricksvattensamordnare på Livsmedelsverket.

För några dagar sedan kungjorde regeringen att den lägger 200 miljoner kronor i höstbudgeten för att bekämpa vattenbristen.

Pengarna går bland annat till att återskapa våtmarker och ytterligare kartläggning av grundvattenresurser.

Jannike Kihlberg

jannike.kihlberg@dn.se

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Fick surfplattor – misstänks för mutor

Riksgäldens personalansvarsnämnd har anmält elva medarbetare till åklagare för misstänkta mutbrott. De anställda ska ha tagit emot surfplattor, spelkonsoler och presentkort från en leverantör.

– Det inträffade är allvarligt och det riskerar att påverka förtroendet för oss som myndighet. Nu är det viktigt att vi tydligt och öppet tar vårt ansvar och vidtar de åtgärder som behövs, säger riksgäldsdirektör Hans Lindblad i ett pressmeddelande på Riksgäldens hemsida.

Enligt Lindblad upptäckte Riksgälden de misstänkta oegentligheterna vid en granskning av fakturor från utbildningsleverantören Labcenter i Sverige AB. Företaget ska ha gett anställda på myndigheten surfplattor, spelkonsoler och presentkort i samband med utbildningar. Det ska ha skett under åren 2012 till 2016.

Det var Riksgäldens personalansvarsnämnd som beslutade att ärendet ska lämnas över till åklagare.

– Nu är det upp till åklagare att avgöra ärendena. Vi på Riksgälden har att se över våra rutiner för bland annat hur utbildningar bokas och godkänns. Men framför allt måste vi fortsatt jobba internt med etikfrågor och vad det innebär att arbeta på en myndighet i medborgarnas tjänst.

De misstänkta medarbetarna arbetar kvar men med vissa restriktioner, enligt Riksgäldens presstalesperson Robert Sennerdal. Vilka befattningar medarbetarna har vill de inte uppge.

Bolaget som misstänks ha stått för mutorna har flera andra offentliga kunder, så som landstinget i Östergötland, Sveriges lantbruksuniversitet och Umeå kommun.

Mikael Delin

mikael.delin@dn.se

Mattias Carlsson

mattias.carlsson@dn.se "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Ekeroth erkänner slag men hävdar nödvärn"

På onsdag avgörs den politiska framtiden för SD-riksdagsmannen Kent Ekeroth. Då meddelar Stockholms tingsrätt domen efter misshandelsrättegången. Ekeroth erkänner att han slagit en man i kön till en nattklubb, men hävdar nödvärn och att han själv ska ha blivit slagen.

Sal 8 i rådhuset på Kungsholmen var välfylld när rättegången hölls under fem timmar. I slutpläderingen yrkade åklagaren på dagsböter och den man som slagits av Ekeroth vill dessutom ha 5 000 kronor i skadestånd.

– Jag tror på en fällande dom. Men jag kan naturligtvis inte vara riktigt säker, säger chefsåklagare Lena Kastlund till DN.

Sex vittnen hördes, vilket är ovanligt mycket för ett mindre mål av det här slaget. Det som ändrades jämfört med den 165 sidor tjocka förundersökningen var att en entrévärd till nattklubben Solidaritet där händelsen utspelade sig en sen natt i november inte längre sade sig minnas mycket av vad som hade hänt. Enligt Ekeroths Säpo-vakter ska han ha betett sig hotfullt mot Ekeroth sedan han vägrat SD-politikern tillträde till nattklubben.

Ekeroths advokat Johan Eriksson gjorde gällande att det skulle kunna finnas en person till höger om den man i krogkön som blev slagen, som kan ha slagit Ekeroth.

Han kallar det ”putativt nödvärn” – att Ekeroth av misstag gett sig på en annan person. Ekeroth borde frias helt och heller inte betala något skadestånd, anser försvaret.

– Jag tycker att det är uppenbart att han fått något i ansiktet och då kan man inte utesluta att det skulle kunna vara någon annan i kön som slår honom, säger Johan Eriksson.

Men om han då slagit en annan person ska han väl dömas för misshandel ändå?

– Nej.

Varför då?

– För sådan är lagen.

Eriksson riktade i sin slutplädering också hård kritik mot åklagaren, som han anser ”lättvindigt” lagts ner utredningen för den anmälan som Kent Ekeroth gjorde om att han ska ha blivit misshandlad. Chefsåklagaren slår tillbaka mot kritiken.

– Det är helt fel. Jag har ägnat mig åt detta i månader, säger Lena Kastlund.

En central del i bevisningen är en videofilm från en övervakningskamera. Men på filmen syns inte hela Ekeroth och inte heller hela slaget som han riktade med öppen höger hand mot den slagne mannens vänstra kind.

Mannen säger sig ha tagit mycket illa vid sig av händelsen.

– Jag blev helt chockad att han kom fram, sade han under sitt vittnesmål.

Han ångrar att han ”ville retas” genom att ta upp järnrörsskandalen och med viftande armar vända sig emot Ekeroth när SD-politikern var på väg bort från nattklubben.

Efter slaget beskrev han sina känslor så här:

– Det gjorde ont. Jag blev rädd, chockad och ledsen.

Ekeroth säger sig ha fått ha emot ett dödshot i kön. Han beskrev i rättssalen att han tyckte det var en hotfull situation och att han var rädd för att någon ska ha burit kniv.

– Ganska omedelbart får jag ett dödshot av en person, sedan får jag handen på min vänstra kind, sade Ekeroth i sitt vittnesmål.

Dom meddelas den 28 juni av rådman Maria Hölcke. Inga nämndemän fanns i rättssalen.

Om det blir fällande dom kan han inte längre företräda SD, enligt gruppledaren Mattias Karlsson.

Mats J Larsson

matsj.larsson@dn.se

Fakta. Kent Ekeroth

Kent Ekeroth, 35, har suttit i riksdagen sedan Sverigedemokraterna kom in första gången 2010. Han deltog och filmade själv den så kallade järnrörsskandalen, men stannade till skillnad från riksdagskollegan Erik Almqvist kvar i partiet. Ekeroth har starka kopplingar till hatsajten Avpixlat. "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

" M-ledaren kräver enad alliansfront

Moderatledaren Anna Kinberg Batra uppmanar sina allianskolleger att sluta bråka internt efter DN:s artikel om konflikten mellan C-ledaren Annie Lööf och KD:s Ebba Busch Thor. – Vi ska fokusera på det vi är överens om, säger Kinberg Batra till DN.

De borgerliga partierna krävde förra veckan att regeringen ska dra tillbaka tre aviserade skattehöjningar. Sverigedemokraterna anslöt sig till kravet. Men snart syntes sprickor i den enade alliansfronten.

KD-ledaren Ebba Busch Thor anklagade i tisdagens DN Annie Lööf (C) för att sprida felaktiga uppgifter om vad alliansen kommit överens om. Hon är också kritisk till att Lööf utesluter att man riktar ett misstroendevotum mot finansministern, om regeringen inte backar från skatteförslagen. Lööf undvek att svara på anklagelsen om felaktiga uppgifter, men vidhöll att det inte är aktuellt för C att försöka fälla Magdalena Andersson (S).

Moderaternas Anna Kinberg Batra riktar nu en uppmaning till allianskollegerna att åter sluta leden:

– Låt oss fokusera på det vi är överens om nu och inte på det vi inte är överens om. Jag tycker att alla fyra partierna ska samlas kring att vi har gett ett skarpt gemensamt besked.

Enligt Annie Lööf är alliansen överens om att inte lägga fram någon gemensam budget i höst. Inte sant, enligt Ebba Busch Thor. M-ledaren

vill inte kommentera tvisten direkt, men konstaterar att partierna har olika syn på när en gemensam alliansbudget ska läggas fram.

– Det vi är överens om är hotet om misstroende mot regeringen om de går vidare med de här skadliga skattehöjningarna. Det är vårt gemensamma besked och det är med regeringen vi har en konflikt, säger Kinberg Batra.

Hon vill skillnad från Lööf inte utesluta att en misstroendeförklaring kan riktas mot Magdalena Andersson. Det skulle kunna utlösa en regeringskris i höst.

– Jag utesluter ingenting. Höjer de skatten på jobb så är vi beredda att agera, säger M-ledaren.

Striden gäller skatt på fåmansbolag, vid vilken inkomstnivå man ska börja betala statlig skatt samt en flygskatt.

Hans Rosén

hans.rosen@dn.se "

Så blir vädret i midsommar

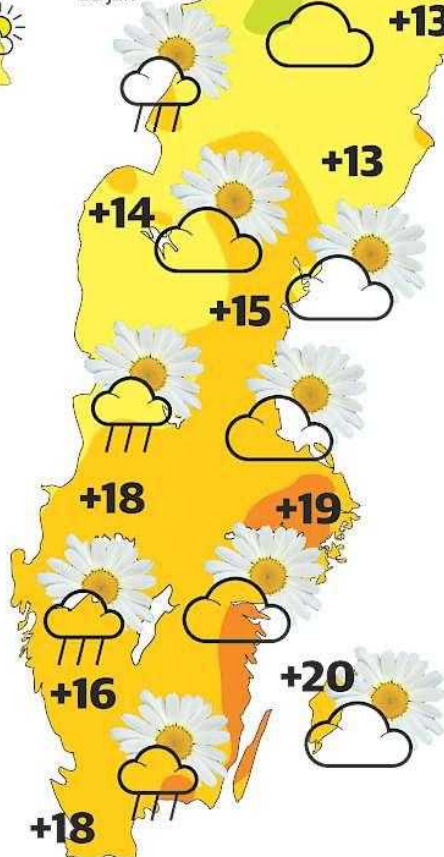
Torsdagen

22 juni

Midsommarafton

23 jun

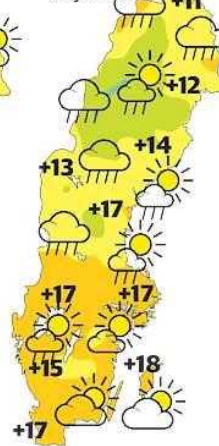
Midsommardagen

24 jun

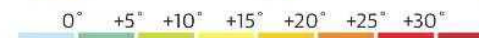
Söndag

25 jun

Måndag

26 jun

Tisdag

27 jun

Onsdag

28 jun

Torsdag

29 jun

Under midsommarhelgen väntas vädret bli ostadigt med regn och skurar av och till. På midsommarafton varierad molnighet och främst till eftermiddagen regn som rör sig in från sydväst. I norr lokala skurar.

Grafik: DN/SMHI
Källa: SMHI

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Här hittar du värmen i helgen"

Satsa på en tidig midsommarlunch i år eller fira på Gotland eller i norra Norrland. Då är solchanserna störst. Annars kan en regnkappa vara på sin plats.

På de flesta håll i landet kommer man att vakna till en någorlunda solig dag, enligt Charlotta Eriksson, meteorolog på SMHI. En helt blå himmel är nog mycket att önska och ju längre dagen lider desto tätare blir molnen. De kommer in från sydväst och rör sig över landet under dagen.

– Det är ganska mycket lokala skurar så exakt var och hur mycket det kommer att regna är svårt att säga, säger Charlotta Eriksson.

Till Stockholmsområdet kommer de tätare molnen vid lunchtid och regnet drar in under kvällen. I skärgården kommer man att kunna hålla sig torr längre än inåt landet, ju längre österut desto bättre solchanser.

– För Gotlands del kommer de tyngre molnen först till kvällen och natten. I norra Norrland lär det bli mest uppehåll, med lokala skurar.

I Götaland och Svealand ser temperaturen ut att ligga på 15–20 grader, i södra Norrland kring 15 och i norra Norrland på 10–15 grader.

Annika Wilhelmson

annika.wilhelmson@dn.se "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Sverige protesterar mot närgånget ryskt stridsflyg"

Ryskt stridsflyg flög på måndagen farligt nära svenska och amerikanska spaningsplan över Östersjön. Sverige och USA fördömer agerandet medan experter varnar för att säkerhetsläget runt Sverige snabbt har försämrats med risk för allvarliga kriser.

Svenska försvarsmakten har två signalspaningsplan av typen S 102B, Gulfstream. Planen har två till sex personer ombord, bland annat från Försvarets radioanstalt (FRA) och kallas ibland FRA-plan eller spionplan.

Ett av signalspaningsplanen flög i internationellt luftrum på måndagen då ett ryskt jaktplan av typen Su-27 kom mycket nära.

– Det var frågan om korta och riskfyllda avstånd mellan planen. Det ryska agerandet är oacceptabelt ur säkerhetssynpunkt och oprofessionellt. Det ökar risken för allvarliga incidenter. En kollision i luften skulle självfallet vara förödande för alla parter, säger försvarsminister Peter Hultqvist (S) till DN och kritiserar Ryssland:

– Detta blir också provokativt. Det är ingen handling som är bra för någon. Vårt flygplan har full rätt att flyga i internationellt luftrum utan att bli utsatt för det här riskfyllda agerandet.

Sverige reagerar även diplomatiskt och har bett Rysslands ambassadör att komma till UD för samtal med kabinetssekreterare Annika Söder.

En liknande händelse inträffade 16 juli 2014 när ett ryskt Su-27 plan flög 10–15 meter från FRA-planet. Enligt vad DN erfar har Ryssland flera gånger under 2017 sändt upp stridsflyg mot de svenska signalspaningsplanen som flyger i 1 000 km/h. Men ryssarna har inte kommit så nära som nu, ”onödigt nära” enligt DN:s källor.

När svenska Gripenpiloter identifierar främmande flygplan sker det enligt internationella regler och på 50 meters avstånd.

– För att identifiera ett plan finns det ingen anledning att flyga närmare. Dessutom blir sikten för jaktpiloten i vissa vinklar begränsad. Dess pilot vet ju heller inte om signalspaningsplanet svänger och eftersom reaktionstiden så nära blir minimal, så kan det snabbt bli en kollision, förklarar en flygvapenpilot för DN.

På måndagen flög ett ryskt Su-27 plan också extremt nära ett amerikanskt signalspaningsplan av typen RC-135 i internationellt luftrum 40 kilometer nordväst om den ryska enklaven Kaliningrad. Su-27-planet flög bakifrån upp mot signalspaningsplanet och hamnade 1,5 meter ifrån dess ena vingpets.

Därefter flög den ryske piloten under det amerikanska planet och upp på dess andra sida. USA-företrädare kallar den ryska flygningen för felaktig och provokativ.

USA har sedan den 2 juni haft 35 möten mellan amerikanska och ryska flyg- och sjöstridskrafter i Östersjöområdet.

En orsak till det är att Ryssland förstärker sitt försvar och enbart i år har genomfört över 100 överraskande övningar i sitt västra militärdistrikt. Samtidigt har Nato svarat på Rysslands annektering av

Krim och kriget i Ukraina genom att i år placera och de senaste veckorna öva förband i Baltikum.

– Ryssland övar för att bedriva operationer och krig i en skala som är mycket större än vad de flesta länder i Europa klarar av. De markerar med sitt stridsflyg ”stick härifrån”, man gillar inte den västliga närvaron, säger försvarsanalytikern Johan Norberg vid Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI.

– Vi har hastigt fått en väldigt annorlunda militär situation i vårt närområde. Det är mer militära styrkor i ett begränsat område. Risken för att det blir incidenter, missförstånd och olyckor som leder till ökad spänning och kriser av olika slag ökar därmed, säger forskningsledare Niklas Granholm vid FOI.

Mikael Holmström

mikael.holmstrom@dn.se "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

”Jag älskade min pappa”

– Du ser dina barns förtvivlade lidande över det som hänt. Ska du inte lätta den här bördan från dina barns axlar och berätta vad som hänt? frågade åklagaren den 42-åriga mordmisstänkta kvinnan.

Svaret: Nej.

Den mordmisstänkta kvinnan pressades hårt under de sista förhören i tingsrätten.

– Menar du att alla dina barn ljuger när de säger att du försökt få dem att hjälpa till att döda din exman? undrade åklagare Jessica Wenna.

– Ja. Jag har sagt till dem att hamnar de i knipa kan de alltid skylla på mig. Det är det de gör. Jag kan ta på mig skulden, jag klarar det, svarade 42-åringen.

Då avser hon inte skulden för några av de brott hon står åtalad för – för de, menar hon, har hon inte gjort sig skyldig till.

– Jag vet inte vad som har hänt, jag har inte varit med. Jag älskade min pappa och skulle aldrig kunna döda honom, sa hon och började gråta högljutt.

– Jag kan inte förstå varför ingen frågar mig hur jag mår? Hur tror ni jag mår? Jag har inte träffat mina barnbarn på tio månader. Mina barn, särskilt en av mina döttrar är jättearg på mig. Hur tror ni jag mår? fortsatte 42-åringen storgråtande.

Ett inspelat samtal mellan den mordmisstänkta 42-årige kvinnan och hennes före detta pojkvän, den 25-årige man som erkänt mordet på 42-

åringens pappa och mordförsöket på hennes mamma, är åklagarnas nya pusselbit i sommarstugemorden. Såväl inspelningen som en blodig t-shirt tillhörande 42-åringen ska vara på väg till Sverige.

– Det finns ingen inspelning, ingen t-shirt. Jag betalar en flygbiljett till den polis som vill flyga och hämta de sakerna. Jag känner en privatflygare, ni kan åka i dag, sade 42-åringen när hon under eftermiddagen hördes om den påstådda inspelningen och den blodfläckade t-shirt som hennes expojkvän nu överraskande vittnade om.

I samtalet ska kvinnan ha pratat om mordet och hur hon lagt upp sina planer. Under förundersökningen, efter att åtalet väckts, begärde 25-åringen själv att få bli förhörd en extra gång. Han berättade då att han på inrådan av en vän spelade in ett av sina samtal med 42-åringen. Vännen hade sagt till honom att det kunde vara bra att ha – i det fall 42-åringen skulle komma att svika honom.

Enligt 25-åringen ska inspelningen och den t-shirt han påstår att 42-åringen hade på sig under mordkvällen vara på väg till Sverige och levereras personligen till 25-åringens advokat, oklart när.

Ljudfilen ska ha raderats från telefonen, men 25-åringen har också sagt att hans vän har fått den av honom tidigare.

I förhöret berättar också 25-åringen att han sparat en av 42-åringens t-shirts, den hon ska ha haft på sig under mordkvällen. Han ska ha lagt sin blodiga hand på hennes axel. Blodet kom från den knivmördade pappan.

Såväl inspelningen som t-shirten ska 25-åringen ha gett till en namngiven bekant som befinner sig i utlandet. 25-åringens advokat Lars Jähresten säger att man har fått kontakt med en person som nu är

på väg till Sverige med materialet. Han är efterlyst av svensk polis men har avtalat att lämna över inspelningen och den blodiga t-shirten till 25-åringens advokat, Lars Jähresten.

Enligt 25-åringen reste hans bekanta från Turkiet i lördags för att genomföra överlämnandet.

42-åringens avokat Amanda Hikes var märkbart irriterad när dessa nya uppgifter presenterades.

– Varför har vi inget fått veta om detta? Det här har inte gått rätt till, framförde hon.

På måndag nästa vecka, efter ett förhör med en rättsläkare, kommer slutpläderingarna att hållas. Mest troligt kommer de att pågå även under tisdagen.

Ulrika By

ulrika.by@dn.se "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

”Svenska ekonomin går mot högsommar”

Regeringen har ett reformutrymme på 9 miljarder kronor inför budgeten i september, enligt Konjunkturinstitutet. Men utrymmet krymper till 4 miljarder kronor, om regeringens förslag till skattehöjningar faller.

Försommarens prognos från Konjunkturinstitutet, KI, kommer mitt i ett spant politiskt skeende.

Regeringen laddar inför nästa budget genom att presentera förslag till ökade offentliga utgifter som åtminstone delvis ska finansieras med skattehöjningar.

Allianspartierna säger nej till skattehöjningarna och hotar att stjälpas dem, med Sverigedemokraternas stöd.

Vad som till sist ska hända är ännu inte klart och blir nog inte tydligt förrän till hösten.

– Hur detta slutar blir avgörande för reformutrymmet. Vi räknar med att det finns utrymme på 9 miljarder kronor där det inte krävs ytterligare finansiering. Men om skatterna inte höjs så krymper detta utrymme till 4 miljarder kronor, säger KI:s generaldirektör Urban Hansson Brusewitz.

Han utgår då från att införande av flygskatt, en skärpt statlig inkomstskatt och omläggning av skatten för fåmansbolag ska ge statskassan 5 miljarder kronor. Om dessa skattehöjningar uteblir, minskas reformutrymmet till knappt hälften.

För Sveriges ekonomi ser det, oavsett budgetstriden, mycket ljus ut:

– Svenska ekonomin är på väg mot högsommar, säger Ylva Hedén Westerdahl som är ny prognoschef vid KI.

Hon syftar inte främst på hägrande semestertider. I stället handlar det om en högkonjunktur som ser ut att kunna bli ganska långvarig.

KI:s prognos är starkare än vad som på förhand var väntat. BNP-ökningen under nästa år justeras upp till 2,4 procent, från tidigare 2,1 procent. Prognosen för 2017 är oförändrat en BNP-ökning på 2,5 procent.

Räknat per invånare blir då tillväxten 1,1 procent i år och 1,2 procent under nästa år.

Nytt i prognosen är främst att den breda återhämtning har dragit i gång i OECD-länderna ser ut att fortsätta i flera år.

Det betyder goda utsikter för svensk export, vilket ger draghjälp för tillverkningsindustrin. Ökad produktion medför då också att investeringarna tar fart.

Detta innebär en omsvängning jämfört när Sverige var ganska ensamt i Europa om att ha goda tider.

Konjunkturen fick då hållas i gång med hushållens konsumtion och bostadsbyggandet, liksom med hjälp av extremt låga räntor.

Allt detta gäller fortfarande, men nu tillkommer att konjunkturen i omvärlden stärks.

Tillväxten i Sveriges ekonomi blir då mer balanserad, vilket även gynnsamt för arbetsmarknaden.

Arbetslösheten sjunker nu snabbare och väntas bli 6,6 procent under 2017 och 6,4 procent 2018.

KI tror inte att arbetslösheten kan komma lägre än så, till följd av matchningsproblem mellan arbetssökande och lediga jobb. Tvärtom kommer senare en viss ökning.

Trots tilltagande brist på arbetskraft väntas inflationen förbli låg.

Främst beror detta på energipriserna, men också på att lönerna stiger långsamt sedan årets avtalsrörelse präglades av återhållsamhet.

Men KI räknar med att löneökningarna efter hand blir större och bidrar till att höja inflationen. Man bedömer dock att det dröjer till hösten 2018 innan Riksbanken börjar höja reporäntan.

Johan Schück

johan.schuck@dn.se "

"Fakta. Därför går det bättre än väntat för Sverige

1. Ökad export. Starkare konjunktur i omvärlden ger draghjälp även för svensk ekonomi. Främst gynnas industrin, men effekterna sprider sig till flera branscher. Det betyder att Sverige inte längre behöver klara sig främst på inhemsk efterfrågan, såsom hushållens konsumtion.
2. Optimism bland hushållen. Svenskarna tror på bättre tider, både för landets ekonomi och den egna ekonomin. Det gör att konsumtionen ökar, trots att sparandet också är högt. Optimismen stöds av en stark aktiebörs och stigande bostads- och fastighetspriser.
3. Stark arbetsmarknad. Arbetslösheten är lägre än på länge, särskilt bland inrikes födda. Sysselsättningen bland utrikes födda har samtidigt stigit kraftigt, så att gapet mellan de två grupperna minskar. Fler nyanlända som söker jobb betyder arbetslösheten stiger igen.
4. Rekordlåga räntor. Marknadsräntorna är mycket låga och Riksbanken håller reporäntan på -0,5 procent. KI räknar med att inflationen förblir låg att det dröjer till hösten 2018 innan den första räntehöjningen kommer. Men även därefter förblir räntorna relativt låga.

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

" SAS vill föryngra sin personal

Flygbolaget SAS fördubblar sitt sparpaket till tre miljarder kronor. Bolaget vill ha flexiblare bemanning och fler yngre anställda, som kostar mindre.

Prispressen på flygresor gör att SAS ökar sitt sparpaket. Enligt vd Rickard Gustafson berörs alla delar av verksamheten, men företaget planerar inget stort varsel.

I stället handlar det bland annat om att ändra anställdas scheman och öka flexibiliteten, framgår av bolagets rapport för andra kvartalet. I dag behövs mer personal under sommarhalvåret, när flygresandet ökar.

– Vi måste se över anställningsformerna efter hur efterfrågan svänger hos oss, säger Rickard Gustafson.

Gunnar Mandahl, vice ordförande i Pilotföreningen, säger att man länge diskuterat med företaget om bemanningen under säsongerna.

– Flygande personal har redan kraftigt reducerad semester i förhållande till semesterlagen. Vi menar att försakar man semestern eller arbetar obekvämt arbetstid så ska företaget betala för det, säger han.

I SAS rapport står också om åtgärden att ”arbeta med att balansera åldersdemografin”.

Hur det ska gå till blir en förhandling med fackliga organisationerna.

Rickard Gustafson nämner paketlösningar för dem som vill pensionera sig tidigare liksom möjligheter att kunna arbeta i andra bolag.

– Historiskt har man lagt pengar på paketlösningar för att få personal att gå i förtid. Det är i stort sett det som står till buds eftersom föryngringen bygger på överenskommelse och frivillighet, säger Gunnar Mandahl.

SAS intäkter under det andra kvartalet steg med tio procent till 9,8 miljarder kronor. Förlusten före skatt hamnade på 208 miljoner kronor.

Pia Gripenberg

pia.gripenberg@dn.se "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

" Hushållen sparar mer

Hushållens finansiella sparande uppgick till 76 miljarder kronor under det första kvartalet 2017, vilket var det näst högsta sparandet under ett första kvartal sedan tidsseriens början (det högsta var första kvartalet 2015), meddelar SCB.

Enligt SCB valde hushållen att placera i fondandelar under första kvartalet. Samtidigt var investeringarna i bostadsrättsandelar högt, vilket främst förklaras av den höga nyproduktionen av bostadsrätter.

Direkt "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Föräldrar måste få stöd när barnen mår dåligt"

I över 45 år har jag arbetat med föräldrar och barn. Det är meningsfullt och jag anser att föräldrarollen är den viktigaste roll vi har i livet. Vi har unga människors välbefinnande i våra händer. Vi behöver ha möjlighet att ge barnen kärlek och tid.

Men är det så i dag? Jag ser unga föräldrar som kämpar med att rätta till, för arbete, karriär och att vara goda föräldrar. Men vad får de för hjälp när det dyker upp verkliga bekymmer och när de inte klarar av sina relationer till barnen tillräckligt bra? De söker hjälp, men nekas ofta eftersom resurserna inom barnpsykiatri inte räcker till.

Om de ändå får hjälp får barnet för det mesta en diagnos och medicin som ska lugna och hjälpa. Är det den bästa hjälpen? Ska man stämpla unga människor med en diagnos? En del blir olyckliga av det. De känner sig avvikande. Andra är nöjda med sin diagnos. De är sjuka och det är inte deras fel att de är avvikande. Även en del föräldrar blir säkert avlastade av detta; det är inte deras fel att barnet mår dåligt. Jag tror dock att diagnoser i dag ges alltför lättvindigt på grund av att det inte finns tid att följa och arbeta med ett barn så att man kan knyta an och förstå vad som rör sig på djupet i barnet.

I tjugo år har jag svarat i en föräldratelefon och hört föräldrars förtvivlan över att de inte får tillfredsställande hjälp. Jag efterlyser därför mer resurser till den barn- och ungdomspsykiatriska verksamheten. Jag efterlyser också längre och mer individuella behandlingar av barnen innan diagnos ges. Och även om ett barn får en

diagnos bör den omprövas vartannat år för att se om den fortfarande är aktuell.

Så till de äldre. Min man är sedan två år omhändertagen på ett äldreboende. Personalen är fantastisk. De kämpar med stort tålamod och vänlighet. Till låga löner och med alltför lite resurser gör de vad de kan för att hjälpa.

Jag är full av beundran över deras viktiga arbete. Men varför är de så lågt värderade?

Det psykologiska omhändertagandet av de gamla är dock nästan obefintligt. Jag skulle önska att varje människa på ett boende fick en egen psykoterapeut med kunskap om äldre.

Vården behöver bli mer individualiserad. Både de dementa och andra gamla människor behöver någon att tala med. Någon som har tid att lyssna. Liksom de första åren i vårt liv som är så viktiga borde också de sista åren i våra liv bedömas som viktiga. Alla människor borde ha rätt att få avsluta sitt liv under värdiga former.

Ann Mari Orrenius, Nacka, psykolog, psykoterapeut "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

”Föräldrarna har ansvaret för att deras barn hamnar snett”

" Wahid Jabbour har ett långt liv som kriminell bakom sig. I dag arbetar han med att få ungdomar i utsatta områden att hamna på rätt sida. Nu är han inbjuden till Almedalen för att prata om hur förorterna kan bli tryggare.

Det tar sin tid att strosa med Wahid Jabbour från Malmvägen till Sollentuna centrum. De flesta han möter hejar. Ofta stannar han upp, skakar hand och kollar läget.

Alla känner honom som Walle. I nästan 30 år har han bott i ett av miljonprogramshusen här på Malmvägen. Under många år levde han som kriminell. I dag har han flyttat till en bostadsrätt ett stenkast bort, har flickvän, tre barn och arbetar som trygghetsvärd i området. Hans uppgift är att öka tryggheten för de boende och att försöka hindra unga att ge sig in i kriminaliteten

Walle smiter han in hos pizzabagaren och hejar. Pekar mot körskolan lite längre bort som han vill få med i ett eget projekt för att få fler unga att ta körkort. Stegar in hos frisören Bella Shohani – upptäcker sin gamla idrottslärare Marianne Melin under saxen. De har inte träffats på 25 år, och utbyter glatt några minnen. Båda beklagar att Turebergsskolan lades ned – för att bli ett häkte.

På Tusbystråket kommer några killar i yngre tonåren lufsande. De hejdar sig och går fram och tar Walle i hand. Sommarlovet har börjat. De pratar om sommarjobb och vad som är på gång.

Som elvaåring blev Walle barnsoldat i inbördeskrigets Libanon. Vid fjorton satt han en dag på en kyrkogård i Beirut med sin kalasjnikov i knät och väntade på ”fienden”.

Då fick en grupp medarbetare från Röda korset kontakt med honom. De tog med honom hem till föräldrarna. Några av Röda korset-medarbetarna var från Sverige och berättade något om ett land han aldrig hört talas om, som satte ett djupt avtryck.

Efter någon tid satt Walle på planet mot Stockholm med ett förfalskat pass i fickan.

– Jag rev sönder passet på planet och togs om hand av polis på Arlanda. De var väldigt vänliga och hjälpsamma, säger han.

I dag arbetar Walle som trygghetsvärd för fastighetsbolaget D. Carnegie i norra Stockholm, Sollentuna och Södertälje. Det innebär att han med sina fyra kollegor – samtliga med bakgrund i Fryshusets Lugna gatan – rör sig i bostadsområdena och pratar med de boende, främst ungdomarna.

– Många har ingenting att göra, inga förhoppningar om livet. Det måste vi ge dem, säger Walle.

Jonas Hagström är projektledare på D. Carnegie med ansvar för trygghetsvärdarna. Han säger att skadegörelsen minskat radikalt sedan trygghetsvärdarna inledde sitt arbete.

– Deras uppdrag är röra sig i området, trappuppgångar och källare för att öka tryggheten för hyresgästerna – förebygga att ungdomarna hamnar i kriminaliteten, säger Jonas Hagström.

Walle fick stanna kvar i Sverige när han kom hit som barn utan pass, fick bostad och sattes i skola i Sollentuna. Men skolgången blev det inte så mycket med, även om han uppskattade den tiden.

Varje kväll åkte han ut till Arlanda för att samla ihop bagagevagnar för två kronor styck Pengarna skulle Walle använda till att få hit sina föräldrar, som var kvar i krigets Libanon.

Så småningom kunde hans föräldrar komma hit med hjälp av den svenska staten. Familjen hamnade på Malmvägen som då var ett värstingområde. Walle drogs in i kriminella kretsar. Han är inte så pigg på att prata i detalj om vad han sysslade med under dessa år:

– Jag höll i alla fall aldrig på med personrån eller narkotika, säger han.

När Walle var 28 år dog hans pappa. Det blev en vändpunkt. Walle bestämde sig för att lämna det kriminella livet bakom sig. Svårast var att tvingas bryta med stora delar av sitt dåvarande umgänge.

– Jag fick hjälp av en barndomskamrat på Fryshuset att börja arbeta med deras stödverksamhet Lugna gatan. Det blev min räddning, säger han

Tidigare anlidade D. Carnegie uniformerade väktare, men det var ingen långsiktigt lösning, menar Jonas Hagström. Att trygghetsvårdarna själva är uppvuxna i samma områden som ungdomarna är en stor fördel, säger han:

– De här grabbarna har själva en liknande historia bakom sig. De har hängt på parkbänkar och suttit på kaféer och känt sig utanför. Ungdomarna känner till dem, respekterar dem och lyssnar på vad de har att säga.

Jonas Hagström är dock fullt medveten om att det också finns risker med att anlita personer med kriminell bakgrund. Flera personer som arbetat för Lugna gatan har bland annat avslöjats med att samtidigt ha begått grova brott.

– Jag känner mig trygg med de fem som arbetar hos oss. De har arbetat långt med det här och vi träffar dem regelbundet varje vecka, säger Jonas Hagström

Walle kan dra nytta både av sin bakgrund som kriminell och av sitt arbete med Lugna gatan. Han ses med respekt för sina båda roller, beroende på vem man frågar. Alla vet vem han är och vad han står för i dag.

– De kriminella som rör sig här har respekt för oss men vill inte att vi trampar in på deras mark. Vi hälsar på dem, och slår larm om vi ser något öppet, till exempel narkotikahandel. Men det är polisens sak att ta hand om.

Walle tycker att det ofta ligger väl mycket fokus i debatten på att det är ”samhället” som ska lösa allting.

– För mig är det stora problemet föräldrarna. De skyller gärna på kommunen och andra, men det är de själva som är ansvariga för att deras barn hamnar snett. De ska inte låta sina elvaåringar vara ute till tolv på kvällarna. De släpper dem och har ingen koll på vad de gör.

Han menar att vissa föräldrar arbetar för mycket. Andra har hamnat utanför samhället och arbetar inte alls. Men båda grupperna har svårt att ge sina barn det de behöver, anser han och tycker att det egentligen är ganska enkelt.

– Man behöver inte lägga en guldsked i munnen på sina barn. Det viktiga är att ge dem närhet och värme. Föräldrarna här hänger alldeles för lite med sina barn, de ger dem inte den tiden. Får man den rätta kärleken hemifrån så är risken mycket mindre att man hamnar snett, säger han.

Tycker du att föräldrar tar mindre hand om sina barn i de här områdena än på andra håll?

– Ja det tycker jag. Visst finns det sådana föräldrar även på Östermalm, men det är mycket ovanligare.

När barnen lämnas mer eller mindre vind för våg på kvällarna dras de lätt in i kriminella kretsar där de utnyttjas av äldre killar, säger Walle.

– Ofta är det knarket som förstör. I den åldern tycker man 500 spänn är jättemycket pengar för att sälja lite knark. Snart dras de in i en mörk tunnel som är mycket svår att ta sig ur.

Och har det gått så långt är det redan för sent för Walle och hans kolleger, menar han.

– Några har vi fått att backa, men har de hunnit bli 18-19 år är det oftast för sent. Då blir det en fråga för polisen.

För Walles egen del handlar det om att bygga upp en långvarig relation med ungdomarna. Han närmar sig dem stegvis. I början kan de vara ganska misstänksamma och avvaktande.

– Det börjar alltid med att man säger hej. Efter en vecka skakar man hand och efter ett par veckor kan de bli en kram. Det är viktigt att se dem för vilka de är. Ingen är född kriminell.

När fasaden är borta kan de sitta på en bänk i flera timmar och prata.

Han är övertygad om att fler poliser inte är det bästa sättet att lösa otryggheten i dessa områden. Det är mer en fråga om vilka poliser som arbetar där.

– Om man sätter in poliser som kommer på tillfälliga besök med en kaxig attityd och hårdare tag så provocerar de fram en liknande attityd bland ungdomarna. Då blir det en kollision.

– Polisen ska gå in med kraft när det behövs. Men de ska inte bara komma hit för att gripa folk. Vi har haft riktigt bra poliser som funnits här och byggt upp en relation med de boende. Men då flyttas de någon annanstans.

I skolan tycker Walle däremot att det ska vara betydligt hårdare tag – till exempel nolltolerans mot skolk.

– Många skolkar alldeles för mycket. Kommunen, skolan och föräldrarna måste arbeta tillsammans med det här.

När Walle själv skulle gå i skolan och lära sig läsa och skriva var han barnsoldat i Libanon. Han kallar sig själv analfabet, och är därför särskilt mån om att hans egna barn ska få en god utbildning.

Själv är han i år inbjuden till fastighetsbolagets seminarium i Almedalen för att berätta om hur man kan öka tryggheten i utsatta områden.

- Det viktigaste vapnet mot att hamna snett är att plugga, skriv det.

Fakta. Wahid "Walle" Jabbour

Bor: Sollentuna

Familj: fru och tre barn, 11, 3 och 2 år

Gör: Trygghetsvärd för fastighetsbolaget D. Carnegie i Husby, Rinkeby, Sollentuna och Södertälje.

Bakgrund: Barnsoldat i inbördeskrigets Libanon från 11 till 14 år. Kom som ensamkommande flyktingbarn till Sverige 1988. Levde ett kriminellt liv här under 20 år. Därefter har han bland annat arbetat med Fryshusets stödverksamhet Lugna gatan.

Fakta. Trygghetsarbetet

Fastighetsbolaget D. Carnegie har fem trygghetsvärdar med en bakgrund inom Lugna gatan anställda i sina bostadsområden i Stockholm.

En viktig del i trygghetsarbetet är att varje år ge ett par hundra lokala ungdomar sommarjobb. De får utföra "riktiga" arbetsuppgifter som att måla staket, rensa rabatter, klippa gräsmattor och plocka skräp i området.

Just nu bygger man upp en ungdomsgård i ett område i Södertälje, där det varit lite stökigt. Ett 30-tal ungdomar är själva med och rustar upp och inreder lokalerna. Där ska finnas ett litet gym, möjligheter till läxläsning och till att umgås. "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

Färre drabbas av skador i samband med förlossning

Färre drabbas av svåra bristningar i samband med förlossning i Stockholm, visar underlag från Stockholms läns landsting. Ökad medvetenheten hos personalen är en orsak, enligt SLL.

Stockholms län utmärker sig i riket med en hög andel kvinnor som drabbas av skador i samband med förlossningen. Men resultat från landstinget visar nu på en vikande trend.

Under 2013 drabbades 8 procent av alla förstföderskor i länet som födde vaginalt av bristningar. 2016 drabbades 6,5 procent, och preliminära siffror för 2017 visar på en fortsatt minskning.

– Det har varit mycket fokus på bristningar, många kvinnor har berättat och det vi vet inom forskarvärlden är att när man sätter ljuset på ett fenomen brukar det leda till en minskning. Det har säkert gjort att man på arbetsplatser börjat prata mer om det och tänka till, säger Karin Pettersson, överläkare och patientområdeschef för förlossningsvården på Karolinska universitetssjukhuset.

Avgörande för att minimera risken för bristningar är att förlossningen går långsamt.

– För att minimera risken kan det handla om att man är två, och att man försöker att få framfödandet att gå långsamt. Det handlar också om att använda rätt teknik när man lägger sugklocka, säger Karin Pettersson.

När Socialstyrelsen redovisade jämförande siffror för förlossningsskador i april i år låg Stockholm i topp i landet. Perioden gällde då 2010–2014.

Sedan i våras har en gemensam utbildningssatsning för förlossningsklinikerna startats inom landstinget.

Satsningen finansieras med medel som regeringen skjutit till för att förbättra kvinnors hälsa.

– Utbildningen har just börjat och den kan vi inte se effekterna av än. Men det alla är överens om är att utbildning för personalen är rätt väg att gå.

Anna Gustafsson

anna.gustafsson@dn.se

Fakta. Bristningar bland förstföderskor

Bristningar delas in på en fyrgradig skala, där första graden innebär skada på hud och slemhinna, och fjärde graden skada på ändtarmsmuskulaturen och ändtarmskanalen.

Bristningar vaginala förlossningar bland förstföderskor i Stockholms län:

2013: 8 %

2014: 8%

2015: 7,3%

2016: 6,5%

2017: 6,3%

Källa: SLL

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Kackerlackor upptäckta på ännu ett matställe"

Kackerlackor är ett återkommande problem på Arlanda. Nu får ännu en restaurang kritik från livsmedelsinspektörer efter att ett stort antal av skadedjuren hittats i dess kök.

Så sent som i maj skrev DN om hur 15 levande kackerlackor hittades i en fälla på en Arlandapub. En annan restaurang på flygplatsen har sedan 2012 haft problem med kackerlackor och i mars i år krävde Sigtuna kommun omedelbara åtgärder, rapporterade SVT.

Nu har skadedjuren hittats på ännu ett matställe bland flygresenärerna, vid en inspektion i början av juni. Under diskmaskinen fanns en indikatorfälla som var full med levande kackerlackor. Det fanns också en fälla i ett förråd i anslutning till diskrummet, enligt livsmedelsinspektörernas rapport.

"Miljö- och hälsoskyddskontoret kommer att följa frågan mycket noggrant framöver", skriver inspektörerna.

Emma Bouvin

emma.bouvin@dn.se

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

"Här måste vi prata svenska – annars kan vi inte odla ihop"

"Odlar svenska – och potatis. Lada Malina och Mousa Frihat gör både och i ett trädgårdsland i Botkyrka. Här finns språkplant-skolan för nyanlända som vill få svenskan att växa.

Den blomstertid är kommen men eleverna i kursen Odlar svenska i Botkyrka följer odlingssäsongen till slut. Sättpotatisen som grävdes ned i hinkar för ett par veckor sedan har blivit plantor yviga nog att planteras i riktig jord.

– Det känns lite konstigt att odla potatis i hink. I Ukraina odlar vi bara direkt i jorden. Jag odlade tomater, all slags kål, rödbetor hemma, allt som vi odlar här, säger Lada Malina och bär hinken från växthuset till frilandet utanför Gula villan.

Hon är en av tjugotalet nyanlända från hela världen mellan 19 och 70 år som följt språkkursen under året. Gemensamt är kärleken till odling och viljan att lära känna ett språk och ett land.

– Både klimatet och jorden är väldigt olika. I Ukraina är jorden svart med mycket mineraler. I Sverige är det mycket sten i jorden och man behöver kompostjord, säger Lada.

Hon kom till Sverige för snart tre år sedan från Ukraina, där hon arbetade som danspedagog. Lada visar sin proffsighet genom att bjuda upp Mousa Frihat från Syrien till några danssteg ur Svansjön. Han svarar med att ta ned henne i en yster Dabke, typisk för Mellanöstern.

– Det bästa med kursen är att jag får träffa kursledare Selam och alla andra här. För mig är det lika viktigt att få prata som att odla. Jag kommer från en jordbrukarfamilj, säger Mousa.

Sedan två år bor han i Botkyrka med både barn och barnbarn. Utan uppehållstillstånd får han ingen SFI och för att inte bara prata arabiska går han på Odlas svenska på onsdagar. I Syrien odlade han grönsaker både till husbehov och för att sälja. I odling är han svårslagen men svenskan behöver utvecklas.

– Den dag Mousa sade tre svenska ord på raken, då blev jag jätterörd. Det var fantastiskt. Han är inte purung och det är stor skillnad på svenska och arabiska. Jag är mest stolt över att deltagarna faktiskt utvecklar sitt språk, säger kursledaren Carina Dalunde.

Hon är utbildad trädgårdsmästare men fungerar även som svensklärare under odlingsträffarna. Kursen Odlas svenska startade för ett år sedan i samarbete mellan Röda korset och företaget Boodla.

– Jag tror att det är viktigt att få vara i sitt intresseområde och att få träna språket. En del har varit årtal i Sverige och pratar otroligt dålig svenska för att de bara pratar med landsmän. Det blir en bubbla. Det är bra att folk kommer från olika länder och inte har något gemensamt språk utom svenskan, säger Carina Dalunde.

Utbytet förgrenas åt alla spretiga håll. Medan svenskan frodas sticker tomatplantor och gurkplantor upp i grönsakslandet från frön köpta i Syrien. En särskilt smaklig sort som först nu introduceras på svensk mark.

– Vi pratar mycket mat från alla länder och odlar efter recept. För att kunna laga mat från Syrien och Ukraina behöver vi odla rödbetor, potatis, persilja och mynta. Utbudet i landet bygger på deltagarnas

favoritmenyer. Vi ska kunna odla det vi tycker om att äta, säger Carina Dalunde.

Att kombinera språklärning med praktiskt arbete är effektivt är alla ense om. Långt ifrån alla trivs i skolbänk men i odlingsland kommer de flesta till sin rätt.

– Här lär jag mig bäst svenska. Vi måste prata svenska eftersom vi - kommer från så olika länder, annars kan vi inte odla ihop. Vi sjunger, dansar och pratar traditioner. Det blir praktiskt, roligt och viktigt, säger Lada Malina.

Efter en timme i grönsakslandet samlas eleverna för att sammanfatta dagen. När orden inte räcker till åker mobilerna fram och Google translate. Vissa ord transporteras genom både ryska, syriska och latin innan de slutligen landar i svenska.

– Det är ganska omständligt. Vi har skrivit vatten, kratta och spade och morot säkert hundra gånger på tavlan. Det kanske inte är det snabbaste sättet att lära sig svenska, men sett till helheten är det väldigt mycket de får med sig. Alla har utvecklats, alla har roligt och alla har fått vänner, säger Agnes Fischer, grundare av Boodla.

Företaget jobbar med odling och social hållbarhet även i bostadsområden i Järva och hoppas kunna sprida kursidén till fler kommuner tillsammans med Röda korset.

– Vi känner oss mogna att starta på fler ställen. Vi skulle också vilja utveckla konceptet tillsammans med SFI, det vore ett drömscenario. Det skulle även kunna vara försteget till en mer yrkesinriktad utbildning. Många kan odling, men har inte språket och ibland helt omvända odlingstekniker jämfört med i Sverige, säger Agnes Fischer.

Nyckelpigan i grönsakslandet får avsluta dagens lektion. En känd väderramsa fyller tavlan: "Flyg, flyg Maria nyckelpiga, i morgon blir det vackert väder, lova mig nya kläder." Att nyckelpigan ses som ett gott sommartecken är långt ifrån bara svenskt. Snart rabblar eleverna snarlika ramsor om nyckelpigor på både arabiska och ryska.

– Många fester och traditioner är lika. Vi firar även midsommar i Ukraina, Ivana Kupala. Om du blandar det bästa från svenskt och ukrainskt så får du de bästa festerna. Jag älskar advent, säger Lada.

Drömmen för henne och flera elever är en egen trädgård.

I brist på balkong har hon fönstren fyllda med mönjelilja, orkidéer och fredskalla.

– Javisst, att ha en egen trädgård är en dröm. Då skulle jag odla allt, grönsaker, fruktträd, bär, blommor, allt, säger Lada.

Jessica Ritzén

jessica.ritzen@dn.se "

DN TORSDAG 22 JUNI 2017

" Oslo blir förebild när busskaoset ska lösas

Busstrafiken i Stockholms innerstad måste komma fram bättre. Det är de ansvariga politikerna i Stadshuset och Landstingshuset överens om. Trafikborgarrådet Daniel Helldén (MP) och oppositionsborgarrådet Cecilia Brinck (M) åker i nästa vecka till Oslo som påbörjat vandringen mot en bilfri innerstad.

DN berättade nyligen om hur busstrafiken i Stockholms innerstad tenderar att gå allt långsammare. Bussförare och Keolis som kör innerstadstrafiken har gjort en omfattande lista över förseningars orsak och vill att det blir färre felparkerade bilar i bussfilerna, fler bussfiler, färre onödigt långvariga vägarbeten och bättre signalprioritering för bussarna.

För trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons (M), trafikborgarrådet Daniel Helldén (MP) och oppositionsborgarrådet Cecilia Brinck (M), som är vice ordförande i Stockholms trafiknämnd är bussarnas problem att ta sig fram ingen nyhet. De är överens om att det måste till fler och nya åtgärder för att få busstrafiken att flyta bättre.

– Vi har gjort en hel del tillsammans med Stockholms stad för att få bättre flyt på stombusstrafiken. Det har blivit bättre när vi gjort något men det har snart blivit sämre igen på grund av den allmänna trafikökningen, säger Kristoffer Tamsons.

Han hoppas att den framkomlighetskommission som är en del av landstingsbudgeten för 2018 ska komma i gång redan till hösten. Tanken bakom kommissionen är att den ska bli ett samarbete för att få

bättre flyt i busstrafiken där alla kommuner som vill ska ingå tillsammans med landstingets trafikförvaltning och experter av olika slag från bussbolag och forskarvärlden för att föreslå och genomföra förbättringar.

– Jag tror att kommissionen ska kunna föreslå både stora och små ändringar och att de små gärna kan göras snabbt. Och jag är inte främmande för ett betygssystem där kommunernas arbete för ökad framkomlighet ges poäng så att det inte blir för mycket av läpparnas bekännelse, säger Kristoffer Tamsons.

Historiskt sett brukar landstinget och Stockholms stad vara oense om åtgärder i gatumiljön som gynnar busstrafiken. Den tiden är dock förbi. I den framkomlighetsstrategi som sjuöskades av den tidigare borgerliga majoriteten och tagits över av det rödgrönrosa styret i Stadshuset är bussarna prioriterade på bilarnas bekostnad när det blir snålt om utrymmet.

I nästa vecka reser Daniel Helldén och Cecilia Brinck till Oslo för att studera hur arbetet med projektet ”Bilfritt byliv” går. Där håller som bäst samtliga parkeringsplatser på gatorna i City att tas bort. Oslo har också infört temporära förbud mot dieslbilar när luften blivit dålig och är sedan länge föregångare på att ta ut avgift för dubbdäck.

– Vi kan absolut dra lärdom av Oslo. Vi har också en plan för fler bilfria gator och det blir spännande att se hur de praktiskt klarar av att ta bort parkeringar och hur de ska gå vidare när den bilfria delen av staden ska växa de närmaste åren, säger Daniel Helldén.

Cecilia Brinck och Daniel Helldén är inte överens om alla de förändringar i parkeringspolitiken som Stockholm genomför. Men de gör båda bedömningen att de är ganska överens om hur innerstaden ska utvecklas och om strategin för hur varuleveranser, busstrafik, cyklister och gående ska komma lättare fram.

– Jag är mest nyfiken på hur de hanterar framkomligheten för nyttotrafiken och den biltrafik som måste finnas för att människor bor i centrala Oslo, säger Cecilia Brinck.

I Oslo är en central del i arbetet mot Bilfritt byliv” att gatuparkeringar tas bort och bilar hänvisas till garage. Det är en strategi som finns även i Stockholms utvecklingsplaner.

– Vi är helt överens om att framkomligheten blir bättre om bilar parkeras i garage. Men vi kan inte ta bort alla gatuparkeringar om vi inte bygger garage. Det måste gå att äga en bil i innerstaden. Annars blir den ett reservat enbart för unga och friska med god ekonomi, säger Cecilia Brinck.

Anders Sundström

anders.sundstrom@dn.se "

"Fakta. Bilfritt Oslo i etapper

Centrala Oslo ska på några års sikt bli fritt från all privatbilism utom de bilar som tillhör de som bor i området.

Satsningen ”Bilfritt byliv” ska genomföras i etapper där den första startade nu i juni. Den första etappen består av sex pilotområden med inriktningen att det pulserande stadslivet ska expandera ned mot Oslofjorden.

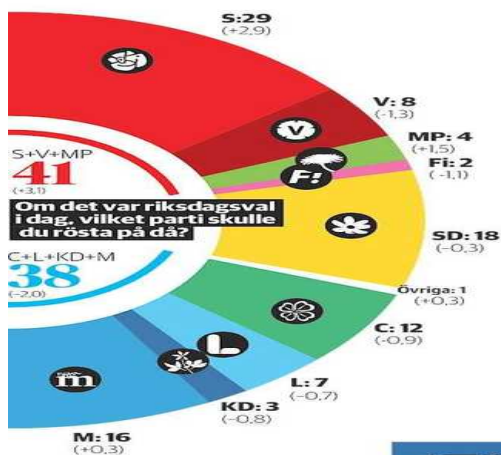
”Bilfritt byliv” ska också göra gaturummen mer levande med planteringar, konst, uteserveringar sittplatser med mera.

Källa: Oslo kommun "

Så stort är väljarnas förtroende

Andelen med stort eller mycket stort förtroende. Siffran inom parentes visar mätningen i juni 2016.
(Procent)

Mätningen baseras på intervjuer med 1 633 röstberättigade väljare. Datainsamlingen har skett parallellt, dels genom telefonintervjuer, dels genom digitala intervjuer. Andelen som är osäkra, inte skulle rösta eller som skulle rösta blankt är 12 procent. Mätperiod: 7-19 juni. Mer om metoden: valjarbarometern.ipsos.com

DN FREDAG 23 JUNI 2017

"Förtroendet för Kinberg Batra fortsätter rasa"

Väljarnas förtroende för M-ledaren Anna Kinberg Batra har halverats på ett år. Hon hamnar på femte plats bland partiledarna, enligt DN/Ipsos junimätning, jämsides med Jimmie Åkesson (SD). Förtroendet för Centerns Annie Lööf är dubbelt så stort.

Fredagen den 2 juni mötte Anna Kinberg Batra pressen på Moderaternas nya partihögkvarter på Blasieholmen i Stockholm. Bakom sig hade hon en vecka med rykten om en intern revolt mot henne, utlöst av fallande opinionssiffror. En distriktsordförande hade öppet krävt hennes avgång.

På pressträffen var Anna Kinberg Batra självkritisk till sitt eget ledarskap och lovade bättring och en tydligare kommunikation. Stormen inom partiet tycktes bedarra.

Väljarna har dock uppenbarligen noterat M-ordförandens svårigheter och i DN/Ipsos junimätning faller de en hård dom över hennes sätt att leda partiet. Bara 21 procent uppger att de har förtroende för Anna Kinberg Batra, att jämföra med 40 procent för ett år sedan. Hon får därmed samma förtroendesiffror som Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson och hamnar på delad femteplats bland partiledarna.

– Det är det kraftigaste tapp som vi har sett sedan mätningarna inleddes år 2000. Ingen partiledare har haft en motsvarande utveckling på ett år, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Jämförelsen inkluderar Bo Lundgren som ledde Moderaterna i katastrofvalet 2002 men inte sjönk lägre än till 22 procent i väljarförtroende.

Stödet för Anna Kinberg Batra är svagt också bland partiets egna sympatisörer. Hela 41 procent av M-väljarna uppger att de inte har förtroende för partiledaren. Anna Kinberg Batra är därmed näst efter MP:s språkrör den partiledare som svagast stöd internt.

David Ahlin påpekar att Anna Kinberg Batra inte bara förväntas kunna styra M-skutan utan också hela alliansen, som ett regeringsalternativ till de rödgröna.

– I dagsläget har hon över huvud taget inte det förtroendet bland bredare väljargrupper. Det är inte bara det att förtroendet har rasat, hon har också blivit en mer polariserande person. Mätningen visar att det är fler som aktivt ogillar hennes ledarskap, säger David Ahlin.

Under samma tid har Annie Lööf (C) seglat upp som den populäraste partiledaren av alla. I junimätningen får hon tummen upp av 41 procent av väljarna, en ökning med 10 procentenheter på ett år. Internt är hennes ställning grundmurad. 92 procent av C-väljarna har förtroende för henne.

Annie Lööfs stjärna har stigit samtidigt som väljarstödet för Centerpartiet har fördubblats. Med en tydlig liberal profil har Annie Lööf har lockat M-väljare som är missnöjda med sitt partis förhållningssätt till SD.

– Styrkeförhållandet inom alliansen och mellan dess partiledare har helt förändrats på ett år. Det har märkts under våren att när de förhandlar så får inte Moderaterna igenom sin vilja på samma sätt längre, säger David Ahlin.

Stefan Löfven (S) har också en positiv trend och placerar sig med förtroendesiffran 39 procent som tvåa strax bakom Annie Lööf. De bägge spelar just nu i en egen division. Den nya trean, Jan Björklund (L), får 27 procent.

DN/Ipsos mätning visar att även de gröna språkrören har en brant uppförsbacke, även om siffrorna för de minsta partierna ska tolkas försiktigt eftersom antal svarande är litet. 16 procent har förtroende för Gustav Fridolin och Isabella Lövin hamnar sist av partiledarna med 14 procent.

Fridolins position är svag på flera sätt. Förutom klen stöd bland de egna sympatisörerna möter han störst misstro av alla partiledare. 76 procent av väljarna saknar förtroende för honom. Lövins problem är att hon är okänd för många.

I det nya politiska landskapet är det extra problematiskt för partier med svaga ledare, som i nuläget M och MP, menar David Ahlin.

– Partiledarens roll har blivit viktigare. Väljarna blir allt rörligare, de bestämmer sig sent och valkampanjen får större betydelse. Då är det viktigt att ha en partiledare som väcker entusiasm och kan bryta igenom bruset i det fragmentariserade medielandskapet.

Hans Rosén

hans.rosen@dn.se "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

" De rödgröna har fått ett övertag

De rödgröna partierna har ett övertag på alliansen med 3 procentenheter i DN/Ipsos junimätning. Alliansen noterar sitt svagaste stöd sedan januari 2015.

Det har länge vägt mer eller mindre jämnt mellan de traditionella blocken.

Under året som gått sedan juni 2016 har dock balansen tippat över till de rödgrönas fördel. För ett år sedan ledde alliansen med 3 procentenhet. Nu har de rödgröna ett lika stort övertag med 41 procents väljarstöd mot 38.

Centerpartiets framgång har inte fullt ut kompenserat för Moderaternas tapp. Samtidigt syns en viss uppgång för Socialdemokraterna.

– De rödgröna får sin bästa notering under det senaste året. För alliansen är detta det svagaste resultatet sedan januari 2015. Med ett år kvar till valet är det inget bra utgångsläge för allianspartierna, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Jämfört med majmätningen är förändringarna för enskilda partier små. Moderaternas ras tycks ha stannat upp och partiet får 16 procent. Centerns uppåtgående kurva har planat ut och partiet kan i juni räkna hem 12 procent av väljarstödet.

Två av partierna befinner sig fortfarande i riskzonen för att åka ur riksdagen. Kristdemokraterna halkar åter under spärren med 3 procent av väljarna bakom sig. Miljöpartiet ökar något och landar på 4 procent.

Hans Rosén

hans.rosen@dn.se "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

"Löfven kan fira midsommar i lugn och ro

Analys. Moderaternas Anna Kinberg Batra sjunker som en sten i väljarnas förtroendeliga, fallet är större än både Håkan Juholts och Bo Lundgrens. Det kommer att elda på det interna missnöjet med henne ytterligare.

Anna Kinberg Batras förtroendesiffror är nu nere på samma låga nivå som Bo Lundgren innan han avgick. Förtroendetappet från 40 procent ner till 21 procent under loppet av ett år är det kraftigaste som Ipsos har uppmätt.

Det är katastrofala siffror för den partiledare som ständigt brukar framhålla att hon vill bli Sveriges nästa statsminister.

Kinberg Batra håller på att förlora rollen som alliansledare och än värre – hela alliansen. Hennes företrädare Fredrik Reinfeldt förändrade partiet till ett brett mittenparti i ledningen för en stabil regeringskoalition. Det arvet är nästan uttraderat. Många väljare är osäkra på vart Moderaterna är på väg.

Partiet har de senaste ett och ett halvt åren fokuserat på invandring och integration, men inte lyckats vinna något större förtroende i frågan. Väljarna föredrar Sverigedemokraterna och Socialdemokraterna framför M. De många utspelen har inte gett partiet några SD-sympatisörer åter, som avsikten var, utan i stället skrämt bort liberaler från partiet. Moderaterna har också talat mycket om lag och ordning, men också där har väljarnas förtroende för partiets politik minskat.

Och medan Moderaterna talat invandring och brott och straff har förtroendet sjunkit än mer dramatiskt för partiets ekonomiska politik, visar tidigare DN/Ipsosmätningar.

M-ledarens linje är motsägelsefull. Hon säger å ena sidan att Sverigedemokraterna är ett rasistiskt parti och å andra sidan har hon gläntat på dörren för samarbete. Denna otydlighet om partiets kurs är sannolikt ett viktigt skäl till att hennes förtroende störtat.

Centerns Annie Lööf är nu en mycket mer förtroendeingivande ledare, och Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson är jämnstark, enligt den nya mätningen. Det är ett uselt resultat för en moderat statsministerkandidat. Men det finns ändå tre saker som Anna Kinberg Batra kan trösta sig med:

1 Anna Kinberg Batra har också gjort några starka framträdanden och visat att hon inte ger upp, efter kritiken och avgångskraven för några veckor sedan. Nu måste hon hitta en ny partisekreterare, men framför allt en ny strategi för partiet som håller ihop. Men det är inte lätt. Flera moderater kräver att hon måste öppna dörren mer för SD. Andra, som Moderaternas ordförande i Stockholms stad, Joakim Larsson, kräver öppet att partiledningen tydligare tar avstånd från Sverigedemokraterna.

2 M-ledaren har haft en mycket svår uppgift och hon valdes med ett svagt mandat. Medan borgerlighetens stjärna Annie Lööf valdes i öppen konkurrens och fick deklarerat vad hon ville uppnå fördes Kinberg Batra in utan några utmanare eller någon programförklaring. Annie Lööf fick kämpa och förankra sig i början, Anna Kinberg Batra slapp det helt och priset betalas nu.

Den nya moderatledarens debut i offentligheten var att lämna över statsministerposten till Stefan Löfven (S) och att vara med och förhandla fram decemberöverenskommelsen. Inget av det är numera en bra merit i hennes partikamraters ögon. Men här styrdes hon av den dåvarande ledaren Fredrik Reinfeldt.

3 I dagens DN/Ipsos-mätning har Moderaterna slutat falla. Utmanarna Centerpartiet och Sverigedemokraterna växer inte längre. Anna Kinberg Batra har förlorat positionen som näst största parti till SD, men hon har inte tappat ledningen över de andra borgerliga. Centern närmar sig, men är inte ikapp.

Skulle Annie Lööfs parti gå om Moderaterna är det sannolikt kört för Anna Kinberg Batra som partiledare, oavsett att det bara är ett drygt år till valet och att det saknas starka kandidater att efterträda henne.

Pressen är alltså extrem på M-ledaren. Men det finns någon som kan fira den kommande helgen lite extra: Statsminister Stefan Löfven. Med växande personligt förtroende och högre opinionssiffror för sitt parti, kryddat med öppet gräl mellan de borgerliga och en ekonomisk högkonjunktur har han solskens i midsommar oavsett väder.

Ewa Stenberg

ewa.stenberg@dn.se Politisk kommentator "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

"De har prutat på skadeståndet"

"Sex års fängelse blev domen för den 41-årige idrottsledaren i Blekinge som utsatt tolv tonårspojkar för grova brott. Skadeståndet stannade på cirka 630 000 kronor sammanlagt. – De har prutat rejält, säger målsägandebiträde Pia Lindström.

Idrottsledaren åtalades misstänkt för 55 fall av grovt olaga tvång och 45 fall av grov misshandel av tolv tonårspojkar under tidsperioden 2007–2016. I dag kom Blekinge tingsrätt med sin dom mot mannen och han döms till fängelse i sex år för grovt olaga tvång vid 42 tillfällen. Mannen frias från brott vid 13 av 55 brottstillfällen.

– De tillfällen min klient nekat till helt och hållet har åtalspunkterna ogillats rakt över. Där har närmare en fjärdedel av åtalet försvunnit, säger Nils Fagrenius, 41-åringens försvarsadvokat.

Tingsrätten gick inte på åklagaren John Dagneviks linje att döma mannen för två olika brott – grov misshandel och grovt olaga tvång – vid varje brottstillfälle.

– Sett till de gärningar han döms för, 42 fall av grovt olaga tvång under en tioårsperiod, tycker jag instinktivt att det är ett adekvat straffvärde, säger John Dagnevik.

Dagnevik yrkade på att 41-åringen skulle dömas till fängelse i åtta till tio år.

Tror du att straffet blivit högre om 41-åringen dömts för två olika brott vid varje tillfälle?

– Jag är övertygad om att det är så, säger Dagnevik.

Målsägandebiträde Pia Lindström, som representerat två av pojkarna, tycker att det utdömda straffet är för lågt.

– Rätten bedömer ju att straffvärdet för en av de mer allvarliga gärningarna ligger på ett år och tre månader – då tycker jag att om man döms för 42 liknande tillfällen är straffvärdet på sex års fängelse för lågt, säger Lindström.

Sammanlagt krävde de tolv pojkarna skadestånd på 2,5 miljoner kronor, men tingsrätten dömer mannen till att betala totalt 633 800 kronor jämte ränta.

– De har prutat rejält på skadeståndet och tingsrätten för inget resonemang om det pojkarna har varit utsatta för, säger Lindström.

41-åringens advokat ser skadeståndssumman som en framgång.

– Skadestånden har ju bara blivit en bråkdel av vad som yrkades, säger Fagrenius.

Rätten ser olaga tvång som huvudbrott och har vägt in momenten av misshandel och de andningshämmande åtgärder pojkarna utsattes för i bedömningen ”av det olaga tvångets allvar”, skriver tingsrätten i domen.

Mannen har erkänt att han bundit pojkarna och i vissa fall stoppat slangar och rör i deras munnar samt trätt plastpåsar över deras huvuden. Men han förnekar brott eftersom han anser att offren samtyckt till behandlingen och själv påstår han att det rört sig om övningar för att pojkarna ska bli bättre idrottsmän.

Rätten anser dock att något samtycke inte förekommit från pojkarnas sida och anser att 41-åringen begått gärningarna med ett likgiltighetsuppsåt.

En mindre rättspsykiatrisk undersökning har visat att 41-åringen inte lidit av någon allvarlig psykisk störning. Ingen av parterna kan i nuläget ge besked om huruvida domen kommer att överklagas.

TT"

"Fakta. Filmade övergreppen "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

" Statskontoret ska granska utförsäljningar

Utförsäljningar av offentlig verksamhet har i många år varit en het potatis. Nu ger regeringen Statskontoret i uppdrag att kartlägga vilka så kallade avknoppningar som gjorts i kommuner och landsting mellan 2007 och 2016.

Kartläggningen ska gälla utförsäljningar till både enskilda och juridiska personer inom skola, socialtjänst samt hälso- och sjukvården.

Ofta har kritik kommit om att försäljningssumman varit låg, och Statskontoret ska bland annat kartlägga tidpunkten för överlåtelsen samt överlåtelsens belopp.

TT "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

Militär kris spiller över landgränsen

Rysslands upprustning medför att Sverige och Norge nu knyts allt närmare. Oavsett om en kris i startar i Östersjöområdet eller i Arktis kommer bägge länderna snabbt att dras in. Det säger både Norges och Sveriges försvarsministrar till DN.

Norska försvarsministern Ine Eriksen Søreide höll på torsdagen överläggningar under fem timmar med kollegan Peter Hultqvist (S) i Stockholm. Hon tillhör Høyre och tillträdde hösten 2013 och har därmed varit försvarsminister ett år längre än Hultqvist. Bägge följer noga den ryska upprustningen.

– Vi ser att övningsaktivitet, nivå och komplexitet är en annan nu än tidigare. Nordområdena har fått ökad militärstrategisk betydelse för Ryssland. Det är viktigt för oss att nationellt att följa aktiviteten men också att få med det perspektivet i Nato. Vi diskuterar också detta mycket i den norsk-svenska och nordiska kretsen, säger Ine Eriksen Søreide till DN.

Norge har landgräns i norr mot Ryssland och stora havsområden i Barents hav. Ryssland bygger nya baser i Arktis, förstärker försvaret runt sin militära bastion på Kolahalvön och visar upp sina nya vapensystem.

– När det gäller det säkerhetspolitiska läget delar vi i stort sett uppfattningen om hur det ser ut med en ökad rysk aktivitet i Östersjöområdet och Norges närområde. Det här ställer krav på respektive lands försvarsmakt och hur vi utvecklar vårt arbete för att värna den suveränitet vi har, säger Peter Hultqvist. Och Ine Eriksen Søreide fyller i:

– Grannskapet med Sverige är helt avgörande för oss. Vi ser väldigt tydliga kopplingar mellan det som sker i Östersjön och det som potentiellt kan inträffa i nordområdena. Därför är dialogen och det konkreta och praktiska samarbetet otroligt viktigt, säger hon och förklarar varför:

– Vår analys är att om en situation skulle uppstå i Östersjöområdet så kommer den mycket snabbt att fortplantas till nordområdena, även om vi inte ser Ryssland som ett direkt militärt hot i dag. Men det är helt enkelt där uppe all den kapacitet finns som potentiellt skulle utlösas om Ryssland skulle vara i någon slags konflikt.

I andra riktningen så skulle en konflikt i norr kunna sprida sig till Östersjön och Sverige, trots att Sverige är militärt alliansfritt.

– Händer det något i vårt närområde så påverkas vi alla rätt så snart av det. Oavsett om det sker utanför Norge eller om det sker i Östersjön så blir det en angelägenhet för alla i någon form. Att vi inte skulle påverkas ser jag som uteslutet, säger Peter Hultqvist.

Sverige och Norge genomför övningar tillsammans och ett bredare samarbete planeras. Men på central nivå i huvudstäderna har relationerna varit kyliga sedan Norge 2013 hoppade av artilleriprojektet Archer. Grannländerna har inte ens haft försvarsattachéer hos varandra. Men i augusti ska norsk attaché vara på plats i Stockholm och senast i januari ska det finnas en svensk i Oslo.

Så frostens år över nu?

– Ja, det får man säga. Vi måste jobba framåt här och nu, svarar Peter Hultqvist.

Sedan i januari finns det 330 amerikanska marinkårssoldater i mellersta Norge där de i olika omgångar utbildas i vinterkrigföring. Kritiker som sagt att detta skulle provocera Ryssland avfärdar Norges försvarsminister:

– Det gör det inte, det vet ryssarna och det vet mycket väl vad träningen är och inte är.

Hon öppnar för att Sverige kan öva med amerikanerna på norsk mark, även om detta inte togs upp på torsdagen.

– Det är möjligt att öva med dem om det finns önskemål om det från Sverige och USA.

Mikael Holmström

mikael.holmstrom@dn.se "

"Fakta. Norsk försvarsbudget

Norge försvarsbudget ligger 2017 på 51 miljarder norska kronor (nära 1,6 procent av bruttonationalprodukten BNP). Sveriges försvarsanslag är 45,5 miljarder svenska kronor (1 procent av BNP).

Under de närmaste 20 åren ska Norges försvarsanslag öka med 180 miljarder norska kronor. Syftet är att bryta flera års underfinansiering av försvaret. Men man köper också nytt stridsflyg (F 35) och nya ubåtsjaktflygplan (P 8) från USA.

Källa: Norges försvarsminister "

Kraftigt ras för oljepriset

Källa: Infront

DN FREDAG 23 JUNI 2017

Oljepriset faller – nu blir bensinen billigare lagom till semestern

Priset på olja har rasat till årslägsta i veckan. Ökat utbud och minskat förtroende för att oljekartellen Opec klarar av att styra priset ligger bakom. Det är goda nyheter för alla som planerar en bilsemester.

I veckan sjönk priset på ett fat olja till under 45 dollar för första gången i år. En viss återhämtning skedde på fredagen, men totalt sett har priset sjunkit med över 20 procent sedan början av året.

Nedgången kommer trots att oljekartellen Opec i november förra året beslutade sig för att strypa kranarna för att komma till bukt med att priset på olja sjunkit under en längre period. I början bidrog detta till att priset på olja steg från nivåer på runt 42 dollar per fat till som högst 57 dollar. Men nu är priset återigen under 50 och närmar sig de låga nivåer som rådde innan Opecs beslut. På torsdagen låg priset på runt 45 dollar per fat.

En orsak till fallet är att de prisuppgångar som började synas i början av året har fått amerikanska producenter att öka sin utvinning av så kallad skifferolja. Dessutom är Libyen i färd med att öka sin oljeproduktion, som dämpades kraftigt i samband med den arabiska våren. Tron på att Opec, vars medlemsländer står för 80 procent av världens oljereserver, klarar av att styra priset på olja har nu fått sig en törn.

Ett lågt oljepris pressar priset på drivmedel och är goda nyheter för alla som planerar bilsemester i sommar. Även flygresor kan bli

billigare när oljepriset går ner. Att dessutom kronan har stärkts mot dollarn i år gör olja, som köps i dollar, billigare i Sverige. Den senaste månaden har bensinpriset sjunkit med ungefär 70 öre litern.

Däremot är ett lågt oljepris negativt för alla länder som är beroende av inkomster från oljeproduktion, såsom Ryssland, Venezuela och Saudiarabien.

Marianne Björklund

marianne.bjorklund@dn.se "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

" Regeringen ger Finansinspektionen nytt verktyg för kreditmarknaden

Finansinspektionen (FI) ska få ställa krav på banker och bolåneinstitut att de inte bidrar till finansiella obalanser på kreditmarknaden, enligt ett lagförslag som på torsdagen lämnades till Lagrådet. Förslaget är ett led i en förstärkt makrotillsyn, där syftet är att förhindra att obalanser i finanssektorn sprider sig till hela ekonomin. FI ska kunna utfärda föreskrifter som finansföretagen blir skyldiga att följa. Regeln ska, enligt regeringen, gälla från den 1 februari 2018.

– Förslaget innebär att processen för att genomföra nya krav som bland annat får effekter på bolånemarknaden blir tydligare och snabbare, säger finansmarknadsminister Per Bolund i ett pressmeddelande.

Johan Schück "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

"Både Klara och läraren skrek "neeeeej, han dör!"

Fredrik var ute på sin vanliga springruna när allt plötsligt blev svart. Sedan minns han inget mer. Om inte Klara råkat komma förbi just då hade Fredrik med stor säkerhet inte levt i dag.

Det var en måndagsmorgon i slutet av maj för två år sedan.

Fredrik Sidh, då 19 år, bestämde sig för att sticka ut och intervallträna runt Långsjön i Älvsjö i södra Stockholm.

– Jag bodde i närheten och hade sprungit den rundan hundratals gånger, säger Fredrik.

Till att börja med var allt som vanligt. Kanske kändes det lite tungt, men inte jättejobbigt med hög puls eller så, berättar Fredrik.

När han sprungit cirka två och en halv kilometer på rundan hände det. Fredrik kommer bara ihåg att det blev helt svart.

– Jag har försökt tänka tillbaka, minnas. Men har mest bara känslan av att allt slocknade.

Samma morgon vaknade Klara Bremberg, då 21 år, hemma hos sin pojkvän i Älvsjö. Hon var ledig den dagen. – Jag drog mig väl en stund, men gav mig sen i väg med musik i lurarna för att gå i snabb takt runt Långsjön, en runda som också jag tagit många gånger.

När Klara gått i ungefär nio minuter – det kunde hon se i löparappen sedan – hamnade hon bakom en lågstadielklass med två lärare.

– Den ena läraren sprang bakåt, stressad och panikslagen. Den andra skyndade på barnen, ”nu går vi tillbaka till förskolan”.

Sedan fick Klara syn på Fredrik som låg orörlig med ansiktet mot marken.

– Allt gick så väldigt fort, minnena är lite röriga. Men där var en kvinna som stod och pratade i telefon, och jag förstod att hon ringde efter ambulans. Nästa minne är att jag satt intill Fredrik, kunde se hans ansikte och hörde någon typ av oregelbunden andning. Läraren som stannat kvar sa att vi skulle lägga honom i framstupa sidoläge.

Klara såg att Fredrik blev blå i ansiktet och förstod att han inte fick tillräckligt med syre.

– Jag visste att vi måste lägga honom på rygg och starta hjärt-lungräddning. Vi vände honom och jag började köra. Jag minns att jag tänkte ”man ska trycka hårt, man får inte vara rädd för att det ska vara för hårt”.

Klara hade lärt sig HLR, hjärt- lungräddning, på gymnasiet. Hon hade också jobbat på ett gym där personalen fick återkommande kurser i HLR. Men hon hade aldrig använt kunskaperna ”på riktigt” tidigare.

– Adrenalinet pumpade och allt kändes överkligt, säger Klara. ”Nu gör jag HLR”, tänkte jag. Fler personer kom till platsen, de peppade mig, några ville hjälpa till och avlösa mig, men jag var så beslutsam. Det var som en instinkt, på något sätt kände jag att jag hade koll.

Larmet hade missförståtts, berättar Klara, så att det tog lite längre tid än förväntat. När någon sa att det skulle ta fem minuter till skrek både Klara och läraren ”neeeeej, han dör!”.

En man som kommit till platsen hade just tagit över inblåsningarna, medan Klara forsatte med kompressionerna av Fredriks bröstkorg, när ambulansen kom.

– När jag såg ambulanspersonalen hoppa ur bilen och springa fram släppte jag Fredrik. Det hade jag ångest över efteråt, innan jag visste hur det gått, hade jag släppt för tidigt?

– De var tre killar och en tjej som kom. Tjejen började direkt med Fredrik. De andra ropade ”vad behöver du?” och hon svarade ”allt”. Vi var fem personer som stod och tittade på medan de höll på med honom.

Innan ambulansen åkte i väg med Fredrik mot Huddinge sjukhus frågade personalen om Klara var anhörig.

– Jag sa nej, men undrade om de ville ha mitt namn och nummer. Det behövdes inte, sa de. När de åkt kramade vi som var kvar om varandra lite, någon sa ”bra gjort”. Sen gick alla åt olika håll, och jag stod kvar ensam. Jag ringde mamma, störtgrät och berättade.

Klara sprang hem till sin pojkvän, hon hade så mycket adrenalin i kroppen och hade aldrig tidigare sprungit så fort, säger hon. Det såg hon sedan i appen.

– Hela dagen grät jag mycket, allt kändes konstigt och jag försökte förstå vad jag varit med om. Var jag tillbaka i mitt vanliga liv? Kunde jag fortsätta leva som vanligt?

Och så ville jag veta vad som hänt med Fredrik. Hade han överlevt?

Fredrik hade också använt sin löparapp. Han hade startat den åtta minuter över nio, när han började springa. Efteråt kunde han se uppehållet, och sedan ambulansfärden mot Huddinge sjukhus.

Fredrik är osäker på när ifrån hans första minnen efter uppvaknandet är.

– Kanske från torsdagen. Men jag vet ju vad som hände, att de satte igång hjärtat med en hjärtstartare på platsen, jag tror att de lyckades andra gången. Och att jag lades i kyldräkt och var nedsövd till dagen efter.

Innan han åkte hem från sjukhuset efter en dryg vecka var Fredrik och hälsade på inne på intensivvårdsavdelningen, där han legat den första tiden.

– Men jag kände inte igen mig där alls. Det är lite sjukt, det är några dagar som är helt borta.

Innan Fredrik var ordentligt vaken visste inte läkarna om han fått några bestående hjärnskador – vilket han lyckligtvis inte hade.

– Det första dygnet satt familjen uppe hela natten. Och bland mina första minnen från sjukhuset finns också deras oro, säger Fredrik.

På sitt håll var även Klara orolig. Genom en bekant som jobbar inom räddningstjänsten fick hon ganska snart veta att Fredrik överlevt. Men hon oroade sig ändå, hur mådde han, hade han fått skador? Hade hon släppt honom för tidigt?

– Det var jag som var i centrum för all oro, men jag var själv inte vid medvetande, säger Fredrik.

För honom handlade det sedan om att plötsligt vakna upp till en ny situation. Från att ha varit en frisk 19-åring hade han blivit en patient som varit nära att dö i hjärtstopp.

Läkarna kunde inte hitta någon förklaring till hjärtstoppet, och Fredrik fick en liten dosa inopererad under huden på bröstet – som en egen

”hjärtstartare” – för att förhindra att det händer igen. Han skulle också ta det lugnt den första tiden och inte anstränga sig för mycket. Den sommaren, hans första med körkort, fick han inte köra bil, inte träna eller bada.

– Eftersom jag inte minns något från den första tiden slapp jag undan det trauma som mina närstående, och även Klara, upplevde då. Men jag får dras med följderna fysiskt, medan de andra får dras psykiskt med minnena, säger Fredrik.

Det är fortfarande lite svårt att greppa det som hände, tycker han, även om han nu fått distans till det. Helst vill han inte tänka så mycket på det.

– Det blir så stor del av ens liv. I början kändes det som om hela min person formades runt det, jag var inte en person utan ett hjärtstopp. Det var det enda omgivningen ville prata om, och det sista jag själv ville prata om. Då är det lätt att bli bitter, dra sig undan och inte prata om det alls. Samtidigt förstod jag att det var av omtanke och oro som alla ville tala om det.

Nu har mycket av de där känslorna försvunnit, säger Fredrik. Fast de kommer upp då och då.

– Jag har ju dosan, och folk frågar ibland, jag blir påmind om det till exempel när jag ska flyga och jag äter medicin. Men nu känns det inte längre som om det är hela mitt liv. Jag är i bra form, och det enda jag inte kan göra, i stort sett, är att bli stridspilot.

– Jag vill inte att hjärtstoppet ska definiera mig som person, som det var i början. Utan att det ska vara en så liten del av mitt liv som möjligt. Fast det som hände kanske också kan motivera en att göra något bra av livet, inte schabbla bort det.

Fredrik och Klara träffades ett par veckor efter hjärtstoppet. Efter några oroliga dagar för Klara hade hon fått kontakt med Fredriks mamma Barbara, som sedan hållit henne uppdaterad om hur Fredrik mårde.

– Min mamma och jag hälsade på hemma hos dem, berättar Klara. Barbara ville gärna träffa mig och jag ville träffa henne – och förstås Fredrik. Och de ville höra min berättelse.

– Det blev ett litet gråtkalas för Barbara, mamma och mig. Jag kände igen mig i Barbara, hon ville veta alla detaljer, sådan är jag också. Och jag fick presenter, de kunde inte tacka mig nog.

Att vara ”hjälte” är inte helt okomplicerat, tycker Klara.

– Det kan vara svårt att ta all kredd. Är man värd det, vad var det jag gjorde egentligen? Verkar jag förhäva mig? Där finns en del obehagliga känslor som man försöker tränga bort.

Fredrik och Klara har hållit kontakt, även om de inte umgåtts som nära kompisar. De kommer alltid att finnas i varandras liv, det känner hon på sig, säger Klara.

– Ja, det här är något som jag alltid kommer att ha med mig, säger Fredrik.

– Det är det största, det mest obehagliga men också det lyckligaste som har hänt mig. Det är inget jag någonsin kan glömma, säger Klara."

DN FREDAG 23 JUNI 2017

Läkaren: "Alla borde lära sig att rädda liv"

Varje år drabbas 10 000 personer i Sverige av plötsligt hjärtstopp utanför sjukhus. Bara en av tio överlever.

När någon drabbas av hjärtstopp är minuterna oerhört viktiga, säger Jacob Hollenberg som är docent och forskningschef för Centrum för hjärtstoppsforskning vid Karolinska institutet, och även arbetar som hjärtläkare på Södersjukhuset.

– Efter några minuter utan behandling, det vill säga hjärt-lungräddning och användning av hjärtstartare, har chanserna att överleva minskat kraftigt. Efter tio minuter överlever nästan ingen utan behandling.

Fler kan – och borde – räddas till livet, säger Jacob Hollenberg.

– Jag tycker att vi måste sprida kunskap om hjärt- lungräddning och hjärtstartare på samma självklara sätt som vi gör när det gäller simkunnighet och brandsläckare.

Alla som slutar grundskolan borde ha lärt sig HLR, tycker Jacob Hollenberg. Det borde även ingå som en obligatorisk del i körkortsutbildning. Hjärtstartare borde också spridas på bred front i samhället. De som finns i dag, till exempel på arbetsplatser och i skolor, används inte heller till sin fulla potential, menar han. För att det ska bli så måste alla hjärtstartare i samhället registreras på nationella Hjärtstartarregistret (www.hjarstartarregistret.se), så att man snabbt ska kunna söka fram var de finns. Det behövs också fler frivilliga sms-livräddare som kan rycka in om någon i deras närhet drabbas.

– Det är faktiskt enkelt att rädda liv med HLR och hjärtstartare. – Dagens automatiska hjärtstartare är närmast helt självinstruerande. Det finns fall där barn utan tidigare träning har räddat personer till livet genom att använda dem.

En förbättring av överlevnaden måste bygga på förändringar utanför sjukvården, som i skolan, i föreningar, på arbetsplatser.

Det behövs också nya sätt att få fram hjärtstartare till en drabbad. I dag utvecklas bland annat teknik där specialbyggda drönare snabbt ska kunna vara på plats med hjärtstartare.

– Och så behöver vården efter hjärtstopp fortsätta att förbättras och forskningen få mer resurser. Allt för att överlevnadschansen ska öka, säger Jacob Hollenberg.

Malin Nordgren

malin.nordgren@dn.se "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

" KI tar avstånd från konsultstyrd vård

Karolinska institutet markerar avstånd till konsultdrivna vårdmodellen värdebaserad vård, den modell som nu bedrivs på Karolinska universitetssjukhuset. KI ska också vara försiktig med långsiktiga engagemang i konsultdriven verksamhet, enligt ett ställningstagande från KI.

Managementmodellen värdebaserad vård, under devisen patienten i centrum, förs fram som en lämplig styrmodell i vården av flera professorer på Karolinska institutet, däribland tidigare vicerektor Martin Ingvar. Modellen marknadsförs också hårt av det amerikanska konsultbolaget Boston Consulting Group, och Karolinska universitetssjukhuset har gjort den till sin.

I ett dokument som cirkulerar på Karolinska institutet tydliggör nu KI sitt förhållande till värdebaserad vård. I dokumentet skriver KI att modellen kan leda till svåra etiska frågeställningar. Slutsatsen är att det inte finns stöd för en generell tillämpning av modellen i vårdens styrning. "KI tar inte ställning till någon särskild modell, således inte heller för vbv", heter det i dokumentet.

– Att utforma styrningen av sjukvården är sjukvårdhuvudmännens ansvar, och inte forskningens eller ett universitets ansvar. Vi tar inte ställning till hur vården bedrivs, säger Karin Dahlman-Wright, vikarierande rektor för KI.

Samtidigt understryker hon att ställningstagandet endast är KI:s.

– Det här är KI:s inställning, inte sjukhusets.

I dokumentet slås även fast att KI ska vara för försiktig med att gå in i långsiktiga engagemang med konsultdriven verksamhet, inte minst mot bakgrund av "de kommersiella intressen som driver konsulter". Dokumentet cirkulerar på KI och ledningen uppmuntrar att det sprids.

– Vi har fått en del frågor om värdebaserad vård och konsultinsatser, och det var viktigt för oss att förtydliga KI:s ställningstagande. Som statligt lärosäte är vi ansvariga för att konsulttjänster används på bästa sätt. Det har varit en del diskussioner om konsultkostnader som rusat i väg, och vi tyckte att det var bra med ett tydligt ställningstagande.

KI har under fyra år tillsammans med Stockholms läns landsting gett ekonomiskt stöd till uppbyggnaden av Bostonbaserad bolaget Ichom, som är en utveckling av BCG:s arbete med värdebaserad vård. Ichom, som är registrerat som ett ickevinstdrivande bolag, har som mål att göra internationella jämförelser av patientdata, delvis hämtade från svenska kvalitetsregister. Martin Ingvar har i DN försvarat det täta samarbetet mellan KI och konsultbolaget. Ichom får inte längre forskningsunderstöd, vilket DN berättat.

– Vi tycker att resultatet i det här projektet har varit för svagt. Det har ju ändå gått ett antal år. När det är svag rapportering och liten utveckling måste jag väga det mot andra projekt, har Jan Andersson, forskningsdirektör på Stockholms läns landsting, tidigare sagt till DN.

KI:s logga är fortfarande tydligt exponerad på Ichoms hemsida.

– KI stöder inte Ichom längre. Det gjordes under en begränsad tid, efter beslut av KI:s tidigare ledning, säger Karin Dahlman-Wright.

Hennes förklaring till att loggan ändå får användas av bolaget är att Martin Ingvar är en av grundarna.

– KI kan vid ett tillfälle besluta att gå in och stödja något, sedan kan vi gå in och ompröva det. Det förs alltid en diskussion om hur loggan får användas. Det är inte alls omöjligt att det görs ytterligare korrigeringar, säger Karin Dahlman– Wright.

Efter DN:s granskning har KI:s koppling till Ichom gjorts otydligare på bolagets hemsida, och formuleras så att modellen snarare kopplas till Martin Ingvar personligen.

Anna Gustafsson

anna.gustafsson@dn.se"

DN FREDAG 23 JUNI 2017

" M: Inför boendegaranti för alla över 85

Moderaterna kräver en centraliserad biståndsbedömning och en boendegaranti för äldre över 85. – Alla ska bedömas likvärdigt i staden, men i själva verket spelar det stor roll var du bor, säger Dennis Wedin, M:s gruppleadare i äldreutskottet.

Dennis Wedin menar att det är solklart att biståndsbedömningen för de äldre inte fungerar.

– Vad som har hänt är att biståndsbedömningen har blivit mer restriktiv, både 2015 och 2016. För 2016 ser vi också oerhörda skillnader mellan stadsdelarna.

Enligt Stockholms stads statistik är den stadsdel som har den mest restriktiva bedömningen Hägersten-Liljeholmen, där 28 procent av ansökningarna till vård- och omsorgsboende fick avslag 2016 – och 88 procent av ansökningarna till servicehus. I Rinkeby-Kista fick bara 7 procent avslag till vård- och omsorgsboende.

– Det är häpnadsväckande siffror, det är ett akut läge för reformer i regelverket, säger Dennis Wedin.

Han anser att biståndsbedömningen måste centraliseras, för att få enhetlighet i besluten.

– Det spelar ingen roll hur många riktlinjer vi ställer upp, om ensamhet och hög ålder, när regelverket inte följs. Och det gör det inte. Det är självklart att det inte är de äldre som ska komma emellan.

Äldrecentrum har, enligt Dennis Wedin, lyft fram att vissa kommunanställda talar om att man har en princip om full hemtjänst innan man ger en boendeplats.

– Det är inte vård efter behov.

Han tror att det växer fram lokala arbetssätt bland biståndshandläggarna i stadsdelarna, att de försöker hitta egna system.

– Och vi vet att man i en del stadsdelar kan göra ekonomiska bedömningar. Vi måste börja prata om hur det faktiskt ser ut.

Dennis Wedin menar att handläggarna är pressade, att mycket tid går till pappersarbete och att det i sin tur går ut över kontakten med de äldre.

– Biståndshandläggarna är svårtillgängliga och att få en omprövning av ett beslut är i princip omöjligt. Det är mycket anmärkningsvärt att det är så svårt att få kontakt, säger han.

Systemet måste vara anpassat för äldre, enligt Dennis Wedin, Stockholms stad måste föra in service i biståndsbedömningen.

– Det behövs övergripande reformer för att rubba det system som finns i dag. Vi i Moderaterna vill ha en blocköverskridande överenskommelse om en reformerad biståndsbedömning och en boendegaranti för äldre över 85.

Mia Tottmar

mia.tottmar@dn.se

" Fakta. Stora skillnader

Så har stor andel av ansökningarna om vård- och omsorgsboende fick avslag i Stockholms stadsdelar 2016:

Bromma 12,70

Enskede-Årsta-Vantör 18,94

Farsta 11,51

Hägersten-Liljeholmen 28,08

Hässelby-Vällingby 12,65

Kungsholmen 14,18

Norrmalm 11,17

Rinkeby-Kista 7,41

Skarpnäck 7,91

Skärholmen 16,27

Spånga-Tensta 11,21

Södermalm 25,62

Älvsjö 8,82

Östermalm 21,64 "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

"Folkrörelsen tappar kraft av interna maktkampen"

Vem ska bestämma över Hyresgästföreningen i Stockholm – de förtroendevalda eller tjänstemän tillsatta av riksförbundet? Den frågan tar just nu nästan all kraft av en folkrörelse som kan behövas i en tid när bostäder med rimliga hyror är en ödesfråga för Stockholm.

Utredning efter utredning visar att det nu börjat byggas relativt många bostäder i Stockholmsregionen efter många år med otillräcklig byggtakt. Utredningarna visar också att det stora och växande bekymret på bostadsmarknaden är att få fram – och bevara – bostäder som människor med låga inkomster har råd att hyra.

I debatten om hyresrätter och hyror är Hyresgästföreningen en viktig aktör. Eller borde vara. I själva verket ägnar sig Hyresgästföreningen i Stockholm just nu mer åt interna stridigheter än åt hyrespolitisk debatt.

Formellt sett handlar den just nu pågående striden om fyra förtroendevalda som hotas av uteslutning eller suspendering. De fyra är veteraner som ägnat decennier åt arbete inom hyresgäströrelsen och tämligen ofta uttalat åsikter om hyressättning och hyresvärdars sätt att behandla hyresgäster.

I praktiken handlar striden om vem som ska ha makten över hyresgästföreningen – de förtroendevalda eller de anställda på kontoret.

Hyresgästföreningen är en folkrörelse som – samtidigt som den fortfarande engagerar tusentals gräsrotter – är väldigt toppstyrd. Styrelsen för Region Stockholm består av förtroendevalda som utsetts av lokala föreningar och som i sin tur består av många kvarters- och

bostadsföreningar. Regionstyrelsen har ansvaret för verksamheten i regionen.

Samtidigt är det den nationella styrelsen – Förbundsstyrelsen – som tillsätter tjänstemannaledningen för föreningens regionkontor. Det här leder med jämna mellanrum till konflikter mellan regionkontoret och regionstyrelsen.

Regionstyrelsen har tidigare krävt att Förbundsstyrelsen skulle avsätta ledningen för regionkontoret. Det ledde bland annat till att Förbundsstyrelsen utredde arbetsmiljön inom region Stockholm. Utredningen kom bland annat fram till att ett antal förtroendevalda var stora störningsmoment för tjänstemännen på regionkontoret.

Den slutsatsen ledde bland annat till att den av Förbundsstyrelsen tillsatta regionchefen och det fackliga huvudskyddsombudet i en skrivelse begärde att fyra förtroendevalda, som alla har poster i lokalföreningar - två som ordförande – skulle uteslutas eller suspenderas.

Några av de fyra har tidigare varit med om uteslutningsprocesser som hanterats av Regionstyrelsens etikkommitté. Den här gången ska frågan avgöras på högre ort – av riksförbundets stadgegrupp. De fyra har presenterats för det som läggs dem till last och ska inom några veckor få sina domar. Till dess vill förbundsledningen inte uttala sig i frågan. De fyra som hotas av utslutning kallar det hela för "en häxprocess med lösa anklagelser" – som de anser vara grundlösa.

Hur det än går med uteslutningsprocessen är det uppenbart att striden mellan förtroendevalda och tjänstemän skadar förtroendet för Hyresgästföreningen som en viktig aktör i bostadspolitiken. Och toppstyrningen där förbundsstyrelsen tillsätter regionchefer kan vara till besvär om föreningen ska kunna driva bostadspolitik. De viktiga bostadsfrågorna är ju inte desamma i Stockholm och Norrlands inland.

Anders Sundström

anders.sundstrom@dn.se "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

" Patientresor till hjärtsjukvård kostar miljoner

Karolinska universitetssjukhuset har betalat sju miljoner kronor för att skicka patienter till andra län för hjärtoperation, sedan Nya Karolinskas öppnande. Under sommaren är hjärtsjukvården extra ansträngd, enligt Karolinska.

DN har tidigare berättat hur Karolinska universitetssjukhuset skickat patienter till andra län för operationer, då operationskön växt sedan det nya sjukhusets öppnande. Sedan Nya Karolinskas öppnande har sjukhuset skickat runt 40 patienter till Uppsala och Örebro för hjärtoperationer.

– När patienter har väntat mer än tre månader gör vi en riskbedömning. Kön har sjunkit den sista tiden men när vi inte klarar patienterna tvingas vi lyfta på luren och ta hjälp av våra kolleger, sade Anders Ahlsson, chef för tema hjärta-kärl på Nya Karolinska till DN i slutet av maj.

Kostnaden för att få operationerna utförda i ett annat landsting är cirka 170 000 kronor per hjärtpatient, och uppgår nu sammantaget till 6,8 miljoner kronor, visar siffror från landstinget.

– Dessa beslut har hela tiden fattats utifrån medicinsk indikation. Men vi har bra medarbetare som gör ett gott arbete, och jag har gott hopp om att vi inte ska behöva skicka fler patienter till hösten, säger Anders Ahlsson.

Problemet i det nya sjukhuset har varit att hålla vårdplatser öppna, inte minst på grund av att sjukhuset är byggt enligt enkelrumsmodell som kräver betydligt fler sjuksköterskor. Samtidigt lider sjukhuset av personalflykt. Under våren har därför väggar rivits på thoraxintensiven för att möjliggöra för sjuksköterskor att övervaka flera patienter samtidigt. I våras var endast sju av tio intensivvårdsplatser på avdelningen öppna.

Under sommaren är situationen inom hjärtsjukvården mycket ansträngd, enligt Anders Ahlsson. Antalet vårdplatser på thoraxintensiven är neddragna till fem, en minskning jämför med förra sommarens sex platser.

– Vi kommer sannolikt inte att kunna skicka några patienter på grund av att det nationellt är väldigt besvärligt. Vi kommer att operera alla akuta patienter inom en till två veckor och våra väntande patienter i mån av kapacitet. Det ser tungt ut nationellt. Ingen har någon reservkapacitet, säger Anders Ahlsson.

500 patienter står i kö till barnoperationer. Sex barnpatienter har skickats till Linköping för operationer. För det har Karolinska betalat cirka 300 000 kronor, vilket enligt sjukhuset motsvarar den kostnad det skulle kosta att operera i Stockholm. Karolinska gjort en överenskommelse med Akademiska sjukhuset i Uppsala som expanderar sin verksamhet för att mer strukturerat kunna ta emot barnpatienter. Det rör sig om betydligt mindre ingrepp, men kostnaden för detta är inte känd.

Anna Gustafsson

anna.gustafsson@dn.se "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

" Högtiden som testar svensk integration

Det påstås ibland att inget kan vara mer svenskt än midsommar. Vissa flyr ändå helgfirandet, andra kanske inte är bjudna på festen. För mig är midsommar ett integrationstest, skriver författaren Alexandra Pascalidou.

Nu kommer den, Sveriges vackraste och viktigaste högtid, vid sidan av julen. Det som kallas Sveriges "svenskaste" högtid är en vattendelare, ett integrationskvitto och en klassmarkör i ett.

Vissa måste jobba medan andra får fira. Vissa får nöja sig med en sillburk och en burköl på en betongbalkong eller någon närbelägen park där det i bästa fall ordnas ett avgiftsfritt midsommarfirande medan andra vältrar sig i hemmagjord sill med ekologisk gräslök och närodlat jordgubbar med fluffig laktosfri grädde som inmundigas på ett arvegods eller ett idylliskt lantställe med röd stuga och vita knutar med egen brygga och bastu.

Midsommar är också ett integrationstest. Högtider får oss alltid att längta hem. Inte nödvändigtvis till ett land eller en plats som till en imaginär gemenskap. En hemmahörighet. En familjär famn.

Min svensk-syrianska kompis Silva i Vallsta är bara en av många som aldrig firat svensk midsommar trots att hon har bott här sedan 1978. Flera jag talar med berättar att de aldrig bjudits in att fira den högtaktade högtiden. På den grekiska ö där jag befinner mig just nu möter jag en svensk-persisk familj. Trots tre decennier i Ulricehamn har de aldrig firat midsommar med svenskar. Pappan förklarar: "Det har nog med religionen att göra. Midsommar är väl en kristen högtid

och svenskarna bjuder nog inte in oss för att de tror att vi är muslimer. Eller så är de bara blyga".

Själv kom jag till Sverige och Rinkeby som sexåring. Både vi innanför och de utanför miljonprogrammets osynliga murar skämtade om att man behövde pass för att komma in i vår förort. För även om vi levde mitt i Sverige levde vi samtidigt långt ifrån. Tydligast blev det under högtiderna. Som när vi trodde att det brann på Järvafältet och ringde brandkåren och fick reda på att det var så man firar Valborg.

Svenskarna lyste med sin frånvaro i vår närvaro. Vi visste varken vad de åt och drack eller hur de firade och festade. När vi sporadiskt umgicks med de försvinnande få svenskar som bodde kvar fick vi snällt stå utanför deras hemdörr eller i bästa fall i hallen för att vänta medan de åt sin middag. Jag tjuvkikade genom hallspegeln och såg hur de satt där raka i ryggen och åt köttbullar och lingonsylt med kniv och gaffel och servetter i knät.

Midsommarfiranden i skärgårds- och lantidyllen såg vi när vi fick följa med pappa och mamma till fotolabbet där de städade på kvällarna. Midsommar var för oss något av en midsommarnattsmardröm när allt var stängt tills några eldsjälarna kom på den briljanta idén att ordna "Midsommar Latino" på Järvafältet där det bjöds på grillad chorizo och salsa och merengue. Men midsommarens mindervärdeskomplex etsade sig fast. Känslan av att inte vara inbjuden till den stora festen. Men i stället för att sörja förkastade jag firandet genom att fly landet eller jobba. När jag fick göra ett sommarprogram i Sveriges Radio 1998 valde jag att direktsända på självaste midsommardagen. Då förklarade jag också för lyssnarna som precis som jag var midsommarfärskingar hur det går till. Sedan dess har jag tack vare ett

par svenska pojkvänner fått djupare insyn, så här kommer ett uppdaterat recept:

Samla löv och blommor. Klä ett kors och fäst två stora kransar så att det föreställer en fallisk fruktbartssymbol som ni sticker ner i jorden. Lek och dansa i ett dionysiskt lyckorus runt fallossymbolen. En klassiker är ”Små grodorna” som jag länge trodde var en svensk folkdans.

Duka fram sill, lax, färskpotatis, svenska jordgubbar och gräddtårter eller rabarberpaj. Glöm för guds skull inte den gudomligt goda matjessillen med gräddfil och gräslök.

Om du snabbt vill smälta in ska du helst dricka ohälsosamma mängder öl, vin, brännvin och allt alkoholhaltigt du kan finna. Men innan du sveper ska du sjunga snapsvisor. Ingen sup utan sång. Ritualen ska upprepas tills du vinglar och vacklar och slutligen stupar. Det finns en oändlig repertoar av busenkla, poetiskt patetiska, märkliga hyllningar till spriten som får mig att både förvånas och förstå detta folks fallenhet för fylla i samband med högtider. Där till och med barn glatt sjunger med i rader som: ”Vi vill ha starka snapsar till vår sill – mamma. / Nåt annat vill vi inte ha. / Vi älskar Svart Vinbärs och Skåne och en Herrgård /och vodkan den med lingonsmak”.

Midsommarfirandet verkar inte vara komplett utan brakfylla, bråk och baksmälla – så traditionsenlig och normaliserad att tidningarna tipsar om hur den ska botas. Innan du stupar i säng eller någon äng måste du minnas att plocka sju eller nio sorters blommor för att lägga under huvudkudden på midsommarnatten. I (mar)drömmen får du då se vem du ska leva ditt liv med.

Ett annat gammalt inslag i midsommarfirandet är att rulla runt nakna i gräset. Antagligen gynnar det fruktbartheten då det visat sig att vi förökar oss flitigt just då med tanke på att den vanligaste födelsedagen i Sverige är den 22 mars – nio månader efter midsommar. Det där firandet av fruktbartheten borde dock ta ett symboliskt steg till och korsbefrukta kulturer genom att skapa möten. (Även för infödda svenskar som i mitt FB-flöde skriver att de aldrig känner sig så ensamma som på midsommar. På Blocket bjuder två killar till och med ut sig för att få fira midsommar).

Både högtiden och orden ”midsommar” och ”majstång” som av många upplevs som en pursvensk tradition är ju som mycket annat den kulturella korsbefruktnings avkomma. Vare sig vi vill det eller ej är våra seder och bruk och högtider en enda mellanmänsklig migrantsoppa.

I tider när politiker talar om ”integrationsplikt” och tävlar i att formulera kravlistor på de nya svenskarna borde de också kräva av majoritetsbefolkningen att de ska vara välkomnande värdar och öppna sina stugor, gods och gårdar. Integration är en schottis som kräver två.

Så öppna er och bjud in nya och gamla svenskar, omfamna de ensamma och befrukta både jord och bord med nya inslag och influenser.

Glad midsommar!

Alexandra Pascalidou "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

Svensk film straffar inte längre sina ”syndare”

Nyaktuella ”Hon dansade en sommar” från 1951 kickstartade myten om den svenska synden som sedan använts som både skrämselpropaganda och marknadsföringsplog. DN:s Jacob Lundström ser ”Sameblod” som ett tecken på att svensk film slutat straffa sina syndare.

”Nyss var det ändå sommar, den kommer aldrig igen.”

För att utgöra sinnebilden av den svenska synden, där ungdomlig kärlek manifesteras genom nattliga nakenbad i midsommartider, har Arne Mattssons ”Hon dansade en sommar” från 1951 onekligen en tragisk inramning. Det är en påminnelse om att filmsynderna sällan slutade lyckligt – den sexuella frigörelsen krävde sina offer. Men det skvallrar väl förresten redan titeln om, den svenska filmhistoriens kanske mest melankoliska.

Göran, som tänker tillbaka på den ödesdömda sommarförälskelsen, är en student från staden och Kerstin är flickan från landet som han lockade i fördärvet. I alla fall enligt kyrkoherden som i öppningsscenen från hennes begravning förkunnar att ”domen faller tung över förföraren”. Tårarna rinner ned för Görans kinder när han rusar därifrån.

Filmens dramatiska konflikter gäller alltså å ena sidan motsättningen mellan stad och land, å andra sidan mellan religiösa moralpoliser och ungdomlig kärlekslängtan.

Var och en för sig har dessa konflikter varierats i otaliga svenska filmmanus, men tillsammans skapade de sensation. Lägg därtill filmens mest ikoniska scen, inspelad vid en vik någonstans mellan Sigtuna och Skokloster. Efter lite ambivalent närkontakt tidigare i filmen, samt en passionerad omfamning som hejdas av att Kerstins mamma skriker ”slyna!”, kan Göran och Kerstin till slut ge sig hän i sommarnatten.

Voilà, det svenska filmnakenbadet är etablerat, redo att doppas av vem som helst. (Kay Pollaks ”Så som i himmelen” från 2004 har till exempel flera likheter med Mattssons film, även om det där är mannen i stället för kvinnan som offras i slutet.)

Den svenska syndens förföriska och förfärande segertåg över världen hade bara börjat.

Nu har ”Hon dansade en sommar” digitaliserats av Svenska filminstitutet och kan upplevas i all sin somriga prakt på biograf.

Det är på tiden – det handlar trots allt om den mest framgångsrika filmen någonsin på svenska biografer. ”Hon dansade en sommar” var dessutom 1950-talets största svenska filmexport. Förutom att prisas vid Cannes och Berlins filmfestivaler hade den stora framgångar bland annat i Sydamerika (omkring en tredjedel av Montevideos befolkning tågade till biograferna för att tjasas av syndigheterna).

Men det var alltså inte alla som tog emot den barbröstade filmaffischen med Ulla Jacobsson med öppen famn.

”Hon dansade en sommar” var startskottet på en mångårig moraldebatt i Sverige. Det var inte bara sedligheten som diskuterades, utan även ungdomsfrågor i allmänhet, landsbygdens avfolkning och filmens eventuellt daterade nidsbild av kyrkoherden.

Ändå var det en amerikansk tidningsartikel från 1955 som starkast bidrog till filmens skandalrykte – med efterverkningar på Sverige-bilden i utlandet än i dag.

Inte för att artikeln ”Sin and Sweden” i Time Magazine handlade om ”Hon dansade en sommar” – den fokuserade på Sveriges sexualmoraliska slapphet i allmänhet – men filmen drogs med i den efterföljande malströmmen. Den sensationslystna texten lär först ha skapat oro i diplomatiska kretsar, men debatten blev senare ett sätt att marknadsföra Sverige som världens modernaste land.

På motsvarande sätt kunde svenska filmskapare exploatera temat såväl konstnärligt som kommersiellt.

Det kittlande skandalryktet bäddade för flera lättklädda exportframgångar: Lars-Magnus Lindgrens ”Käre John” från 1964 och Vilgot Sjömans ”Jag är nyfiken”-filmer från 1967–68. Då hade Ingmar Bergman, förutom de utmanande 1950-talsfilmerna ”Sommarlek” och ”Sommaren med Monika”, redan gjort sitt för att bryta den så kallade sexvallen med ”Tystnaden” år 1963.

Efter att diverse sexvallar (mestadels heteromärkta) hade eroderat på 60-talet, och pornografin legaliserats 1971, fanns det inte samma behov av konstnärligt alibi för blottad hud (även om de grova övergreppen i Tarantinos svenska favoritfilm ”Thriller – en grym film” från 1974 blev censurerade – till skillnad från Bergman hade inte Bo Arne Vibenius konstnärligt frikort). Den svenska synden hade blivit en självmedveten fjäder i hatten och på 70-talet blev spekulatjonen mer skamlös.

Men frågan är om inte den svenska synden sedan dess har börjat överleva sig själv. Det har kanske märkts tydligast i Oscarssammanhang – förutom Kay Pollaks tidigare nämnda pekoral

från 2004 har även Colin Nutleys ”Under solen” från 1998, till allmän häpnad, blivit nominerad till en Oscar för bästa ickeengelskspråkiga film. Det är svårt att förklara på annat sätt än att filmerna motsvarar nostalgiska förväntningar på svensk sommarfilm, med sexuella kittlingar på solstänkt landsbygd.

En titt på de senaste årens svenska filmproduktion tyder däremot på sexuell torka – det går inte att räkna till mycket mer än en handfull sexscener.

Utmärker sig gör framför allt ”Svenskjävel” (barnflickan lägrar den gifte mannen), ”Nånting måste gå sönder” (queert och bitvis destruktivt) och ”Den allvarsamma leken” (passion som dukar under för samtidens konventioner).

Ingen av filmerna har väckt anstöt och även om det inte finns någon anledning att sörja uteblivet ramaskri, betyder väl det att den svenska synden borde begravas?

Oscarsnominerade ”En man som heter Ove” bryter mot det tidigare mönstret av internationella filmframgångar genom att vara frapperande påklädd. Och på senare år är det annars kriminalfall som dominerat svensk film- och tv-export. Visserligen i iögonfallande kombination med sexuellt våld i ”Män som hatar kvinnor”, men genren kräver mer fokus på bestialiska sätt att ta livet av människor än på att få dem i säng.

Men även om det blivit svårare att orsaka skandal med sex, och samtidigt locka en stor publik till biograferna, är det intressant att fråga sig vad som är dagens intima normutmaningar – bortom den svenska synden.

Kanske finns ett svar i Ruben Östlunds ”The square”. Cannesvinnaren rymmer den mest utstuderade sexscenen på länge i svensk film.

Det handlar inte om någon idealbild av ömsesidig passion när den danske curatören och den amerikanska journalisten hamnar i säng. Det mest intressanta är emellertid efterspelet som ingår i filmens skildring av kulturmannens diskreta charm, med en sexualmoralisk diskussion direkt hämtad från Lena Anderssons ”Egenmäktigt förfarande”.

Han ställs inför en ansvarsutkrävande kvinna, som vill ha svar på tal eftersom han har varit inne i henne. Men bortom eventuell manlig arrogans handlar det inte om ett brott mot något samhällsligt tabu, överträdelsen gäller väl i så fall den professionella integriteten.

Scenen ringar däremot in hur den sexuella debatten har rört sig från vad vi får göra med varandra till att handla om vad vi inte får göra mot varandra – från sexuell frigörelse till samtycke. Curatören riskerar kanske inte att bli paria om han inte ringer henne dagen efter men hon kan i alla fall ställa honom till svars.

På motsvarande sätt handlar inte den aktuella debatten om farorna med att ungdomar ska frestas att kyssas på dansbanorna, utan om att killar tafsar på tjejer mot deras vilja på sommarfestivaler. Från skambeläggning av påstådd lössläpphet till folkstorm mot övergrepp.

Inte minst i svensk ungdomsfilm har samtycke länge varit ett tema. I filmer som ”Säg att du älskar mig”, ”Hip hip hora!” och ”Flocken” har unga tjejer fallit offer för killar som de trodde att de kunde lita på, medan också vuxenvärlden sviker. Utsattheten är total.

Det går förstås att jämföra med ”Hon dansade en sommar” där omgivningen slungar förbannelser och okvädesord mot Kerstin och Göran, men det fanns åtminstone samtycke. ”Vet du vad vi ger oss in

på nu?” frågar Göran när de ligger nakna vid vattenbrynet. ”Jag tycker ju så mycket om dig...” svarar Kerstin innan de kysser varandra och musiken stegrar medan kameran panorerar bort från dem. Men det dröjer inte länge innan filmen straffar hennes fartblinda kärlek med döden i en trafikolycka.

Det är också därför som det svenska filmårets andra betydande sexscen är så intressant – och osyndig.

Det finns mycket i mötet mellan Elle Marja och Niklas i Amanda Kernells ”Sameblod” som passar in i bilden av en svensk sommarfilmromans, inte minst att de träffas på en dansbana i skogen och kommer från olika samhällsklasser. Men när de senare återförenas och ligger med varandra, medan hans föräldrar sover på övervåningen i den fina Uppsalavillan, får det inga allvarliga dramaturgiska konsekvenser. Hon kanske inte kan lita på honom i alla lägen men fick tycka om honom där och då utan att gå under. Det kommer fler somrar.

Jacob Lundström

jacob.lundstrom@dn.se "

"Filmsynder vi minns

”Intermezzo” (1936)

Romansen var förbjuden i 1930-talets stora kärleksfilm – otrohetsdramat med Gösta Ekman den äldre och Ingrid Bergman. Eftersom historien utspelade sig i finare samhällskretsar riskerade dock paret inte att bli utslagna och utstötta.

”Driver dagg, faller regn” (1946)

Midsommartider i Hälsingland på 1800-talet. Alf Kjellins spelman har spännande lockar och uppknäppt skjorta men Mai Zetterling låter varken första eller andra plagget falla under den bara himlen. Slutar lyckligt trots fadersuppror och brott mot konventionerna – i slutet ber prästen de unga om ursäkt för att han varit en fördömande tråkmåns.

”Hon dansade en sommar” (1951)

Stadskillen Göran träffar bondtjejen Kerstin och nakenbadar trots omgivningens onda ögon. 1950-talets stora romantiska succé.

”Sommaren med Monika” (1953)

När filmen skulle lanseras i USA klipptes 30 minuter bort och titeln ändrades till “Monika: The story of a bad girl”. Bergman hade ännu inte uppnått status som filmkonstnär och det var inte första gången som hans filmer såldes med hjälp av sex i USA – flörtiga “Sommarlek” från 1951 fick till exempel den mer insinuanta titeln “Illicit interlude”.

”Käre John” (1964)

Lars-Magnus Lindgrens film, med petting i Kattegatt, blev inte bara Oscarsnominerad för bästa ickeengelskspråkiga film utan var en av de största utländska publiksuccéerna dittills i USA. Nakenheten balanserades med bilder av stridsflygplan som signalerade orolig omvärld.

”Jag är nyfiken” (1967–68)

Vilgot Sjömans våldsamt omdebatterade filmer med Lena Nyman. Inklusive sex framför slottet. Förbjöds i 18 stater och distribuerades endast i 10 men blev den största internationella succén dittills i USA.

”Fucking Åmål” (1998)

På 90-talet handlade gränsöverskridande kärlek inte om bar hud. Antirasistiska romanser fanns i filmer som “30:e november”. Det stora homogenombrottet kom med Lukas Moodyssons film om Agnes och Elin.

”Nånting måste gå sönder” (2014)

Ester Martin Bergsmark förnyade den svenska synden genom queerperspektiv. När de unga älskande nakenbadar är det svårt att inte tänka på “Hon dansade en sommar”, även om det sker i en skogsbäck strax intill E4 söder om Stockholm. Trots explicita inslag som golden shower i slow motion väckte filmen ingen anstöt. "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

"Lätt att bli frälst av den nyandliga tv-trenden"

Tv-serierna fylls av andliga sökare – från "American gods" till "The leftovers". Kristofer Ahlström höjer blicken mot det ständiga sökandet i dagens strömmade fiktion.

Jesse Custer är en präst som söker efter Gud. Inte i metaforisk mening, eller spirituellt, utan bokstavligen. I tv-serien "Preacher" (vars andra säsong har premiär den 27 juni) har Gud övergett himlen och Custer letar efter honom på jorden för att ställa honom till svars.

Prästen har nämligen begåvats med övernaturliga krafter och vill nu konfrontera Jahve på hans egna villkor, för att med våld och vilja få svar på det teologiska tvivlets själva knäckfråga, teodicéproblemet: om Gud är god, varför tillåter han så mycket ondska i världen?

Custer är inte den enda sökaren i tv-världen. HBO-serien "The - leftovers" tredje och avslutande säsong inleds med en barnröst som läser Matteusevangeliets tjugofjärde kapitel: "Håll er därför vakna, ty ni vet inte vilken dag er herre kommer."

Sedan följer en sju minuters stum prolog där en familj inväntar Jesu återkomst och att då få bli uppräckta till himlen. Församlingens präst utlovar ständigt datum när detta ska ske, suddar ut de gamla passerade på sin griffeltavla och skriver ditt nya, och varje gång knyter familjen sina händer av hoppfull lycka.

Men datumen passerar och inget händer, och ett nytt datum utfärdas, men inget händer, och familjens tro krymper och krymper. Till slut är det bara mamman kvar, de andra har lämnat samfundet, och hon klär

sig i helvitt och klättrar upp på stugans torvklädda tak och väntar i ösregnet. Men inget händer.

Sju minuter, utan en replik, ändå lyckas man fånga hela seriens komplexa ton och tema: tro, tvivel, förlust och sorgearbete. Det är en värld där två procent av jordens befolkning plötsligt och oförklarligt har försvunnit, och kvar på jorden blir den resterande mänskligheten som försöker fortsätta sina liv och få reda i det som hänt.

Det är ett frenetiskt sökande, både fysiskt och själsligt, där många lockas att ge försvinnandet mening genom att peka på en gudomlig kraft. I synnerhet som hela den sista säsongen är laddad med en undergångsstämning – vid årsdagen för försvinnandet förutspås jordens förstörelse, alltså måste man hoppas och tro. För vad finns annars kvar? Den rena och skära och urholkande nihilismen.

Jämte "Preachers" och "The leftovers" premisser om den eviga dragkampen mellan tro och tvivel kan man i samma andetag nämna serier som "American gods", "The Americans" och "The handmaid's tale" eller långfilmerna "Alien. Covenant" och "Silence".

Det är inte så märkligt. Konsten har alltid varit samhällets sätt att bearbeta sina våndor, att pröva tankar genom rollfigurer och historier. Och just nu befinner vi oss i en upplösning av allt det vi hittills tagit för givet i världen, famlar efter något att tro på när gamla sanningar tycks ha passerat sitt giltighetsdatum, när allt blivit tvärtom: en oupplyst despot styr den fria världen, när galenskapen tycks immun mot det sunda förnuftet, när det rent objektiva kallas falskt.

För just själva sökandet, vägen snarare än målet, är det religiösa spåret i dagens kulturutbud. Man får inte blanda ihop att tro och att veta, förtröstan måste skiljas från tvärsäkerhet; seriernas själsliga utforskning har ju en tydlig förankring i vår egen verklighet: till och med i världens modernaste land, i det supersekulära Sverige, säger sig

bara var femte person tro på Gud – samtidigt som varannan tillfrågad i samma undersökning påstår att de tror på ”något”, något slags ”ande” eller ”livskraft”.

Denna agnostiska mellanväg är talande inte bara för kompromissökande svenskar som önskar äta oblaten och ha den kvar, utan en ambivalens som präglar hela vår kultur just nu. Vad ska man tro på i en tid som ska vara förnuftsdriven snarare än vidskeplig, men samtidigt är så otroligt oförnuftig?

”American gods”, kabelkanalen Starz tv-serie baserad på Neil Gaimans roman från 2001, handlar om hur den gamla tidens gudar mister sin kraft när ingen längre tillber dem. Det är ett intressant upplägg eftersom det är människornas tvivel det handlar om, men gudarna som lider av den – handlingen där personer kämpar med tillvaron och att hitta sin roll i världen har en twist i att personerna i det här fallet är gudarna. I ”American gods” hustlar sig detroniserade gudomar fram i livet som taxichaufförer och begravningsentreprenörer. Ateismen är den snabbast växande religionen.

Men serien gör tydligt att även i en sekulär tid är behovet av tro konstant, människan söker alltid kontakt med högre makter, religiositeten hittar nya mål, och i ”American gods” vänder sig folket till nya gudar som kan skapa mirakel, fantastiska lösningar och magi: Media och Teknologi (gudarna heter alltså så i det här fallet). Och den som sett Alex Gibneys dokumentär ”Man in the machine” kan intyga att tanken om ett världsomspännande, teknikdyrkande samfund i högsta grad är sann – i filmen tar Apple formen av en kyrka där Steve Jobs dyrkas som dess Allfader. Det räcker att rikta blicken till våra egna mobiltelefoner för att se hur vetenskapen övertagit religionens roll: appar som Klart.se har ersatt regndans eller att offra till vädergudarna. Det är den utveckling som filosofen Charles Taylor

skrev om i den ofta citerade boken ”A secular age” (2007) i termer som ”modernitetens avförtrollning av tillvaron”.

Men samtidigt finns tecken på att vår tid kanske inte längre är så hundraprocentigt sekulär ändå. Det talas om det postsekulära samhället, att om religionen nu var folkets opium, som Marx påstod, så befinner vi oss nu i en själsligt utarmande avtändning. I det bakruset uppstår en tomhet som återigen måste fyllas med något. En balans mellan de två hållningarna måste upprättas.

Ur den aspekten är det intressant att titta på Ridley Scotts två senaste tillskott i ”Alien”-filmsviten, ”Prometheus” och ”Covenant”, där redan titlarna skvallrar om religiösa teman. Det är filmer som kombinerar spjutspetsteknologi med ikonografi och andligt sökande. I den senare förkroppsligas konflikten mellan det teologiska och det empiriskt vetenskapliga i rymdkaptenen Oram. När besättningen på ett koloniserings skepp landar på en planet till synes tom på biologiska livsformer är Oram den störste optimisten: ”Visa lite tilltro!” kvittrar han i den fågelfria dödstystnaden. Samtidigt som han hela tiden brottas med inre tvivel på sin egen duglighet.

För ska man skriva komplexa gestalter, och tv-landskapet befolkas numer enbart av komplexa gestalter, måste man nämligen förstå att tvivel och tro är två sidor av samma mynt. Människan befinner sig hela tiden i en slantsingling mellan de båda tillstånden. Inte minst gäller det antihjältarna som blivit norm för tv-världens persongalleri på 2000-talet: Tony Soprano, Donald Draper, Jessica Jones eller Walter White kanske inte berör uttalat religiösa grubblerier, men de kämpar alla med att hitta något att tro på, en linje mellan rätt och fel, deras drivkraft är att finna någonting hållbart inom sig själva.

Precis som med existentiell eftertanke handlar tron om att få rätsida på sig själv och tillvaron: ”Att erkänna och införliva religiösa tankebanor

och erfarenheter blir en väg mot en bredare och mer fullständig förståelse av världen”, som DN:s kulturchef Björn Wiman skrev i en krönika (DN 15/4), och där fyller även kultur en funktion. Tv-serierna och filmerna använder religiösa teman för att undersöka våra egna trossystem om rätt och fel, gott och ont, mening och tvivel. Men om någon av dem faktiskt har svaren? Det vete gudarna.

Kristofer Ahlström

kristofer.ahlstrom@dn.se "

"Mer om tro och tvivel på tv och film.

"The handmaid's tale"

I tv-serieversionen av Margaret Atwoods dystopiska roman är tron en förgripande makt och religionen ett svepskäl för en totalitär rörelse att hålla befolkningen, i synnerhet den kvinnliga, i schack. Men i takt med att Gileadregimen inte alls visar sig vara Guds utvalda rike ökar tvivlet i de egna leden.

"The Americans"

I tredje säsongen av Showtimes spiondrama uppstår en konflikt mellan ideologi och teologi när de sovjetiska (ateistiska) agenternas dotter går med i en kristen församling.

"Silence"

Martin Scorseses senaste film, baserad på Shusaku Endos roman från 1966, handlar om två portugisiska missionärer som färdas till Japan för att hitta sin mentor som misstänks ha förkastat sin tro. "

DN FREDAG 23 JUNI 2017

Grönt ljus för långfilmsversion av "Downton Abbey"

Oh, jolly hockey sticks! Hollywood har till slut gett klartecken för en långfilmsversion av den populära brittiska tv-serien "Downton Abbey". Serieskaparen Julian Fellowes har sedan en tid skrivit på ett filmmanus om aristokratfamiljen Crawley och dess tjänstefolk. – Jag tror att vi har en film i oss. Jag hoppas det går, säger Julian Fellowes.

Logistiken kan sätta käppar i hjulet och försena projektet. Största utmaningen är att lyckas återsamla ensemblen på cirka 20 skådespelare till inspelningen som är planerad till nästa år.

– Eftersom folk går vidare och blir upptagna med annat så måste vi klura ut hur vi ska samla alla skådespelare. Men vi hoppas kunna göra en film någon gång nästa år, förklarar Michael Edelstein, chef för NBC Universal International Studios. DN "

Onsdag den 14 juni 2017

Talarlista 2016/17:20170614 Onsdagen den 14 juni 2017 Kl.09.00

1 Partiledardebatt

Debattregler

I den första omgången har statsministern och partiledaren för Moderaterna rätt till ett anförande på högst 7 minuter och övriga partiledare har rätt till ett anförande på högst 5 minuter. Anförandena hålls i partistorleksordning. På dessa första anföranden gäller ingen replikrätt.

Därefter följer en andra omgång där samtliga debattdeltagare har rätt att tala i högst 2 minuter. På dessa anföranden gäller fri replikrätt, och replikerna tas i partistorleksordning. Repliktiden är på högst 1 minut enligt duellmetoden (dvs. totalt 4 minuter per duell).

Anförandena hålls i talarstolen på podiet och replikerna tas i talarstolarna framför podiet.

Tid för anförande		Omgång 1	Omgång 2
		Anförande utan repliker	Anförande med fri replikrätt
1 Statsminister Stefan Löfven (S)	7		2
2 Anna Kinberg Batra (M)	7		2
3 Jimmie Åkesson (SD)	5		2
4 Isabella Lövin (MP)	5		2
5 Annie Lööf (C)	5		2
6 Jonas Sjöstedt (V)	5		2
7 Jan Björklund (L)	5		2
8 Andreas Carlson (KD)	5		2

Beräknad tid för debatten är cirka 3 timmar och 30 minuter

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! En härlig utekväll i ett pulserande London, en vanlig måndag i tunnelbanan i Sankt Petersburg, en efterlängtat konsertkväll i Manchester eller en löftesrik eftermiddag i vårt eget Stockholm – plötsligt ändrar terrorismen på allt. Den sprider död, oro och otrygghet rakt in i våra liv. Kampen mot terrorismen är en kamp för vår frihet och vårt sätt att leva. Den kampen ska vi ta. Den kampen ska vi vinna.

I Sverige har vi tagit hårdare tag mot terrorismen. Vi tar itu med terrorns finansiering, vi har stärkt insatsförmågan under terrorattentat, vi har ökat Säpos resurser, vi har slagit ned mot missbruket av svenska pass och vi har förbjudit terroristresor och mottagande av terroristutbildning. Nu går vi vidare.

Vi har precis enats om en lång rad åtgärder för att förhindra, förebygga och bestraffa terrorism. En av flera viktiga åtgärder är att starta nationella insatsteam mot våldsbejakande extremism. Vi ska dra åt nätet kring terroristerna, och vi gör det tillsammans: Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna. Det här är Sverige och svensk politik när den är som bäst. (Applåder)

Exemplen på konstruktiva överenskommelser över blockgränsen har blivit allt fler under de senaste åren. Det är bra för Sverige att vi nu har breda överenskommelser om energin, försvaret, det finanspolitiska ramverket och flyktingpolitiken. En bred samsyn finns också i frågor som kampen mot klimatförändringar och tuffare tag mot brottsligheten.

Med fler poliser, tuffa tag och förebyggande åtgärder ska vi knäcka den brottslighet som förstör för

så många. Detta gäller inte minst i ett antal särskilt utsatta områden, där vi måste göra ännu mer. Polisresurser, förebyggande insatser och investeringar i skola och utbildning ska fortsätta att riktas mot dessa områden för att komma åt både brotten och brottens orsaker.

Polisarbete gör skillnad. Insatser i Biskopsgården har nyligen lett till att många ledande kriminella är borta från gatan, och då ökar tryggheten. Vägen är mycket lång innan vi har knäckt brottsligheten, men med mer resurser och tydliga prioriteringar går det att nå mål på vägen. Nu ska satsningen på polisen fortsätta. De anställda inom polisen ska bli fler, många fler. Socialdemokraterna vill ha 10 000 fler anställda inom polisen till 2025.

För att underlätta kampen mot både brottslighet och terrorism kan jag i dag meddela att regeringen kommer att gå vidare och utreda hur det kan bli enklare för polisen att ordna med kameraövervakning och på det sättet öka tryggheten.

Herr talman! Det har snart gått tre år sedan regeringen tillträdde. Vi ärvde ett budgetunderskott på ca 70 miljarder kronor, en arbetslöshet på 8 procent och en välfärd där revorna var uppenbara. Vi har tagit Sverige i en ny riktning, bort från en passiv och ineffektiv arbetsmarknadspolitik till en aktiv kamp mot arbetslösheten och bort från stora ofinansierade skattesänkningar till ett gemensamt samhällsbygge med välfärd och trygghet för alla som mål.

I dag är Sverige i ett nytt läge: 200 000 fler människor har ett jobb att gå till. Flyktingpolitiken, som blev ohållbar när många länder inte tog sitt ansvar, har lagts om och fungerar. Vi har vänt stora underskott i statens finanser till överskott.

Sverige har nu ett ekonomiskt handlingsutrymme. Den politiska striden framöver står om hur vi ska använda denna styrka. Ska vi investera smart i jobb och välfärd och det som bygger sammanhållning i ett land, eller ska vi tänka kortsiktigt och sänka skatter och skära ned? Ska vi, kort uttryckt, ägna oss åt ett samhällsbygge för alla eller förmögenhetsbygge för några få?

För mig är valet enkelt. Jag vill investera i framtidens Sverige, i framtidstro och hopp i ett samhälle där alla kan längta efter morgondagen. Vi behöver investera i utbildning så att arbetslösa och nyanlända kan ta de över 100 000 jobb som står lediga.

Uppgiften att etablera de nyanlända på arbetsmarknaden är inte enkel, men om vi gör det på rätt sätt med fokus på att rusta dessa människor för vår arbetsmarknad i stället för att rusta ned den svenska modellen innebär det stora möjligheter för vårt land.

Vi behöver investera i bostäder, utbildning, forskning, klimatåtgärder, innovationer, vägar och järnvägar. Detta skapar jobb här och nu, och det skapar tillväxt och utveckling under åren framöver. (Applåder)

Vi behöver investera i mer personal inom välfärden, för vi ska höja kvaliteten. Den redan historiskt stora satsningen på 10 välfärds miljarder byggs nu ut med ytterligare 5 miljarder. Det som Sveriges löntagare har jobbat ihop ska gå till fler förskollärare och därmed mindre barngrupper, fler

undersköterskor, kortare vårdköer, fler poliser, ökad trygghet och fler socionomer och därmed hjälp till fler utsatta barn.

Herr talman! Handlingskraftiga regeringar i framtiden kommer att kännetecknas av modet att samarbeta. Men man kan inte bygga ett samhälle som är tryggt och som håller ihop tillsammans med ett högerextremt parti. Det är omöjligt, och därför kommer jag inte – aldrig – att samarbeta med Sverigedemokraterna. Den anständigheten står jag för. (Applåder)

Socialdemokratin står i mitten av svensk politik, beredd att samarbeta över blockgränsen för att ta Sverige framåt. Gemensamt samhällsbygge och sammanhållning, investeringar i jobb, trygghet och välfärd, samarbete i mitten av svensk politik – detta är Socialdemokraternas och regeringens väg.

(Applåder)

Anf. 3 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Ledamöter och åhörare! I morse åkte busschaufförer, undersköterskor, ingenjörer och många andra till jobbet på Järvafältet och från Järvafältet här i Stockholmstrakten, men hos alldeles för många ringde ingen väckarklocka alls därför att de har inte har något jobb att gå till.

Kring Järvafältet syns Sveriges viktigaste och största problem. Detta är ett problem som Stefan Löfven inte nämnde nu och som regeringen antingen förminskar, förnekar eller förvärrar. Det är därför jag och Moderaterna ägnar vår kraft, inte bara i denna

debatt utan framöver, åt tre frågor: integrationen, jobben och tryggheten.

Det är vår viktigaste uppgift att halvera jobbklyftan, se till att Sverige växer med en halv miljon nya jobb och säkra lag och ordning med fler poliser och strängare straff. Detta är helt avgörande för att Sverige ska vara, och kan vara, ett land där det viktiga inte är varifrån du kommer utan vart du är på väg.

(Applåder)

Herr talman! Under en tid har Sverige tagit emot

fler människor från andra länder än något annat jämförbart land. Under en tioårsperiod kommer vi att

ta emot ungefär en halv miljon nyanlända. Hälften av dem som går in i etablering nu saknar gymnasieutbildning. Det ställer helt nya krav på politiken. Det ställer helt nya krav på hur vi hanterar invandring och integration de kommande åren. Och det avgör om Sverige kommer att kunna vara ett starkt samhälle för alla.

I går kväll var det min tur att besöka politikerveckan i Järva. Där står man vänd rakt mot Tensta och Rinkeby. Det är två av de många områden i Sverige som tyvärr förknippas alltför mycket med utanförskap, sociala problem och kriminalitet. Problemen har varit sådana under en lång tid och har fördjupats. Där är väldigt många människor trötta på att hela tiden bli förknippade med problem. Det är väldigt lätt att förstå. Där möter man nämligen alltid engagerade människor som jobbar, sliter och kämpar för sig, sina familjer, sina vänner och sitt område och som vill kunna vara stolta över det. Det är därför de också blir trötta på när inget görs åt deras problem, för de är på riktigt.

I Rinkeby är det färre än hälften av de vuxna som går till jobbet en vanlig dag. Det finns 130 sådana områden i Sverige, där bidragsberoendet är stort, där utanförskapet är kännbart och där integrationen har misslyckats. Fastnar man i utanförskap är det farligt, både för den enskilde och för samhället. För varje människa som ger upp blir det större risk för problem, kriminalitet och radikalisering. Varje krona som går till bidrag är en krona som i stället skulle ha kunnat gå till sådant som ger jobb, till fler poliser, till mer undervisning i skolan och till fler händer i vården. Klarar vi inte integrationen håller inte Sverige ihop. Det är därför jobbflyktan mellan inrikes födda och utrikes födda måste bort.
(Applåder)

Jobbflyktan måste bort. Den ska halveras till 2025. För att man ska nå dit krävs det framför allt tre saker. Det krävs bidragstak, så att det alltid lönar sig bättre att jobba. Det krävs fler vägar till det första jobbet, med enklare jobb, sänkt skatt och mindre krångel. Det krävs integrationsplikt med tydliga krav på ansträngningar. Arbetslinjen måste nämligen utvecklas, inte avvecklas. (Applåder)

Herr talman! Den som tar jobbskapandet för givet hotar Sveriges framtid. Robotar och datorer skapar nya möjligheter, produktivitet och tillväxt. Men de utmanar också våra jobb som de ser ut i dag. Konkurrensen från andra länder ökar. När gamla jobb försvinner måste nya kunna växa fram. Det är tufft för ett litet och öppet handelsberoende land i en värld där fler länder sluter sig inåt. Då behöver Sverige fler företag som växer och fler företagare som anställer, så att fler jobbar och fler kan få sitt första jobb.

Det som inte behövs i det läget är fler skattehöjningar på jobb och företagande, fler – ganska få – extratjänster, traineetjänster eller beredskapsjobb i stället för riktiga jobb eller en regering som uttalar att man ser fördelar med att svenska företag flyttar utomlands. Stefan Löfvens politik är inte bara misslyckad. Den är jobbfientlig.

Sverige behöver göra tvärtom. Det måste alltid löna sig att jobba. Det måste alltid löna sig att utbilda sig. Det måste alltid löna sig att anstränga sig. Arbetslinjen måste utvecklas, inte avvecklas.
(Applåder)

Herr talman! Det finns områden i Sverige som i praktiken styrs av kriminella gäng, där knark säljs öppet, där ambulanser tvekar inför att åka in utan poliseskort och där polisen möts av stenkastning. Att man ska behöva läsa i tidningen om att det blir fler brottsutsatta områden gör att det verkar som att regeringen hellre sopar detta under mattan. Samtidigt är var tredje kvinna otrygg i Sverige. Detta händer nu. Kvinnor tvekar inför att gå ut på kvällen. Bara ett av åtta misshandelsfall klaras upp. Samtidigt vittnar polisen om en myndighet i kris. Vi ser att för många poliser lämnar yrket och att för få poliser är på gator och torg. I förra veckan kom rapporter om att i Stockholm har 152 uniformerade poliser lämnat gatan – det är bara i Stockholm och bara i år. Polisen är i kris. Stefan Löfven uttalar mål. Det gjorda han senast för några minuter sedan. Men det är på lång sikt, långt efter att han har fått sluta som statsminister.

Sverige är på väg åt fel håll. Nu måste vi vända utvecklingen rätt, med fler poliser som får bättre betalt och som slutar att lämna yrket, med hårdare straff och med en fortsatt och kompromisslös

kamp mot terrorismen. Ska Sverige fungera måste tryggheten fungera och finnas där för alla.

(Applåder)

Herr talman! Sverige är fantastiskt. Sverige har samtidigt stora problem. Dem tänker vi moderater lösa. Det handlar om integrationen. Det handlar om jobbskapandet. Det handlar om tryggheten. Dessa problem måste lösas, särskilt när Socialdemokraterna och denna regering inte maktar med dem. Därför behöver Sverige Moderaterna, och därför behöver Sverige en ny alliansregering.

(Applåder)

Anf. 4 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Man fick nästan en liten tår i ögat när man lyssnade på statsministerns anförande om hur fantastiskt bra allting är och hur duktig regeringen är.

Jag minns när Stefan Löfven för ett par månader sedan presenterade sin vårbudget och, jag vet inte för vilken gång i ordningen, framhöll hur fantastiskt bra det går för Sverige. Arbetslösheten är lägre, och sysselsättningen är högre. Tillväxten ökar och så vidare. Den som på något sätt ifrågasätter regeringens bild av hur fantastiskt det går för vårt land beskylls för att sprida falska nyheter, för att svartmåla Sverige och så vidare.

Javisst, herr talman, man kan säga att det åtminstone går förhållandevis bra för Sverige utan att fara med osanning – det

kan man göra. Jag ser att statsministern instämmer i detta. Man kan använda statistik över arbetsmarknaden och över tillväxten.

Man kan göra internationella jämförelser på olika sätt och se att vi står oss förhållandevis bra i jämförelse med andra länder. Men, herr talman, det ger inte hela sanningen.

Jag har ägnat större delen av den gångna vintern och våren åt att resa runt i Sverige. Jag har besökt samtliga län. Jag har träffat hundratals, kanske tusentals, människor. Mitt intryck är att väldigt många människor i vårt land är väldigt bekymrade över situationen. De upplever inte att den bild som regeringen ger stämmer överens med den verklighetsuppfattning som de själva har. Då måste man fråga sig, herr talman, om alla dessa människor som uttrycker oro och som är bekymrade har fel. Är de bara ute efter att svartmåla Sverige? Är den oro som de känner obefogad? Jag menar att den inte är det.

Arbetsmarknaden i Sverige kan sägas vara förhållandevis stark – det är riktigt. Men antalet arbetslösa ökar. Sysselsättningsgapet mellan svenskar och icke svenskar, invandrare, är större än någonsin. Sett till att vi dessutom befinner oss i en högkonjunktur borde arbetsmarknaden vara avsevärt starkare än vad den är i dag. Detta är ingenting, herr talman, för regeringen att skryta med över huvud taget.

Jag menar att man bäst bedömer det här landets tillstånd genom att titta på hur samhället faktiskt ser ut och inte genom att bara gräva ned sig i statistik. Man måste titta på: Hur klarar vi de gemensamma åtagandena? Hur tillfredsställer vi grundläggande behov hos den svenska befolkningen?

Titta på arbetsmarknaden! Titta på hur medborgarna upplever tryggheten! Titta på de äldres ekonomiska villkor! Titta på situationen för dem med behov av personlig assistans! Titta på personaltätheten i skola och förskola! Titta på hur offentliganställda i vård och omsorg mår! Titta på hur blåljuspersonalen mår! Titta på kunskapsnivåer och resultat i skolan! Titta på hur vi står oss i våldtäktsstatistiken internationellt! Titta på hur tilliten i vårt land har utvecklats! Titta på hur kvinnor i Sverige känner inför att gå ut när det är mörkt! Titta på hur integrationen fungerar! Titta på hur sammanhållningen i vårt land ser ut!

Herr talman! Jag kan hålla på hur länge som helst och räkna upp sådant där regeringen brister och brister och brister, där man misslyckas fullständigt inte bara med att åtgärda problemen – man misslyckas dessutom med att ens se problemen. Det tycker jag är allvarligt, herr talman.

Sverige mår inte bra. Valfärden mår inte bra. Ett av de allra tydligaste exemplen på det är sjukvården, den del av välfärden som kanske påverkar människor allra mest eftersom det så påtagligt handlar om människors liv och hälsa. Här är situationen alarmerande. Det är platsbrist, personalbrist, läkare som vittnar om att patientsäkerheten är allvarligt hotad och barn som får transporteras till andra länder för att få vård.

Då duger det inte med smärre, symboliska resursförstärkningar som man kan hänvisa till i sin retorik i sådana här debatter, utan det krävs att vi gör någonting på riktigt och på djupet.

Först och främst krävs det att vi nu på riktigt gör en satsning på alla de människor som arbetar inom hälso- och sjukvården så att

de vill arbeta kvar inom hälso- och sjukvården och, herr talman, så att fler också i framtiden vill arbeta inom hälso- och sjukvården. (Applåder)

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö och Tony Wiklander (båda SD).

Anf. 5 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! De kommande åren avgörs framtiden för den här planeten. Antingen lyckas vi minska utsläppen och bygga en hållbar framtid för våra barn och barnbarn eller så misslyckas vi.

I så fall går vi en osäker och skrämmande framtid till mötes, för ingen vet exakt vad som händer när Arktis smälter eller när världshaven mätts på koldioxid och värme. Det enda vi kan vara säkra på är att det handlar om stora och fundamentala förändringar för hela mänskligheten.

Därför är vår generations främsta uppgift att undvika att halka över tröskeln där temperaturhöjningarna skenar iväg bortom kontroll. Därför måste klimatfrågan sättas högst på den politiska agendan.

Klimatfrågan handlar dock inte bara om att undvika katastrofer. Det handlar också om att tänka nytt, att tänka att världen har en chans att vara mer hållbar, smartare och mänskligare.

Det första steget mot en bättre framtid är att tänka att det går, och redan nu ser vi att det går. Redan nu konkurrerar det förnybara

ut det fossila. Redan nu rullar fler och fler elbilar på våra vägar, och i Indien skrotar man planerna på ny kolkraft eftersom solceller är billigare.

Herr talman! De som vill bli kvar vid det gamla fossilsamhället kämpar just nu med all kraft emot denna rörelse. Kampen är inte över. Världen behöver mer än någonsin klimatledarskap, länder som går före och visar vägen mot det fossilfria samhället.

I morgon röstar den här kammaren om att införa en klimatlag som tvingar varje kommande regering att föra en ansvarsfull klimatpolitik. Det här var Miljöpartiets första och viktigaste vallöfte som nu blir verklighet, och jag vill passa på att tacka de partier här i kammaren som varit med i Miljömålsberedningen och gjort detta möjligt.

Men ett ramverk räcker inte. Vi måste också ha en politik som faktiskt minskar utsläppen. Vi har mycket att göra för att ställa om transportsektorn. Därför har regeringen satsat på en klimatoffensiv med utbyggnad av laddstolpar för elbilar i hela landet, ett bonus– malus-system som får igång omställningen till mer miljövänliga bilar och ett bränslebyte som tvingar bensinbolagen att blanda in mer förnybart i tankarna.

Nu är det också dags för flyget att ta sitt ansvar. Flyget är i dag helt obeskattat, och utsläppen från

svenskarnas internationella flygresor bara ökar. Jag är uppriktigt förvånad över att det finns partier i den här kammaren som kämpar med näbbar och klor för att inte få ned flygets utsläpp och för att flyget ska slippa betala för sina utsläpp.

Regeringen kommer att lägga fram ett förslag till flygskatt, och vi ska också utreda ett bränslebyte för flyget. Fler än ett styrmedel kan behövas, vilket också erkänns av forskningen som ett effektivt sätt att styra. I en värld där flygresorna ökar kraftigt behöver vi snabba på den omställning som ännu knappt har inletts.

Herr talman! Att Sverige står för ett globalt ledarskap blev tydligt i förra veckan. Jag kom just hem från New York, där Sverige tillsammans med Fiji har lett världens största konferens för haven. Nu har vi äntligen startat en global kraftsamling för att skydda världshaven från plastskräp, från överfiske och från klimatförändringar. Låt oss känna stolthet över detta!

Herr talman! Planeten är stressad, och vi människor är stressade. Sedan 2010 har den psykiska ohälsan i Sverige fördubblats. Sjukskrivningarna har ökat med 80 procent på fem år, och två av tre som går in i väggen är kvinnor. Det här är en epidemi, och det är dags att vi gör någonting åt den.

Jag är därför glad över att regeringen tar de här frågorna på allvar, att vi satsar på arbetsmiljö och ungdomspsykiatri och att vi har satsat särskilt på kvinnors hälsa.

Jag är också glad över att vi har tillsatt en utredning för att titta på arbetslivet och nya möjligheter. Det kan handla om att ta ett alterneringsår och pröva nya banor i livet, att få möjlighet till sänkt arbetstid i stället för höjd lön, att ha rätt till heltid eller rätt till deltid för en period att hinna andas.

Det handlar om att skapa ett mänskligare, modernare samhälle där människor får mer makt över sin egen tid. Det är idéer värda att kämpa för, för vi måste skapa ett samhälle med både yttre och

**inre hållbarhet.
(Applåder)**

Anf. 6 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Sverige är på väg att klyvas regionalt och socialt. Vi står på toppen av en högkonjunktur, men vi står där med flera utmaningar som behöver lösas.

Vi ser nämligen ett trendbrott när det kommer till arbetslösheten bland utrikes födda, ett trendbrott när det kommer till klimatutsläppen och ett trendbrott när det kommer till vårdköerna. Kurvorna pekar åt fel håll, och detta händer på Stefan Löfvens arbetspass.

Det är tydligt att Socialdemokraterna har tappat kontakten både med verkligheten och med vanligt folk. Det är uppenbart att Sverige behöver det nya ledarskap som Alliansen och Centerpartiet står för.

Herr talman! Som jag sa ökar arbetslösheten bland utrikes födda. Fler och fler skrivs in på Arbetsförmedlingen, och det är myndigheten själv som har kallat detta för ett trendbrott. Murarna till arbetsmarknaden växer bara högre och högre, särskilt om du inte är född i Sverige och inte talar flytande svenska.

För att vända utvecklingen krävs rejäla reformer. Det krävs lägre kostnader för att anställa nyanlända. Centerpartiet har föreslagit att arbetsgivaravgiften slopas i två år när man anställer någon

som är ny på arbetsmarknaden. Parterna behöver komma överens om lägre ingångslöner för nyanlända så att fler enkla jobb kan växa fram – en inställning som till och med LO delar.

Den arbetsförmedlande delen av Arbetsförmedlingen behöver fasas ut och ersättas av privata förmedlare som får ersättning när man förmedlat ett riktigt, varaktigt jobb till den som är arbetslös. Företagen behöver sänkta, konkurrenskraftiga skatter och regler.

Siffror talar nämligen sitt tydliga språk: För varje krona som regeringen så att säga satsar på näringslivet höjs skatten på jobb och tillväxt med det tiodubbla. Stefan Löfvens löften om en aktiv näringspolitik blev till handlingsprogram, samverkan och fikastunder. Men företagen behöver inte fler mazarinfikor; de behöver en statsminister som faktiskt förstår deras förutsättningar och vet vad en företagare behöver.

Herr talman! Ett trendbrott har skett även när det kommer till klimatutsläppen. Enligt Statistiska centralbyrån ökade utsläppen under hela 2016. Det ansvaret vilar tungt på regeringens axlar. När miljöministern var en centerpartist minskade klimatutsläppen, den förnybara energin byggdes ut rekordsnabbt och allt fler miljöbilar rullade på våra gator.

Jag känner respekt för Miljöpartiets klimatengagemang men en stor oro över partiets förmåga att leverera miljöresultat.

Här behövs en politik som gör skillnad. Det behövs effektiva åtgärder, inte miljöpartistisk symbolpolitik. Vi ser tydligt effekterna av klimatförändringarna redan nu. Vi ser dem globalt, men vi ser dem även här i Sverige med sinande brunnar och torka.

Centerpartiet föreslår en omfattande grön skatteväxling. Vi lägger en halv miljard mer än regeringen på järnvägar, och vi föreslår en kraftfull bonus på 100 000 kronor när man köper en ny miljöbil.

Vi föreslår även ett kvotpliktssystem för flyget med obligatorisk inblandning av förnybart bränsle för alla flyg som lyfter från svenska flygplatser för ett grönare flyg och för ett bättre klimat.

Herr talman! Vi ser också ett trendbrott när det kommer till köerna i vården. Nu ökar de till specialistvård igen. Fler får ett brev på posten med orden: Tyvärr kan du inte få vård inom 30 dagar.

Det är också stora regionala skillnader mellan landstingen i hur man uppfyller patienternas vårdgaranti. Man klarar den till 90 procent i alliansstyrda Halland men bara till 60 procent i socialdemokratiska Norrbotten. Tillgången till vård klyver Sverige.

Det är helt oacceptabla skillnader. Det är orättvist, och det drabbar utsatta människor hårdast.

Centerpartiet vill att vården ska komma närmare. Vi vill korta köerna, och vi vill att man ska ha möjlighet att träffa samma läkare när man är sjuk. Vi lägger 1 miljard årligen på att öka tillgängligheten genom att korta tiden från första besöket hos en läkare till dess att behandlingen har påbörjats eller att man är frisk. Det ska gå högst tre dagar innan man får träffa en läkare, och det ska gälla oavsett var i landet man bor. För oss är det självklart att sätta patienten i centrum.

Herr talman! Sverige måste hålla ihop. För att det ska lyckas krävs konkreta förslag och reformer för att klara integrationen och för att utrikes födda ska få jobb. Det krävs förslag som leder till att klimatutsläppen på riktigt minskar igen och reformer för att korta köer och göra vården mer tillgänglig.

I ord och handling visar Centerpartiet att vi står för det nya ledarskap som Sverige behöver.
(Applåder)

Anf. 7 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman, ledamöter och åhörare! Det hör till politiken att en regering talar om hur bra det går och att en opposition talar om hur dåligt det går. Så fungerar det.

Men bilderna går kanske isär mer än någonsin. Enligt Stefan Löfven ser mycket ljust ut: tillväxten, jobben och bostadsbyggandet. När man lyssnar på Jimmie Åkesson och Anna Kinberg Batra låter de inte bara alltmer lika varandra i retorik och politik; de målar också en oerhört dystert bild där Sverige står på randen till katastrof.

Hur kan man se det så olika? Jag tror att det finns en naturlig förklaring. Faktum är att det går lysande för Sveriges ekonomi. Det går också väldigt bra för Sveriges sysselsättning; vi sticker ut i omvärlden. Men det går inte bra för alla svenskar. Många svenskar har ingen del i denna framgång; de känner en djup frustration över hur deras eget liv ser ut och att andra drar ifrån medan de står kvar.

Det är alla de som med besvikelse öppnar det orangea kuvertet och inser att de inte kommer att klara sig på sin pension. De är för det mesta kvinnor som har arbetat hela sitt liv. Det är alla ungdomar som får sms- jobb efter sms-jobb, hoppas på ett vikariat och aldrig kan planera sitt liv, aldrig få den där bostaden. Det är alla de som aldrig får någonstans att bo och inser att de aldrig kommer att ha råd med bostadsrätterna som byggs i en annan del av staden.

Där, i ojämlikheten, i klassamhällets Sverige, finns klyftan. Det är detta det handlar om. Det handlar om ojämlikhet; det handlar om ett klassamhälle.

En vd i ett svenskt storföretag tjänar i dag 66 gånger så mycket som en undersköterska, och skillnaden bara ökar. Sveriges 178 miljardärer har en förmögenhet som är dubbelt så stor som hela den statsbudget som vi beslutar om i Sverige. Dessa klyftor bara ökar.

Där finns det svenska klassamhället. Där finns den svenska ojämlikheten. Det är det som är problemet.

Detta märks i så många delar av våra liv.

Den som har universitetsutbildning lever i genomsnitt fem år längre än den som inte har gått ut gymnasiet. Åk mellan stadsdelarna och se livslängden falla! Det är klassamhället.

Varför är kriminaliteten högst i vissa områden? Jo, för att där är inkomsterna lägst. Där det är minst antal som har gått ut gymnasiet och där det är flest unga killar som inte kan få ett

vanligt jobb slår de kriminella gängen rot. Det är också en del av det svenska klassamhället.

I detta läge står den svenska högern, Alliansen och Sverigedemokraterna, och pläderar för att öka klasskillnaderna, för att sänka skatten för dem med högst inkomster och för att med statliga ingrepp sänka lönerna för dem som redan tjänar minst. De talar inte om utbildning och att människor ska få en chans; de talar om hur man ska sänka människors lön och höja deras hyra. Det är det man gör om man inför marknadshyror när det är akut brist på bostäder.

Ni tänker lägga bensin på den brasa som brinner. Ni kommer att göra detta så mycket värre.

Det är ni som privatiserar välfärden så att den finns i överflöd i de rika stadsdelarna men försvinner från de fattigaste. Det är ni som vill sälja ut bostäder till privata värdar som gärna sanerar dyrt så att människor får flytta från sina hem.

Ni gör problemet så mycket värre. (Applåder)

Det finns ett ord för detta på ren svenska: hyckleri. Det är att låtsas att man bryr sig om människor men egentligen ha en politik som drabbar dem i grunden samtidigt som de som har det allra bäst alltid ska få det lite bättre.

Det som förvånar mig är att Socialdemokraterna är så upptagna av att samarbeta med just de partier som vill gå åt detta håll och att det uttalade målet är att kompromissa med dem som vill sänka lönerna och höja hyrorna.

Nej, det är med starkare välfärd och bättre utbildning samt att miljardärerna ska bidra mer till det gemensamma bästa medan de som arbetar ska kunna leva på sitt jobb som vi bygger ett hållbart samhälle, inte genom att gå borgerlig politik till mötes.

Det är skillnad mellan vänster och höger i politiken. (Applåder)

Anf. 8 JAN BJÖRKLUND (L):

Herr talman! När mina söner sprang ut på sommarlov häromdagen fylldes jag, liksom alla föräldrar gör i den situationen, av tillförsikt. Blomstertiden kommer, och mina vänners barn tar studenten och sjunger om den ljusnande framtid.

Jag vill att de drömmar som barn och ungdomar bär på ska kunna gå i uppfyllelse. Jag vill att oavsett insikten de hade när de klev in i skolan ska de lämna den med utsikten att de kan flytta berg. Jag vill att

oavsett vad de har med sig i ryggsäcken hemifrån den första dagen ska de den sista dagen bära ryggsäcken full av livschanser.

Jag har gjort klassresan, precis som Stefan Löfven. Det omgivande samhällets förväntningar på oss var att vi skulle stå på textilfabriken. Skolan och lärarna lyfte mig att se vyer som jag inte tidigare hade sett.

Herr talman! I dag ser jag en mycket bekymmersam utveckling i Sverige. Jag ser livschanser som avtar och klassresor som ställs in.

Jag ser ett samhälle som alltmer glider isär. Jag ser en klyfta mellan dem som har frihet och dem som inte har det.

Jag ser ett land som har tagit emot många människor på flykt, och jag ser ett land som släpper in dessa människor i Sverige rent geografiskt men som sedan inte släpper in dem i samhället.

Jag ser ett land där klyftorna ökar.

Jag ser människor som tvingas leva på bidrag men som skulle vilja och kunna leva på en lön. Jag ser deras barn som växer upp med föräldrar som inte går till jobbet.

Jag ser barn som kommer som nyanlända som omedelbart förväntas kunna lika mycket som barn som har vuxit upp här. Annars stämplas de som underkända.

Jag ser barn som riskerar att fostras mer i religiös extremism än i kunskap. Jag ser flickor och unga kvinnor som förtrycks och förvägras mänskliga rättigheter.

Jag ser pensionärer som är rädda för att gå ut på grund av växande gängkriminalitet.

Jag ser dem som lever med funktionsnedsättning som fråntas rätten att leva fullt ut i vårt samhälle.

Jag ser en regering som är alltför trött och kraftlös för att orka genomföra de ganska stora reformer som behövs för att möta detta.

Detta är Sveriges största utmaning under kommande år. Ingen uppgift är större. Klyftorna ska överbryggas. Sverige ska inte slitas isär; Sverige ska hålla samman.

(Applåder)

Herr talman! Efter ett dystert 2016 med Trump och

brexit har utvecklingen i Europa börjat vända. I land efter land pekar nu valresultaten på att högerextremismen kan ha peakat.

I Storbritannien utraderades det främlingsfientliga partiet i valet i förra veckan. Le Pen är mycket besviken. I Nederländerna hålls Wilders parti utanför politiskt inflytande, och Angela Merkel skulle aldrig tänka tanken att ge inflytande till högerextremister.

Det handlar om vilka värderingar som ska hålla ihop ett land. Det finns de som vill frånta människor chansen till de klassresor som globaliseringen har möjliggjort. Det finns de som tror att söndring och splittring mellan människor är vägen framåt för ett samhälle som ska hålla ihop.

Herr talman! Att hålla extremismen utanför makt och inflytande, att hålla samman Sverige och att överbrygga klyftor – det är den liberala huvuduppgiften under kommande år i vårt land.

(Applåder)

Anf. 9 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! ”Personalbrist på sjukhusen värre i sommar”, skrev Svenska Dagbladet häromdagen. SVT basunerade ut rubriken

”Föd inte i Kalmar”, där verksamhetschefen på kvinnokliniken i det rödgröna skyltfönstret uppmanar sommarboende att åka hem och föda. Och ingen lär väl ha glömt ABF-kurserna i bilförlossning i samband med nedläggningen av BB i Sollefteå i vintras. Bakom rubrikerna, herr talman, finns människor som får längre väntetider och går miste om vård.

Regeringen har aktivt valt att ta bort en välfungerande reform, nämligen Alliansens kömiljard. Vid en jämförelse med elva andra länder kommer Sverige först på nionde plats när det gäller väntetider både till specialister och till operation. Dessutom tvingas varannan patient vänta mer än tre timmar, och längst får, enligt Socialstyrelsen, de som är över 80 år vänta på akuten.

Det är skillnad när en kristdemokrat ansvarar för vården och när en socialdemokrat gör det. Vi införde kömiljarden, som förkortade vårdköerna. Ni tog bort den – vad händer då? Jo, köerna växer.

Det är inte konstigt att svenska folket tycker att sjukvård och äldrefrågor är några av de absolut viktigaste frågorna. Människor vill helt enkelt att de som är i behov av vård ska få den bästa tänkbara vården och att äldre ska få bra och värdig omsorg. Det handlar om omtanke och omsorg om medmänniskor, men också om oron över att anhöriga eller kanske man själv inte ska få plats på äldreboendet när den tiden kommer.

Herr talman! När vården brottas med stora rekryteringssvårigheter är det patienterna som drabbas. Så här års är det som allra svårast att rekrytera personal, framför allt specialistsköterskor och barnmorskor, men även undersköterskor och specialistläkare.

SKL, Sverige Kommuner och Landsting, frågade tidigare i år landstingen och regionerna hur bemanningssituationen i vården ser ut sommaren 2017 jämfört med sommaren 2016. I alla landsting utom ett svarade man att situationen ser lika illa ut som förra året eller ännu värre. Detta bådär inte gott inför sommarledigheten.

Herr talman! Att sjukvården inte kan möta behovet under sommaren är illa. Dessvärre ser det illa ut även under resten av året. Låt oss bara titta på vårdgarantin! Antalet människor som väntat mer än 90 dagar på specialistvård eller operation är betydligt större nu än 2015. Mellan 7 och 8 procent färre får hjälp inom vårdgarantin. Siffrorna i statistiken är människor – människor med diagnoser och vars smärta och symtom behöver lindras och botas.

Herr talman! Det ser olika ut i olika landsting, men trenden är tydlig: Det krävs en grundlig förändring av Vårdsverige, för patienternas skull, för ökad likvärdighet och för kortare vårdköer. Landstingen fick ansvaret för vården på 1800-talet! Denna modell är tänkt att fungera även i dag men är knappast anpassad för dagens behov och dagens avancerade sjukvård. Det är dags att förstatliga sjukhusvården!

Herr talman! Äldre förtjänar vår respekt i vården. Vi kristdemokrater avsätter 3 miljarder för förbättrad primärvård. Man ska få träffa en läkare senast dagen efter att man kontaktat sin vårdcentral.

Vi inför en äldreboendegaranti så att äldre över 85 själva ska få avgöra när det är dags att flytta in på ett äldreboende.

Äldre förtjänar vår respekt på arbetsmarknaden. De har kunskaper och erfarenheter som vi yngre inte har. Vi vill att alla som kan och orkar ska få jobba så länge de vill. Vi kristdemokrater tar bort den särskilda löneskatten för äldre och inför ett dubbelt jobbskatteavdrag för alla som fyllt 64. Det ska löna sig att jobba, även som senior.

Herr talman! Äldre förtjänar vår respekt. Varje pensionär ska få en dräglig pension. Alliansregeringen sänkte skatten för pensionärer vid hela fem tillfällen, och Kristdemokraterna har hela tiden haft som mål att skattegapet mellan löntagare och pensionärer ska bort.

Nu tar vi kristdemokrater bort hela den så kallade pensionärsskatten. PRO säger att vi är det parti som tar det största steget. Ja, herr talman, vi tar hela steget. Detta är en angelägen ekonomisk fråga, men det handlar framför allt om värdighet och rättvisa, för, herr talman, inget säger så mycket om ett land som hur man behandlar sina äldre.

(Applåder)

Anf. 10 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vi är nog alla överens om att det finns mycket att ta tag i för att göra vårt Sverige till ett ännu bättre land. Jag är övertygad om att alla de problem och utmaningar vi har, men också de möjligheter som vi står inför, tas bäst om hand tillsammans och i samarbete.

Men inte på några av de frågor som har ställts här i dag eller på några av de områden som har pekats ut är svaret mindre gemensamma investeringar, ökade klyftor och större ofinansierade skattesänkningar. Det är inte svaret för sjukvården, för skolan, för polisen, för de äldre, för jobben eller för klimatet. Och det är heller inte svaret på frågan om de nyanländas etablering.

Här går nu den tydligaste skiljelinjen i svensk politik: regeringen på den ena sidan och Moderaterna och Sverigedemokraterna på den andra. Vi prioriterar investeringar i vårt samhällsbygge. Vi utvecklar den svenska modellen, och ni vill dränera samhällsbygget på resurser.

Moderaterna ska ensamma sänka skatterna med 30 miljarder kronor. Läger man till de andra borgerliga partierna blir det 70 miljarder. Och ska ni vara ihop med Sverigedemokraterna och man lägger till dem blir det 100 miljarder kronor i skattesänkningar. Är det någon som tror att det blir bättre sjukvård med de satsningarna?

Tillsammans är detta en katastrof, och min fråga är varför. Varför, Anna Kinberg Batra och Jimmie Åkesson, vill ni tillbaka till en politik som har prövats, senast i åtta år mellan 2006 och 2014, och som innebar ett misslyckande? Den ledde till högre arbetslöshet, urholkade statsfinanser, ökade klyftor och slag mot välfärden. Varför?

(Applåder)

Anf. 11 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Vi kommer, under denna förmiddag och under det närmaste året, att kunna återkomma till varför det är så viktigt att det lönar sig bättre att arbeta. Jag ser fram emot de debatterna. I korthet kan man säga så här: Om folk inte går till jobbet på morgnarna och det lönar sig klarar man inte välfärden eller tryggheten. Jag ser fram emot att fortsätta försöka förklara detta för statsministern.

Men först vill jag ställa en fråga. I söndags läste jag i en tidning att antalet särskilt brottsutsatta områden ökar och nu skulle vara åtta fler än tidigare. Stämmer detta?

Anf. 12 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Vi avvaktar en rapport från Polismyndigheten, där de kommer att redogöra för hur det ser ut med särskilt utsatta områden. Polischefen sa själv i april att de antagligen kommer att öka. Nu avvaktar vi rapporten, och då får vi se.

Det är bra att det nu lyfts upp hur det ser ut och var vi har de största problemen. Men det är också bra om vi funderar på vad vi ska göra åt detta. Dessvärre för er del, Anna Kinberg Batra, är lösningen inte stora ofinansierade skattesänkningar. Lösningen är mer resurser, bland annat till polisen. Vi måste se till att polisorganisationen får genomslag så att polisen är närmare medborgarna. Men vi måste också angripa brottens orsaker. Vad är det som gör att människor leds in i brottslighet? För många unga är det dålig utbildning – de har för dålig skolgång – och för

många är det att man går arbetslös alldeles för länge. Det ska åtgärdas också. Det löses inte med stora skattesänkningar. Det löses inte med samarbete med Sverigedemokraterna, det kan jag lova.

(Applåder)

Anf. 13 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman, ledamöter, åhörare och ni som följer den här debatten utifrån! Nu har ni alltså hört landets högste ansvarige för hur verkligheten ser ut, för hur lag och ordning upprätthålls i landet och ytterst också för Polismyndigheten ta sitt ansvar för hur det faktiskt ligger till i brottsutsatta områden. Det ansvaret tar han alltså fortfarande inte. Det är anmärkningsvärt.

När var tredje kvinna är otrygg krävs fler poliser som får bättre betalt, att poliserna kan göra sitt jobb och hårdare straff för bland annat sexualbrottslingar.

År efter år har Stefan Löfven nu stått här och pratat om annat och prioriterat annat. Varför har det till exempel under de senaste åren varit så mycket viktigare för Stefan Löfven att inrätta en ny jämställdhetsmyndighet än att öppna polisstationen på södra Järva? (Applåder)

Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag tror att vi ska vara lite ödmjuka båda två. Under er regeringstid ökade utanförskapet, enligt er egen uppfattning. Det är sanningen. Vad ska vi göra då? Jo, vi måste se till att polisen får mer resurser. Polisen *får* mer resurser. Vi var överens om omorganisationen, men det måste till något mer. Det

måste byggas ett samhälle där dessa människor känner: Vi är med. Vi får en utbildning som gör att vi kommer ut i vuxenlivet som starka och fria individer och kan ta jobben.

Vi måste se till att dessa människor får arbete. Vi måste ha områden som är socialt acceptabla, bra och trevliga. Det är den typen av samhällsbygge som vi nu har påbörjat. Vi har stora problem framför oss i Sverige, det är det ingen tvekan om, men vi har också stora möjligheter. Jag är övertygad om att om vi investerar i varandra har också dessa människor en bättre framtid. Det är betydligt mer framgångsrikt än stora ofinansierade skattesänkningar.

(Applåder)

Anf. 15 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Stefan Löfven frågar: Varför? Jag tycker att ”varför” är en fråga som borde användas mer i politiken och i den politiska debatten. Vi har hört två anföranden från statsministern där han har talat om hur bra det går för vårt land. Han har talat om hur duktig han har varit på att skapa ordning och reda. Han har talat om hur duktig han har varit på att skapa ordning och reda i invandringspolitiken. Men om man tittar på hur det kommer att se ut de kommande åren ser man att hundratusentals människor beräknas komma till vårt land.

Då undrar jag: Var ska de bo? Var ska de jobba någonstans? Vilka skolor ska deras barn gå i? Kort och gott, herr talman: Hur ska Stefan Löfven lösa detta?

Mitt påstående är att Stefan Löfven inte alls har skapat ordning och reda. Han har inte ens förstått de problem som han själv har bidragit till att skapa. Snälla, Stefan Löfven, försök förstå problemen och gör någonting åt dem!

Anf. 16 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! I mitt uppdrag ingår att se det som är utmaningar och problem men också det som är möjligheter. När flyktingkrisen inträffade hösten 2015, från och med september, och när andra länder inte tog sitt ansvar lade vi om flyktingpolitiken. Det är vår regering som har sett till att andra länder tar mer ansvar. Det fungerar nu.

Vi har en stor utmaning i och med alla de människor som har kommit hit, både när det gäller dem som kom hit och söker asyl och får nej – de måste lämna landet så att vi har en reglerad invandring – och detsomkom hitochfårjaochsomskeinivårt samhälle så snabbt det någonsin går. Då går det inte att som Sverigedemokraterna dra bort arbetsmarknadspolitiska åtgärder också för de människor som ska in och göra rätt för sig och bidra i vårt samhälle.

Vi investerar i bostäder, vi investerar i utbildning och vi investerar i hundratal nya skolor framöver. Vi ska investera tillsammans, inte sänka skatterna, Jimmie Åkesson.
(Applåder)

Anf. 17 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det där har vi ju hört, och det var inte det jag frågade om. Det har kommit väldigt många människor, och vi har redan stora problem. Sysselsättningsgapet mellan svenskar och invandrare är gigantiskt, och det växer och växer. Men det ska komma ytterligare hundratusentals människor. Trots att Stefan Löfven har stramat åt och trots att Stefan Löfven har skapat denna ordning och reda kommer det att komma ytterligare hundratusentals människor de närmaste åren, och då var min fråga: Var ska de jobba någonstans? Var ska de bo någonstans?

Om vi inte ens har jobb och bostäder till dem som har kommit hit nu, hur ska vi lösa situationen för de ytterligare hundratusentals människor som kommer att komma till Sverige de närmaste åren? Det var det jag ville ha svar på. Eller är Stefan Löfven beredd att ytterligare strama åt och för en gångs skull ta ansvar i tid innan problemet är här? Är han beredd att se problemet och föregripa det och agera innan vi har ytterligare splittring och segregation i Sverige? (Applåder)

I detta anförande instämde Tony Wiklander (SD).

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! För det första måste Åkesson uppdatera sig lite grann och läsa Arbetsförmedlingens rapport från i går. Det visar sig att sysselsättningsgapet mellan dem som bor här och dem som kommer hit minskar. Det minskar inte tillräckligt mycket, utan det måste minska mer. Men då är frågan vilken väg vi ska ta. Ska

vi ge oss på gigantiska skattesänkningar? Sverigedemokraterna vill exempelvis sänka skatten för den som tjänar 100 000 kronor i månaden med 46 000 kronor per år. Inte blir det några investeringar då, Åkesson!

Vi bygger bostäder. Jag kan inte tala om exakt var de här människorna ska bo – Åkesson får fundera på vilken adress de ska ha – men vi bygger bostäder. I år har vi en byggtakt på kanske 80 000 bostäder. Vi måste investera tillsammans. Vi ska investera i bostäder och jobb, och vi ska göra det här till en möjlighet. Då far landet väl – inte om man sänker skatter och sätter sig i Kinberg Batras knä.
(Applåder)

Anf. 19 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Före valet lovade Stefan Löfven guld och gröna skogar till landets alla företagare. Sverige skulle återindustrialiseras, och en aktiv näringslivspolitik skulle bedrivas. Men efter valet har de stora satsningarna uteblivit. I stället har regeringen snarare satt fler käppar i hjulen för företagen än krattat manegen med 30 miljarder i ökat skattetryck, försämrade villkor för landets små och medelstora företag och ifrågasättande av om företag faktiskt ska kunna göra vinst.

Stefan Löfvens definition av vad som är ett gott näringslivsklimat och jobbskapande skiljer sig uppenbarligen från den hos dem som driver företag. Företagen har fått fler inbjudningar till att diskutera handlingsprogram över en fika än reformer för mer

konkurrenskraftiga skatter och regler. En fika betalar inga fakturor. En samordnare eller en fika skapar inga nya jobb.

Jag vill därför fråga Stefan Löfven: När blev en aktiv näringspolitik samma sak som att bjuda in till mazarinfikor?
(Applåder)

Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag önskar att jag ens kunde säga att det var bra retorik, men det var inte det.
Skillnaden, Annie Lööf, mellan när ni var i

regering och när vi är i regering är att arbetslösheten sjunker. Den har sjunkit hittills. Vi har 200 000 fler i arbete.
Ungdomsarbetslösheten har inte varit så låg på 13 år. Vi har den högsta sysselsättningsgraden någonsin i EU. Då är frågan: Är jag nöjd? Nej. Är vi på rätt väg? Ja. Det menar jag att vi är.

Vi investerar i bostäder, i infrastruktur, i utbildning och i skolor. Jag skulle kunna fortsätta att rada upp investeringarna vi gör. Där är skillnaden, Annie Lööf. Du ingår ju också i det här att man ska sänka skatterna med 70 miljarder kronor om vi nu inte tänker in Sverigedemokraterna.

Det går inte att peka på alla problem och säga att de ska lösas med sänkta skatter. Det håller inte. Man måste investera. Man måste investera i varandra. Man ska samarbeta och se till att vi hjälper varandra. Det är Sverige. Det är den svenska modellen.
(Applåder)

Anf. 21 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Stefan Löfven låter som en gammal raspig grammofonskiva. Det är ett eko från Socialdemokraternas historiska valrörelser med debatten kring sänkta skatter mot välfärd. Alliansregeringens år vid makten visade att vi kunde sänka skatterna för jobbskapande och få fler att komma i arbete, och vi lade miljarder mer på välfärden. Det var historiska satsningar, så lägg av med den retoriken. Det är inte bara jag som är skeptisk till Stefan Löfvens företagarpolitik. Endast 11 procent i näringslivet har förtroende för den politik som han och regeringen bedriver, enligt en undersökning som Dagens industri har gjort. 11 procent – det är en signal

som landets statsminister borde ta på allvar.

När regeringens politik granskas visar det sig att när man ger 1 krona till näringslivet, som regeringen gör, tar man det tiodubbla tillbaka. Det är en riktigt

dålig bytesaffär, skulle jag vilja säga.

Jag vill återigen fråga Stefan Löfven om han är

nöjd med den aktiva näringspolitik som han bedriver, när företagen får 1 krona och han sedan snor det tiodubbla tillbaka.

(Applåder)

Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Om 200 000 fler människor går till ett arbete i dag jämfört med när jag tillträdde ser jag det som en framgång – ja.

Om arbetslösheten är lägre än när jag tillträdde tycker jag att det går åt rätt håll. Det borde Annie Lööf också tycka.

Däremot har vi betydligt fler utmaningar framför oss; det är ingen tvekan om det. Men när jag talar med näringslivet kan jag nu säga: Nu har ni den blocköverskridande överenskommelse om energi som ni har frågat efter i 30 år. Den finns där nu. Nu har vi från staten städat upp i riskkapitalförsörjningen, och nu kan faktiskt också entreprenörer och småföretagare få ta del av riskkapitalet.

Vad efterfrågar näringslivet när det gäller arbetskraften? Jo, det är rätt utbildad arbetskraft. Den utbildningen hade ni i praktiken lagt ned. Nu satsar vi på utbildning, så att de människor som går arbetslösa kan ta de 100 000 jobb som faktiskt finns lediga. De ska besättas. Vi ska se till att det sker genom gemensamma investeringar. Det går inte med skattesänkningar.

(Applåder)

Anf. 23 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Förra veckan besökte jag akutmottagningen på Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. Man har haft stora utmaningar, precis som andra akutmottagningar, och en otroligt stor arbetsbelastning. För några år sedan var det en kris. Man hade svårt att besätta tjänsterna, många slutade efter något år och sjuktalen var mycket höga. Många av dem som skolade in nya var själva ganska nya. De hade kanske jobbat ett år på sjukhuset.

Personalen tillfrågades då vad man ville se för lösningar. Personalen föreslog kortare arbetstid. Nu har man 32 timmars arbetsvecka med bibehållen lön, sjuktagen har fallit dramatiskt, personalen stannar och säger: Äntligen orkar jag.

Vi föreslår att detta ska få ske över hela Sverige. I varje kommun och i varje region ska man få gå ned till

6 timmars arbetsdag med bibehållen lön på en arbetsplats, och detta ska få ett statligt stöd i kommande statsbudget. Detta är framtiden. Är Stefan Löfven med på detta?

Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! När det gäller nutiden, dåtiden och framtiden är det parterna som enligt mig ska göra upp om villkoren på arbetsmarknaden. Jag tycker att det är en mycket bra lösning.

Det finns många parter som har förhandlat om arbetstidsförkortning i lite olika former. En del har förhandlat om att man ska kunna gå ned i arbetstid per arbetsdag, och andra har förhandlat om att man ska kunna gå ned i arbetstid per vecka. Andra kan samla på sig denna tid under ett år. Jag tycker att det är en alldeles utmärkt lösning. Låt därför parterna sköta detta.

Däremot behöver vi skjuta till resurser till sjukhusen och till vården, och det har vi gjort nu. Förutom de 10 välfärds miljarderna som går brett till kommuner och landsting har vi skjutit till 6 miljarder kronor för att man ska kunna anställa fler för att underlätta arbetsorganisationen på sjukhusen

– för en bättre cancervård, för en bättre förlossningsvård och så vidare. Vi kommer att skjuta till ytterligare 3 miljarder kronor. Vi skjuter till resurser, och sedan får parterna hantera det – om de vill förkorta arbetstiden eller om de vill göra någonting annat. Jag vill hålla fast vid den modellen – parterna gör upp om villkoren på arbetsmarknaden.

(Applåder)

Anf. 25 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Vi är ju en part. Vi är ju arbetsgivare. Det offentliga är arbetsgivare. Jag menar att det är de offentliga arbetsplatserna som vi ska ta ansvar för, låta tusentals personer i skolor, sjukvård och äldreomsorg få ta del av en kortare arbetstid. Vi vet att resultaten är goda där vi har provat. Det är att ta ansvar som en part.

Det fanns också en tid då arbetarrörelsen politiskt drev kravet på kortare arbetstid hårt – 8 timmars arbetsdag, 40 timmars arbetsvecka. Denna kammare har tidigare tagit viktiga beslut om att korta arbetstiden.

Varför ska man abdikera från det politiska ansvaret i dag, att lösa framtidens utmaningar och ge människor en möjlighet till bättre hälsa, ett rikare liv, mer tid för sina familjer och ork att arbeta tills de går i pension? Vi är redo att göra nästa stora välfärdsreform och att inleda resan mot kortare arbetstid. Men varför tvekar Socialdemokraterna?

(Applåder)

Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! När det gäller striden om åtta timmars arbetsdag ska vi komma ihåg att vi då hade en oerhört svag och tilltufsad fackföreningsrörelse. Det var inte konstigt att man drev detta politiskt då. Så ser det inte ut nu. Nu har vi två jämbördiga parter på arbetsmarknaden. Jag menar att de ska fortsätta att hantera detta, även eventuell förkortning av arbetstid. Det pågår här och nu, Jonas Sjöstedt.

När jag var förbundsordförande i IF Metall förkortade vi arbetstiden. Vi behövde inte vänta på Jonas Sjöstedts godkännande i riksdagen. Vi slöt själva avtal om detta. Jag tycker att parterna ska fortsätta att sluta dessa avtal.

Jag vill påminna om att vi som arbetsgivare i Sveriges kommuner och landsting också har slutit mycket viktiga avtal, och det gäller rätten till heltid. Nu finns rätten till heltid också för vårdpersonalen. Det var det som de efterfrågade i första hand. Det har vi levererat. (Applåder)

Anf. 27 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! De må ursäktas en statsminister att försöka få det att låta som om den starka europeiska högkonjunktur som nu sveper över västvärlden beror på den svenska regeringen. Och att utvecklingen när det gäller jobb i Sverige går åt rätt håll är glädjande.

Men det stora bekymret är att arbetslösheten ökar bland nyanlända. Trots att vi har en urstark konjunktur i västvärlden ökar klyftorna i Sverige. Stefan Löfven gick till val för några år sedan på att klyftorna skulle minska. Nu går det tvärtom åt andra hållet, trots högkonjunkturen.

Det som Stefan Löfven säger är att de nyanlända ska få traineejobb, beredskapsjobb, Amsåtgärder och A-kassa. Det är lösningen på detta. Men egentligen beror detta på att trösklarna in på arbetsmarknaden är för höga.

Stefan Löfven, varför talar du aldrig om att de nyanlända ska få riktiga jobb?
(Applåder)

Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag var på sjukhuset i Skövde, Jan Björklund. Då träffade jag en läkare som hade kommit från Syrien. Hon hade påbörjat praktik på sjukhuset och kommer senare att jobba som läkare. Flera av dessa nyanlända jobbar i det som du, Jan Björklund, kallar för riktiga jobb. Många kommer att göra det.

Men vi har naturligtvis också en utmaning i de människor som kommer till Sverige eller som bor i Sverige och som har alldeles för låg utbildning. Då är frågan om lösningen i första hand är att anpassa hela den svenska arbetsmarknaden till det, eller om vi ska ge dem en möjlighet att anpassa sig till svensk arbetsmarknad. Inte minst för de unga föredrar jag att man ska satsa på utbildning, så att de blir starka under hela yrkeslivet. Och de

äldre kan behöva anställningsstöd och annat i riktiga jobb med sjysta villkor. Alla som kan jobba ska jobba. Men när man jobbar ska man kunna leva på sin lön. (Applåder)

Anf. 29 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! När man jobbar ska man kunna leva på sin lön, säger statsministern. Men de jobbar ju inte! Det är det som är problemet. Det blir arbetslösa. Arbetslösheten går alltså upp.

Det har mig veterligen inte hänt förut i svensk modern historia att vi har en så stark konjunktur samtidigt som arbetslösheten ökar. Klyftorna ökar i denna grupp. Det är detta som är så bekymmersamt. Och ni har inga svar.

Statsministern har stått i replik efter replik och talat om att klyftorna ska bekämpas genom ökade skatter. Ursäkta, men det är väl inte svaret. Svaret är fler jobb för dem som har låg utbildning.

Läkarna, Stefan Löfven, är inte problemet. De kommer att få jobb, även om det tar för lång tid. Men de får jobb. Det är de lågutbildade som behöver jobb, och de är väldigt många. Hälften av dem som kommer från Syrien har inte ens gått ut grundskolan men svenska mått mätt. Det är det som är problemet. Det är inte ökade skatter som behövs för att bekämpa klyftor, utan det är en mer flexibel arbetsmarknad.

Ni socialdemokrater tror att klyftor bekämpas bäst genom att man ska bekämpa rikedom. Vi liberaler tror att man ska bekämpa

fattigdom.
(Applåder)

Anf. 30 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Även Liberalernas partiordförande får uppdatera sig. Klyftorna minskar mellan dem som kommer till Sverige och dem som finns i Sverige när det gäller sysselsättning, men inte tillräckligt. Det är det som Arbetsförmedlingen säger. Men vi måste åtminstone erkänna när det går åt rätt håll. Svartmåla inte, Björklund!

Du säger dessutom att de inte jobbar, som om alla som kommer hit inte jobbar. Vad är det för retorik? Titta i stället på vad som är problemet. Det är naturligtvis några som har svårare att ta sig in på arbetsmarknaden, inte minst de som har låg utbildning.

Men ska vi då säga att vi nu ska skapa en låglönesektor och anpassa hela Sveriges ekonomi och svensk arbetsmarknad – de fem miljoner löntagare som finns här i dag – till dem som kommer hit? Jag menar precis tvärtom; vi ska anpassa dem som kommer hit till svensk arbetsmarknad – ge dem en utbildning, ge dem ett sjyst jobb, sjysta villkor och se till att de också får arbeta och göra rätt för sig och betala skatt. Det är lösningen. (Applåder)

Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Ingenting säger så mycket om ett land som hur det behandlar sina äldre. De förtjänar respekt och värdighet.

Kristdemokraterna har föreslagit en äldreboendegaranti. Den är enkel och innebär att alla som är över 85 år själva ska få avgöra när det är dags att flytta in på ett äldreboende. För oss handlar det om värdighet, egenmakt och tillit. I partiledardebatten här i riksdagen för ett år sedan frågade jag statsministern om han var beredd att ge alla över 85 år denna rätt och ge dem egenmakten tillbaka. Då öppnade statsministern för att införa en äldreboendegaranti, vilket glädde mig. I dag, ett år senare, har dock ingenting hänt. Varför inte, Stefan Löfven?

Anf. 32 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! När det gäller äldre måste vi ju vara tydliga med att de som byggt vårt land ska ha de bästa förutsättningarna under sin ålderdom. Därför ska vi investera i de äldre. Det gjorde inte den förra borgerliga regeringen. Den såg först och främst till att öka beskattningsklyftan mellan dem som arbetar och de äldre – pensionärerna fick en relativt sett högre skatt som tack. Nu ska Kristdemokraterna föreslå ett jobbskatteavdrag till, som ökar den klyftan ytterligare.

Ni är alltså i ett mycket konstigt limbo, Andreas Carlson. Ni säger att ni vill ta bort klyftan helt och hållet, och så ska ni dit med ett jobbskatteavdrag till. Vad händer då? Då ökar klyftan. Förklara det för de äldre! Förklara också varför ni inte investerade tillräckligt i äldreboenden, vilket ni inte gjorde när ni hade makten. Nu investerar vi i äldreboenden – på riktigt – så att de äldre kan få ett bra boende på ålderns höst. Det är den viktigaste lösningen: att se till att det finns boenden. Vi ska också se om det

är möjligt att ha en sådan garanti som Kristdemokraterna frågar efter, men vi måste investera först.

Anf. 33 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Först och främst är det precis vad vi gör. Vi investerar, och vi investerar i de äldre. Vi gjorde det under alliansregeringen; vi genomförde värdighetsgaranti, valfrihet för äldre och en parboendegaranti som gör att äldre inte tvingas skiljas åt på ålderns höst om den ena parten behöver flytta in på ett äldreboende. Sedan har vi satsningar på primärvården och ett omvårdnadslyft. Vi har en nationell demensplan och ett måltidslyft. Kom alltså inte och säg till mig att vi inte har satsningar på de äldre, Stefan Löfven!

Vi sänker pensionärsskatten – vi tar bort den helt och hållet. Men sist jag kollade ville inte Stefan Löfven heller ta bort jobbskatteavdraget, så retoriken från statsministern klingar falskt. Varför låtsas statsministern att han vill införa en äldreboendegaranti när han inte har tagit fram något förslag på detta? Om statsministern inte tycker att äldre över 85 år själva ska få avgöra när det är dags att flytta in på ett äldreboende är det bättre att statsministern är ärlig och säger det. (Applåder)

Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag tycker mer om handling än plakatpolitik. Kristdemokraterna kan skriva hur många förslag som helst om

garantier, men det måste finnas boenden dit de äldre kan flytta. Faktum är att antalet platser på äldreboenden minskade under er tid vid regeringsmakten, Andreas Carlson. Det är ett faktum. Nu inför vi ett investeringsstöd så att man ska kunna bygga fler äldreboenden, och då blir det de facto fler möjligheter för äldre att få de platserna. Det är handling på riktigt och inte plakatpolitik.

Du kommer inte ifrån att ni vill ha ett jobbskatteavdrag till, Andreas Carlson. Åtminstone om ni ska sitta i samma regering som Anna Kinberg Batra blir det ett jobbskatteavdrag till, och då får du förklara för pensionärerna varför du säger att du vill ta bort skattekliften och samtidigt ska dit med ett jobbskatteavdrag som ökar kliften. Den ekvationen går helt enkelt inte ihop.

(Applåder)

Anf. 35 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Stefan Löfven har nu varit Sveriges statsminister i tre år. Han har haft tur med konjunkturen. Grattis! I övrigt är det dock tre förlorade år för Sverige. Det tar i dag längre tid innan invandrare får jobb, och antalet arbetssökande ökar – i högkonjunktur. Det är dyrare och krångligare att skapa jobb i Sverige. Den tunga kriminaliteten ökar i flera områden. Problemen blir större, och statsministern kämpar vidare med att inte lösa dem.

Herr talman! Ibland tror jag att det är viktigt att stanna upp och reflektera över varför vi håller på med detta. Vad är det som driver en? För mig är svaret väldigt enkelt. Jag vill kunna se min

nu elvaåriga dotter i ögonen och säga till henne att Sverige ska kunna mer när hon blir vuxen, när hon växer upp och när hon blir gammal. Då måste människor kunna växa och bli det de kan och vill vara. Hindren mot det måste rivas.

Sverige ska kunna vara ett land där människor kommer in i samhället och inte fastnar i utanförskap, och då måste vi börja med jobb, integrationsplikt och bidragstak. Sverige ska kunna vara ett land som jobbskapare växer i och flyttar till, inte flyttar ifrån. Då måste vi börja med att sänka skatten på jobb – 500 i månaden om man jobbar och gör rätt för sig. Vi behöver också bättre villkor för företag i Sverige.

Sverige ska kunna vara ett land där skolan ger alla möjlighet att växa, där vi inte nöjer oss med att vara landet lagom i kunskap utan vågar vilja vara bäst och där vi har nolltolerans mot dåliga skolor. Sverige måste kunna ha fler områden med tillit, framtidstro och hopp, där det är fler poliser med bättre betalt som säkrar lag ordning. Arbetslinjen måste utvecklas, inte avvecklas. Det är dags för hela Sverige att jobba, annars når vi inte dit.

(Applåder)

Anf. 36 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! För mig är ordning och reda i ekonomin helt grundläggande. Det är så vi tar ansvar för Sverige, och då kan vi ha långsiktighet.

Tre gånger har Moderaterna regerat Sverige i modern politisk tid. Tre gånger har man genomfört stora, ofinansierade skattesänkningar och lämnat efter sig stora hål i statens finanser: 1976–1982, 1991–1994 och 2006–2014. Budgetunderskott är numera en moderat paradgren. Nu är ni där med fingrarna i syltburken igen, Anna Kinberg Batra. Tillsammans med de andra borgerliga vill ni sänka skatterna med 70 miljarder, och lägger man till Sverigedemokraternas förslag är det skattesänkningar på över 100 miljarder kronor. Detta motsvarar kostnaderna för all personal i hälso- och sjukvården.

Kan du förklara varifrån pengarna ska tas, Anna Kinberg Batra?

Anf. 37 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag kan gratulera statsministern inte bara till att det är högkonjunktur utan också till att han får skörda frukterna av inte bara åtta utan nio alliansbudgetar. Vi skulle behöva en till så snart som möjligt. Det är det som gav Sverige 300 000 fler jobb. Det är det som gav Sverige fler utrikes födda som jobbade än någonsin när vi var tvungna att lämna över regeringsmakten 2014.

Bestäm dig för om du tycker att det är bra eller dåligt, Stefan Löfven! Börja också berätta, så här en dryg timme in i debatten, vad du som regeringschef tänker göra för att hela Sverige ska jobba.

(Applåder)

Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det projektet är påbörjat; det kallas investeringar i vårt gemensamma Sverige. Det är därför 200 000 fler nu har ett arbete att gå till, och det är därför arbetslösheten har sjunkit.

Det är symtomatiskt för Moderaterna och Anna Kinberg Batra att tala om tur. Vi har tur. När det går dåligt för Moderaterna och de borgerliga har de otur, och när det går bra för oss har vi tur. Under de senaste 40 åren har ni suttit vid makten i 17 år, Anna Kinberg Batra. Vid alla de tillfällena har budgetunderskottet dragit iväg och arbetslösheten ökat. Vi har sett till att ta hand om budgetunderskottet och vända det till ett överskott. Ni har otur, och vi har tur.

Har man otur i 17 år, Anna Kinberg Batra, tycker jag att man ska gå ut till väljarna och säga: Ta inte vårt alternativ, för då blir det otur! Ta det andra – de har tur!

(Applåder)

Anf. 39 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Nu hade statsministern visserligen bara en minut på sig att tala om sin politik och vad han vill göra för att hela Sverige ska jobba, men han tog inte chansen nu heller.

Jag är stolt över de åtta år i alliansregering vi hade. Du som reser så mycket, Stefan Löfven – fråga regeringschefer och partiledare i andra europeiska länder hur de klarade de senaste årens enorma och djupa kris! Fråga dem hur de säkrade resurserna till

välfärden och tryggheten. I vårt fall gjorde vi så här: Vi såg till att det lönade sig att jobba. Det var då vi fick 100 miljarder i fasta priser i ökade resurser till välfärden. Det är därifrån pengarna kommer, Stefan Löfven.

Du står här och talar om väldigt mycket i dag – utom hur vi ska säkra välfärden och tryggheten. Det börjar med att folk går till jobbet på morgnarna, och *det* börjar med att det lönar sig att jobba. Jag hör att du är emot detta, men börja tala om för svenska folket hur du skulle göra i stället! Du har haft tre år på dig, och det har inte hänt något.

(Applåder)

Anf. 40 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Tryggheten är viktig. För Anna Kinberg Batra är den viktig – det sa hon alldeles nyss. För väljarna är tryggheten den kanske enskilt viktigaste frågan just nu. Detta hänger ihop med de problem som vi har i samhället. Det hänger ihop med hur verkligheten har utvecklats och hur människor upplever verkligheten.

Jag tycker att det är bra. Trygghetsfrågorna var ett av de områden där den tidigare, moderatledda regeringen fullständigt misslyckades. Man tog inte sitt ansvar tillräckligt tydligt och gjorde inte tillräckligt mycket på detta område.

Vi har en polis i kris – det har både jag och Anna Kinberg Batra konstaterat. Vi har en polis i kris, och det är en kris som inte tycks

avta. Polisen klarar inte sitt uppdrag. Vi har en rikspolischef som inte klarar sitt uppdrag.

Samtidigt har vi en ansvarig minister som uttalar fullt förtroende för rikspolischefen. Jag frågar Anna Kinberg Batra: Är du beredd att pröva misstroende mot ansvarig minister, så att vi kan få ordning på polisen i det här landet igen?

Anf. 41 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Den högst ansvarige för tryggheten, verkligheten, polisen och poliskrisen i det här landet sitter här bakom mig. Det är anmärkningsvärt att han tidigare i dag i denna kammare inte ens svarade på hur mycket brottsligheten breder ut sig. Det är anmärkningsvärt att så många poliser lämnar yrket och att det fattas poliser samt att de inte får de löneökningar som de förtjänar och de verktyg som de behöver.

Detta kräver åtgärder, och dessa åtgärder måste regeringen visa att man vidtar. Det stämmer mycket bra att mitt tålamod med detta börjar att ta slut. Jag har också tidigare uttalat att poliserna behöver bättre ledning.

Jag tycker att det börjar i just regeringen, där ansvaret ligger. Jag tänker fortsätta att utkräva ansvar, och det finns olika instrument för att göra det. (Applåder)

Anf. 42 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Med all respekt för att det finns många olika instrument: Från min sida har ett antal olika instrument prövats i denna församling under de tre år som har gått av denna mandatperiod. Anna Kinberg Batra och hennes vänner inom borgerligheten har inte varit beredda att sätta hårt mot hårt.

Man är väldigt bra på att tycka saker, på att klaga på regeringen och på att berätta vad som inte fungerar och vad som borde göras. Men hittills har man avstått när det har varit skarpt läge.

Därför upprepar jag min fråga. Vi har en minister – i det här fallet inrikesministern – som jag menar är ytterst ansvarig för att polisen inte fungerar. Någonstans måste vi göra någonting i denna församling, för annars kommer ingenting att hända.

Har vi verkligen tid att vänta ytterligare ett och ett halvt år på att någonting ska hända? Hur mycket mänskligt lidande får vi se under det år som är kvar fram till nästa val? Är Anna Kinberg Batra beredd att pröva misstroende mot ansvarig minister? (Applåder)

Anf. 43 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att misstroende är ett av de instrument som finns för ansvarsutkrävande från denna kammare mot en regering som ansvarar inför riksdagen – inte tvärtom.

Men jag tänker inte stå här och diskutera detta vidare med Jimmie Åkesson nu. Jag tänker fortsätta att kräva att regeringen levererar, och jag tänker fortsätta att ha ont om tålamod om regeringen inte levererar. Man har haft tre år på sig men inte lyckats öppna en polisstation i ett av Sveriges tyngst brottsutsatta områden. Om man inte levererar resultat kommer mer att hända.

Det som skiljer oss åt är att jag också är beredd att ta ansvar i regeringsställning. Jag är beredd att diskutera hur det ska göras. Jag vill genomföra mer allianspolitik. Denna diskuterar jag först och främst med allianskollegorna, eftersom vi har en politik som hänger ihop.

Men mitt tålamod med hur Stefan Löfven tar ansvar för polisen och tryggheten och för att säkra tryggheten i det här landet är mycket riktigt på väg att ta slut.

(Applåder)

Anf. 44 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill tala om vår tids största utmaning, och jag konstaterar att den borgerliga statsministerkandidaten hittills inte har nämnt den med ett enda ord. Jag talar naturligtvis om klimatutmaningen.

Enligt forskarna har vi några år på oss att vända utsläppskurvan nedåt. Om vi misslyckas riskerar vi att slungas in i en utveckling bortom vår kontroll. Vi riskerar att få se kraftigt höjda havsnivåer och extremväder med torka.

Mot denna bakgrund vill jag fråga Anna Kinberg Batra: Hur kommer det sig att du vill göra det billigare att släppa ut avgaser från bensen och diesel? Hur kommer det sig att du vill ta bort var fjärde krona från miljö- och klimatbudgeten? Hur kommer det sig att du vill att flyget även i fortsättningen ska slippa att betala sina klimatkostnader? Och hur kommer det sig att du vill stödja dig mot Sverigedemokraterna, som ifrågasätter klimatförändringarna?
(Applåder)

Anf. 45 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Isabella Lövin, för att du tar upp flera viktiga frågor.

Bland det viktigaste vi har gjort för klimatet under denna mandatperiod är att vi och Miljöpartiet tillsammans stoppade förtidspensioneringen av kärnkraften. Om vi ska ställa om fordonsflottan från fossilt bränsle till fossilfritt och om vi ska få fram fler elbilar behövs elproduktion. Om vi ska säkra jobben, så att vi kan satsa på miljön, får det inte vara för dyrt att skapa jobb i vårt avlånga land.

Jag vill säga tack till Miljöpartiet för att ni hjälpte till att rädda kärnkraften.
(Applåder)

Isabella Lövin frågade också om flygskatten. Jag vill gärna säga tydligt att jag är emot den, vilket beror på att Sverige är ett avlångt land där vi lever av att kunna transportera oss mellan

varandra och mellan olika orter. Annars håller Sverige inte ihop; annars kan vi inte klara jobben. Då får det inte vara för dyrt och för svårt.

Miljöpartiet låter ibland i retoriken och i debatterna som att man talar om skatteväxling, men det brukar fattas en bit till det. Det är den röda skattehöjningen som Miljöpartiet förespråkar. De skattesänkningar som skulle premiera något annat brukar Miljöpartiet glömma bort.
(Applåder)

Anf. 46 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret, även om det var osammanhängande.
På andra sidan Atlanten ser vi hur USA lämnar

Parisavtalet. I morgon kommer vi att rösta här i kammaren om en ny klimatlag. Det enda parti som inte stöder denna är Sverigedemokraterna.

Vad ni har gemensamt med Sverigedemokraterna, Anna Kinberg Batra, är att ni skär bort var fjärde krona från miljö- och klimatbudgeten. Ni är inte villiga att gå fram med ett enda styrmedel för att minska utsläppen. Däremot vill ni sänka skatten på bensen och diesel.

När det handlar om kärnkraften är det intressant att konstatera hur analysen kraftigt skiljer sig från Jan

Björklunds. Han gratulerade Miljöpartiet till energiöverenskommelsen, därför att kärnkraften därmed ska skrotas. Vi ska ha 100 procent förnybar energi i det här landet – det är detta som energiöverenskommelsen handlar om.

Detta är någonting som näringslivet – som, precis som Anna Kinberg Batra säger, är jobbskapande och som vill ha långsiktiga spelregler – gratulerar oss till. Sverige ligger i framkant när det handlar om klimatledarskap, och det får vi mycket beröm för över hela världen.

Anf. 47 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman Jag ska inte lägga talartid på att diskutera vem som har osammanhängande repliker i detta replikskifte, men varje gång Miljöpartiet kommer med ett påstående eller en fråga om klimatet brukar vi diskutera och konstatera hur viktigt Parisavtalet är. Detta vet Isabella Lövin.

Låt oss i stället titta på vad som skiljer oss åt. Låt oss titta på hur Carl Schlyter gratulerade Moderaterna till beslutet att inte stänga ned kärnkraften – annars hade den kanske varit borta nu.

Jag tycker inte att det viktiga är att vi ville behålla kärnkraften. De som ska gratuleras här är industrin, jobbskaparna och småföretagarna, som sliter runt om i landet för att skapa jobb.

Det är nämligen så det hänger ihop, Isabella Lövin. Under den senaste moderatledda regeringen – precis som nästa gång, hoppas

jag – kunde vi kombinera att det lönade sig att jobba och att svensk ekonomi växte med att utsläppen minskade.

**Men om vi bara skär och skär på transporter, på jobbskapande och på möjligheter för svensk ekonomi att vara stark har vi inte råd att satsa på forskning, miljö och klimat.
(Applåder)**

Anf. 48 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Anna Kinberg Batra! I den här debatten har du vid ett par tillfällen tagit upp att du vill ha ett bidragstak för några av Sveriges fattigaste barnfamiljer. En familj med två vuxna och tre barn ska aldrig kunna få mer på en månad än vad du själv tjänar på fem och en halv dag.

Jag har ett annat förslag till dig. Det är att du ska titta på landets avdragstagare. De är betydligt dyrare i drift än dessa fattiga barnfamiljer. Du vet vilka jag talar om. De finns i de rikaste kommunerna, till exempel i Djursholm och på andra ställen. Det är de som gör de stora ränteavdragen. De kan vara hur stora som helst. Det är de som gör de stora ROT-avdragen och RUT-avdragen. Det skapar stora hål i statskassan.

Är du beredd, Anna Kinberg Batra, att göra något åt avdragstagarna, att sätta en gräns för hur stora skatteavdrag man kan göra?

Anf. 49 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Senast jag kollade var det ungefär nio av tio barnfamiljer som använde ränteavdrag, och detta omgivna av en ekonomisk politik som Jonas Sjöstedt kontrollerar. Det betyder att barnfamiljers ekonomi på punkt efter punkt kläms åt av dig. Det blir knappare marginaler. Det blir mycket mer månad kvar i slutet på pengarna. Det är därför jag inte är beredd att strama åt ytterligare för barnfamiljer som redan har tajta marginaler, och det är breda grupper vi talar om.

Jag tycker att det är viktigt att Sverige inför ett bidragstak, därför att det är helt orimligt att en familjs inkomst minskar när en av två vuxna bidragstagare börjar jobba. Det är bra att denna skillnad kommer fram. Jonas Sjöstedt kanske tycker att det är en toppenidé. Det tycker inte jag.

Det viktigaste utanförskapet är det från arbetsmarknaden. Det vill jag bryta, och då måste vi både ställa krav och ge hjälp, morötter och möjlighet att få jobb för att fler ska ta sig ur utanförskapet. Det är först då man verkligen kan förbättra för de utsatta familjerna.

Anf. 50 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Detta är så typiskt för den svenska högern. Att ge sig på några av Sveriges fattigaste barnfamiljer är centralt i politiken. Men att sedan några av Sveriges miljonärer och miljardärer gör stora skatteavdrag ska man inte röra. Det är så man bevarar ett klassamhälle. Det är så man bygger ut klyftorna.

Jag menar att det är helt nödvändigt att täppa till de här luckorna i skattesystemet. Man kan börja uppifrån – trappor städas ju bäst uppifrån – och ta bort de absolut högsta avdragen. Det drabbar inga vanliga barnfamiljer. Det drabbar i stället dem som äger de absolut största villorna och herrgårdarna. Pengarna kan man använda till att investera i välfärd och utbildning. Men du försvarar ju alltid deras intressen. De som redan har allt ska också kunna göra de stora skatteavdragen.

Jag tycker att det är dags att sänka ränteavdragen och samtidigt kunna sänka inkomstskatten, till exempel. Det skulle vanliga löntagare vinna på, men många av miljonärerna, många av dina kärnväljare, skulle förlora på det.

Varför är du inte beredd att göra detta?

Anf. 51 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt kan väl lova att ringa till mig den morgon han menar allvar med att sänka inkomstskatten för folk som jobbar. Jag tror inte att jag kommer att få uppleva den dagen. Det är lite tvärtom han driver den ekonomiska politiken nu.

Det är nio av tio barnfamiljer som omfattas av ränteavdragen. De kallar Jonas Sjöstedt för miljardärer och de rika. Jag tror att de allra flesta av de miljoner hushåll som det här handlar om skulle ha en annan uppfattning.

Den som ger sig på familjer här är Jonas Sjöstedt, med höjd skatt för en och en halv miljon löntagare, med en

arbetsmarknadspolitik som inte gör det lättare att få jobb om man inte har något. Det gör att den som är i utanförskap nu får svårare, inte lättare, att ta sig in.

Det är därför vi behöver till exempel RUT-avdragen. Nu har du en minut på dig att skälla på det också. Men det har gjort svarta jobb vita. Det har skapat möjligheter som de människor som har de här jobben inte hade förut. Det är dem du ger dig på, Jonas Sjöstedt, när du gör det svårare och dyrare att jobba i Sverige.

(Applåder)

Anf. 52 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Sverige slits isär. Jag vet inte hur många av talarna i den här församlingen som har använt sig av detta uttryck i dag. Jag har tittat tillbaka lite och konstaterar att jag redan i mitt allra första anförande i denna kammare, i november 2010, använde just orden Sverige slits isär. Sedan beskrev jag varför Sverige slits isär, nämligen till följd av ansvarslös politik, till följd av diffusa och verklighetsfrånvända idéer om hur vi ska hantera invandringsrelaterad problematik, segregation och så vidare. Det är det som skett och har fortsatt ske.

Visst, herr talman, man ska väl vara glad att fler, kanske till och med alla, i den här församlingen nu förstår att Sverige slits isär. Det är bra, men tråkigt att man inte förstod det innan det blev så här illa. Men det vi behöver är inte en Jimmie Åkesson som står här och säger: Vad var det jag sa? Det vi behöver är pragmatism. Det vi behöver i svensk politik är samarbetsvilja och

samarbetsanda. Det vi behöver i svensk politik är att våga se framåt och prata om vilka visioner vi vill bygga det här landet på långsiktigt.

Herr talman! Jag hoppas att vi kan ägna debatten under det år som är kvar till nästa val åt hur vi ska hålla ihop vårt land, bryta segregationen och stärka tilliten och medborgarandan i det svenska samhället, hur vi ska få de människor som har kommit från andra delar av världen till vårt land att på riktigt bli en del av den svenska nationen. Det är de frågor som allt handlar om långsiktigt, herr talman, och jag hoppas att det är dem som debatten kommer att handla om framöver. (Applåder)

Anf. 53 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Sverige behöver pragmatism men inte populism och extremism.

I denna kammare har Jimmie Åkesson stått ett antal

gångar och pratat om sjukvård och pensionärer. Sanningen om Sverigedemokraternas politik är en helt annan. I Dagens industri presenterade Sverigedemokraterna sina skattesänkingsförslag, 50 miljarder kronor. Det är pengar som de i stället skulle kunna lägga på dem som behöver vård, på de äldre och alla som vi behöver investera i.

Ett av skatteförslagen som Sverigedemokraterna framhåller är att den som tjänar 100 000 kronor i månaden ska få en skattesänkning med 46 000 kronor, bland annat Jimmie Åkesson

själv. Är det en bra ekonomisk politik? Undersköterskan som tjänar

mindre än 38 000 skulle inte få någonting alls med detta förslag.

Sverigedemokraternas prat om sjukvårdsreform och allt vad det nu kan heta är i själva verket en sjukvårdsbluff.

Anf. 54 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Precis som övriga partier i den här församlingen presenterar vi vår politik, den sammanhängande politiken, ungefär två gånger om året i samband med att riksdagen fattar beslut om budgeten. Det är där vi presenterar vår politik, inte i någon tidning. Jag vill återigen be Stefan Löfven att ta del av våra budgetförslag. Där framgår nämligen vad som är vår politik.

Visst, vi kan stå här i kammaren och kasta skattehöjningar och skattesänkningar i huvudet på varandra. Skatt tar vi in för att vi ska kunna upprätthålla välfärden – så är det ju. Men det är inte självklart så att ett högt skattetryck, världens högsta skattetryck, leder till världens bästa välfärd.

**Vi sänker skatten för pensionärer, vi sänker skatten för dem som tjänar minst och vi sänker skatten för små och medelstora företag. Stefan Löfven! Det skapar jobb och ökar skatteintäkterna. Är det så fel? Varför vill du inte öka skatteintäkterna? Varför vill du inte sänka skatten för pensionärer?
(Applåder)**

Anf. 55 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Regeringen har påbörjat en sänkning av skatten för pensionärer och den kommer att fortsätta tills klyftan är borta.

Jimmie Åkesson vill stödja en regering som ska in med ett nytt jobbskatteavdrag, det största i historien. Hur går det ihop?

Före valet 2014 sa Jimmie Åkesson att det var viktigt att sänka pensionärsskatten. Efter valet röstade Jimmie Åkesson här i kammaren emot ett sådant förslag. Då föll det. Annars hade pensionärerna kunnat få en sänkt skatt redan 2015. Det var ni emot.

Före valet var ni också emot vinster i välfärden. Då tyckte ni att det var bättre att skattebetalarnas pengar gick till det som de är avsedda för, till vård och omsorg. Efter valet blev ni riskkapitalisternas bästa vän. Då var det något helt annat.

Slutsatsen är att Sverigedemokraterna säger en sak och gör något helt annat. Man kan inte lita på Sverigedemokraterna. Det är ett populistiskt parti. (Applåder)

Anf. 56 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vi hamnar här varje gång, Stefan Löfven. Kan du inte hålla dig till det som är sanning på riktigt någon gång? Måste du ständigt i din retorik skarva och slarva med sanningen? Kan du inte hålla dig till det som är på riktigt, det som faktiskt är sant? Det är en vädjan till statsministern, herr talman.

Vi talar till exempel om vinster i välfärden. Jag tycker att det är en viktig fråga. Jag tycker att det är viktigt att skattemedel går till det som de är avsedda för. Det gick vi till val på, och jag är beredd att kämpa för det. Det betyder inte att jag också är beredd att ställa mig på Vänsterpartiets sida, där man är motståndare till allt som är privat utfört och egentligen vill lägga ned det. Det är ju det som hela regeringens utredning går ut på.

Det är tvärtom, Stefan Löfven: Vi ska se till att vi höjer kvaliteten och att skattemedel används till det de ska användas till samtidigt som vi ska låta mångfald gälla i välfärden.
(Applåder)

Anf. 57 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson stod här tidigare under debatten och tittade på samhällsproblemen. Jag tänkte att vi ska tala en stund om vad han gör åt dem och vad Sverigedemokraternas politik gör åt dem.

Att ställa krav, att införa bidragstak och att införa integrationsplikt så att fler får jobb kan nämligen vara avgörande för det här landets utveckling. I dag finns krav på att man måste vara beredd på att söka jobb i hela landet om man har a-kassa. Jag vill skärpa det kravet så att det gäller även dem som har försörjningsstöd. Men Sverigedemokraterna vill ta bort det. Dessutom vill Sverigedemokraterna höja bidragen, a-kassan, för den som inte jobbar mer än något annat parti i denna kammare.

Jag undrar därför: Varför är det så viktigt att satsa på bidragslinjen i stället för arbetslinjen?

Anf. 58 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att bidragslinjen är någon framkomlig väg. Det är inte heller någon väg som jag står för.

Låt oss ta det första exemplet. Sverige är ett avlångt land med stora avstånd. Låt oss säga att man förlorar sitt arbete och att man bor någonstans långt uppe i landet. Från dag ett måste man då söka jobb i Skåne. Jag är inte beredd att direkt ta de konsekvenser detta får för människors familjeliv och människors vardag. Naturligtvis måste man långsiktigt vara beredd att flytta dit där jobben finns; det håller jag med om. Men jag tycker inte att man som Anna Kinberg Batra vill ska tvingas till det från i princip den allra första dagen. Jag tycker att det är orimligt att göra så.

När det gäller a-kassan är det som Anna Kinberg Batra beskriver inte hela sanningen. Jag tror på en generös omställningsförsäkring under en begränsad tid men med en förhållandevis snabb avtrappning för att skapa incitament för människor att gå in i jobb i stället för att leva på a-kassa.
(Applåder)

Anf. 59 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Om det inte är hela sanningen, Jimmie Åkesson, varför har ni då skrivit så i er egen budgetmotion? Det är därifrån jag tar exemplet.

Man får välja. Antingen prioriterar man bidrag eller så prioriterar man arbete. Antingen ställer man krav på att den som lever av bidrag gör allt han eller hon kan för att bli anställbar eller så gör man det inte. Ni vill alltså minska dessa krav. Och så står du här och säger att bidragslinjen inte är någon framkomlig väg. Det går inte ihop.

Det är detta som skiljer oss åt. Antingen ser man ett samhällsproblem, försöker att göra någonting åt det, har en plan för hur det ska gå till och vågar prioritera sådant som ger resultat – eller så står man bara här och klagar men gör inget, som Jimmie Åkesson.

Anf. 60 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Är det någon som har stått i den här kammaren i tre år och klagat utan att göra någonting är det Anna Kinberg Batra och hennes allianskollegor. Vi har gett er åtskilliga chanser att åstadkomma någonting här, men ni tar aldrig chansen. Det där tar jag alltså inte åt mig av.

Jag tror inte att det är så svart eller vitt. Det är möjligt att Anna Kinberg Batra lever i föreställningen att man antingen lever på bidrag eller jobbar. Men så är det ju inte. Människor kan till

exempel hamna mellan två jobb. Då tycker inte jag att det är rimligt att man bara för att man hamnar mellan två arbetstillfällen ska behöva sälja hus och bil och vad det nu är för någonting som man har. Då ska vi i stället under en begränsad period ha en generös omställningsförsäkring så att människor kan ta jobb som de har kompetens för och så att vi får en bra matchning på arbetsmarknaden. Men om man är arbetslös under en längre period ska det också ske en avtrappning i a-kassan.

Hur Anna Kinberg Batra kan kalla detta för bidragslinjen övergår fullständigt mitt förstånd. Jag tycker att det är en bra mellanväg för att inte skapa onödigt lidande och för att inte öka klyftorna i samhället ytterligare.

(Applåder)

Anf. 61 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Forskarna varnar för att klimatförändringarna går snabbare än vad man hittills har trott. För de flesta av oss är då den naturliga reaktionen att försöka göra någonting åt problemet och bromsa uppvärmningen innan det är för sent.

Men det finns också ett annat sätt att hantera problemet: att förneka det och låtsas som att det inte finns. Så här uttryckte sig Sverigedemokraternas klimatpolitiska talesperson Martin Kinnunen i en klimatdebatt i höstas: Klimatforskningen är levande. Det finns många olika scenarier för temperaturen, och vi kan inte säga säkert om det är mänsklig påverkan som driver temperaturökningen.

Jag vill fråga Jimmie Åkesson: Vilka vetenskapliga studier stöder ni er på när ni påstår att forskningen om temperaturökningen är levande?

Anf. 62 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Nu är vi i det här svarta och vita igen. Jag menar att man måste kunna ifrågasätta regeringens prioriteringar utan att för den sakens skull anklagas för att förneka eller förringa det ena.

Att jordens klimat förändras vet vi. Vi är helt överens om att så är fallet. Frågan är: Vilken insats ska Sverige göra i Sverige för att om möjligt förhindra detta jämfört med vad andra länder ska göra?

Sverige släpper nästan inte ut någonting i jämförelse med andra länder. Vad är då rimligast – att vi satsar i Sverige på att minska utsläppen med följderna att arbetstillfällen försvinner, att människor tvingas från landsbygd och så vidare eller att vi ser till att de länder som släpper ut mest också gör mest? Det senare tycker jag är den rimliga politiken.
(Applåder)

Anf. 63 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Tack för klargörandet, Jimmie Åkesson! Det är glädjande att du till skillnad från dina partikamrater tror att klimatförändringarna är på riktigt. Men då är frågan: Varför för ni en politik där ni fullständigt ignorerar klimathotet?

Du säger att Sveriges utsläpp är minimala. Det resonemanget köper exempelvis inte Kaliforniens guvernör, som har tagit ett eget ansvar för Parisavtalet och klimatförändringarna när USA nu lämnar avtalet. Varje utsläpp har en lokal källa.

Det är också mycket anmärkningsvärt att Sverigedemokraterna påstår att en omställning till ett förnybart och klimatsmart samhälle skulle hota jobben när näringslivet och exportindustrin är av exakt motsatt uppfattning. Sveriges konkurrensfördelar handlar om att vi är miljömässigt avancerade och progressiva. Vi har ett unikt starkt varumärke, och vi har möjlighet att visa globalt ledarskap. Och det ska vi göra.

Anf. 64 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vi gör också stora investeringar i till exempel forskning och utveckling, vilket jag menar är avsevärt mer effektivt än den miljöpolitik som regeringen bedriver.

Bara för att klargöra: Om det kostar 100 kronor att minska utsläppen i Sverige med en enhet och 1 öre att göra det i Kina – var gör vi det då effektivast, Isabella Lövin? Vad är mest effektivt? Det Isabella Lövin och regeringen säger i klimatpolitiken är att

Sverige ska betala massor med pengar så att Polen, Bulgarien och andra länder ska kunna fortsätta att släppa ut. Det är inte effektiv politik.

Det effektiva är att använda pengarna där de gör störst nytta, och det är inte i Sverige. Det effektiva är inte flygskatt och inte att försvåra för människor att bo på den svenska landsbygden. Det är att vi till exempel bekämpar kolkraft i Kina.
(Applåder)

Anf. 65 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! För bara några dagar sedan spred Jimmie Åkessons absolut närmaste man, partisekreterare Richard Jomshof, en bild som beskrev religionen islam som en trojansk häst i krig mot västvärlden.

Vi känner alla till historien om hur grekerna plundrade och söndrade och tog till våld för att tvinga befolkningen i Troja till underkastelse. De tog kvinnor och barn som slavar. Sverigedemokraternas partisekreterare verkar alltså mena att religionen islam är vår tids trojanska häst. Han verkar mena att de läkare som är muslimer och som varje dag räddar livet på människor i Sverige är ett hot. Han verkar mena att de lärare som är muslimer och som varje dag lär våra barn att läsa och räkna i skolan konspirerar mot väst. Han verkar mena att de poliser som är muslimer och som varje dag gör sitt yttersta för att vi ska känna oss trygga egentligen lurar oss.

Min fråga till Jimmie Åkesson är därför: Vad grundar sig denna analys på? Anser Sverigedemokraterna att religionen islam är en trojansk häst?

Anf. 66 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tror inte att vare sig min partisekreterare eller mina partiföreträdare tror att poliser, läkare eller människor som på olika sätt har viktiga roller i samhället är ett hot mot det svenska samhället eller är någon sorts trojansk häst.

Däremot är jag övertygad om att det i vårt land finns människor som inte har goda avsikter. Det finns människor som har utnyttjat vår naivitet, utnyttjat vårt bristande ansvarstagande, utnyttjat det faktum att vi inte vill upprätthålla våra gränskontroller och så vidare för att ta sig in i Sverige för att till exempel stjäla en lastbil, plöja i jättehög hastighet nedför Drottninggatan och meja ned och mörda människor.

Det finns, och det finns inte bara en. Det finns många sådana i vårt land, och det de oftast har gemensamt är religionen. Det betyder inte att religionen är en trojansk häst, men det betyder att vi inte får vara naiva.

(Applåder)

Anf. 67 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Ja, men nu var det just religionen islam som uppenbarligen var en trojansk häst.

Religiös fundamentalism ska vi ju bekämpa. Islamism ska vi bekämpa. Sverige står inför stora utmaningar på det här området. Hemvändande IS-terrorister, personer som mördar i religionens namn och hitresta terrorister är ett hot. Hederskultur och religiös extremism ska bekämpas.

Men lärare som undervisar våra barn och som är muslimer är inte ett hot. Läkare som räddar liv på våra sjukhus representerar inte ett förtryck. Småföretagare som öppnar en ny butik är inte en samhällsfara.

Det är just religionen islam, Jimmie Åkesson, som dina partikamrater argumenterar mot. Jag vill därför fråga dig: Håller du med Richard Jomshof om att religionen islam är en trojansk häst mot väst?

Anf. 68 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det kan i och för sig vara upp till den enskilde, men jag tror inte att man blir läkare på grund av att man är muslim. Jag tror inte att man öppnar en affär med hänvisning till en viss religion eller så.

Däremot är det som är gemensamt för många av dem som ägnar sig åt terror i vår del av världen att de hänvisar till just religionen

islam. Det betyder inte att alla människor som har en muslimsk tro är potentiella terrorister. Tvärtom är jag helt övertygad om att de allra flesta människor som har denna tro är väldigt laglydiga, skötsamma, fina människor som vill väl och har goda avsikter.

Men det finns och har funnits en enormt utbredd naivitet i det svenska samhället, där man inte har förstått att det också finns människor som hänvisar till den här religionen som har onda avsikter och där man inte har förstått att när kulturer och värdesystem krockar så som har skett i det svenska samhället får vi problem. Det är det vi pekar på när vi lyfter fram den här frågan.

(Applåder)

Anf. 69 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson! Under den här debatten har du vid flera tillfällen tagit upp problemen med kriminalitet och hur den ska bekämpas. Du nämner ofta kriminalitet samtidigt som du talar om invandring. Men jag undrar, Jimmie Åkesson, om du är rätt person att tala om hur man ska bekämpa kriminalitet.

Anders Forsberg har fått sluta i Sverigedemokraternas riksdagsgrupp. Brottsrubricering: grov förskingring.

Kent Ekeröth sitter kvar. Brottsrubricering för åtalet: misshandel.

När du är på gruppmöte blickar du ut över människor som är dömda för misshandel, för stöld, för narkotikabrott, för häleri, för

våld mot tjänsteman etcetera. Är du verkligen rätt person att tala om hur man bekämpar kriminalitet?

Anf. 70 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Frågan är retorisk, och jag tycker att nivån på debatten blir ganska låg när vi använder den här typen av enskilda exempel. Men det är på flera sätt en principiellt intressant frågeställning, tycker jag.

Är det till exempel Jonas Sjöstedts uppfattning att om man någon gång i sitt liv har gjort någonting brottsligt – det kan vara att man har missat bokföring eller att man på grund av en kommentar som någon annan har skrivit i ens blogg blir dömd för någonting, förtal eller vad det nu kan vara – ska man aldrig någonsin mer få tala om politik? Har man då ingen trovärdighet att tala om att brott i samhället måste bekämpas? Är det Jonas Sjöstedts inställning?

Min inställning, herr talman, är att när man har dömts för ett brott och avtjänat det straff man fått är man en medborgare lika mycket värd som Jonas Sjöstedt och jag. Är inte det Jonas Sjöstedts uppfattning?
(Applåder)

Anf. 71 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Den här frågan är inte retorisk. Den handlar om din riksdagsgrupp, Jimmie Åkesson. Den handlar om vilket slags parti Sverigedemokraterna är. Stöld, narkotikabrott, misshandel – samtidigt som du gärna, ofta, i svepande ordalag pekar ut stora grupper av svenskar, nämner kriminalitet i samma andetag och trycker på dem en bild av att de ska misstänkas. Du talar om kriminella gäng, men vad är det du ser när du går på din egen riksdagsgrupps möten? Vad är det du ser då?

För mig handlar det här om trovärdighet. Ja, jag tycker att när man har avtjänat sitt straff ska man få en ny chans. Men det här handlar om Sverigedemokraterna som parti. Varför är det just hos er som kriminaliteten är så överrepresenterad? Vad beror det på, Jimmie Åkesson, och hur påverkar det din trovärdighet när du i svepande ordalag anklagar andra för att vara kriminella?

Anf. 72 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag anklagar kriminella för att vara kriminella. Sedan anklagar jag Jonas Sjöstedt och hans kompisar inom de sju övriga riksdagspartierna för att inte ha gjort eller göra tillräckligt för att bekämpa kriminalitet. Det är det jag ägnar mig åt – och ja, jag hävdar att jag är trovärdig där. Jag hävdar att jag är mycket mer trovärdig än någon annan här, för jag talade om det här innan det var så illa som det är nu. Det gjorde jag.

Jonas Sjöstedt är inte trovärdig i detta. Du är inte trovärdig, Jonas Sjöstedt, när du säger att man förtjänar en andra chans och så

vidare. Vissa av sakerna du tar upp hände, tror jag, på 80-talet. Ändå står du här 20, 25, 30 år senare och lyfter fram detta i Sveriges riksdag. Det betyder att du straffar de människorna igen. Människor som för tiotals år sedan har avtjänat sitt straff, ångrat sig, gjort bot och bättring och så vidare – du står här i dag och säger att de inte är lika goda medborgare som du. Det tycker jag är riktigt dåligt, Jonas Sjöstedt.
(Applåder)

Anf. 73 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Jag läser i en tidning om lilla Selma. Hon är fyra år. Hon har en grav hjärnmissbildning och kan inte röra armar eller ben. Hon kan inte tala eller äta själv, och hon får epileptiska anfall. För att kunna leva behöver hon tillsyn och hjälp. Det har hon och föräldrarna fått genom assistansreformen, LSS-reformen, som genomfördes på 90-talet på mitt partis initiativ.

Nu genomförs stora neddragningar i den här reformen på regeringens uppdrag. Det gör att många funktionshindrade i dag är förtvivlade över de hot som läggs fram.

Men när jag läser Sverigedemokraternas budget ser jag att ni tycker att regeringens neddragningar är för försiktiga. Ni vill dra ned med ytterligare ett par miljarder på LSS-reformen i ert budgetalternativ, vilket skulle få ännu värre effekter än de som regeringen nu åstadkommer.

Min fråga till Jimmie Åkesson är: Varför vill ni skära ned för samhällets allra mest utsatta? (Applåder)

Anf. 74 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Den här frågan har Jan Björklund ställt till mig tidigare. Då har jag förklarat att det inte är så utan tvärtom. Jag har också förklarat varför jag personligen brinner väldigt mycket för det här.

Vad som är ett faktum – och det är det jag menar; Stefan Löfven har samma problem som Jan Björklund här – är att man inte kan läsa *en* budgetpost i en budget. Man måste se helheten.

Vi har låtit riksdagens utredningstjänst beräkna vad de positiva ekonomiska effekterna skulle bli av vår invandringspolitik, det vill säga att det kommer färre människor till Sverige och därmed att färre människor är i behov av välfärd. Riksdagens utredningstjänst har räknat på detta och presenterat för oss en besparing inom olika typer av välfärd.

Det är ingen besparing per capita. Det betyder inte att Selma får mindre personlig assistans. Det betyder bara att det kommer att finnas ett mindre behov av personlig assistans totalt sett därför att det finns färre människor i Sverige som är i behov av personlig assistans. Det är det som är förklaringen till detta, Jan Björklund.
(Applåder)

Anf. 75 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Det är riktigt att jag har ställt den frågan till Jimmie Åkesson förut. Jag fick ett lika otydligt svar då. Det är därför jag ställer frågan på nytt. Det är ett helt obegripligt svar.

De här människorna finns här i Sverige. Det må vara att du vill ta emot färre i framtiden, Jimmie Åkesson. Men nu är de här i Sverige. Och om de ska få den hjälpen kostar det pengar. Att ha assistenter dygnet runt kostar mycket pengar. Assistansreformen är en ganska kostnadskrävande reform. Det är såklart därför regeringen skär i den. Men jag menar att det är värt det. Det här är den mest utsatta gruppen i vårt samhälle, och den ökade frihet de här individerna får är värd den kostnaden.

Du säger att eftersom ni vill minska invandringen i framtiden ska vi skära ned för dem som har den här assistansen nu. I december tryckte du vid voteringen här i riksdagen på knappen för att skära ned omedelbart. I december skulle du skära ned från den 1 januari i år. Hur många skulle du utvisa under den tiden? Det hade inte gått.

Du vill skära ned för dem som har hjälp nu. Försök inte att bluddra bort det genom att säga att det gäller framtiden! Det är här och nu som du vill göra stora nedskärningar i LSS-reformen. (Applåder)

Anf. 76 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jan Björklund måste missförstå fullständigt. Det är inte på det sättet att det inte kommer att tillkomma människor som är i behov av personlig assistans under nästa år. Det kommer det tyvärr att göra. Men med vår politik kommer det att tillkomma färre, eftersom invandringen minskar. Det är den enkla förklaringen. Det är inte jag som har suttit på kammaren och

räknat på det här. Riksdagens utredningstjänst har räknat på detta åt oss och kommit fram till det.

Jan Björklund talar om neddragningar på 2 miljarder, tror jag att han sa. Det är under en lång budgetperiod. Det handlar om ett par hundra miljoner under första året – tror jag – i en verksamhet som kostar tiotals miljarder. Det är alltså en beskedlig sak, en direkt följd av att vi för en mer ansvarsfull politik.

Jag håller med Jan Björklund om att det är väldigt viktigt att slå vakt om den personliga assistansen och möjligheten att få det. Jag tycker till exempel att utredningen om bland annat vinster i välfärden är en viktig fråga. Det är nämligen många som är beroende av privata alternativ.

(Applåder)

Anf. 77 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Jag har också tittat lite på Sverigedemokraternas budget. Jimmie Åkesson har uppmanat till det. Jag har även tittat på helheten, och jag ser ett ganska omfattande strösslande med skattebetalarnas pengar.

Vi kristdemokrater ser problem med personer som inte kommer in på arbetsmarknaden. Men vi tycker inte att det är rimligt att skattebetalarna ska ta hela kostnaden för att de ska kunna få jobb. Det Sverigedemokraterna föreslår är dyra skattesubventioner, som är orättvisa mot andra grupper.

Dessutom inbjuder så stora subventioner som Jimmie Åkesson föreslår till fusk.

Vi kristdemokrater föreslår introduktionsanställningar som rätt och slätt innebär att man ska kunna anställas i företag utan krångel med byråkrati och till 75 procent av ingångslönens kostnad. Det är mer effektivt, det är enklare och det är billigare. Det är dessutom betydligt lättare för de företag som vill anställa och ger möjlighet för dem som vill komma in på arbetsmarknaden att ta ett första steg in.

Varför är inte Jimmie Åkesson beredd att stödja en sådan ordning?

Anf. 78 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag förstod helt ärligt inte riktigt vad Andreas Carlson syftar på. Men min huvudkritik mot den borgerliga regering som vi hade i åtta år gäller just subventionerade anställningar. Staten går alltså in och betalar lönekostnader för vissa grupper, för att de ska komma in på arbetsmarknaden, som det heter.

Det är bland annat diskriminerande mot den infödda delen av befolkningen. Men det har också visat sig vara ineffektivt. Det ledde inte till särskilt många riktiga jobb. Det blev inte bättre.

Andreas Carlson och Kristdemokraterna och de övriga borgerliga partierna kan byta namn på de här ineffektiva reformerna och

säga ”Nu har vi tänkt om. Nu ska vi göra någonting nytt.” Men i själva verket gör man inte det. Det är precis samma sak.

Jag tror på riktiga jobb, inte låtsasjobb. (Applåder)

Anf. 79 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Det är därför det blir märkligt; Sverigedemokraterna lägger visserligen ned nystartsjobben. Det är det ni gör, Jimmie Åkesson. Men sedan pytsar ni ut de pengarna på andra saker som ni inte ens beskriver i er budget. Ni tar bland annat bort arbetsgivaravgifterna under många år för de lärlingstjänster ni har. Ni tar också bort skatten på inkomster på upp till 12 500 kronor per månad. Det innebär att de som tar det första steget in på arbetsmarknaden skattesubventioneras helt och hållet.

Ni byter namn och fixar och trixar i er budget. Men det är inte genomförbart.

Vi vill ha riktiga jobb. Vi vill ha introduktionsanställningar. Vilket företag som helst ska kunna anställa utan att gå till Arbetsförmedlingen, utan att behöva fylla i något papper. Företag ska kunna anställa till 75 procent av kostnaden. Det blir enklare, det blir billigare och det blir mer effektivt. Det blir bättre för företagare. Det blir framför allt mycket bättre för den som i dag står utanför arbetsmarknaden och ska ta första steget in. Det blir mycket bättre än Sverigedemokraternas pusslande och trixande i sin budget som inte är genomförbar, herr talman.

Anf. 80 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag blir lite förvånad när jag lyssnar på borgerligheten här i dag, apropå strösslande och förvirrad argumentation. Om jag uppfattar Andreas Carlson rätt föredrar han alltså att staten ger bidrag till företag för att de ska anställa människor, i stället för att människor får lägre skatt på de första kronorna man tjänar. Det förstår jag inte.

Det är nämligen det jag vill göra. Jag vill sänka skatten för dem som tjänar allra minst. Jag vill sänka skatten på ett sådant sätt att de som tjänar allra minst ska få mer över i plånboken, så att de blir mer intresserade av att faktiskt ta det där första jobbet. Det skapar incitament. Arbetsgivaren blir naturligtvis också mer intresserad av att anställa dessa människor.

Det är vägen att gå. Vi ska inte ge arbetsgivare bidrag, subventioner, för att anställa vissa av staten utvalda grupper av människor. Det tycker jag är riktigt dålig politik.

(Applåder)

Anf. 81 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Samtidigt som vi står här i kammaren och debatterar håller ett gigantiskt isberg, lika stort som Öland och Gotland tillsammans, på att lossna från Antarktis. Klimatförändringarna går nu enormt mycket snabbare än man trott tidigare. Halva Stora barriärrevet har dött de senaste två åren på grund av varma havsströmmar. Situationen är akut.

Jag blir förvånad över att många partier här ignorerar denna ödesfråga fullständigt. I sina anföranden nämnde inte Anna Kinberg Batra, Jimmie Åkesson, Jan Björklund, Andreas Carlson och inte ens Jonas Sjöstedt klimatfrågan.

Än mer förvånad blir jag över allianspartiernas budgetförslag. Samtliga allianspartier och Sverigedemokraterna vill skära ned miljöbudgeten med minst 25 procent. Med den politiken försvinner många solceller, cykelbanor och laddstolpar för elbilar.

Samtliga allianspartier och Sverigedemokraterna vill också låta flyget slippa betala sina klimatkostnader. Samtidigt som vissa också är emot investeringar i höghastighetståg.

Medan polerna smälter finns det två partier här i riksdagen, Moderaterna och Sverigedemokraterna, som till och med vill göra det billigare att släppa ut fossila bränslen. Det är tydligt vilken klimatpolitik vi kommer att se med en blåbrun röra vid regeringsmakten.

Herr talman! Det finns ett enda parti i Sverige som prioriterar klimatfrågan. Det är Miljöpartiet.

Anf. 82 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! År 2016 ökade utsläppen i Sverige, enligt Statistiska centralbyrån. Det är ett kvitto på Miljöpartiets politik. Under alliansregeringen sjönk utsläppen konstant.

Att höja skatterna verkar vara det enda Miljöpartiet är intresserat av, inte vilken effekt de får. Miljöpartiets flygskatt minskar utsläppen med lika mycket som svenska folkets trädgårdsmaskiner släpper ut. När isarna smälter är det effektiva åtgärder som behövs, inte symbolpolitik.

Centerpartiet har lagt fram ett alternativ till Miljöpartiets ineffektiva flygskatt. Vi vill se en kvotplikt, en obligatorisk inblandning av förnybart biobränsle för alla flyg som lyfter från svenska flygplatser. Miljöpartiet ska tydligen snabbtreda just detta. Det beskedet kom i morse. Vårt förslag, som jag presenterade i går, stressar uppenbarligen regeringen och Miljöpartiet.

Nu tycker Miljöpartiet att Centerpartiets förslag är bra. Varför håller ni då fast vid en ineffektiv flygskatt som inte gör tillräckligt för klimatet, Isabella Lövin?

Varför håller ni fast vid symbolåtgärder och inte riktiga miljöresultat?
(Applåder)

Anf. 83 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Vi i Miljöpartiet har under två och ett halvt år i regering genomfört det som ni inte lyckades med under åtta år i alliansregeringen. Vi har fått igenom ett bränslebyte för att öka inblandningen av förnybart i bensin och diesel. Vi har lagt fram förslag till en klimatlag som gör att vi kommer att se till att minska utsläppen. Vi har ökat klimatbudgeten med nästan 82

procent. Vi ska skrota utsläppsrätter och inte sälja dem till investeringsbanker så som ni gjorde under er tid.

Det här är riktiga utsläppsminskningar. Men frågan till dig, Annie Lööf, är: Om du sitter i en borgerlig regering med stöd av Sverigedemokraterna, hur ska du få igenom din miljöpolitik under nästa mandatperiod när du inte lyckades med det under åtta år i en borgerlig regering?

Anf. 84 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag kommer inte att sitta i en alliansregering med stöd av Sverigedemokraterna.

Kvittot från alliansregeringens åtta år med Centerpartiet på miljöministerposten är ett strålande miljö- och klimatarbete. Vi kunde ha gjort mer, men vi kan konstatera att vindkraften tiodubblades. Miljöbilarna på våra gator blev många fler. Vi blev bäst i EU på andelen förnybar energi i elsektorn. Vi drog igång mycket av det arbete som ni nu har fortsatt att genomföra.

Vi står också bakom många av de resultatinriktade förslag som Miljöpartiet har fått igenom. Men det återstår ändå en del. Ni satsar på ineffektiva klimatskatter när isarna smälter. Vi behöver kraftfulla förslag. Utsläppen, Isabella Lövin, ökar nu med Miljöpartiet i regeringen. Vilket ansvar har Isabella Lövin som klimatminister och som språkrör för Miljöpartiet för att utsläppen, enligt Statistiska centralbyrån, nu ökar i Sverige med Miljöpartiet i regeringen?

Anf. 85 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Ni lämnade efter er 4 miljoner ton koldioxidekvivalenter i ett underskott som ni inte tänkte åtgärda med nationella medel, utan ni tänkte köpa utsläppsrightsminskningar utomlands i stället för att vidta nationella åtgärder. Vi har minskat det gapet, och det har Naturvårdsverket konstaterat. Vi är på väg att uppfylla vårt åtagande för våra utsläppsminskningar med nationell politik. Det hade ni ingen politik för. Det var tomt i skrivbordslådorna på Miljödepartementet när vi trädde till.

Nu krävs det kraftfulla reformer. Vi måste titta på alla utsläppsområden, inte minst på transportsektorn, för att få ned utsläppen. Därför är det anmärkningsvärt

att ni är emot en beskedlig flygskatt. Ni avfärdade den redan innan utredningen var klar – 80 kronor per resa inom Sverige. Också flyget ska betala sina rättmätiga kostnader för utsläppen när alla andra transportslag gör det.

Vi ska också utreda en reduktionsplikt för flyget, och det samarbetar vi gärna med er om.

Anf. 86 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Isabella Lövin! Vi har dricksvattenbrist i en stor del av Sverige i dag. Vi har tagit rent vatten som en självklarhet, vilket det ju inte är. Med de allvarliga klimatförändringarna riskerar den typen av problem att bli större framöver.

Sjön Vättern är Sveriges viktigaste källa till rent dricksvatten. I framtiden får den kanske också försörja Mälardalen. Men Vättern är hotad. Ett av de mest konkreta hoten är kraven på allt större militärövningar då man bokstavligen skjuter granater med tungmetaller och miljögifter rakt ut i sjön.

Det här kan du stoppa. Frågan kommer på ditt och regeringens bord snart. Ni kan bestämma, ja eller nej. Kommer dricksvattnet och Vättern först eller kommer militärens bekvämlighet först? Det finns andra övningsområden. Vad kommer ni att göra? Visst kommer ni att sätta miljön och Vättern före militärens övningar?

Anf. 87 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Det gläder mig att också Jonas Sjöstedt är orolig över klimatförändringarna och tar upp dem i den här debatten.

Dricksvattnet ligger nu på extremt låga nivåer i alla Sveriges 290 kommuner, förutom i 14 kommuner. Det har aldrig hänt förut. Det är ett tecken på hur tydligt klimatförändringarna påverkar oss i Sverige här och nu. Det är ingenting som i framtiden drabbar andra länder, utan det här handlar om Sverige.

Vi tittar nu på hur man ska kunna stärka kommunernas och regionernas möjligheter att skydda och bevara dricksvattnet. Vättern är naturligtvis en väldigt viktig dricksvattentäkt. Vi i Miljöpartiet vill naturligtvis skydda det dricksvattnet och prioriterar den frågan. För våra barns och barnbarns framtid är detta oerhört mycket viktigare än att militären ska öva där.

Anf. 88 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka dig för det svaret. Jag tycker att det var ett bra och tydligt svar. Jag uppfattar att du som språkrör för Miljöpartiet tydligt tar ställning för Vätterns vatten mot de utökade skjutövningarna vid och flygövningarna över Vättern. Det kommer nog att behövas i regeringen framöver.

Om man förstör det rena vatten som vi har, förstör man också förutsättningen för vattenförsörjning för väldigt lång tid framöver.

Ni har en allierad i Vänsterpartiet i den viktiga miljöstriden som ligger framför oss, att inte tillåta att man vräker tungmetaller och miljögifter i en av Sveriges viktigaste källor till rent vatten. Jag hoppas att vi tillsammans kan vinna den striden.

Anf. 89 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Sjöstedt! Vi tar gärna emot den utsträckta handen. Jag hoppas också att fler partier i denna riksdag inser nödvändigheten av att skydda det som är helt livsavgörande för både denna generation och kommande generationer. Vi måste göra mycket mer för att se till att utsläpp från jordbruk, från industrier och från alla möjliga verksamheter inte skadar det som är det allra viktigaste för oss, nämligen grundvatten. Jag ser med stor oro på att man där hittar spår av kemikalier och olika typer av ämnen.

En annan fråga som jag kan passa på att nämna och som är av otroligt stor vikt är utsläppen i haven där plastskräp och mikroplaster är ett stort problem. Regeringen ser över det och vill nu förbjuda mikroplaster i kosmetika. Vi ska också se över hur man kan minska utsläppen från biltrafiken och det som rinner ut i dagvattnet.

Anf. 90 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! I den här typen av debatter brukar vi inte alltid ge varandra så mycket beröm, och det tycker jag är lite tråkigt. Jag skulle vilja tacka Isabella Lövin för att Miljöpartiet har lagt en del ideologiska skygglappar åt sidan. Förra veckan gjorde vi en terroröverenskommelse för att höja beredskapen att bekämpa terrorism. Miljöpartiet har tidigare varit det parti här i kammaren med störst orealistiska drömmar. Men regeringsinnehavet tycks ha haft en modererande effekt.

I terroröverenskommelsen står det att polisen ska få bättre tillgång till kameraövervakning. Jag vill fråga Isabella Lövin om Miljöpartiet har släppt det ideologiska motståndet mot övervakning. Är ni med på att polisen ska kunna sätta upp kameror på platser där det exempelvis bedöms vara större risk för terrorattentat eller annan brottslighet? Är ni med på att polisen utan tillstånd ska kunna sätta upp kameror? Ja eller nej, Isabella Lövin?

Anf. 91 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill tacka för de vänliga orden. Jag uppskattar att vi kan ha den typen av tonläge även här i riksdagen.

När det gäller terrorbekämpning delar naturligtvis jag och Miljöpartiet den oro som hela svenska folket känner inför att helt oskyldiga människor kan bli drabbade av fullständigt vettlösa och fasansfulla attentat. Vi är beredda att se vad vi kan göra för att hindra den här typen av attentat från att drabba oss medborgare.

Den terroröverenskommelse som vi nu har ingått med oppositionspartierna står vi upp för. Övervakningen måste naturligtvis vara proportionerlig när det gäller kränkning av den personliga integriteten. Men när polisen och myndigheter bedömer att det är rimligt med övervakning står vi bakom det.

Anf. 92 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Tack så mycket för tydligheten! Då tolkar jag det som att Miljöpartiet är för att polisen utan att söka tillstånd ska kunna sätta upp kameror om man bedömer att det är lämpligt med tanke på risk för terrorattentat eller andra typer av brottsliga aktiviteter.

Nu i veckan såg vi att kamerorna i Rinkeby hade gjort att befolkningen kände sig lugnare, men där tog det tre år för polisen att få kameror på plats med tanke på krångliga tillståndsprocesser och rättsprocesser.

Då är frågan: Är ni i Miljöpartiet beredda att stödja att polisen får sätta upp kameror där man bedömer att det är lämpligt och anmäla det i efterhand? Tillståndsplikten tas alltså bort, och polisen får alltså sätta upp kameror och sedan har man anmälningsplikt på samma sätt som SL har undantag från kameraövervakningslagen. Ni är alltså beredda att medge det undantaget också till Polismyndigheten?

Anf. 93 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Rättssäkerhet och rättsstatens principer är oerhört viktiga. I detta enskilda fall måste vi naturligtvis väga den personliga integriteten och rättsstatens principer mot polisens befogenheter. Vi är beredda att se vad som är proportionerligt i förhållande till det hot som vi också står inför.

Jag kan inte ge ett rakt svar på frågan, eftersom jag inte är insatt i terroröverenskommelsen på detaljnivå. Principen att människor ska kunna känna sig trygga och att vi måste kunna använda proportionerliga metoder för detta står vi dock bakom.

Anf. 94 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Vi behöver hålla ihop Sverige. Vi behöver hindra tudelningen och minska den sociala och regionala klyfta som nu växer. Den stora frågan i denna debatt handlar mycket om hur vi ska få pengar till skola, vård och omsorg och till infrastruktur och investeringar. Det får vi genom att fler jobbar.

Insikten måste vara att alla jobb behövs. Genom sänkta skatter på jobb och företag kommer fler att komma i arbete, integrationen förbättras och vi får då fler skattekonor som kan investeras i skola, vård och omsorg.

Det är viktigt att även Socialdemokraterna inser detta viktiga samband inför den kommande valrörelsen: Sänkta kostnader på jobb och företag ger fler skattekonor att investera i en bra välfärd med hög kvalitet.

I över två timmar har vi i riksdagen nu debatterat. Förutom min fråga till Stefan Löfven har ingen från det rödgröna laget lyft fram vikten av fler företag och ett gott företagsklimat. Det gör mig bekymrad. Hittills har konjunkturen gjort mer för jobben än vad Stefan Löfven har gjort.

Det är nämligen i de små och medelstora företagen som jobben växer fram. Det är företagen som ser till att hjulen i ekonomin snurrar. Det är de som skapar jobben, vilka sedan leder till de skattekonor som vi kan investera i en bra skola, vård och omsorg.

Socialdemokraterna verkar vilja investera i allt annat än jobb och företagande. Det är sorgligt. Hittills har regeringen höjt skatten på jobb och företagande med över 30 miljarder. För Stefan Löfven är det tur att vi befinner oss i en högkonjunktur. Men när konjunkturen sedan vänder nedåt kommer företagen att vara sämre rustade, jobben kommer att bli färre och Sverige kommer att vara sämre rustat.

Det är nu i högkonjunktur som strukturella reformer krävs för att fler ska få jobb. För att fler människor som befinner sig i en utsatt position ska få möjlighet att gå från låga bidrag till en högre

inkomst är det viktigt att vi har en jobbvänlig politik, som hindrar klyvningen av Sverige och som satsar på jobbskapande, företagande och arbete.

(Applåder)

Anf. 95 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Sverige har ett besvärligt parlamentariskt läge, och det finns en hel del som talar för att vi får det även efter 2018. Folket ska först säga sitt nästa höst. Vi ska inte stå i kammaren och fördela regeringsplatser. Det finns dock en princip som är oerhört viktig. Sverige har nu i sitt parlament ett parti som har nazistiska rötter och är rasistiskt. Det ställer extra krav på ansvarstagande av de demokratiska partierna i samma kammare.

Jag har hela tiden sagt att för egen del är lösningen för att ta ansvar att gå över blockgränsen. Detta är även lösningen för att hantera en svår situation. Annie Lööf och Centern har varit lika tydliga. De vill inte ha något samarbete med Sverigedemokraterna och vill heller inte bilda regering med stöd av dem. Det är ett rakryggat besked, och det verkar också ha gett utslag i väljaropinionen.

Om ingen sida av de traditionella blocken får majoritet i valet undrar jag om Annie Lööf är öppen för blocköverskridande samarbete i regeringsfrågan, i budgetarbetet eller vad det än må handla om.

Anf. 96 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag siktar självklart på att byta ut Stefan Löfven och att Anna Kinberg Batra ska bli Sveriges nästa statsminister i en alliansregering. Jag har också sagt att om en alliansregering behöver mer stöd, det vill säga om vi inte har egen majoritet, är vi också beredda att söka stöd över blockgränsen.

Eftersom Stefan Löfven talar så varmt om blocköverskridande samarbete och samtal utgår jag från att han och Socialdemokraterna i så fall skulle kunna stödja en alliansregering.

Anf. 97 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Först och främst tycker jag att Annie Lööf ska stödja en statsminister som har tur. Det tycker jag till att börja med. Ta inte någon som har otur, utan ta en som har tur!

Vi kommer naturligtvis att söka alla de möjligheter som finns för ett blocköverskridande samarbete. Men det är nästa steg. Principen är dock viktig nu. Det kommer alltså aldrig att bli något samarbete med Sverigedemokraterna? Och ni kommer heller inte att bilda regering med stöd av Sverigedemokraterna? I så fall har jag uppfattat Annie Lööf rätt, och det är viktigt att jag gör det.

Anf. 98 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Ja, det är korrekt uppfattat. Jag upplever att jag har varit väldigt tydlig på denna punkt. Centerpartiet söker stöd för en ny statsminister och en ny alliansregering. Vi vill byta ut Stefan Löfven mot Anna Kinberg Batra. Om en alliansregering behöver ett ökat stöd vill Centerpartiet inte ta det från Sverigedemokraterna, utan vi söker i så fall blocköverskridande samtal. Då får vi se vad det mynnar ut i. Jag vill hålla ihop Alliansen efter nästa val.

Det är inte bara regeringsfrågan som är viktig. Det handlar även om att kunna styra Sverige ansvarsfullt framåt. Man måste då kunna komma överens över blockgränsen, vilket vi har gjort under både alliansregeringen och nuvarande regering i frågor om exempelvis försvar, energi och migration. Så måste vi givetvis även fortsätta under en alliansregering. (Applåder)

Anf. 99 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Annie Lööf leder ett parti som gärna vill kalla sig grönt. Det är i grunden bra, för Sverige behöver fler partier än Miljöpartiet som vill lyfta fram miljöfrågan. Ändå vill Annie Lööf samarbeta med Moderaterna och göra Anna Kinberg Batra till statsminister. Det tycker jag är märkligt.

Moderaterna vill sänka bensinskatten och göra det billigare att släppa ut. De säger nej till höghastighetståg. Och de vill samarbeta med Sverigedemokraterna som knappt ens verkar tro att klimatförändringarna är på riktigt.

Hur kommer det sig att du hellre samarbetar med partier som struntar i klimatet, Annie Lööf, än bygger ett mittenssamarbete med partier som vill göra Sverige grönare och där vi faktiskt kan nå resultat tillsammans? Detta har jag väldigt svårt att förstå. Det tror jag också att väljarna har. Förklara gärna detta för mig!

Anf. 100 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Under åtta år hade Sverige en centerpartistisk miljöminister i en alliansregering som genomförde många reformer för miljö och klimat, som iklädde sig ledarskapströjan för ett globalt arbete och som genomförde oerhört många reformer som ledde till tydliga resultat. Det förnybara växte explosionsartat. Vind-elen ökade, solenergin ökade, miljöbilarna blev fler och de förnybara bränslena i transportsektorn tredubblades. Detta gjorde vi i Alliansen tillsammans.

Jag vill höra hur du ser på era år vid makten, Isabella Lövin. Ni har svikit er själ vad gäller kolkraften. Ni har infört skatt på solel, vilken ni nu försöker ta bort. Ni har höjt skatten på biodrivmedel. På en rad olika områden går ni tvärtemot vad Miljöpartiet har drivit.

Jag vill ha en offensiv miljö- och klimatagenda som leder till resultat. Därför har jag föreslagit att vi ska öka andelen förnybart i bränsletanken på flygplanen. Det skulle ge en ordentlig klimatnytta. På detta sätt kommer Centerpartiet att fortsätta driva sin miljö- och klimatpolitik för att få resultat.
(Applåder)

Anf. 101 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Installationer med solel har ökat med 100 procent under bara de senaste sex månaderna. Laddpunkter för elbilar har ökat med nästan 400 procent sedan vi tillträdde. Vi genomför nu en genomgripande klimatpolitik. Vi rankas högst i Europa bland EU:s alla 28 medlemsländer. Vi har dessutom fått igenom de saker som ni inte fick igenom under åtta års alliansstyre: bonus-malus-system, bränslebyte för bilar, snabbutbyggnad av laddstolpar och solceller och stopp för uranbrytning.

Att utsläppen inte minskar nu har att göra med att ni inte gjorde dessa genomgripande reformer. Vi är tvungna att ha en klar och tydlig målsättning att minska utsläppen. Ni lyckades inte sätta ett mål bortom 2020. Ändå lämnade ni efter er ett utsläppsgap på 4 miljoner ton. Detta håller vi nu på att åtgärda.

Jag vill ännu en gång fråga varför Annie Lööf väljer bort möjligheten att arbeta med oss och få igenom en offensiv klimatpolitik.

Anf. 102 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Utsläppen ökar nu. Under alliansregeringens tid hade vi många positiva resultat på miljö- och klimatsidan. Det vill jag fortsätta med.

Det som också är intressant och viktigt i detta sammanhang är att miljö, klimat och energi är blocköverskridande frågor. Vi har kommit överens i Miljömålsberedningen. Vi har kommit överens i

en energiöverenskommelse över blockgränsen med många partier. Det är så det ska vara inom miljö- och klimatpolitiken. Vi kommer fram till de reformer som ger resultat. Oavsett vilken regering som styr måste vi ha klimatets bästa för ögonen. Detta kommer Centerpartiet att fortsätta arbeta med.

Förutom att jobba med miljö och klimat är det också viktigt att ha en offensiv agenda för jobb och innovativt entreprenörskap. Det ser jag att övriga allianspartier har. Vi vill fortsätta arbetet med jobb och tillväxt, men också se till att det leder till bra resultat och innovativa idéer för ett bättre klimat och bättre förnybar energi. Vi kan gärna fortsätta att samarbeta över blockgränsen, men en ny alliansregering skulle sätta fart på miljö- och klimatarbetet.

(Applåder)

Anf. 103 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Annie Lööf! En stark och fungerande välfärd skapar jämlikhet och trygghet i ett samhälle. En av grundstommarna för den offentligt finansierade sjukvården i Sverige är att den ska fördelas efter behov. Det är den som har mest ont som ska in först. Det är den som har störst behov som ska få mest hjälp. Det är inte en självklarhet, med tanke på hur det fungerar i andra delar av världen. I många länder är det den som har störst plånbok som får bäst sjukvård.

Förra veckan röstade vi i riksdagen om precis det här. Det är behoven som ska styra, och ingen ska kunna gå före för att man har en privat sjukvårdsförsäkring. Du röstade nej. Du röstade för

en borgerlig politik som säger att vi inte tydligt ska skriva in att ingen ska gå före och att behoven ska styra. Håller du inte med om grundprincipen att offentlig sjukvård ska fördelas efter behov, Annie Lööf?

Anf. 104 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jo, kontanter eller kontakter ska inte styra tillgången till välfärden och vården. Det är därför vi i Sverige har en gemensamt finansierad välfärd. Det är också därför jag slåss för att man som patient eller utsatt ska få möjlighet att välja sitt alternativ. Framför allt när man är som mest utsatt behöver man ha möjlighet att välja mellan olika utförare. Det är en grundbult för mig att kombinera detta med den skattefinansierade välfärden, utan gräddfiler. Vi ska se till att de som behöver vården får den. Jag vill korta värdköerna och öka tillgängligheten. Jag har föreslagit en rad reformer för att stärka primärvården och till exempel korta köer i specialistvården, vilket är otroligt viktigt.

Anf. 105 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Vi är överens om behovet av en god sjukvård, Annie Lööf. Vi är inte överens om vinster i välfärden, som vi har debatterat många gånger. Men det var inte den min fråga gällde. Den gällde hur ni och du röstade här i kammaren förra veckan. Vi ville skriva in att den som har privat sjukvårdsförsäkring inte ska få gå före. Ni röstade ned det tillsammans med Sverigedemokraterna. Om jag minns rätt var det vi,

Socialdemokraterna och Miljöpartiet som ville slå fast denna viktiga princip. Många slår i dag larm om att sjukvården blir mindre jämlik och att utvecklingen mot privata försäkringar innebär att de som har störst behov trycks ut och att andra i praktiken går före i kön, inte minst även beroende på personalbrist och annat.

Jag får inte det här att gå ihop. Ni säger att ni är för att sjukvård ska fördelas efter behov men röstar inte så i den här kammaren.

Anf. 106 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det är faktiskt inte så det funkar, Jonas Sjöstedt. Jag tycker att det är bra att det finns privata sjukvårdsförsäkringar. Det innebär ofta en kortare sjukfrånvaro och en kortare sjukskrivningsprocess, vilket gör att arbetsgivare, oavsett om de är offentliga eller privata, får möjlighet att snabbt få tillbaka sina medarbetare. Man trycker inte ut någon i det läget, utan det handlar om att man täpper till luckor.

Det som jag ser som det stora problemet nu är inte heller försäljning av sjukhus, som ni också har tagit upp som en halmdocka, utan minskad tillgänglighet, dramatiskt ökade vårdköer och den regionala skillnaden mellan rödgröna landsting och alliansstyrda landsting. Vi måste ha en jämlik vård. Vi måste ha möjlighet till samma tillgänglighet till vård och kortare vårdköer i hela landet. Centerpartiet har lagt fram förslag för närhet och tillgänglighet inom vården. (Applåder)

Anf. 107 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! I mitt huvudanförande talade jag om ojämlikheten i Sverige, om de stora klasskillnaderna och hur de drabbar vårt samhälle och om hur stora samhällsutmaningar som kriminalitet, klimatproblemen och ojämlik utbildning och hälsa påverkas av de ekonomiska klassklyftorna. Det är möjligt att göra någonting åt det här. Vi kan rätta till det med politiska medel. Men det är bara arbetarrörelsen som kan göra det.

I dag är det i Sveriges riksdag endast Vänsterpartiet som har en ekonomisk politik som skulle öka jämlikheten i Sverige. En del av den kan vi få igenom i förhandlingar med regeringen. Vi har gjort betydande satsningar på välfärden. Speciellt har vi sett till att genomföra reformer som kommer till nytta för ensamstående föräldrar och pensionärer med låg pension. Om annat är vi inte överens. Så fort vi säger att de absolut rikaste ska bidra mer, att de som drar ifrån ska betala mer, säger den här regeringen nej. Det är därför klassklyftorna inte minskar i Sverige. Bara vänsterpolitik kan lösa det.

Vi står också inför stora framtidsutmaningar. Den tekniska utvecklingen kan öka klyftorna i samhället. Vi står inför en våg av digitalisering och automatisering som i grunden kommer att förändra det svenska arbetslivet. Den är nödvändig för att hålla uppe produktivitet och konkurrenskraft, men den kan också drabba många människor om vi inte hanterar den på rätt sätt. En kortning av normalarbetstiden är det självklara svaret med ett arbetsliv som omvandlas snabbt och där många människor kommer att se sina gamla arbeten försvinna. Det är så mycket rimligare att vi delar på det nödvändiga arbetet och att alla bidrar än att några arbetar alldeles för hårt och att andra arbetar för lite

och därmed också har sämre ekonomi. Arbetstidsförkortning är framtiden.

Anf. 108 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag vill ta upp integrationen och frågan om hur nyanlända som kommit till Sverige ska kunna få jobb och egenförsörjning och kunna bidra till den gemensamma välfärden. Höga ingångslöner stänger människor ute. Trots detta vill Vänsterpartiet bygga ännu högre murar. Sjöstedt säger nej till genomgripande reformer på arbetsmarknaden, nej till fler enkla jobb och nej till att ge en lägre startlön för nyanlända för att de snabbare ska få jobb och egenförsörjning i stället för att behöva leva på låga bidrag.

Med Vänsterpartiets politik riskerar en ny social underklass att växa fram. Jonas Sjöstedt pratade inledningsvis om ett klassamhälle. Jag trodde att det var sådana Jonas Sjöstedt brann för att bekämpa. Nu skapas nya sociala underklasser i vårt land.

Jag vill därför fråga Jonas Sjöstedt: Vill han fortfarande låsa fast människor i utanförskap och arbetslöshet, eller kan han överge sin retorik och i stället visa riktig solidaritet med de nya som kommit till vårt land, så att de får gå från låga bidrag till en lön som de kan leva på?

Anf. 109 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Den svenska borgerligheten är besatt av tanken på att lösningen ska vara att subventionera fram enkla jobb. Vilka länder i Europa har störst andel enkla jobb? Det är Makedonien och Turkiet. Vilka har minst andel enkla jobb? Det är Sverige, Schweiz och Norge. Vilken väg ska vi gå? Vilken samhällsmodell väljer vi?

Finns det ett samband mellan enkla jobb och låg arbetslöshet? Möjligen finns det ett motsatt samband. Ni har helt enkelt fel.

Vi har stor arbetskraftsbrist i Sverige. Lösningen på det är inte att subventionera jobb som inte efterfrågas, utan att utbilda människor, så att de kan ta de jobb dit man inte kan få människor i dag. Men detta talar ni aldrig om. Vi behöver större utbildningar, så att människor kan ta de arbeten som finns, och man måste lära sig svenska från första dagen på asylförläggningen, något som ni tog bort under alliansåren.

Jag menar helt enkelt att verkligheten visar att en stor andel enkla jobb inte är ett tecken på en mogen och utvecklad ekonomi. Däremot fungerar hög utbildningsnivå och bra matchning i den verkliga världen.
(Applåder)

Anf. 110 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Låt mig då ta upp till exempel Danmark och Tyskland, som har en högre andel enklare jobb än vad Sverige

har. Enklare jobb behöver i praktiken inte vara enkla att utföra, utan det är jobb som inte kräver någon utbildningsbakgrund.

Utbildning är otroligt viktigt. Det finns ingen politisk konflikt där. Men det krävs mer än att ställa fram skolbänken för att nyanlända ska få jobb. Många av dem som kommer till vårt land har ingen eller liten skolbakgrund och har ingen yrkeserfarenhet. Det är viktigt att inte heller de låses fast i utanförskap, låga bidrag och utsatthet, utan att de får chansen att komma in genom lärlingsjobb, genom att lära på jobbet, genom att komma in i värmen och få både pensionspoäng och egenförsörjning.

Vi kan inte fortsätta på den här inslagna vägen med skyttegravskrig, utan vi måste hitta konstruktiva sätt att fylla verktygslådan med, så att dessa människor, varav många bor i våra förorter, kan se till att få ett arbete. Då är det bra med till exempel det som LO nu har lyft fram med utbildningsjobb och lägre ingångslöner inledningsvis. Vad tycker Jonas Sjöstedt om LO:s förslag?

Anf. 111 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det behövs olika former av program som kombinerar utbildning och arbete. Det är en del av lösningen för att få in människor på arbetsmarknaden. Men jag tror inte på sänkta löner. Det går inte att sänka löner för några människor. Då sänker man för alla. Det är så lönebildning fungerar i praktiken.

Ni vill alltid sänka löner för dem som redan tjänar minst. Jag vill att man ska kunna leva på sitt jobb. Även undersköterskan,

taxichauffören och tidningsbudet ska kunna tjäna pengar så att de kan försörja sig och sin familj. Sänker man lönerna med 25 procent, som en del av allianspartierna talar om, kan människor inte längre leva på sin lön.

Ge människor utbildning. Ge dem en chans. Ge dem möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Skattesubventionsvägen har ni provat. Den misslyckades med ett magplask under förra mandatperioden. Det är dags att prova utbildningsvägen. Jag tror mer på Norge och Schweiz än på Makedonien och Turkiet som Sveriges förebilder.

Anf. 112 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Jag vill tala om välfärd. En av de viktigaste delarna av välfärden är sjukvården. En av de allra viktigaste delarna i sjukvården är att vården finns där när sjuka människor behöver vård.

Sedan 2014 har vårdköerna i Sverige börjat växa igen. De är allra längst i de landsting som styrs av de rödgröna partierna. Det är i de landsting där Alliansen styr som vårdköerna är som kortast. Det är i Stockholm och Halland där Alliansen har styrt under lång tid som man snabbast kommer till läkare och specialistläkare.

Jag har egentligen en enkel fråga till Jonas Sjöstedt, som talar så mycket om välfärd. Varför har vårdköerna i Sverige ökat sedan 2014, och varför är de allra värst och längst i rödgröna landsting?

Anf. 113 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tror att vi under lång tid, långt före att Miljöpartiet och Socialdemokraterna kom i regeringsställning, har satsat för lite på den svenska sjukvården. Vi har internationellt sett alltför få vårdplatser. De behöver bli fler. Sjukvården måste få kosta mer. Det är mycket svårt att kombinera med de stora skattesänkningar som de borgerliga partierna vill se och prioriterar.

Jag tror också att vi har behandlat personalen alltför illa. Det är en del av en strukturell orättvisa. Det är kvinnodominerade yrken, för låg lön och för dåliga arbetsvillkor. Lösningen på det är det förslag som vi fick igenom och presenterade häromdagen.

Det är att göra stora satsningar på deras arbetsvillkor. Det är att se att kortare arbetstid med bibehållen lön kan innebära att människor orkar, vill och kan fortsätta. Det är att ge betald specialistutbildning för till exempel Sveriges sjuksköterskor.

Det genom den typen av konkreta åtgärder och inte genom enkel retorik som man löser vårdkrisen i Sverige. Det tycker jag att Jan Björklund ska fundera över.

Anf. 114 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Jag tror att de som lyssnade hörde att jag ställde frågan varför alliansstyrda landsting är så mycket bättre på vårdköer än rödgröna. Då läste Jonas Sjöstedt upp

Vänsterpartiets partiprogram, men det var inte det jag frågade om.

Varför är det så att alliansstyrda landsting har kortare vårdköer än de rödgrönt styrda? Där Vänsterpartiet sitter med är det längst vårdköer av alla landsting. Om det är programmet som du nu rabblade upp som är lösningen, varför genomför ni inte det i så fall?

Sanningen är att där Alliansen styr är vårdköerna kortare. En viktig orsak till det är att vi tillåter att det finns privata alternativ som kompletterar landstingets sjukvård. Då finns det fler utförare av sjukvård, och så blir köerna kortare. Det är inte så otroligt märkvärdigt.

Finns det fler sjukhus och fler vårdcentraler blir det kortare köer. Det är väldigt enkelt. Det förstår alla. Men för er del är det viktigare att stoppa privata alternativ än människor tvingas stå i kö.

Anf. 115 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Den är en riskabel argumentation att hävda att de alliansstyrda landstingen är så välskötta. Se hur det är i Stockholm. Nya Karolinska, Alliansens eget Versailles, har kostat hur mycket som helst att genomföra men fungerar inte så bra. Vi ser hur vårdvalen är otroliga pengaslukare. Men det leder inte alltid till en högre vårdkvalitet utan ofta i stället till en mer ojämlig vård.

Jag tycker vård ska fördelas efter behov. Pengarna ska gå till patienter och personal och inte till privata vinster. Vi kan också se hur de privata ibland drar sig ur därför att de inte tjänar tillräckligt med pengar i den modell som Liberalerna förespråkar. Jag har hört om mammor som skulle föda barn och skrev in sig på BB Sophia. Det lade ner för att det inte gick med tillräckligt mycket vinst.

Kedjor med vårdcentraler lägger ned och meddelar sina patienter på Facebook: Tyvärr, din vårdcentral har försvunnit. Så kan vi inte ha sjukvården i Sverige. Vi behöver satsa mer inte minst på personalens arbetsvillkor. Men vi ska inte ha en sorts vilda västern med privatiseringar i sjukvården.
(Applåder)

Anf. 116 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Nyligen rapporterade SVT att polisen äntligen lyckats skapa lugn i Biskopsgården i Göteborg. Stadsdelen har härjats av kriminella gäng, men nu börjar tryggheten att komma tillbaka. Personer som har övervägt att flytta vill nu bo kvar.

Men polisen är ansträngd. När kriminella trycks tillbaka på en plats omgrupperar de till en annan. Samtidigt som Biskopsgården nu lugnat sig pekar polisen ut Tynnered på andra sidan Göteborg som ett nytt av åtta särskilt utsatta områden.

Polisen kommer att få prioritera sina insatser dit och varnar nu för att ett vakuum kommer att kunna uppstå i Biskopsgården. Det är därför som det är så viktigt att den polisiära närvaron

permanentas i våra särskilt utsatta områden och att polisen har kraftfullt med resurser att kunna jobba långsiktigt och förebyggande. Det är därför vi vill se 10 000 fler poliser i hela Sverige.

Hur ser Jonas Sjöstedts lösningar ut på de problem jag har beskrivit?

Anf. 117 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tror att man måste inse att problemet är mycket allvarligare än så och att det inte räcker med de lösningar som ni föreslår. Fler poliser är bra och nödvändigt, inte minst områdes- och närpoliser som har stort förtroende lokalt.

Till det behöver vi avhopparverksamhet. Den är i dag ofta tillfällig och underfinansierad. Det behövs en kriminalvård som fungerar bättre när det gäller utslussningen. Den är i dag ett sorgebarn. Många unga kriminella återvänder omedelbart i kriminalitet.

Vi behöver en starkare socialtjänst som punktmarkerar ungdomar som är i farozonen. Vi behöver ett samarbete mellan Kronofogden, Skatteverket, kommuner och poliser. Bara en sådan helhetspolitik kan på allvar och långsiktigt mota tillbaka kriminaliteten.

Kombineras den med social rättvisa, framtidsmöjligheter, utbildning och arbete kan vi lyckas. Därför är din argumentation så ytlig, och därför förmår den inte lösa de djupgående problem vi står inför.

Anf. 118 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Den budget som Jonas Sjöstedt stöder och har stött har inneburit att antalet ingripandepoliser har minskat tre år i rad. Polisen behöver en rejäl förstärkning – inte långt fram efter nästa val utan en kraftfull förstärkning snabbt.

Det är fler poliser som bygger grunden för sociala insatser i utsatta områden. Det krävs ordning och reda i skolan, ett tydligare stöd till utsatta familjer, fler socialsekreterare och ett starkare civilsamhälle. Det är polisen som garanterar deras trygghet.

Hur ska sociala insatser kunna fungera när ambulanser möter stenkastning och när socialsekreterare mordhotas? Hur ska lärare kunna känna sig trygga? Hur ska näringslivet kunna fungera, Jonas Sjöstedt, när Icahandlare säger att staten har abdikerat och kriminella kan stjäla vad de vill utan att polisen har möjlighet att ingripa för att de är så hårt pressade?

Vad har Jonas Sjöstedt för svar till dem?

Anf. 119 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det finns en risk med förhandsskrivna repliker. Det är att man inte tar hänsyn till vad personen har sagt i sin föregående replik. Jag sa flera av de saker som du sedan upprepade i din egen replik.

Jag tycker att vi behöver fler poliser. Vi satsar mer på polisen än vad ni gjorde under er regeringstid. Vi är beredda att fortsätta

den satsningen därför att den behövs. Polisen har ett svårt och viktigt arbete. Den behöver också en riktigt god utbildning.

Ska vi få poliser som stannar länge, som kan få en bra löneutveckling och som har olika karriärmöjligheter måste polisutbildningen bli en treårig högskoleutbildning. Det borde ha skett för länge sedan. Polisförbundet lyfter fram det gång på gång.

Jag hoppas att vi äntligen kan få det gjort trots det borgerliga motståndet. Det är dags att satsa på polisen på riktigt.

Anf. 120 JAN BJÖRKLUND (L):

Herr talman! Att svensk ekonomi och Europas ekonomi går bra hör vi statsministern säga. Men det kommer inte alla till del. Många människor märker inte av att det går bra för Sverige och Europa. Mitt i högkonjunkturen ser vi att arbetslösheten ökar för dem som är utrikes födda, att vårdköerna blir allt längre och att gängkriminaliteten ökar.

Jag anklagar inte statsministern och regeringen för samhällsutvecklingen. Den finns där oavsett regering. Jag anklagar er för att ni inte har några idéer för hur det ska lösas. Jag är orolig för det. Det riskerar att dela och klyva Sverige. Det handlar om att de som lever i ofrihet ska ha samma möjlighet att få leva i frihet som vi andra. Barnen ska få växa i skolan. De barn som har kommit till vårt land ska få samma chans att få en grund för framtiden under sin uppväxt. De vuxna som kommer hit ska få chansen att bidra och att försörja sig själva.

Då krävs det reformer, statsministern. Det krävs reformer av arbetsmarknaden så att vi släpper fram också enklare jobb. Jag är för att man erbjuder utbildning till alla som kommer som har låg utbildningsnivå, men alla vuxna personer som kommer hit kommer inte att kunna sätta sig i skolbänken. Det kommer inte att fungera så.

Vi behöver förlängd skolplikt för nyanlända elever som kommer hit i tonåren, men det är något som regeringen säger nej till. Vi behöver privata aktörer i välfärden som kompletterar de offentliga aktörerna och gör att vårdköer kan kortas. Vi behöver fler poliser, och för att få det behöver vi höja lönerna, för annars får vi inga fler poliser.

Inget av detta vill regeringen. Ni säger nej, nej och nej till de här lösningarna och ni har heller inga andra lösningar. Regeringen är trött, och ni har i praktiken kapitulerat inför de här problemen. Ni berömmar er för högkonjunkturen, och det är glädjande att vi har högkonjunktur, men det är inte er förtjänst. Ni har inga åtgärder för att lösa de verkliga problemen. Vi längtar till valet 2018 när Sverige kan få en ny regering. (Applåder)

Anf. 121 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Samhällsbygget är påbörjat.

Investeringarna är påbörjade i Sverige. Det är därför vi har 200 000 fler i sysselsättning nu än när vi tillträdde, och det är därför arbetslösheten sjunker. Vi behöver göra betydligt mer därför att arbetslösheten är för hög.

Ett annat viktigt perspektiv i vår politik är EU- politiken. I dessa oroliga tider måste vi se till att EU- samarbetet nu stärks. EU måste visa att det här inte bara är ett samarbete för ekonomi och handel. Det är viktigt i sig, men det är också ett samarbete som ska leda till en bättre vardag för människorna i medlemsländerna. Då borde vi prioritera ett mer socialt Europa och se till att också det håller ihop.

Det gläder mig därför att Liberalerna är så tydliga och markerar att man ställer sig positiv till en social pelare också i EU som kommissionen har föreslagit. De frågorna kommer att vara i centrum på det toppmöte som hålls i Göteborg i höst, och jag hoppas att vi kan samarbeta kring den typen av frågor för att ta EU framåt mot att bli ett mer socialt ansvarstagande EU.

Anf. 122 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Europa behöver mer samarbete. Det är det ingen tvekan om. Det är inte mindre samarbete och fler röda kort som behövs, utan det är mer av samarbete som behövs. Vi har stora gemensamma utmaningar, till exempel asyl- och flyktingpolitiken. Vi har stora skillnader i ekonomisk standard inom EU. Den fria rörligheten leder till att vi får tiggare till Sverige eftersom Rumänien och Bulgarien förvägrar sina medborgare sociala rättigheter. Jag är stark anhängare av att vi också ska ha sociala minimistandarder i Europa, men till sist är det ändå varje land som bestämmer hur man utformar sina välfärdssystem.

Stefan Löfven försökte prata om något annat, men i verkligheten är vår egen utmaning att vi får många lågutbildade invandrare till

Sverige samtidigt som vi har skapat en arbetsmarknad i Sverige som egentligen bygger på att alla ska ta studentexamen för att få ett jobb. Det där går inte ihop. Även om du kan utbilda några lämnar du nu väldigt många i utanförskap.

Vi har en kanontillväxt i västvärlden just nu; det är en ekonomisk högkonjunktur. Ändå ökar arbetslösheten för lågutbildade, och det löser vi inte genom EU-samarbete, utan det måste vi lösa själva.

Anf. 123 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är bra att vi fortsätter att samverka vad gäller EU-samarbetet. De skillnaderna finns mellan länderna, och de kommer att bestå under lång tid. Det är respektive medlemsland som ska besluta om sina välfärdssystem. Inget annat är heller tanken.

I detta måste man se på vad vi gör rätt i EU för att det ska bli bra, och vad vi gör rätt i Sverige. I Sverige är det naturligtvis att människor ska ha jobb. Kan du arbeta ska du arbeta. Det spelar ingen roll om du har hög utbildning eller låg utbildning. De allra flesta som har låg utbildning är ungdomar som har kommit hit, och de ska ha utbildning för att bli starka individer för resten av sitt yrkesliv. Dem ska vi inte ha någon låglönesektor för.

Däremot ska vi göra det möjligt med enklare vägar in i arbete för dem som behöver det. Därför tycker jag att vi alla borde kunna stödja exempelvis LO:s förslag och se om parterna kan komma fram till en lösning där man får en enklare väg in i arbete för att

sedermera kunna gå in i ett arbete med en sjyst lön och sjysta villkor.

Anf. 124 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Allvarligt talat, krisen är större än vad LO vill erkänna. Jag förstår att det är LO:s modell som Stefan Löfven vill genomföra, men ni måste förstå att om ni hela tiden ser er som representanter för ett särintresse i regeringen löser ni inte de allmänna problemen.

LO är en organisation som naturligtvis bevakar sina medlemmars intressen. Det är inget konstigt; det gör alla organisationer. Det är bara det att de lågutbildade invandrare som kommer hit och som ännu inte har ett jobb inte är med i LO. Varken Karl-Petter Thorwaldsson och LO eller Stefan Löfven, när han var ordförande på sin tid, har som uppgift att bevaka intressena åt dem som inte är med i facket. Er uppgift är att bevaka fackmedlemmarnas intressen.

Lämnar vi över makten åt LO är det klart att de som redan har ett jobb och är medlemmar blir glada, men vi får också ett stort utanförskap. Det är inget konstigt med det. Så fungerar alla organisationer.

Vårt ansvar, Stefan Löfven – ditt och mitt och alla andras här inne – är lite större än LO:s ansvar. Vi ska ta ansvar för hela Sverige och inte bara för dem som är medlemmar i LO.
(Applåder)

Anf. 125 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! När vi debatterade i oktober förra året, Jan Björklund, frågade jag om den tredje reaktorn vid det finska kärnkraftverket Olkiluoto som började byggas 2005 och som skulle ha varit klart 2010 men då hade blivit rejält försenat. Nu visar det sig att det här nya kärnkraftverket ännu inte är klart. Det ska inte vara klart förrän tidigast 2018 och blir alltså minst åtta år försenat.

Faktum är att det går snabbare för en sengångare att krypa till Australien och tillbaka än för Finland att bygga sitt nya kärnkraftverk – och då kan den ändå vila fyra månader i Kuala Lumpur.

Om man hade satsat på förnybart skulle man ha fått mer energi till ett lägre pris och på kortare tid. Den beräknade kostnaden var 3 miljarder euro, men den landar förmodligen på 9 miljarder euro.

Min fråga är: När ska du vakna upp och sluta drömma om kärnkraften, Jan Björklund?

Anf. 126 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Jag gratulerar språkröret till retoriken. Vad får du allt ifrån?

När det gäller Finland är det sant att den här reaktorn är försenad och fördröjd. En viktig orsak till det är att västvärlden inte har

byggt nya reaktorer på 30–40 år, och nu bygger man med en helt ny teknik som är mycket säkrare, och man garderar sig gång på gång.

Det intressanta är att Finland trots detta har beslutat sig för att bygga ytterligare en ny reaktor. De anser alltså inte att detta är misslyckat. De anser att den är dyrare och försenad men att den kommer att vara världens säkraste när den väl står där. Den kommer att leverera elektricitet som kommer att räcka för Sverige att importera när det inte blåser, det lovar jag. (Applåder)

Anf. 127 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill konstatera att den här nya reaktorn är omtvistad i Finland. Jag är glad över att vi här i Sverige har fem partier som står bakom målet om att skapa ett helt nytt förnybart elsystem till 2040. Nyligen kom siffror om att installationen av solceller har fördubblats på bara sex månader, och vi vet nu att fyra kärnkraftsreaktorer kommer att tas ur drift till 2020. Den enda som är ledsen över det är Jan Björklund.

När energiöverenskommelsen slöts skrev Jan Björklund på Twitter: Grattis Miljöpartiet! Det tackar vi för, men egentligen är det hela Sverige som tjänar på det här. Det är miljön, jobben och framtida generationer, och det blir dessutom väldigt mycket bättre för skattebetalarna att slippa subventionera dyr kärnkraft. Slutförvaringen av kärnbränslet är 100 000 år. Det här är verkligen inget arv vi ska lämna efter oss till våra barn.

Anf. 128 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Visst har papperet skrivits mellan partierna, men än så länge har överenskommelsen inte genomförts. Alla de där reaktorerna levererar ju fortfarande elektricitet. Problematiken kommer att komma när vi ska ösa in subventioner i havsbaserad vindkraft som ni vill ha. Det är så olönsamt att till och med Nuonaffären framstår som en kassako.

Det långsiktiga ansvaret för svensk energiförsörjning kommer att kunna avgöras om ett antal år, men det viktigaste för oss är att vi blir av med koldioxidutsläppen. Då spelar förnybart en stor och viktig roll – det gör det redan, och det kommer att spela en ännu större roll – men kärnkraften spelar också en roll.

FN:s klimatpanel är enig om att kärnkraften har en roll också i framtiden, och för er del kommer ni att landa i att stänger ni ned svensk kärnkraft och ska ersätta det bara med förnybart kommer vi att bli beroende av att importera elektricitet, och då blir det väl rysk gas, gas från Norge eller kärnkraft från Finland.
(Applåder)

Anf. 129 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jan Björklund är kanske riksdagens ivrigaste Natoanhängare. Jag delar Jan Björklunds djupa oro över utvecklingen i Ryssland. Ryssland har en auktoritär, nationalistisk, aggressiv regim, som har ockuperat delar av grannländer och för en destabiliseringspolitik. I Ryssland grips oppositionella som går ut och demonstrerar på gatorna. Medierna

är inte fria, och valen är knappast fria. Där är jag överens med Jan Björklund.

Men allt detta som man kan säga om Putins Ryssland kan man också säga om en av de viktigaste Natomedlemmarna, Erdoğan Turkiet: aggressivt mot omvärlden, fängslar oppositionen, trupper i andra länder. Skulle Jan Björklund kunna nämna något område där Erdoğan är bättre än Putin? Vad skiljer dessa åt? Ska du ingå en militärallians med någon som är lika illa som den som du fruktar?

Anf. 130 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Det finns väl en mycket viktig skillnad mellan Ryssland och Turkiet för svensk säkerhetspolitisk del. Ryssland är ett påtagligt hot i vårt närområde; det går nog inte riktigt att säga om Turkiet. Det är väl detta som är den helt avgörande skillnaden.

För min del skulle jag gärna se att Turkiet inte var med i Nato, men nu är de det. Men att vi ska vara med i Nato har inte att göra med Turkiet. Det har att göra med att om vi blir angripna eller utsätts för hot om angrepp ska vi kunna få stöd från västvärldens stora demokratier, där den militära styrkan finns: Storbritannien och USA, huvudsakligen. Det är detta det handlar om för vår del.

Detta har norrmännen gjort. Danmark har gjort det, och hela Östeuropa, som ju tidigare var kommunistiskt, har nu gått med i Nato därför att man vill ha det skyddet – inte för att man är solidarisk med Erdoğan. Jag hoppas att de flesta är väldigt kritiska mot honom; det är jag. Men det handlar ju om ett skydd

för svensk del. Det ligger i vårt eget intresse att kunna bli skyddade.

Fråga balterna, Jonas Sjöstedt! De är skiträdda för Putin, allvarligt talat. De är med i Nato, och de är glada att de hann gå med innan Putin kom till makten och startade sin upprustning.

Anf. 131 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Många ord – få svar. Frågan var ju på vilket sätt Erdoğan skulle skilja sig från Putin värderingsmässigt. Du brukar ju argumentera för Natomedlemskap med att det handlar om värderingar. Men om någon i Nato är likadan som Putin – spelar det ingen roll om det är ett värderingsval?

Och vad är en militärallians? Vad är artikel 5 i Nato? Den innebär ju också att om Turkiet angreps skulle Sverige som Natomedlem försvara Turkiet och Erdoğan. Det är det som är en militärallians. Varför vill du ha ömsesidiga försvarsförpliktelser med en auktoritär regim, som förtrycker minoriteter, krossar fria medier, fängslar parlamentariker, har trupper i andra länder och dessutom i praktiken har underlättat för en terrorgrupp som IS, genom sitt mycket dåliga agerande i grannländerna? Är det den typ av allierade du vill se, Jan Björklund?

Anf. 132 JAN BJÖRKLUND (L) replik:

Herr talman! Nato är västvärldens försvarsallians. Dess syfte är att försvara det västerländska samhällssystemet. Turkarna tog sig in där under det kalla kriget på grund av sitt geografiska läge; jag skulle gärna se att de inte var med. Men Sverige är ju inte ens med i Nato, så vi kan inte ha synpunkter på vilka som är med eller inte. Men för svensk del handlar det om att gå med för att vår egen säkerhet och frihet och vårt eget oberoende skulle öka.

Ukraina har nu fattat ett beslut om att skicka in en medlemskapsansökan till Nato. Men det är klart att man inte kan teckna en brandförsäkring när huset redan brinner. Ukrainarna ångrar starkt att de inte ansökte om medlemskap innan ryssarna anföll.

Balterna tackar sin gud för att de hann ansöka innan Putin startade sin militära upprustning.

Jag vet att Jonas Sjöstedt tycker att vi inte ska göra detta, och det handlar egentligen mycket om antiamerikanism. Det är klart att du kan stå och prata om Turkiet, men i grunden är det antiamerikanism ni håller på med. Det är det som grundar er inställning till Nato. För vår del är Nato en militär säkerhetsallians, men det är också en allians för de fria länderna i västvärlden.
(Applåder)

Anf. 133 ANDREAS CARLSON (KD):

Partiledardebatten var härmed avslutad. Sida 301

Herr talman! Låt mig börja med att citera Anders Thoré, sakkunnig i pensionsfrågor hos PRO. ”Vi vill att det ska vara lika skatt på pensioner och löner. KD är partiet som tar det största steget och utjämnar skillnaden.” Så sa han nyligen till Expressen.

Så här i slutet av debatten kan jag konstatera att pensionsfrågan inte är särskilt het hos de övriga partierna. Detta är något vi kristdemokrater beklagar – de äldre förtjänar vår respekt, och varje pensionär ska få en draglig pension.

Under Alliansens regeringsperiod sänktes skatten för pensionärer hela fem gånger. Kristdemokraterna har hela tiden haft som mål att skattegapet mellan löntagare och pensionärer ska bort, och nu tar vi bort den så kallade pensionärsskatten.

Herr talman! Jag vill citera ytterligare en person: Jonas Sjöstedt, faktiskt, i denna debatt. Jag hittade en sak som vi är överens om. Han sa att det är skillnad mellan vänster och höger i svensk politik. Det är bara att hålla med.

Skillnaden har tydligt framkommit i dag. Å ena sidan har vi en självnöjd socialdemokrati med samarbetspartner, å andra sidan en allians som tar människors problem och oro på allvar och levererar lösningar. Bara i debatten i dag har en lång rad politiska områden som människor engagerar sig i debatterats av Alliansen. Det handlar om vården, omsorgen, skolan, integrationen, otryggheten, polisen, företagandet och jobben, för att bara nämna några.

Herr talman! Det är dags för en alliansregering! (Applåder)